

UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA

MAGISTERSKÉ KOMBINOVANÉ STUDIUM

2014– 2016

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Veronika Zemanová

Projekt naučné stezky „Po stopách rodu Taaffe“

Praha 2016

Vedoucí diplomové práce: Ing. Iveta Hamarneh, Ph.D.

JAN AMOS KOMENSKY UNIVERSITY PRAGUE

MASTER COMBINED STUDIES

2014 – 2016

DIPLOMA THESIS

Veronika Zemanová

Project of education trail “In the traces of family Taaffe”

Prague 2015

The Master Thesis Work Supervisor:

Ing. Iveta Hamarneh, Ph.D.

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená diplomová práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracovala samostatně pod vedením Ing. Ivety Hamarneh, Ph.D. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem při zpracování čerpala, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v univerzitní knihovně.

V Praze dne února 2016

Veronika Zemanová

vlastnoruční podpis

Poděkování

Ráda bych poděkovala Ing. Ivetě Hamarneh za cenné připomínky a odborné vedení, kterými významnou měrou přispěla k vypracování této diplomové práce. Dále bych ráda poděkovala všem, jež mi pomohli při získávání zdrojů a jiných materiálů k této práci, a to zejména Lence Petrolínové a Stanislavu Bouzkovi. Panu Ing. Zdenku Houdkovi děkuji za umožnění prohlídky zámku Nalžovy a hrobky u sv. Antonína. V neposlední řadě velice děkuji za laskavé svolení k užití získaných materiálů o rodu Taaffe paní Peta Taaffe a Michael Hannan./ Last but not least I would like to thank to Mrs. Peta Taaffe and Mr. Michael Hannan for their kind permission to use the materials about the Taaffe family.

Anotace

Tato diplomová práce se zabývá tvorbou projektu naučné stezky nazvané „Po stopách rodu Taaffe“ v oblasti Nalžovských Hor. Součástí práce je teoretická část, ve které jsou uceleným způsobem představeny zejména naučné stezky a jejich metodologie, a historie rodu Taaffe. V analyticko-výzkumné části jsou získávány informace za účelem naplnění vedlejších cílů práce a potvrzení či vyvrácení vytyčených hypotéz. Empirický výzkum probíhá formou dotazníkového šetření, ankety, rozhovorů a pozorování. Analyzována je dále stávající nabídka oblasti a poptávka po cestovním ruchu. Výstupem této části je SWOT analýza. Veškeré poznatky z teoretické i analyticko-výzkumné části jsou následně zhodnoceny v návrhové části práce, která se již zabývá konkrétním návrhem projektu naučné stezky včetně jeho propagace a financování.

Klíčové pojmy

Cyklistická trasa, domácí cestovní ruch, empirický výzkum, informační tabule, multiplikační efekt cestovního ruchu, nabídka, Nalžovské Hory, Nalžovy, naučná stezka, poptávka, příjezdový cestovní ruch, rod Taaffe, SWOT analýza.

Annotation

The subject of this thesis is to create a project of an education trail called „In the traces of the Taaffe family“ in the area of Nalžovské Hory. In the theoretical part of this thesis are in a complex manner introduced education trail and their methodology as well as a history of the Taaffe family. In the analytical and reseach part of the thesis are gathered information with regards to fulfilling the additional aims of the thesis as well as confirmation or disconfirmation of the hypothesis. The empiric research is concluded based on questionnaires, interviews and observation. Further is analysed the current supply of the area and the demand in the area of tourism. This part is then resulting in a SWOT analysis. All findings from the theoretical as well as the analytical and research part are then applied in the proposal part of the thesis where the specific proposal of an education trail is created including a proposal of its marketing as well funding.

Key words

Domestic tourism, cycling trail, demand, education trail, Ellischau, empiric research, supply, Incoming tourism, information board, multiplication efect of tourism, Nalžovské Hory, SWOT analysis, Taaffe family.

OBSAH:

ÚVOD	8
1 TEORETICKÁ VÝCHODISKA	10
2 PŘEDSTAVENÍ OBLASTI A STRATEGICKÝCH DOKUMENTŮ	15
3 NAUČNÉ STEZKY	21
4 CYKLISTICKÉ TRASY	27
5 PŘEDSTAVENÍ HISTORIE RODU TAAFFE	32
6 ANALYTICKO-VÝZKUMNÁ ČÁST	44
6.1 DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ.....	46
6.2 ANKETA	51
6.3 ROZHOVORY	56
6.4 POZOROVÁNÍ.....	64
6.5 NABÍDKA CESTOVNÍHO RUCHU.....	67
6.6 POPTÁVKA PO CESTOVNÍM RUCHU	77
6.7 SWOT ANALÝZA.....	82
7 NÁVRHOVÁ ČÁST	87
7.1 NÁVRH NAUČNÉ STEZKY	87
7.2 INFORMAČNÍ TABULE	92
7.3 MARKETING A FINANCOVÁNÍ.....	153
ZÁVĚR	157
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	160
SEZNAM OBRÁZKŮ, GRAFŮ A TABULEK	168
SEZNAM PŘÍLOH	173

ÚVOD

Cestovní ruch je oblastí, jež celosvětově zažívá v posledních desetiletích velký rozmach a vzrůstá jeho podíl na hospodářství jednotlivých zemí. Taktéž v České republice prochází tato oblast výrazným vývojem souvisejícím s otevřením hranic a zpřístupněním země. Počet příjezdů zahraničních turistů do České republiky má rostoucí tendenci. Spolu s touto skutečností rostou i příjmy z cestovního ruchu. Vzhledem k tomu, že cestovní ruch má značný podíl na ekonomických ukazatelích hospodářského stavu země, je pro Českou republiku žádoucí podporovat a rozvíjet potenciál cestovního ruchu v zemi.

Česká republika je země s bohatou historií, nádhernou přírodou a širokou nabídkou nejrůznějších atraktivit. Nejnavštěvovanějším krajem země je dlouhodobě hlavní město Praha. Nicméně jednotlivé regiony ve spolupráci s agenturou CzechTourism se snaží tuto skutečnost v posledních letech změnit, rozšířit povědomí i o dalších regionech České republiky a zvýšit tak jejich návštěvnost. Jednou z oblastí, které se doposavad nedostává dostatečné pozornosti účastníků cestovního ruchu, je oblast Nalžovských Hor v Plzeňském kraji. Oblast zatím stále leží ve stínu národního parku Šumava, neboť se nachází na okraji stejnojmenného turistického regionu a turistické oblasti.

Nalžovské Hory a jejich okolí jsou zasazeny do malebné krajiny šumavského podhůří, ve které návštěvník nalezne řadu zajímavostí především kulturně-historického rázu. K některým z těchto pamětihodností ovšem nevedou oficiální turistické trasy s příslušným značením. Předmětem této práce je tvorba teoretického projektu naučné stezky v oblasti Nalžovských Hor s tématem „Po stopách rodu Taaffe“. Rod Taaffe je starobylý irský šlechtický rod, který v oblasti léta působil. Tento rod se svého času zasloužil o hospodářský rozvoj okolí Nalžovských Hor i o zbudování některých dochovaných turistických atraktivit, na kterých lze postavit základ pro podporu a rozvoj cestovního ruchu v oblasti formou tvorby naučné stezky pro pěší turistiku i cykloturistiku.

Hlavním cílem práce je tedy připravit projekt historické naučné stezky k realizaci. Vedlejšími cíli práce je definovat naučnou stezku, identifikovat faktory ovlivňující úspěšnost naučné stezky mezi účastníky cestovního ruchu, analyzovat znalost destinace Nalžovských Hor respondenty dotazníkového šetření, zvýšit povědomí o destinaci Nalžovské Hory a zpřístupnit historii rodu Taaffe veřejnosti. Realizace není předmětem této práce.

Práce vychází z následujících hypotéz: Hypotéza č. 1: Předpokládá se, že většina respondentů dotazníkového šetření nenavštívila oblast Nalžovské Hory. Hypotéza č. 2: Předpokládá se, že většina místních respondentů ankety nezná přínos rodu Taaffe pro danou oblast. Hypotéza č. 3: Předpokládá se, že většina respondentů dotazníkového šetření a ankety má zájem o naučné stezky. Hypotéza č. 4: Předpokládá se, že většina oslovených místních zastupitelů má zájem o naučnou stezku „Po stopách rodu Taaffe“ ruchu v oblasti. Hypotéza č. 5: Předpokládá se, že většina místních podnikatelů v oblasti cestovního ruchu na trase plánované naučné stezky má o její realizaci zájem. Cílem práce je výše uvedené hypotézy buď potvrdit, či vyvrátit.

Práce sestává ze tří částí. První je teoretická část, která se zabývá pojmoslovím, analýzou východisk včetně stručného představení oblasti, metodologií tvorby naučných stezek, cyklistických tras a kompilací historie rodu Taaffe. Druhým celkem je analyticko-výzkumná část, která se zabývá empirickým výzkumem znalosti oblasti a zájmu o naučné stezky formou dotazníkového šetření mezi respondenty, anketou mezi respondenty z řad místních obyvatel, rekreatů, rozhovory s místními zastupiteli dotčených obcí, rozhovory s místními podnikateli a pozorování na naučných stezkách ve stejné turistické oblasti. Třetím celkem je pak návrhová část, ve které je již konkrétně navržena naučná stezka na základě dostupných zjištění v přechozích částech při využití výstupů SWOT analýzy, včetně návrhu možností financování a její propagace. Závěrem je pak hodnoceno naplnění cílů a potvrzení či vyvrácení vytyčených hypotéz.

1 TEORETICKÁ VÝCHODISKA

Cestovním ruchem se rozumí „... cestování a přebývání mimo místo trvalého bydliště, zpravidla ve volném čase, a to za účelem rekreace, rozvoje poznání a spojení mezi lidmi.“¹ Cestovní ruch se dá členit z různých hledisek na různé druhy. Dle místa realizace se člení na domácí a zahraniční (mezinárodní). Zahraniční cestovní ruch se dále dělí na příjezdový a výjezdový. Příjezdovým cestovním ruchem se rozumí příjezd zahraničních účastníků cestovního ruchu do země. Výjezdovým cestovním ruchem se rozumí výjezd domácích obyvatel do zahraničí. Domácím cestovním ruchem se rozumí cesty účastníků cestovního ruchu v rámci dané země. Pro účely této práce je využitelný příjezdový a domácí cestovní ruch.

Cestovní ruch má řadu druhů a forem. Formy cestovního ruchu mohou být děleny dle různých kritérií jako jsou délka účasti (např. víkendový), místa pobytu (např. venkovský), ročního období (např. sezónní), věku účastníků (např. mládežnický), způsobu organizování aj. Druhy jsou posuzovány z hlediska motivů k účasti na cestovním ruchu, například lze hovořit „...o rekreačním, sportovním a dobrodružném, mysliveckém a rybářském, kulturním a náboženském (poutním), lázeňském a zdravotním, obchodním, kongresovém a stimulačním.“² Kromě již zavedených druhů cestovního ruchu dochází k rozvoji i některých nových forem cestovního ruchu, např. diaspora tourism (cestování do bývalé domoviny) či medicínský cestovní ruch. Nejedná se však o vyčerpávající výčet a v praxi se téměř vždy jedná o kombinaci několika druhů cestovního ruchu.

Návštěva historické naučné stezky tedy spadá především do kulturního cestovního ruchu, který se vyznačuje „...možností uspokojování duchovních potřeb lidí, kteří jsou motivováni možnostmi poznávání kulturního dědictví, kultury a způsobu života rezidentů navštívených cílových míst, možnostmi zábavy a rozptýlení.“³ Do výše uvedeného výčtu spadá například návštěva kulturních pamětihodností. „Kulturní cestovní ruch představuje symbiózu vzdělávání a účelného trávení volného času, jeho účastníci jsou obeznámeni nejen

¹ PETRŮ, Z. *Základy ekonomiky cestovního ruchu*. Praha: Idea servis, 1999. 107 stran. ISBN 80-85970-29-5. s 26.

² HESKOVÁ, M. et al. *Cestovní ruch pro vyšší odborné školy a vysoké školy*. Praha: Fortuna, 2006. 216 stran. ISBN 80-7168-948-3. s 22.

³ Tamtéž, s. 24.

*s historií a kulturou vlastních a ostatních národů, ale i sociální a ekonomickou situací navštíveného místa.*⁴

Kulturním dědictvím se rozumí jak hmotné tak nehmotné dědictví, které je dílem člověka, a které by mělo zůstat zachováno pro budoucí pokolení. *„Kulturní dědictví je tedy odkazem minulosti, avšak zároveň významně formuje i přítomnost, lze se k němu odkazovat, poznávat jej, chránit, nebo naopak poškozovat. To vše se týká jak materiálního dědictví (krajina, památky), tak nemateriálního, nehmotného ... zvyky, tradice, folklor, znalosti a dovednosti, řemeslná zručnost, hudba a tanec, místní a pomístní názvy v krajině apod.*⁵ Předmětem plánované naučné stezky je seznámení účastníků cestovního ruchu jak s materiálním tak nemateriálním kulturním dědictvím oblasti.

Předpokladem pro rozvoj cestovního ruchu v destinaci jsou takzvané selektivní, lokalizační a realizační faktory. Selektivní faktory jsou děleny na objektivní (např. ekonomické, demografické a jiné) či subjektivní (módnost a podobně). Tyto faktory stimulují vznik poptávky po cestovním ruchu. Poptávkou v cestovním ruchu se rozumí pochopení potřeb účastníků cestovního ruchu, které jsou podloženy schopností koupě a jejich následná ochota směniti produkty cestovního ruchu za peníze. Předmětem poptávky cestovního ruchu jsou služby cestovního ruchu. Nejčastěji jsou poptávány ubytovací služby, stravovací služby, doprava, ale i celá řada dalších služeb (v principu jakákoliv služba může být poptávána účastníkem cestovního ruchu).⁶

Lokalizační faktory jsou faktory, které formují nabídku dané destinace, a kterými jsou buď přírodní předpoklady (např. fauna a flora), nebo společenské lokalizační faktory, kterými se rozumí kulturně-historické památky, kulturní zařízení a kulturní akce a sportovní či zábavní akce. *„Nabídka v turismu je obvykle prezentována jako souhrn atraktivit cílových míst; vybavenost cílových míst (suprastruktury i infrastruktury).. Atraktivita jsou obvykle děleny do čtyř následujících skupin: přírodní atraktivita; kulturně-historické*

⁴ HESKOVÁ, M. et al. *Cestovní ruch pro vyšší odborné školy a vysoké školy*. Praha: Fortuna, 2006. 216 stran. ISBN 80-7168-948-3. s. 24.

⁵ WOITSCH, J. a K. PAUKNEROVÁ. *Metodika pro prezentaci sídelního a krajinného prostoru a kulturního dědictví prostřednictvím tvorby naučných stezek*. Západočeská univerzita. Plzeň. 2013. 44 stran. s. 9.

⁶ PALATKOVÁ, M. a J. ZICHOVÁ. *Ekonomika turismu: Turismus České republiky*. Praha: Grada Publishing, 2014. 264 stran. ISBN 978-80-247-3643-3. s. 60.

*atraktivitu; organizované atraktivitu; společenské atraktivitu.*⁷ Třetí skupinou jsou realizační faktory, kterými se rozumí především materiálně technická základna lokality. Ty doplňují nabídku dané destinace. Výše uvedené předpoklady rozvoje cestovního ruchu jsou zkoumány v analyticko-výzkumné části této práce.

Cestovní ruch má významný vliv na destinaci, v níž se rozvíjí, i na místní obyvatele. Má řadu přínosů, ale samozřejmě i některá negativa, kterými jsou zejména vlivy fyzické a socio-ekonomické. Fyzickými vlivy se rozumí například riziko nadměrné zátěže životního prostředí a vlivy na ekosystémy. Socio-ekonomickými vlivy může být stírání rozdílů mezi místními a rezidenty (demonstrační efekt), může docházet ke ztrátě autenticity⁸, inscenizaci, kterou je „*komerčně motivované převádění tradic a obyčejů akčním způsobem zpravidla ve smyslu vžitých představ návštěvníků o kultuře daného etnika*“⁹, či etnocidě, neboli „*vyhlazování prvků typických pro místní etnikum jako výsledek globalizace*.“¹⁰ Dalším z jevů bývá i xenofobie, neboli obavy místních z cizích návštěvníků a odlišných kultur. Negativa však mají svá řešení, která je třeba zohlednit v konkrétní strategii rozvoje dotčené oblasti. Jedním ze současných trendů cestovního ruchu, který se snaží minimalizovat negativní dopady cestovního ruchu je takzvaný „responsible travel“, neboli zodpovědné cestování.¹¹

Mezi přínosy cestovního ruchu lze řadit zejména fakt, že podporuje ekonomický rozvoj oblasti. Z cestovního ruchu plynou místním podnikatelům a potažmo i místní správě příjmy a dochází k jejich přerozdělení. Cestovní ruch má takzvaný multiplikační efekt, kterým se rozumí, že z ekonomických přínosů těží nejenom odvětví přímo související se cestovním ruchem (tzv. průmysl cestovního ruchu), ale i ekonomika cestovního ruchu, kterou jsou i odvětví, která nemají přímý vztah k cestovnímu ruchu, jako například stavebnictví a jiné. Rozvoj cestovního ruchu s sebou přináší růst pracovních příležitostí v oblasti, což je významné zejména pro venkovské oblasti, které jsou typické odlivem (převážně mladých) lidí za prací do větších měst. V neposlední řadě dochází k rozvoji místní infrastruktury

⁷ PALATKOVÁ, M. a J. ZICHOVÁ. *Ekonomika turismu: Turismus České republiky*. Praha: Grada Publishing, 2014. 264 stran. ISBN 978-80-247-3643-3. s. 60.

⁸ HAMARNEH I. *Mezinárodní cestovní ruch*. Praha: UJAK, 2014. 128 stran. ISBN 978-80-7452-040-2. s. 106.

⁹ Tamtéž, s. 106.

¹⁰ Tamtéž, s. 106-107.

¹¹ Tamtéž, s. 48.

a tím i ke zvyšování životního standardu místních obyvatel.¹² Díky cestovnímu ruchu může být zachována historie a zachráněny některé kulturní tradice či řemesla, které by jinak byly na ústupu. Je tedy důležité budovat cestovních ruch s rozmyslem, tak aby byly maximalizovány jeho přínosy a minimalizovány jeho potenciální negativní dopady.

*„K rozvoji cestovního ruchu patří také budování cyklostezek, naučných stezek a značení výletních okruhů. Tato infrastruktura slouží také místním lidem a může zvyšovat kvalitu jejich života.“*¹³ To platí nejenom pro budování stezek, ale i pro budování jakékoliv další infrastruktury. Díky vyšší poptávce dochází k rozšiřování občanské vybavenosti v obci, rozšiřování kulturní nabídky nebo třeba nabídky služeb. *„Naučná stezka stimuluje rozvoj služeb v regionu a přináší nové zhodnocení krajiny. Nezáleží na typu krajiny, každou krajinou může vést naučná stezka, v každé krajině lze nalézt zajímavosti, mohou to být přírodní zajímavosti, historické zajímavosti, vazba na děj románu či filmu, lidovou i moderní architekturu, může se týkat jakéhokoli období od prahor až po nedávnou minulost.“*¹⁴ Zároveň je však důležité dbát na udržitelnost rozvoje cestovního ruchu, aby nedošlo nenávratnému poškození oblasti a zůstala tak uchována i pro budoucí generace.

Česká republika má v oblasti státní správy tři úrovně pro správu a řízení cestovního ruchu. Na celostátní úrovni spadá do kompetence Ministerstva pro místní rozvoj. V praxi však má přesah i do dalších ministerstev (např. Ministerstvo dopravy, Ministerstvo kultury, Ministerstvo zemědělství, Ministerstvo školství a další). Druhou úrovní jsou kraje, v jejichž kompetenci je například koordinace územního plánování či schvalování strategických dokumentů na úrovni kraje. Třetí úrovní státní správy jsou obce. Ty však nemají zákonem stanovené konkrétní povinnosti rozvoje cestovního ruchu. V oblasti cestovního ruchu neexistuje jednotná a zákonem vymahatelná organizační struktura řízení cestovního ruchu včetně stanovených kompetencí. Její implementaci si kladla za cíl Koncepce státní politiky cestovního ruchu na období 2014 – 2020 prostřednictvím připravovaného zákona

¹² REGIONÁLNÍ ROZVOJOVÁ AGENTURA ŠUMAVA. *Co přináší cestovní ruch místním lidem*. Dukase. 2007. 6 stran.

¹³ REGIONÁLNÍ ROZVOJOVÁ AGENTURA ŠUMAVA. *Co přináší cestovní ruch místním lidem*. Dukase. 2007. 6 stran. s. 4.

¹⁴ WOITSCH, J. a K. PAUKNEROVÁ. *Metodika pro prezentaci sídelního a krajinného prostoru a kulturního dědictví prostřednictvím tvorby naučných stezek*. Západočeská univerzita. Plzeň. 2013. 44 stran. s. 39.

o podpoře a rozvoji cestovního ruchu. Stávající vedení Ministerstva pro místní rozvoj však s jeho implemetancí nadále nepočítá a považuje jej za nepotřebný.¹⁵

Další významnou státní organizací v cestovním ruchu je agentura Czech Tourism. Jedná se o Českou centrálu cestovního ruchu, která je příspěvkovou organizací, jejímž cílem je propagace České republiky zejména v zahraničí. Vedle státních organizací se na rozvoji cestovního ruchu podílí celá řada neziskových dobrovolných organizací, např. občanských sdružení či spolků, místní akční skupiny a jiné. Obce se mohou sdružovat do takzvaných mikroregionů a postupovat společně například v oblasti propagace oblasti. A k rozvoji cestovního ruchu významnou měrou přispívají i soukromí podnikatelé.

V oblasti státní politiky cestovního ruchu jsou vypracovávány strategické dokumenty zaměřené na cestovní ruch, z nichž hlavním současným střednědobým strategickým dokumentem vypracovaným Ministerstvem pro místní rozvoj je již zmíněná Koncepce státní politiky cestovního ruchu České republiky na období 2014 – 2020, která navazuje na koncepci z období 2007 – 2013 a na výsledky úsilí, které již byly cestovnímu ruchu věnovány v uplynulých letech. Strategické rozvojové dokumenty nižších správních celků by měly respektovat a rozpracovávat celostátní koncepci, i přestože tato povinnost není v legislativě právně zakotvena.¹⁶

¹⁵ TRAVEL TRAGE GAZETTE. *Žofínské forum: Zákon o cestovním ruchu nebude, 25,5 milionů turistů v ČR* [online]. [cit. 2015-07-02]. Dostupné z: <http://www.ttg.cz/zofinske-forum-zakon-o-cestovnim-ruchu-nebude-255-milionu-turistu-v-cr/>.

¹⁶ MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ. *Koncepce státní politiky cestovního ruchu na období 2014 – 2020*. [online]. Zář 2012. [cit. 2015-04-24]. 96 stran. Dostupné z: <http://www.mmr.cz/>.

2 PŘEDSTAVENÍ OBLASTI A STRATEGICKÝCH DOKUMENTŮ

Plánovaný projekt naučné stezky má zasahovat do území několika obcí. Jedná se o obec Nalžovské Hory (včetně Zahrádky, Letov, Ústalče a Krutěnic), Tužice, Zavlekov a nepatrně též Hradešice. Výše zmiňované obce se nachází na jihozápadě České republiky v Plzeňském kraji. Z pohledu cestovního ruchu spadají všechny obce do turistického regionu Šumava a zároveň do stejnojmenné turistické oblasti v takzvaném Šumavském podhůří či Šumavském předhůří, někdy též nazývaném Pošumaví. Obce leží na rozmezí území obcí s rozšířenou působností (zkráceně ORP) Klatovy a Horažďovice a v blízkosti ORP Sušice. Následující část práce se věnuje stručnému představení jednotlivých obcí a souvisejících strategických dokumentů.

Město Nalžovské Hory je obec o výměře 51.28 km², s přibližně 1180 obyvateli (status k 1.1.2014). Obec historicky sestává ze dvou samostatných obcí Nalžov a Stříbrných Hor. Kromě již zmíněných Letov, Zahrádky, Ústalče a Krutěnic k obci v současnosti patří ještě Mířenice, Neprochovy, Otěšín, Sedlečko, Těchonice, Velenovy a Žďár.¹⁷ Obec má dlouhou důlní historii týkající se především těžby stříbra. V současnosti však již v obci žádná těžba neprobíhá a veškeré doly byly uzavřeny, některé z nich zatopeny. Nalžovy byly založeny zřejmě někdy ve 14. století.¹⁸ Obec Stříbrné Hory založil jako hornickou osadu v roce 1521 Svojsze z Velhartic a Letov, pán na Nalžovech. V roce 1530 pak byly Stříbrné Hory povýšeny na městys¹⁹ a v roce 1853 na zemské město.²⁰ Obce Stříbrné Hory a Nalžovy byly sloučeny v roce 1952. V roce 2008 byl obci Nalžovské Hory udělen statut města.²¹

V obci se nachází zámek Nalžovy z roku 1619 vlastněný za dobu své existence celou řadou pánů. O jeho založení se zasloužili Švihovští z Rýzemberka, dále jej převzal rod Pöttingů, následovali Taaffové, bratři Müllerovi a současným majitelem zámku a přilehlých pozemků jen pan Ing. Zdeněk Houdek a společnost Lamela Electric, a.s. Sušice. Na vrchu Prašivice nad obcí se rozkládá dřívější anglický park s kamennými zvířaty a umělou

¹⁷ MĚSTO NALŽOVSKÉ HORY. *Základní údaje* [online]. [cit. 2015-08-15]. Dostupné z: <http://www.sumavanet.cz/nh/>.

¹⁸ RYBÁK, J. *Dějiny města Hor Stříbrných*. Stříbrné Hory: 1898. 54 stran. s. 7.

¹⁹ KRÍŽ, M. *Nalžovské Hory v proměnách času*. Klatovy: Arkáda, 2008. 102 stran. s. 6-7.

²⁰ Tamtéž, s. 18.

²¹ Tamtéž, s. 3.

zříceninou.²² V lese na vrchu Vidhošť poblíž Ústalče a Krutěnic se pak nachází další kamenné výtvořy. Jednou z nevýznačnějších osobností spojených s městem je spisovatel Karel Klostermann, který v obecní škole několik let studoval pod vedením učitele Šafránka. Mezi další patří například dirigent František Stupka, či básník Ladislav Khás.²³

Pod obec Zavlekov spadají i Mladice, Plichtice, Skránčice, Vlčnov a osada Suchá. Obec má katastrální výměru 13,46 km² žije zde k 1.1. 2015 přes 421 obyvatel.²⁴ Její historie je datována do roku 1334. Na území obce se nachází zřícenina tvrze zbudovaná pravděpodobně Buškem z Velhartic. Ve správě obce je i autokemp Valcha u stejnojmenného rybníku. V obci bylo nedávno zřízeno v bývalé panské sýpce (tzv. špýcharu) obecní muzeum zaměřené především na kamenictví.²⁵ Na území obce se nachází i zatopený zavlekovský lom, který je v současnosti ve vlastnictví potápěčského klubu Erebos.²⁶

Obec Tužice se nachází mezi obcemi Zavlekov a Nalžovské Hory poblíž silnice č.22 spojující Klatovy a Strakonice. Jedná se o obec o výměře 2,61 km², která leží v nadmořské výšce 552 metrů nad mořem. V obci v současnosti žije (k 1.1.2015) 88 obyvatel.²⁷ První písemná zmínka o obci se datuje do roku 1361.²⁸ Součástí obce je lom na těžbu žuly vlastněný v současnosti společností Průmysl kamene a.s.

Pod obec Hradešice spadají místní části Hradešice, Smrkovec a Černič a celková výměra pozemků činí 1484 hektarů. V obci žije přibližně 470 osob. První písemná zmínka o obci je přibližně z roku 1360. Název obce pochází od jména prvních lidí, jež se zde usídlili (lidé Hradešovi). Na území obce se nachází kaple sv. Barbory s hrobkou rodu Taaffe nebo

²² ZÁMEK NALŽOVY. *Historie* [online]. [cit. 2015-10-24]. Dostupné z: <http://zameknalzovy.com/>.

²³ MĚSTO NALŽOVSKÉ HORY. *Historie, současnost. Osobnosti* [online]. [cit. 2015-08-15]. Dostupné z: <http://www.sumavanet.cz/nh/>.

²⁴ REGIONÁLNÍ INFORMAČNÍ SERVER. *Zavlekov*. [online]. [cit. 2015-09-10]. Dostupné z: <http://www.risy.cz/>.

²⁵ ZAVLEKOV. *Historie* [online]. [cit. 2015-08-15]. Dostupné z: <http://www.zavlekov.ic.cz/>.

²⁶ FINANCE.CZ. *Rejstřík.finance. Potápěčský klub Erebos* [online]. [cit. 2015-08-08]. Dostupné z: <http://rejstrik.finance.cz/>.

²⁷ REGIONÁLNÍ INFORMAČNÍ SERVER. *Tužice*. [online]. [cit. 2015-09-10]. Dostupné z: <http://www.risy.cz/>.

²⁸ TUŽICE. *Historie* [online]. [cit. 2015-08-15]. Dostupné z: <http://www.tuzice.ic.cz/>.

Červený rybník, jež jsou v současnosti ve vlastnictví společnosti Lamela electric a.s. ze Sušice. V těsné blízkosti kaple se nachází restaurace u sv. Antonína.²⁹

Jak bylo zmíněno, všechny výše uvedené obce se nachází v Plzeňském kraji. Plzeňský kraj plánuje naplnit své vize za pomoci cíleného rozvoje turistického ruchu s využitím přírodního a kulturně historického potenciálu. Má za tímto účelem zpracovanou Koncepti rozvoje cestovního ruchu Plzeňského kraje pro období 2014 – 2020 zpracovanou společností KPMG včetně analýzy současného stavu cestovního ruchu, analýzy nabídky a poptávky v Plzeňském kraji. *“Misí koncepce je vytvořit Plzeňskému kraji image místa, které by během návštěvy republiky nemělo být vynecháno a které návštěvníkům nabízí jak možnost relaxace, tak aktivního odpočinku.”*³⁰ Koncepce je v souladu s celostátní koncepcí a rozpracovává její jednotlivé priority, tzn. tvorbu produktů, zvýšení konkurenceschopnosti a jiné. Dále například řeší otázku sezónnosti či budování přeshraniční spolupráce například formou budování rozličných stezek.

Za tímto účelem je v dokumentu navrženo několik typů produktů vhodných pro propagaci, které se zabývají tematikou kulturně-historických atraktivit, naučných stezek, či cyklostezek. Jedná se o “Plzeňský kraj v proměnách historie” zaměřený na kulturu, vzdělávání a zábavu. Jeho předmětem je kulturní dědictví kraje, jeho místní slovesnost, pověsti a v rámci akčního plánu by mělo dojít též k posílení navigačního systému (tj. informačních tabulí) v kraji, zejména v příhraničí. Ze stejné kategorie je i produkt “Plzeňský kraj plný zážitků i ponaučení”. Dále “Přírodou Plzeňského kraje” s důrazem na využití turisticky značených tras, naučných stezek, cyklostezek, hiposteze atd. Přínosem navrhovaných produktů je zvýšení povědomí o atraktivitách regionu, minimalizace vlivů sezónnosti, zajištění opakovaných návštěv regionu, podpora podnikatelských subjektů s přímou či nepřímou vazbou na cestovní ruch.³¹

Plzeňský kraj má vypracovanou i Koncepti rozvoje cykloturistiky a cyklodopravy v Plzeňském kraji na období 2013 – 2015. Tato koncepce navazuje na Národní strategii rozvoje cyklistické dopravy 2012. *“Cílem je zjištění aktuálního stavu sítě cyklistických tras*

²⁹ HRADEŠICE. *Obecné informace. Historie obce. Zajímavosti z obce* [online]. [cit. 2015-08-15]. Dostupné z: <http://www.hradesice.cz/>.

³⁰ KPMG. *Koncepce rozvoje cestovního ruchu Plzeňského kraje pro období 2014 – 2020* [online]. [cit. 2015-07-30]. Dostupné z: <http://www.plzensky-kraj.cz/>. s. 4.

³¹ Tamtéž, s. 43 – 48.

a cyklostezek v kraji a navržení krátkodobých řešení vedoucích k rozvoji cyklo dopravy a cykloturistiky na území Plzeňského kraje v období let 2013 – 2015 tak, aby byla zajištěna bezpečnost dopravy cyklistům.³² Novější verze koncepce rozvoje cyklo dopravy v Plzeňském kraji zatím nebyla zveřejněna. V kraji dále působí Regionální rozvojová agentura Plzeňského kraje (RRAPK), která se zabývá poskytováním odborných konzultací v oblasti cestovního ruchu, jež sdružuje města a obce Plzeňského kraje. Tato instituce tvoří koncepty, analýzy a jiné dokumenty.³³

Cestovním ruchem se v kraji zabývá Odbor kultury, památkové péče a cestovního ruchu Oddělení cestovního ruchu v Plzni. Jeho cílem v oblasti cestovního ruchu je marketingová podpora a vydávání informačních materiálů, podpora výstavby doprovodné infrastruktury pro cestovní ruch, koordinuje činnosti jednotlivých subjektů v cestovním ruchu, zajišťuje přeshraniční spolupráci.³⁴ Jemu podřízené jsou Odbor školství, kultury a cestovního ruchu (zkráceně OŠKCR) v Klatovech³⁵ a Odbor památkové péče, školství a kultury v Horažďovicích.³⁶ Pod odbor v Klatovech spadá pouze obec Zavlekov. Ostatní obce patří pod odbor v Horažďovicích.

Strategické dokumenty týkající se rozvoje cestovního ruchu pro jednotlivé obce, na jejichž území je plánovaná naučná stezka, která je předmětem této práce, zatím nebyly zpracovány. Dostupný je v současnosti pouze plán územního rozvoje obce Nalžovské Hory.³⁷ Ve fázi výzkumu bude tato otázka diskutována s místními zastupiteli obcí. Obcím nadřazeny jsou tedy strategické dokumenty obce s rozšířenou působností Klatovy, Horažďovic, či Plzeňského kraje. Mezi vize města Klatovy, které se ve svých strategických dokumentech nazývá „Bránou Šumavy“, patří přání stát se „městem

³² PLZEŇSKÝ KRAJ. *Koncepce rozvoje cykloturistiky a cyklo dopravy v Plzeňském kraji* [online]. Plzeňský kraj, srpen 2012 [cit. 2015-07-30]. Dostupné z: <http://www.turisturaj.cz/>. s. 3.

³³ REGIONÁLNÍ ROZVOJOVÁ AGENTURA PLZEŇSKÉHO KRAJE o.p.s. *O nás* [online]. [cit. 2015-07-20]. Dostupné z: <http://www.rra-pk.cz/>.

³⁴ PLZEŇSKÝ KRAJ. *Odbor kultury, památkové péče a cestovního ruchu* [online]. [cit. 2015-07-25]. Dostupné z: <http://www.plzensky-kraj.cz/>.

³⁵ KLATOVY. *Organizační struktura. Odbor školství, kultury a cestovního ruchu* [online]. [cit. 2015-07-20]. Dostupné z: <http://www.klatovy.cz/>.

³⁶ HORAŽĎOVICE. *Organizační struktura. Odbor památkové péče, školství a kultury* [online]. [cit. 2015-07-25]. Dostupné z: <http://www.muhorazdovice.cz/>.

³⁷ NALŽOVSKÉ HORY. *Územní plán* [online]. [cit. 2015-07-18]. Dostupné z: <http://www.nalzovskehory.cz/munh/>.

*turisticky přitažlivým s důrazem na aktivní rozvoj cestovního ruchu a nabídku aktivního odpočinku*³⁸.

Město Horažďovice nezveřejňuje strategický dokument čistě zaměřený na rozvoj cestovního ruchu. Má však řadu strategických plánů rozvoje v oblastech, které se s rozvojem cestovního ruchu prolínají, jako například Strategický plán rozvoje volnočasových aktivit, životního prostředí či podnikání, zaměstnanosti a služeb. Aktivitami souvisejícími s rozvojem cestovního ruchu se nejvíce zabývá Strategický plán rozvoje charakteru a image města, který obec charakterizuje následovně: *“Horažďovice jsou obec s rozšířenou působností a třetí nejvýznamnější město rozlehlého okresu Klatovy.*”³⁹ Tento dokument spatřuje příležitosti například ve zvýšení propagace, v rozvoji regionální spolupráce a rádi by využili kulturního dědictví regionu k rozvoji cestovního ruchu. Obec se na druhé straně potýká s nedostatkem financí, či chybějící vizí rozvoje města.

Na území výše uvedených obcí s rozšířenou působností působí řada zájmových a jiných sdružení (např. zájmové sdružení právnických osob (dále z.s.p.o.) Slavník, jehož členem jsou například Hradešice nebo MAS Pošumaví, jež sdružuje řadu obcí, např. Zavlekov, regionů, neziskových organizací a podnikatelských subjektů v oblasti)⁴⁰ a spolků (např. Spolek pro obnovu venkova), subjektů státní samosprávy, tak i subjektů z řad soukromého sektoru (např. AgAkcent s.r.o. poskytující zejména poradenské služby v oblasti rozvoje venkova), podílejících se na rozvoji cestovního ruchu. Obce se dále mnohdy sdružují do mikroregionů a sdružení obcí, kterými jsou například mikroregion Plánicko (členem je obec Zavlekov a v minulosti byly jejím členem i Nalžovské Hory),⁴¹ Prácheňsko (členem jsou například Hradešice a Nalžovské Hory) a další.

³⁸ RADA MĚSTA KLATOV VE SPOLUPRÁCI S ODBORY MĚSTSKÉHO ÚŘADU A MĚSTEM ŘÍZENÝMI ORGANIZACEMI. *Strategie rozvoje města Klatovy v letech 2010 – 2015* [online]. Klatovy, 2010 [cit. 2015-04-30]. Dostupné z: <http://www.klatovy.cz/>. s. 8

³⁹ HORAŽĎOVICE. *Strategický plán rozvoje charakteru a image města Horažďovice*. [online]. Město Horažďovice [cit. 2015-06-12]. 4 strany. Dostupné z: <http://www.muhorazdovice.cz/>. s. 1.

⁴⁰ ZÁJMOVÉ SDRUŽENÍ PRÁVNICKÝCH OSOB SLAVNÍK. *Úvodní strana*[online]. [cit. 2015-08-25]. Dostupné z: <http://www.slavnik.jz.cz/>.

⁴¹ PLÁNICKO z.s.p.o. *Úvodní strana* [online]. [cit. 2015-08-30]. Dostupné z: <http://www.planicko.jz.cz/>.

Jednotlivé výše uvedené organizace jsou spolu mnohdy navzájem propojené. Například sdružení Slavník je členem mikroregionu Prácheňsko, který je členem MAS Pošumaví.⁴² Mikroregion Prácheňsko se snaží o rozvoj region, společnou propagaci a rozvoj přeshraniční spolupráce s Bavorskem.⁴³ Společnost AgAkcent s.r.o. je zase například členem z.s.p.o. Slavník, z.s.p.o. MAS Pošumaví, či Spolku na obnovu venkova.⁴⁴ AgAkcent realizuje projekty rozvoje cestovního ruchu včetně naučných a jiných stezek, tvorby propagačních materiálů, poradenství v oblasti získávání dotací a jiné.⁴⁵

Důležitým faktorem ovlivňujícím rozvoj jakékoliv oblasti (a tedy i rozvoj cestovního ruchu) je spolupráce. Jedná se jak o spolupráci v regionu, tak i nadnárodní spolupráci, například s případnými partnerskými městy v zahraničí, či při prezentaci obce a místních akcí v zahraničí. O propagaci České republiky v zahraničí usiluje agentura Czech Tourism. Turistický region Šumava se v roce 2015 účastní následujících kampaní této agentury: Země jako z filmu, České tradice a kampaně zaměřené na domácí cestovní ruch nazvané Jako nikdy předtím. Produkt "Cesty krajinou" si kladou za cíl rozvoj letních a zimních cest zejména do českých pohoří a to nejen v příjezdovém, ale i v domácím cestovním ruchu. Produkt "Cesty za poznáním" se zaměřuje na kulturní krajinu, kulturní (tématické) cesty a města s příběhem.⁴⁶

⁴² MÍSTNÍ AKČNÍ SKUPINA POŠUMAVÍ. *Studie dalšího rozvoje cestovního ruchu zaměřeného na tvorbu a prodej balíčků a produktů v území MAS Pošumaví* [online]. Místní akční skupina Pošumaví, duben 2012 [cit. 2015-05-01]. Dostupné z: <http://www.posumavi.jz.cz/>.

⁴³ MIKROREGION PRÁCHEŇSKO. *O mikroregionu. Seznam obcí* [online]. [cit. 2015-08-25]. Dostupné z: <http://www.prachensko.org/>.

⁴⁴ SPOLEK NA OBNOVU VENKOVA. *Úvodní strana* [online]. [cit. 2015-08-25]. Dostupné z: <http://www.spov.org/>.

⁴⁵ AGAKCENT. *Čím se zabýváme. Cestovní ruch. Naše členství v..* [online]. [cit. 2015-08-24]. Dostupné z: <http://www.agakcent.cz/>.

⁴⁶ CZECHTOURIMS. *Marketingový plán agentury CzechTourism na rok 2015.* [online]. [cit. 2015-08-10]. 54 stran. Dostupné z: <http://www.czechtourism.com/>.

3 NAUČNÉ STEZKY

Naučné stezky rozšiřují nabídku cestovního ruchu a podporují tak rozvoj cestovního ruchu v oblasti. *“Naučné stezky jsou zpravidla v terénu vyznačkovávané výchovně vzdělávací trasy vedené přírodně či kulturně významnými oblastmi. Na trase naučné stezky jsou vybrány některé význačné objekty a jevy, kterou jsou na tzv. zastaveních vysvětleny textovými a grafickými prostředky.”*⁴⁷ Vedle naučných stezek mohou vznikat takzvané bodové informační panely (zkráceně BIP). Jedná se o samostatně stojící informační tabule, které netvoří ucelenou stezku, ale upozorňují na zajímavé jevy či objekty v jejich blízkosti bez návaznosti, např. jednotlivé informační tabule v městech.

Historie naučných stezek sahá do 20. let 20. století, kdy byly zbudovány první naučné trasy ve Spojených státech amerických a posléze i v Německu. V České republice byla zbudována první naučná stezka v Lužických horách u obce Krásná Lípa v roce 1941. Jejím autorem byl Rudolf Kögler a její téma bylo přírodovědné a s přerušením v letech 1945 až 2003 funguje dodnes. Dle Čerovského a Záveského: *“První naučná stezka u nás byla otevřena ke Dnům ochrany přírody 1965 ve státní přírodní rezervaci Medník na Sázavě ve Středočeském kraji.”*⁴⁸ Jedná se o první naučnou stezku, která funguje bez přerušení do dnešních dní. K rozmachu vzniku naučných stezek v České republice došlo po roce 1989. V současnosti je zde dle dostupných informací pět set až sedmset naučných stezek a nachází se zde několik tisíc bodových informačních panelů.

Naučné stezky lze třídit z mnoha hledisek, například dle jejich délky, umístění (v krajině, v městské zástavbě aj.), typů obsluhy (tj. bez průvodce, s průvodcem, kombinované), náročnosti, doby prohlídky a podobně. Z hlediska délky se může jednat o velmi krátké stezky čítající pouze několik set metrů, krátké stezky o délce do pěti kilometrů, středně dlouhé stezky do patnácti kilometrů či dlouhé nad dvacet kilometrů, které bývají absolvovány buď na víckrát nebo na kole a bývá u nich větší vzdálenost mezi zastaveními. Naučné stezky mohou být monotematické či polytematické (např. středně dlouhé či dlouhé stezky). Dle zvoleného tématu je lze třídit například na místopisné, historické,

⁴⁷ WOITSCH, J. a K. PAUKNEROVÁ. *Metodika pro prezentaci sídelního a krajinného prostoru a kulturního dědictví prostřednictvím tvorby naučných stezek*. Plzeň: Západočeská univerzita, 2013. 44 stran. s. 5.

⁴⁸ ČEŘOVSKÝ J. a A. ZÁVESKÝ. *Stezky k přírodě*. Praha: SPN. 1989. 240 stran. ISBN 80-04-22378-8. s. 145.

přírodovědecké, literární a řadu dalších. Trasa stezek může být okružní či liniová. Většina stezek je v praxi kombinací řadou výše uvedených možností.

Před započítím tvorby naučné stezky by měl být zpracovaný její projekt, kde je třeba kromě volby lokality rozhodnout dle výše uvedených kritérií zejména o tom, jaká stezka bude budována a pro jakou cílovou skupinu, kudy povede trasa naučné stezky a zvaženo by mělo být i její případné napojení na stávající turistické značení v oblasti z důvodu zvýšení její návštěvnosti a využití stávajících komunikací z důvodu minimalizace nákladů s budováním stezky spojených. *“Způsob vyznačení stezky je třeba konzultovat s Klubem českých turistů a provést jej dle ČSN 01 8025.”*⁴⁹ Doporučuje se stezku před její realizací konzultovat s krajinnými architekty a následně ji představit místním občanům. Před realizací stezky je též třeba zajistit příslušná povolení, dostatečné finanční krytí její výstavby a její sladění s legislativou.

Z obecných pravidel platí, že vhodné je budovat spíše uzavřené okruhy z důvodu snazší dopravní obslužnosti (tj. začátek a konec trasy je na stejném místě). V potaz by mělo být bráno i usměrnění pohybu návštěvníků, aby nedošlo k poškození lokality a jejího přírodního či kulturního dědictví. *“Na naučných stezkách musí být skutečně co vidět. Musí tu být určitý využitelný obsahový fond, kterému říkáme kulturně výchovný potenciál území.”*⁵⁰ V místě jednotlivých zastavení by se tedy měly nacházet popisované prvky. *“Průzkum terénu srovnáváme s literárními prameny. Radíme se s místními obyvateli a znalci.”*⁵¹ V pořadí jednotlivých zastavení by měla být respektována výkladová posloupnost, tedy začít představením regionu a poté až se věnovat přírodním či kulturně historickým památkám. V případě prezentace kulturního dědictví formou naučné stezky, je vhodné prezentovat jak hmotné, tak i nehmotné památky a představit například i místní pověsti či pohádky nebo pomístní jména. Na trase se ale mohou nacházet i určitá “vyplňující” zastavení za účelem dodržení přiměřených rozestupů zastavení.

Jedním klíčových parametrů úspěchu naučné stezky jsou jí prezentovaná data a jejich kvalita. Z toho důvodu je ve fázi její přípravy důležité zaměřit se na sběr hodnověrných

⁴⁹ WOITSCH, J. a K. PAUKNEROVÁ. *Metodika pro prezentaci sídelního a krajinného prostoru a kulturního dědictví prostřednictvím tvorby naučných stezek*. Plzeň: Západočeská univerzita, 2013. 44 stran. s. 26.

⁵⁰ ČEŘOVSKÝ, J. a A. ZÁVESKÝ. *Stezky k přírodě*. Praha: SPN. 1989. 240 stran. ISBN 80-04-22378-8. s. 149.

⁵¹ Tamtéž, s. 153.

údajů. Jedním z nejvyužívanějších zdrojů informací je literatura. Za tímto účelem lze využít i knihovnických rešeršních služeb. Dalším způsobem sběru dat je vyhledávání informací v archivech, např. archivní mapy. Vedle výše uvedených zdrojů lze využívat i dat z internetu. A velice zajímavým zdrojem informací jsou vzpomínky místních pamětníků. *“Návštěvníci budou zaujati spíše střípky lokální paměti, která je přivede k pochopení smyslu místa spíše než univerzálními encyklopedickými znalostmi, které jsou častým nešvarem načných stezek.”*⁵² Ve všech případech je třeba kriticky zhodnotit věrohodnost a odbornost zdroje. Literárních a dalších zdrojů je celá řada a při přípravě naučné stezky je vhodné neomezit se pouze na některý z nich, nýbrž je vhodné mezi sebou kombinovat.

První kategorií literárních zdrojů je vědecká a vědecko-populární literatura celostátního či celoevropského charakteru k získání informací obecného charakteru například z oblasti historie. Mezi tuto literaturu se řadí nejrůznější encyklopedie či slovníky. Dále lze pracovat s odbornými literárními zdroji, například monografiemi a články zveřejňovanými v regionálních či celostátních tiskovinách. V těchto lze dohledat zajímavé informace specifické pro daný region. Při tvorbě naučných stezek lze pro oživení využívat i beletrie, ze které je možné citovat konkrétní pasáže. Doporučuje se i pracovat s poloobornou regionálně-historickou literaturou, kterou lze nalézt například v místních knihovnách či soukromých sbírkách. Může se jednat o místní kroniky, sborníky a další dokumenty psané například místními historiky, a dále o nejrůznější cenný obrazový materiál. *“Stezka zpracovaná se zohledněním lokální paměti je místním obyvatelstvem lépe akceptována, přirozeným způsobem propagována, samoregulační mechanismy omezují výskyt vandalismu, místní komunita chápe naučnou stezku jako “vlastní” nikoliv jako cizorodý prvek a může být usnadněno i budování naučné stezky...”*⁵³

Co se samotného provedení naučné stezky týče, je třeba rozhodnout se, v jaké podobě budou informace návštěvníkům podávány. Nejčastějším způsobem jsou informační panely. Mohou však být i na tištěném průvodci nebo stezkou může i fyzicky provádět průvodce - osoba. *“V poslední době získávají na oblibě tzv. interaktivní prvky... Jejich cílem je zapojení i ostatních smyslů návštěvníka než pouze zraku a pojmутí návštěvy jako*

⁵² WOITSCH, J. a K. PAUKNEROVÁ. *Metodika pro prezentaci sídelního a krajinného prostoru a kulturního dědictví prostřednictvím tvorby naučných stezek*. Plzeň: Západočeská univerzita, 2013. 44 stran. s. 23.

⁵³ Tamtéž, s. 24.

*hry, při které si návštěvník může ověřit své znalosti.*⁵⁴ Dalším způsobem sdílení informací je využití moderních technologií (např. internetu, mobilních telefonů či GPS), které budou vysvětleny dále v textu, a které ztraktivňují naučné stezky pro mladé lidi. Využíváno je zde takzvaných QR kódů, Bluetooth s přesměrováním na internet, GPS, či lze využívat zvukových a jiných záznamů. V praxi je vhodné kombinovat více způsobů předávání informací s tím, že základním zdrojem informací jsou fyzické informační tabule, přičemž doplňující či rozšiřující informace je dále možné získat za použití technologií. Tyto rozšiřující informace pak mohou být vrstveny k dalšímu rozkrytí například dle zájmu návštěvníků stezky.

QR kód je zkratka pro Quick Response Code, neboli kód s rychlou reakcí, který sestává ze znaků, čísel, či písmen. *“QR kód sice nejčastěji vypadá jen jako směs černých a červených čtverečků, ale jeho podoba může být i pestřejší.”*⁵⁵ Kód po vyfocení mobilním telefonem (za předpokladu nainstalování speciální aplikace) přesměruje uživatele na příslušnou zakódovanou informaci, kterou bývá nejčastěji internetový odkaz, ale může se jednat i o text a podobně. Dalším způsobem je lokalizace pomocí GPS (Global Positioning System). Jedná se o vojenský polohovací systém Spojených států amerických. Poloha se určuje pomocí mobilního telefonu či speciálního GPS přístroje vyhledáním zeměpisných souřadnic, na kterých si lze stáhnout konkrétní informaci, či například soubor se zvukovou nahrávkou. *“K modernímu vybavení naučných stezek patří i různé audiovizuální pomůcky.”*⁵⁶ Díky nim existují takzvané audiostezky, neboli zvukové stezky, prostřednictvím kterých k návštěvníkům promlouvají například pamětníci. Stezky s vizualizací například historie a jiných prvků se nazývají augmented reality (zkráceně AR) neboli česky rozšířená realita. Na obrázku č. 69 v příloze A se nachází fotografie příkladu QR kódu se souřadnicemi a na obrázku č. 70 v téže příloze se nachází příklad Bluetooth.

Naučná stezka má plnit řadu funkcí. Jedná se o funkci bezpečnostní, usměrňovací, informační, osvětovou, vzdělávací a rekreační. Vhodné je i zapojit návštěvníka formou interaktivních prvků, či pokládáním otázek a hádanek. Cílem je vyvolání emocí, které vede

⁵⁴ JELÍNEK, M., KOZUBKOVÁ, J., KOSTEČKA, P. a T. VENCÁLEK. *Realizace návštěvnícké infrastruktury*. Praha: Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky, 2009. 16 stran. ISBN 978-80-87051-64-1. s. 7.

⁵⁵ WOITSCH, J. a K. PAUKNEROVÁ. *Metodika pro prezentaci sídelního a krajinného prostoru a kulturního dědictví prostřednictvím tvorby naučných stezek*. Plzeň: Západočeská univerzita, 2013. 44 stran. s. 36.

⁵⁶ ČEŘOVSKÝ, J. a A. ZÁVESKÝ. *Stezky k přírodě*. Praha: SPN. 1989. 240 stran. ISBN 80-04-22378-8. s. 167.

k silnějšímu zapamatování informací a prožitku. Stezka by tedy měla návštěvníky oslovovat, budovat jejich vztah k místu a interpretovaným tématům, přibližovat informace nekomplikovaným výkladem a odkrývat nový pohled na věc. To vše by mělo být zohledněno při jejím projektování a přípravě jednotlivých informačních panelů.

Informačním panelem se rozumí tabule nejčastěji s textovými či obrazovými informacemi na stojanu. *“Pro výrobu panelů se užívají různé druhy materiálů (dřevo, kov, plast, sklo atd.) a jejich kombinace.”*⁵⁷ Důležité je vzít v potaz trvanlivost, místní povětrnostní podmínky, finanční možnosti a náročnost údržby jednotlivých materiálů. Dále by měl panel svým vzhledem dobře zapadnout do okolního prostředí. Obsah pak bývá nejčastěji tištěný na samolepící fólii. Může být ale i vyryt, vyřezán, či gravírován. Při rozhodování, zda využít lesklou či matnou laminaci, je třeba vzít v potaz čitelnost textu, odrazivost plochy v důsledku orientace panelu (doporučuje se orientace k severu či jeho zastínění). Důležité je také dbát na čitelnost písma, vhodný poměr textu a grafiky, srozumitelnost a aktuálnost textu a dále by měl být text stručný a případně rozčleněný do více odstavců s nadpisy.

Součástí stezky může být kromě informačních panelů i další mobiliář. Tím se rozumí nejrůznější altánky, přístřešky, koše, lavičky, stojany na kola, pro děti lze zakomponovat i různé herní či sportovní prvky. *“Na místech zvolených zastavení by měl být dostatečně velký prostor, neboť je třeba počítat s hromaděním návštěvníků.”*⁵⁸ V případě budování přístřešků je vhodné umisťovat je například na křižovatky či jiná místa s vyšší očekávanou koncentrací návštěvníků. Koše musí být dobře přístupné z důvodu zajištění pravidelného odvozu odpadků. Dále lze na trasu naučných stezek umisťovat různé pozorovatelné či rozhledny. Ty jsou však náročnější jak na projektování, tak na financování. Za účelem zpřístupnění některých hůře dostupných lokalit lze budovat i nejrůznější povalové chodníky, cesty a lávky, které je ovšem třeba přizpůsobit cílové skupině (např. cyklistům, vozíčkářům). Dále se může jednat o nejrůznější schody, žebříky a zábradlí, případně i zábrany a závory.

⁵⁷ JELÍNEK, M., KOZUBKOVÁ, J., KOSTEČKA, P. a T. VENCÁLEK. *Realizace návštěvnícké infrastruktury*. Praha: Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky, 2009. 16 stran. ISBN 978-80-87051-64-1. s. 5.

⁵⁸ ČEŘOVSKÝ, J. a A. ZÁVESKÝ. *Stezky k přírodě*. Praha: SPN. 1989. 240 stran. ISBN 80-04-22378-8. s. 153.

“Vznikne-li naučná stezka, je samozřejmě třeba, aby se o tom veřejnost, pro niž je určena, dověděla. K tomu slouží propagace naučné stezky.”⁵⁹ Způsobů, jak naučnou stezku propagovat je celá řada. Více se jim věnuje návrhová část této práce. Za tímto účelem je nejprve třeba provést marketingový výzkum s účelem zjistit, jaký segment (či jaké segmenty) uživatelů stezku nečastěji navštěvuje, na které plánuje marketingová komunikace zejména cílit. Následně musí být zvoleny vhodné nástroje marketingového mixu uzpůsobené cílové skupině.

Při tvorbě jakékoliv naučné stezky je třeba brát v potaz i případná legislativní omezení, včetně místních vyhlášek a nařízení. Jedním ze stěžejních zákonů v případě budování infrastruktury naučné stezky je Zákon č. 183/2006 Sb. o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon). Dalšími jsou Zákon č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny, Zákon č. 289/1995 Sb. o lesích ve znění Zákona č. 238/1999 Sb., Zákon č. 254/2001 Sb. o vodách, Zákon č. 334/1992 Sb. o ochraně zemědělského půdního fondu a vyhláška Ministerstva životního prostředí č. 13/1998, Zákon č. 242/1992 Sb. o státní památkové péči, Zákon č. 256/2001 Sb. O pohřebnictví, Zákon č. 13/1997 Sb. o pozemních komunikacích a jeho průvodní vyhláška č. 104/1997, Zákon č. 266/1994 Sb. o drahách, Zákon č. 222/1994 Sb. o podmínkách podnikání a výkonu státní správy v energetických odvětvích a státní energetické inspekci, či Zákon č. 274/2001 Sb. o vodovodech a kanalizacích. Dále je nutné zajistit předem všechny potřebné souhlasy a povolení, zejména od vlastníků pozemků, přes které má stezka přecházet.⁶⁰

⁵⁹ ČEŘOVSKÝ, J. a A. ZÁVESKÝ. *Stezky k přírodě*. Praha: SPN. 1989. 240 stran. ISBN 80-04-22378-8. s. 153. s. 172.

⁶⁰ WOITSCH, J. a K. PAUKNEROVÁ. *Metodika pro prezentaci sídelního a krajinného prostoru a kulturního dědictví prostřednictvím tvorby naučných stezek*. Plzeň: Západočeská univerzita, 2013. 44 stran. s. 32 – 34.

4 CYKLISTICKÉ TRASY

Naučné stezky mohou být děleny *“Dle typu návštěvnického využití na pěší stezky, cyklostezky, automobilové naučné stezky, hipostezky, stezky pro handicapované.”*⁶¹ Touto prací plánovaná naučná stezka má být dostupná nejenom pro pěší turistiku, ale i pro cykloturistiku. Pěší turistikou se rozumí přesun osob z místa na místo bez použití dopravního prostředku zejména (ne však výlučně) po turisticky značených trasách pro pěší s cílem sportovního vyžití a rekreačního trávení volného času. Cyklistickou dopravou (neboli cyklistikou) se rozumí jízda na kole. Osoby, jež cyklistiku provozují, že nazývají cyklisté. Cykloturistikou se pak rozumí cyklistická doprava, která je v podstatě provozována za stejným účelem jako pěší turistika.

Cyklisty lze dělit do několika skupin. Jedná se o dopravní cyklisty využívající komunikace k efektivním přesunům zejména do zaměstnání, ale i za zábavou. Dále se jedná o terénní cyklisty, kteří jezdí především po nezpevněném povrchu, zejména přírodních stezkách. Mají pro tento účel uzpůsobená kola a jde jim zejména o *“radost z pohybu v přírodním prostředí.”*⁶² A další skupinou jsou takzvaní cykloturisté, kteří upřednostňují *“požadavek informací o prostředí a zajímavostech”*⁶³, neboť cestují na kole zejména za turistickými atrakcivami, kterými mohou být přírodní, či kulturně historické památky a jiné zajímavosti.

Literatura dále upřesňuje, že cykloturista je *“Osoba, která tráví jeden nebo více dní mimo domov za účelem cykloturistiky. Cesty mohou být hvězdicové nebo dálkové (s přespáním každou noc na jiném místě. Cykloturisté mohou jezdit individuálně nebo s využitím připravených cyklobalíčků (organizovaně).”*⁶⁴ Vedle toho cyklovýletník je *“Osoba na jednodenním výletě, jehož hlavním účelem je jízda na kole. Výlety mohou být podnikány z domova nebo z ubytovacích zařízení v rámci delší dovolené.”*⁶⁵

Dalšími pojmy, které je třeba v souvislosti s cyklistikou vysvětlit jsou cyklistická trasa a cyklostezka. Cyklistickou trasou (tj. cyklotrasou) se rozumí jakákoliv značená trasa

⁶¹ WOITSCH, J. a K. PAUKNEROVÁ. *Metodika pro prezentaci sídelního a krajinného prostoru a kulturního dědictví prostřednictvím tvorby naučných stezek*. Plzeň: Západočeská univerzita, 2013. 44 stran. s. 7.

⁶² PLZEŇSKÝ KRAJ. *Koncepce rozvoje cykloturistiky a cyklo dopravy v Plzeňském kraji* [online]. Plzeňský kraj, srpen 2012 [cit. 2015-07-30]. Dostupné z: <http://www.turisturaj.cz/>. s. 30.

⁶³ Tamtéž, s. 30.

⁶⁴ Tamtéž, s. 5.

⁶⁵ Tamtéž, s. 5.

vedená po pozemní komunikaci za účelem cyklistické dopravy. Může vést po různých typech komunikací, neboť cyklisté obvykle *“využívají všechny druhy komunikací – silnice, místní a účelové komunikace, samostatné cyklostezky, polní a lesní cesty.”*⁶⁶ Cyklotrasy tedy mohou vést po zpěvněném či nezpevněném povrchu, nesmí však vést z důvodu bezpečnosti po silnicích I. třídy. Jejich síť je tvořena dálkovými mezinárodními a národními trasami, regionálními trasami, i místními trasami. *“Cyklostezka je samostatná komunikace, určená výhradně pro cyklistický nebo cyklopěší (smíšený) provoz...”*⁶⁷ Značí se písmenem C a číslem.

Cyklotrasy bývají pro účely cestovního ruchu takzvaně pasportizovány, neboli evidují se základní údaje o těchto trasách, mezi které patří identifikační údaje (např. kategorie, značení, délka, průběh, zřizovatel, správce), dále údaje o základní a doprovodné infrastruktuře cyklotrasy, jejím povrchu, mobiliáři (např. stojany na kola), bezpečnosti, vhodnosti dle druhu kola, zdatnosti či povětrnostních podmínek. Dále jsou evidovány údaje o turistické atraktivitě trasy, kterými se rozumí, zda se jedná o naučnou stezku, jaké jsou na trase přírodní, historické či kulturní památky, jaká je v jejím okolí materiálně technická základna (tzn. ubytování, stravování) a jiné.

*“Cykloturistika spolu s dalšími formami aktivní, šetrné turistiky jako pěší turistika, vodáctví, hipoturistika apod. přesně splňuje požadavky na moderní turistický produkt.”*⁶⁸ U cyklistiky je kladen důraz zejména na její bezpečnost. V rámci rozvoje cestovního ruchu je kladen mimo jiné důraz na jeho udržitelnost. Jednou z předností jak pěší turistiky tak i cykloturistiky je, že pohyb všeobecně je zdraví prospěšný a přispívá i k psychické regeneraci, což je obzvláště důležité v dnešní uspěchané době. Mezi další přínosy patří *“rozvoj osobnosti člověka, kde významnou roli hraje zejména kulturně poznávací funkce cestovního ruchu.”*⁶⁹ To jsou některá z pozitiv, které návštěvníkům přináší i návštěva naučné stezky. Stezky jsou relativně finančně nenáročné na pořízení i údržbu a jsou dostupným všem příjmovým skupinám.

⁶⁶ PERNICA M. a P. RYCHTECKÝ. *Učební texty pro značkáře, díl M: Vývoj turistického značení u nás a značení turistických tras ve většině evropských zemí* [online]. Klub českých turistů: 2012. 74 stran. [cit. 2015-09-02]. Dostupné z <http://www.kct.cz/>. s. 10.

⁶⁷ Tamtéž, s. 10.

⁶⁸ MINISTERSTVO DOPRAVY. *Národní strategie rozvoje cyklistické dopravy České republiky pro léta 2013 – 2020* [online]. 43 stran. [cit. 2015-06-12]. Dostupné z <http://www.cyklodoprava.cz/>. s. 10.

⁶⁹ HAMARNEH I. *Mezinárodní cestovní ruch*. Praha: UJAK, 2014. 128 stran. ISBN 978-80-7452-040-2. s. 14.

Naučné stezky se podílejí na zvyšování atraktivity oblasti při např. rozhodování uživatelů o návštěvě lokality, dále vedou k rozšiřování obzorů jak návštěvníků tak i místních, zvyšování jejich povědomí o prezentovaném kulturním dědictví zábavnou formou. Stezky mohou být využívány i při výchovně vzdělávacích aktivitách, například ve školní výuce. Dle Metodiky pro prezentaci sídelního a krajinného prostoru a kulturního dědictví prostřednictvím tvorby naučných stezek *“až 40% návštěvníků pochází z obcí ležících v bezprostřední blízkosti (do 10 km) od trasy naučné stezky. Mimo turistickou sezónu, tj. více jak polovinu roku tvoří místní obyvatelé (nejsou přitom započítáni tzv. chataři a chalupáři) drtivou většinu návštěvníků.”*⁷⁰ O vlivech cestovního ruchu na rozvoj oblasti blíže pojednává kapitola 1 TEORETICKÁ VÝCHODISKA.

Za účelem jednoznačné orientace po stezce je třeba použít značení. Jak již bylo zmíněno, jednoznačně se doporučuje spolupracovat na značení s Klubem českých turistů (zkráceně KČT), který následně i převezme údržbu značení. To platí jak pro pěší stezky, tak pro cyklistické trasy. Za tímto účelem je třeba s KČT uzavřít písemnou dohodu. *“V případě, že trasa naučné stezky leží mimo stávající síť turistických značených tras, vyznačuje se novou pásovou značkou nebo místní značkou nebo zvláštní značkou naučné stezky. Pokud křížuje jiné naučné stezky, vybaví se v prvních dvou případech směrovkami naučné stezky, ve třetím případě běžnými směrovkami s uvedením názvu naučné stezky v záhlaví a symbolu naučné stezky v hrotu směrovky.”*⁷¹ Příklad značení naučné stezky Klubem českých turistů se nachází níže na obrázku č. 71 v příloze A.

⁷⁰ WOITSCH, J. a K. PAUKNEROVÁ. *Metodika pro prezentaci sídelního a krajinného prostoru a kulturního dědictví prostřednictvím tvorby naučných stezek*. Plzeň: Západočeská univerzita, 2013. 44 stran. s. 40

⁷¹ Tamtéž, s. 31.

Při značení cykloturistických tras jsou využívány dva možné typy značení. Jedná se buď o silniční cykloturistické značení, nebo pásové cykloturistické značení. Silničním cykloturistickým značením, které v praxi převažuje, se rozumí žluté směrové tabule, na kterých je uváděn symbol kola, číslo trasy, vzdálenost a případně i směrový hrot. Využíváno bývá na veřejných a místních komunikacích. Toto značení bývá budováno na náklady zřizovatele, kterým může být například obec, kraj, stat, občanské sdružení apod. Klub českých turistů je teprve po jejich zhotovení přebírá do údržby. Pásové cykloturistické značení sestává ze samotných pásových cykloturistických značek a směrovek pásových cykloturistických tras. Využívány jsou zejména na účelových komunikacích a jsou téměř totožné s pěším pásovými značkami, pouze namísto bílých vnějších pásů jsou využívány žluté vnější pásy a směrovky pásových cykloturistických tras mají žlutý podklad. Příklad značení cyklistických tras se nachází na obrázku č. 72 v příloze A této práce.

Vedle pěších a cyklistických tras existují i značené jezdecké trasy (hipostezky), vodácké, běžecké nebo i vozíčkářské trasy. Vozíčkářské trasy jsou v České republice spíše novinkou. První taková trasa byla vytvořena v roce 2009 v Brně. Vozíčkářské trasy by měly vznikat vždy ve spolupráci se sdružením vozíčkářů, které pomůže určit jejich náročnost dělenou do třech úrovní odlišených barvou. Trasy by měly být dobře dostupné, vedené po zpěvněném povrchu a důležité je dbát na bezpečnost vozíčkářů. Pro jejich značení není využíváno separátní značení, ale využívá se pouze směrovek, na kterých je v jejich záhlaví uvedeno "Vozíčkářská trasa KČT" a v jejich hrotu je znázorněné barevné rozlišení náročnosti. V případě tvorby naučné stezky je třeba zvážit zda je její trasa vhodná i pro vozíčkáře.⁷²

Stejně jako při přípravě naučné stezky, je třeba i v případě zřizování cyklistických tras brát v potaz související legislativu. Hlavními dokumenty, které s cyklistickou dopravou souvisí jsou zákon č. 13/1997 Sb. o pozemních komunikacích a zákon č. 361/2000 Sb. o provozu na pozemních komunikacích. Dopravní značení upravuje vyhláška Ministerstva dopravy č. 247/2010 Sb., která mění vyhlášku č. 30/2001 Sb.⁷³ Dalšími jsou zákon č. 56/2001 Sb., o podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích. A nepřímou s touto oblastí

⁷² PERNICA M. a P. RYCHTECKÝ. *Učební texty pro značkáře, díl M: Vývoj turistického značení u nás a značení turistických tras ve většině evropských zemí* [online]. Klub českých turistů: 2012. 74 stran. [cit. 2015-09-02]. Dostupné z <http://www.kct.cz/>. s. 10.

⁷³ LANDA M. *Značení cyklotras: Závazná metodika značení KČT, díl N* [online]. [cit. 2015-08-20]. Klub českých turistů, 2014. 62 stran. s. 12.

souvisí i legislativa vztahující se na naučnou stezku, popsaná v předchozí kapitole. Výstavbu pro cyklistickou dopravu upravuje i řada technických předpisů (tzn. České státní normy či technické podmínky), z nichž lze jmenovat například ČSN 73 6110 Projektování místních komunikací nebo TP 179 Navrhování komunikací pro cyklisty.

5 PŘEDSTAVENÍ HISTORIE RODU TAAFFE

Hlavním tématem plánované naučné stezky je šlechtický rod Taaffe. Tato kapitola je věnovaná představení rodu, jeho jednotlivých představitelů a zběžně i hlavním historickým souvislostem. Taaffové z Corren a Ballymote jsou starobylý šlechtický rod pocházející z Irska. *“Rod Taaffe je jednou z nevýznamnějších katolických rodin, která si udržela jistý politický a společenský vliv v dobách největšího útlaku Irů a která se později usadila v Českých zemích resp. v Rakousku a je původem z Britských ostrovů.”*⁷⁴

Rod Taaffe údajně pochází z Wallesu (dnešní Velká Británie). V Irsku se zprvu usadil v hrabstvích Louth a Sligo. Rod se postupem času rozdělil na několik linií. Jednou z nich je takzvaná “Ellischau” linie nazývaná podle panství Ellischau (česky Nalžovy) nacházejícího se v jihozápadní části dnešní České republiky. Její rodinní příslušníci měli určitý vliv na formování české společnosti a zároveň se podíleli na hospodářském rozvoji jimi spravovaných panství. Jedním z jejich panství bylo Ellischau v oblasti Nalžovských Hor, kde po rodu Taaffe do dnešních dní zůstaly dochovány některé málo známé kulturně historické památky, které jsou dodnes jejich návštěvníky obdivovány.

První písemné zmínky o rodu Taaffe pocházejí z 13. století *“kdy za vlády anglického krále Edwarda I. jistý Nicholas Taaffe daroval půdu v Killergy rytířům řádu Templářů v Irsku a zemřel 30. října 1288.”*⁷⁵ Rodovými pamětmi prvním doloženým předkem rodu je Richard Taaffe, jenž žil (stejně jako již zmíněný Nicholas Taaffe) za vlády krále Edwarda I. a zemřel v roce 1287. Zanechal za sebou dva syny: Johna Taaffe, který zemřel v roce 1306 a Richarda FitzNicholas Taaffe, který měl dva syny, Richarda a Nicholase. Richard z Ballybraggan a Castelumpnagh byl šerifem hrabství Louth a byl praotcem rodových linií Ballybraggan, Athclare, Bolics, Stormanstown, Cookstown, Stephenstown, Ranitty, Dromin a Harleston. Z linie Harleston se pak vyčlenil Lord Viscount Taaffe.⁷⁶

Richard měl syna Johna FitzRichard Taafe. Ten spolu se svojí ženou Joan splodil Johna FitzJohn Taaffe, který měl dva syny, Thomas FitzJohn a Nicholas FitzJohn Taaffe of Rathmolyn. První z nich není již v rodových pamětech dále zmiňovaný a druhý zmíněný

⁷⁴ BAROCH, M. *Heraldika a genealogie: ročník 42 – 2008, číslo 1 – 2*. Klub pro českou heraldiku a genealogii: 2008. ISSN 0232-0304. s. 19.

⁷⁵ Tamtéž, s. 19.

⁷⁶ TAAFFE, K. *Memoirs of the family of Taaffe*. Vienna. 1856. Not published. 366 pages. p. 3-4.

měl se svojí manželkou Joan syny Adama FitzNicholas, Simona a Richarda FitzJohn z Gibstonu. Poslední zmiňovaný měl syny Nicholase FitzRichard a John FitzRichard z Ballybragganu a Liscahanu. Nicholas, který byl dědicem Richarda, měl syna Johna Taaffe z Ballybraganu a Harlestonu, který měl čtyři syny: Christophera, Peter z Drominu v Louth, Lucase a Sira Williama, předchůdce Lorda Taaffe a zakladatele rodové linie od které je odvozován původ větve Ellischau⁷⁷ a který je tedy pro účely této práce nejvýznamnější.

*“Sir William Taaffe z Harlestonu, Ballymote a Smarmore, druhý syn Johna Taaffe z Harlestonu a Ballybragganu se vyznamenal svými službami pro korunu v průběhu Tyroneho povstání.”*⁷⁸ Toto však byl pouze jeden z celé řady jeho úspěchů, kterými se vyznamenal ve jménu koruny. Dalším z nich, který je třeba zmínit, byl úspěch roku 1601 v bitvě u Kinsale proti španělským vojskům, za který byl dokonce pasován na rytíře.⁷⁹ Sir William byl dvakrát ženatý, nejprve s Elizabeth Brett a podruhé s Ismay Bellew, se kterou splodil tři děti, kterými byli John Taaffe, Marie Taaffe a Eleonore Taaffe.⁸⁰ William v roce 1630 sepsal svoji závěť, ve které vyjádřil své přání být pohřben v rodové kapli v Athirdee a ve stejném roce i zemřel.⁸¹ Na obrázku č. 1 níže se nachází grafické znázornění rodové linie, jejímž zakladatelem byl William.

⁷⁷ TAAFFE, K. *Memoirs of the family of Taaffe*. Vienna. 1856. Not published. 366 pages. s. 4 – 6.

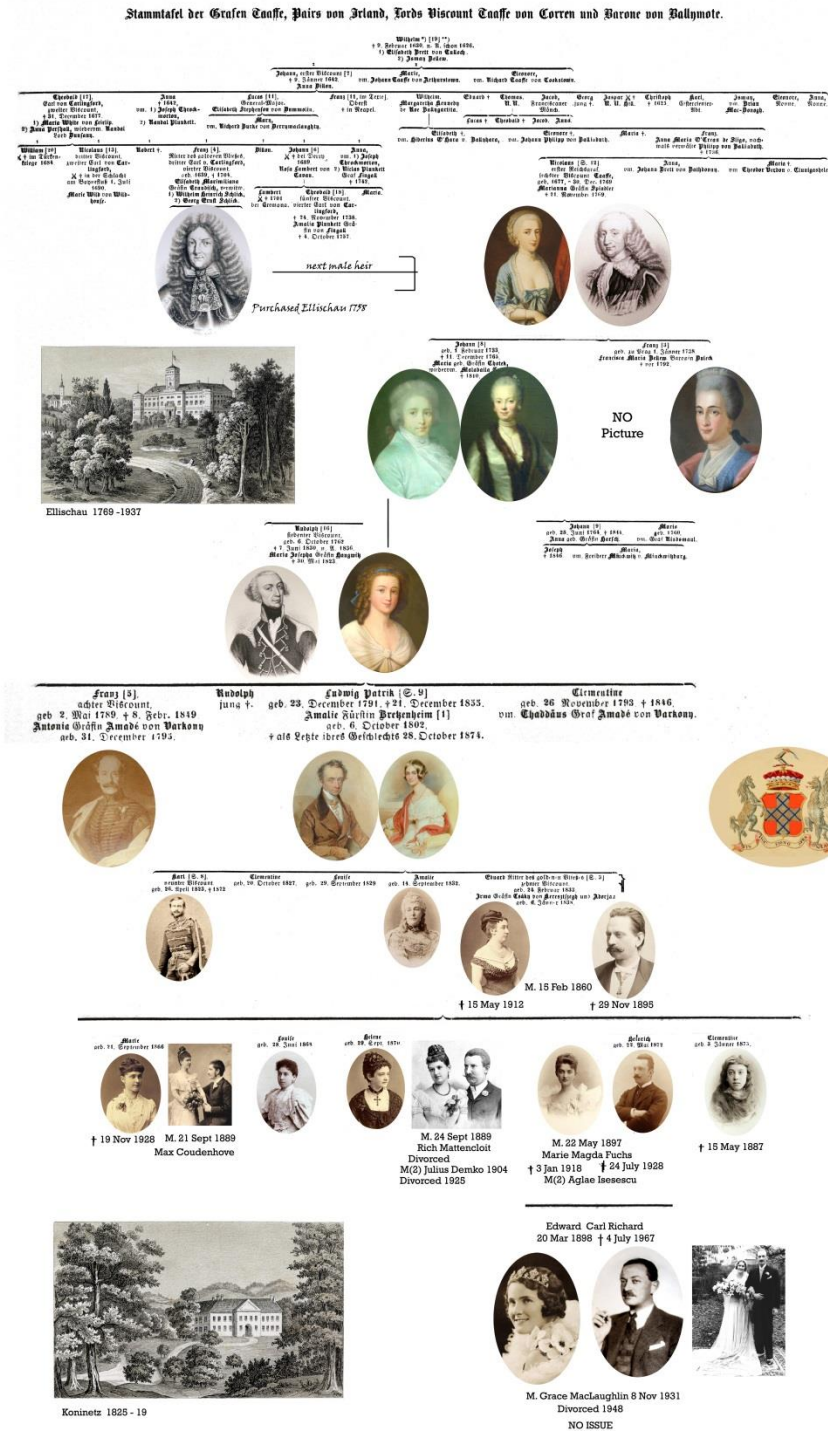
⁷⁸ Tamtéž, s. 7.

⁷⁹ BAROCH, M. *Heraldika a genealogie: ročník 42 – 2008, číslo 1 – 2*. Klub pro českou heraldiku a genealogii: 2008. ISSN 0232-0304. s. 21.

⁸⁰ WURZBACH, C. von. *Die Grafen Taaffe aus dem Biographischen Lexikon des Kaiserthums Oesterreich* (XLII. Band). Hof- und Staatsdruckerei: Wien. 1880.

⁸¹ TAAFFE, K. *Memoirs of the family of Taaffe*. Vienna. 1856. Not published. 366 pages. s. 8.

Obrázek 1: Rod Taaffe, linie Ellischau

Zdroj: Produced by Michael Hannan

Jako jediný a prvorozený syn se Williamovým dědicem stal John Taaffe, který byl dekretem z 1. srpna 1628 (tedy ještě za života svého otce) za celoživotní zásluhy svého otce povýšen na Barona z Ballymote a Vikomta z Correnu a později ještě získal místo v Parlamentu. John zemřel dne 9. ledna roku 1642 a byl pohřben v rodinné hrobce v Ballymote.⁸²

Sir John si vzal za ženu Annu Dillon, se kterou měl dohromady patnáct dětí, kterými byli synové Theobald Taaffe, budoucí Hrabě z Carlingfordu; Lucas Taaffe, který neúspěšně bojoval proti Oliveru Cromwellovi; Francis, plukovník v ulsterském povstání roku 1641; kapitán William, předek vikomtů Taaffe z Ellischau; Edward, jež zemřel bezdětný; Thomas, který měl tři syny a jednu dceru; James, který se stal farářem; George, který zemřel ve svých šestnácti letech; Jasper, který zemřel v bitvě; Christopher, který zemřel ve dvaceti jedna letech; Charles, který se stal opatem cisterciánského kláštera z Boyle; a dcery Anna a Ismay, které se provdaly a Eleanore a Anne, které se staly jeptiškami.⁸³

Z výše uvedených potomků Johna Taaffe jsou pro budoucí generace nejvýznamější **Theobald a William**, kteří se stali zakladateli dvou samostatných rodových větví, které se usadili na kontinentu a sloužili Habsburkům. Williamovi a jeho linii Ellischau je dále v textu věnována samostatná sekce. Prvorozený Theobald se stal Johnovým dědicem, včetně jeho titulů. Stal se tedy 2. Vikomtem Taaffe z Correnu a Baronem z Ballymote.⁸⁴ Theobald byl věrným služebníkem Karla I., krále Anglie, Skotska a Irska a následně i jeho syna Karla II., kterého následoval po porážce Oliverem Cromwellem do exilu na kontinent,⁸⁵ neboť za boj proti irskému povstání v roce 1642 došlo dokumentem The Act of Settlement of Ireland k zabavení veškerého Theobaldova majetku a pokud by zůstal v Irsku, propadl by i na životě.⁸⁶

Poté, co Oliver Cromwell v roce 1658 zemřel, se král Karel II. vrátil na trůn, obnovil monarchii, jmenoval v roce 1661 Theobalda 1. Hrabětem z Carlingfordu a posléze mu

⁸² TAAFFE, K. *Memoirs of the family of Taaffe*. Vienna. 1856. Not published. 366 pages. s. 8-9.

⁸³ WURZBACH, C. von. *Die Grafen Taaffe aus dem Biographischen Lexikon des Kaiserthums Oesterreich* (XLII. Band). Hof- und Staatsdruckerei: Wien. 1880.

⁸⁴ Tamtéž.

⁸⁵ BAROCH, M. *Heraldika a genealogie: ročník 42 – 2008, číslo 1 – 2*. Klub pro českou heraldiku a genealogii: 2008. ISSN 0232-0304. s. 23.

⁸⁶ CONSTITUTION SOCIETY. *The Act of Settlement of Ireland* [online]. [cit. 2015-10-17]. Dostupné z: <http://www.constitution.org/>.

i navrátíl jeho majetky.⁸⁷ *“Jeho Veličenstvu, které si obzvláště cení jeho Lordstva, je potěšením vyznamenat jej hodností Hraběte z Carlingfordu v kraji Louth jako výraz díků za jeho laskavost, kterou prokázal svými významnými službami králi a jeho zájmům s tím, že tento titul je dedičný po mužské linii.”*⁸⁸ Poté Theobaldova politická kariéra opět stoupala, vedl některé diplomatické mise a v roce 1666 byl vyslán k císaři Leopoldovi do Vídně, kam sahají počátky vynikajících vztahů rodu Taaffe s Habsburky.⁸⁹

Theobald Taaffe se dvakrát ožel, nejprve s Marií White a posléze s Annou Pershall. S Marií splodili šest synů: Williama, který padl roku 1684 v bitvě proti Turkům; Nicholase, který zdědil titul 2. Hrabě z Carlingfordu a 3. Vikomt Taaffe z Correnu a Baron z Ballymote; Roberta, který stejně jako William zemřel, aniž by se oženil; Francise, který sdědil po smrti Nicholase titul 3. Hrabě z Carlingfordu a 4. Vikomt Taaffe z Correnu a Baron z Ballymote; Dillona, jež zemřel jako dítě a Johna, jež zesnul v roce 1724. S Annou se Theobaldovi narodila jediná dcera Anna a jež zemřela ještě jako dítě. Theobald zemřel 31. prosince roku 1677.⁹⁰ Pohřben byl též rodinné hrobce v Ballymote.⁹¹

Theobaldův druhý syn Nicholas, 2. Hrabě z Carlingfordu a 3. Vikomt Taaffe z Corenu a Baron z Ballymote, se oženil z Marií Wild z Wildhouse. Manželství bylo bezdětné.⁹² Nicholas zemřel na zranění utrpená v bitvě u řeky Boyne roku 1690 a jak již bylo zmíněno, jako titul přešel na čtvrtého narozeného syna Theobalda, tedy Francise, 3. Hrabětem z Carlingfordu a 4. Vikomta Taaffe z Correnu a Barona z Ballymote. Francis byl přes třicet let v císařských službách.⁹³ *“Císař Ferdinand jej pasoval na čestného Pážete.”*⁹⁴ Roku

⁸⁷ BAROCH, M. *Heraldika a genealogie: ročník 42 – 2008, číslo 1 – 2*. Klub pro českou heraldiku a genealogii: 2008. ISSN 0232-0304. s. 23.

⁸⁸ TAAFFE, K. *Memoirs of the family of Taaffe*. Vienna. 1856. Not published. 366 pages. p. 14 – 15.

⁸⁹ BAROCH, M. *Heraldika a genealogie: ročník 42 – 2008, číslo 1 – 2*. Klub pro českou heraldiku a genealogii: 2008. ISSN 0232-0304. s. 23.

⁹⁰ WURZBACH, C. von. *Die Grafen Taaffe aus dem Biographischen Lexikon des Kaiserthums Oesterreich* (XLII. Band). Hof- und Staatsdruckerei: Wien. 1880.

⁹¹ TAAFFE, K. *Memoirs of the family of Taaffe*. Vienna. 1856. Not published. 366 pages. s. 15.

⁹² WURZBACH, C. von. *Die Grafen Taaffe aus dem Biographischen Lexikon des Kaiserthums Oesterreich* (XLII. Band). Hof- und Staatsdruckerei: Wien. 1880.

⁹³ TAAFFE, K. *Memoirs of the family of Taaffe*. Vienna. 1856. Not published. 366 pages. s. 15 – 16.

⁹⁴ TAAFFE, K. *Memoirs of the family of Taaffe*. Vienna. 1856. Not published. 366 pages. s. 16.

1699 obdržel řád Zlatého rouna a stal se tak jedním z jeho rytířů.⁹⁵ “10. Srpna 1676 mu byl udělen inkolát pro České země.”⁹⁶ Oženil se s Alžbětou Helenou Maxmiliánou z Drahotuš, se kterou měl dceru Annu, jež zemřela ještě jako dítě. Francis zemřel roku 1704 bez dědiců.⁹⁷ “Jeho smrti bylo tak želeno u císařského dvoru, zejména vévodou lotrinským, který aby vyjádřil svůj zármutek nad ztrátou velkého muže, jež byl tak věrný své službě pro rodinu jeho Výsosti, císaři i celému císařství, poručil aby katedrála v Nancy byla potažena černým sukmem a jeho tělo aby bylo měsíc vystaveno v jejích prostorách, chráněno jeho strážci.”⁹⁸

Majetek a tituly přešly po smrti Francise na syna jeho bratra Johna, Theobalda, jedno ze tří Johnových dětí. Theobald se tak stal 4. Hrabětem z Carlingfordu a 5. Vikomtem Taaffe z Correnu a Baronem z Ballymote. Theobald se oženil s Amalii Plunkett, nicméně jejich děti zemřely již v dětství. Theobald zemřel dne 24. listopadu roku 1738 bez dědiců. Titul Hraběte z Carlingfordu jeho smrtí zaniknul. Titul Vikomta Taaffe z Correna a Barona z Ballymote přešel na Nicholase z mladší větve Ellischau. Tímto tedy Theobaldova linie zaniká a je třeba představit samostatný vývoj rodové linie zvané Ellischau.⁹⁹

Práce výše v textu uvádí, že zakladatelem větve Ellischau byl William, potomek Johna Taaffe a jeden z bratří Theobalda (který byl zakladatelem výše popsané starší větve, jež posléze zanikla). William Taaffe se oženil s Margaret Conor O’Kennedy Roe, se kterou splodil tři dcery Elisabeth, Eleonore a Marii a syna Francise. Francis se oženil s Annou Marií O’Creane de Sligo, se kterou měl syna Nicholas a dcery Annu a Marii. Zde se osudy obou větví opět schází, neboť Nicholas je tím nejbližším žijícím příbuzným Theobalda ze starší větve, na kterého po Theobaldově smrti přešly jeho majetky a část jeho titulů. Nicholas se tak stal 6. Vikomtem Taaffe z Correnu a Baronem z Ballymote.¹⁰⁰

⁹⁵ BAROCH, M. *Heraldika a genealogie: ročník 42 – 2008, číslo 1 – 2*. Klub pro českou heraldiku a genealogii: 2008. ISSN 0232-0304. s. 24.

⁹⁶ Tamtéž, s. 24.

⁹⁷ WURZBACH, C. von. *Die Grafen Taaffe aus dem Biographischen Lexikon des Kaiserthums Oesterreich* (XLII. Band). Hof- und Staatsdruckerei: Wien. 1880.

⁹⁸ TAAFFE, K. *Memoirs of the family of Taaffe*. Vienna. 1856. Not published. 366 pages. s. 22.

⁹⁹ WURZBACH, C. von. *Die Grafen Taaffe aus dem Biographischen Lexikon des Kaiserthums Oesterreich* (XLII. Band). Hof- und Staatsdruckerei: Wien. 1880.

¹⁰⁰ TAAFFE, K. *Memoirs of the family of Taaffe*. Vienna. 1856. Not published. 366 pages. s. 23-24.

Nicholas se narodil v roce 1677.¹⁰¹ „*Nicholas po smrti svého příbuzného, Theobalda 5. Viscounta Taaffe a 4. Hraběte z Carlingfordu (+1738) zdědil slezské statky, které tvořila Dolní (Německá) Lutyně, dále Fryštát, Ráj, Petřvald, Miserau a Pierstnau a 30. září 1758 získal moravský inkolát.*“¹⁰² Za manželku pojmul Nicholas roku 1729 hraběnkou Marii Annu von Spindler, se kterou splodili dva syny, kterými byli John (česky Jan) a Franz Xaver (česky František).¹⁰³ Nicholas též působil v císařských službách a zasloužil se o řadu úspěchů v habsburské armádě, například v roce 1738 přispěl k vítězství nad Turky u Bělehradu. Za své zásluhy si od císařovny Marie Terezie vysloužil titul první říšský hrabě.¹⁰⁴ Nicholas zemřel 30. prosince roku 1769 přibližně měsíc po smrti své choti.¹⁰⁵

Nicholasův prvorozený syn John se narodil 1. února roku 1733¹⁰⁶, dle jiných zdrojů 1. ledna 1741 ve čtvrti Soho v Londýně.¹⁰⁷ „*John Taaffe v roce 1762 pojmul za manželku Marii, dceru nejvyššího kancléře hraběte Chotka.*“¹⁰⁸ Jednalo se o dceru Rudolfa Chotka, jehož rodu se úspěšně dařilo rozšiřovat své statky. „*Posledním spíše nechtěným ziskem chotkovského rodu se stala hornoslezská panství, která získala Chotkova dcera Marie Brigita z manželství s hrabětem Taaffem. Panství Fryštát, Ráj a Dolní Lutyně ležela na Těšínsku, v úrodném cípu mezi Odrou a dolní Olší.*“¹⁰⁹ Dle jiných zdrojů se však vůbec nejednalo o nechtěné vlastnictví. Chotek přesvědčil Nicholase, aby statky na Těšínsku věnoval svému staršímu synovi Janovi ještě za svého života.¹¹⁰

¹⁰¹ WURZBACH, C. von. *Die Grafen Taaffe aus dem Biographischen Lexikon des Kaiserthums Oesterreich* (XLII. Band). Hof- und Staatsdruckerei: Wien. 1880.

¹⁰² BAROCH, M. *Heraldika a genealogie: ročník 42 – 2008, číslo 1 – 2*. Klub pro českou heraldiku a genealogii: 2008. ISSN 0232-0304.. s. 25.

¹⁰³ WURZBACH, C. von. *Die Grafen Taaffe aus dem Biographischen Lexikon des Kaiserthums Oesterreich* (XLII. Band). Hof- und Staatsdruckerei: Wien. 1880.

¹⁰⁴ TAAFFE, K. *Memoirs of the family of Taaffe*. Vienna. 1856. Not published. 366 pages. s. 24.

¹⁰⁵ WURZBACH, C. von. *Die Grafen Taaffe aus dem Biographischen Lexikon des Kaiserthums Oesterreich* (XLII. Band). Hof- und Staatsdruckerei: Wien. 1880.

¹⁰⁶ HANNAN M. *Taaffe*. Not published. 39 pages. p. 1.

¹⁰⁷ TAAFFE, K. *Memoirs of the family of Taaffe*. Vienna. 1856. Not published. 366 pages. s. 24.

¹⁰⁸ TAAFFE, K. *Memoirs of the family of Taaffe*. Vienna. 1856. Not published. 366 pages. s. 24.

¹⁰⁹ CERMAN I. *Chotkové: Příběh úřednické šlechty*. Praha: Nakladatelství Lidové Noviny, 2008. 576 stran. ISBN 978-80-7106-977-5. s. 222.

¹¹⁰ TAAFFE, K. *Memoirs of the family of Taaffe*. Vienna. 1856. Not published. 366 pages. s. 25.

Jan působil v císařských službách jako diplomat. Zemřel 11. prosince roku 1765 v Görtzi při doručování zprávy o svatbě španělské Marie Louisi a Leopolda II.¹¹¹ Z manželství s Marií Chotkovou po Janovi zůstaly tři neplnoleté děti, Rudolf, Johann a Marie.¹¹² *“Jan před svou cestou do Španělska sepsal závěť, dle které bylo celé jeho vlastnictví přenecháno vdově.”*¹¹³ Dle stejného zdroje se následně vynořily spekulace o tom, že jeho smrt nebyla náhodou, nicméně byl otráven, což však nebylo dokázáno.¹¹⁴ Toho času stále ještě žijící *“Lord Nicholas litoval svého daru, který učinil v době, kdy nemohl předpovědět předčasnou smrt svého staršího syna, což mohlo zapříčinit, že jeho vnuci v době své plnoletosti mohli zůstat zcela bez prostředků.”*¹¹⁵

Janův bratr Francis Xaver se narodil roku 1737. Po smrti svého bratra Jana usiloval o svatbu se svojí švagrovou, která se sňatkem souhlasila, nicméně sňatek byl zamítnut papežem.¹¹⁶ Hraběnka Chotková se vzápětí znovu provdala a o Janovy děti pečoval jejich děd Nicholas.¹¹⁷ Roku 1769 zakoupil Nicholas od Pöttingů pro svého mladšího syna Františka panství Nalžovy (německy Ellischau), po kterém je celá tato větev nazývána Ellischau. Dle jiného zdroje však panství ve stejném roce zakoupil František.¹¹⁸ K panství patřily ještě Tedražice, Zavlekov a Neprochovy.¹¹⁹ František si roku 1772 vzal za ženu¹²⁰ Francescu Marii Klementinu¹²¹ Bellew, se kterou neměli žádné děti¹²². Jeho žena skonala roku 1792. František daroval panství Nalžovy svému synovci Rudolfovi Taaffe¹²³ a uchýlil

¹¹¹ TAAFFE, K. *Memoirs of the family of Taaffe*. Vienna. 1856. Not published. 366 pages. s. 25.

¹¹² WURZBACH, C. von. *Die Grafen Taaffe aus dem Biographischen Lexikon des Kaiserthums Oesterreich* (XLII. Band). Hof- und Staatsdruckerei: Wien. 1880.

¹¹³ TAAFFE, K. *Memoirs of the family of Taaffe*. Vienna. 1856. Not published. 366 pages. s. 24 - 25.

¹¹⁴ Tamtéž, s. 25.

¹¹⁵ Tamtéž, s. 25.

¹¹⁶ TAAFFE, K. *Memoirs of the family of Taaffe*. Vienna. 1856. Not published. 366 pages. s. 26.

¹¹⁷ Tamtéž, s. 25.

¹¹⁸ RYBÁK, J. *Dějiny města Hor Stříbrných*. Stříbrné Hory: 1898. 54 stran. s. 9.

¹¹⁹ BAROCH, M. *Heraldika a genealogie: ročník 42 – 2008, číslo 1 – 2*. Klub pro českou heraldiku a genealogii: 2008. ISSN 0232-0304. s. 25.

¹²⁰ TAAFFE, K. *Memoirs of the family of Taaffe*. Vienna. 1856. Not published. 366 pages. s. 26.

¹²¹ HANNAN M. *Taaffe*. Not published. 39 pages. p. 1.

¹²² WURZBACH, C. von. *Die Grafen Taaffe aus dem Biographischen Lexikon des Kaiserthums Oesterreich* (XLII. Band). Hof- und Staatsdruckerei: Wien. 1880.

¹²³ HANNAN M. *Taaffe*. Not published. 39 pages. p. 1.

se na zbytek svého života do Českých Budějovic, kde se věnoval astronomii ve své observatoři.¹²⁴ Po své smrti byl převezen a pohřben v rodinné hrobce u sv. Babory (pod kaplí sv. Antonína) mezi dnešními Hradešicemi a Nalžovskými Horami.¹²⁵

Po smrti Nicholase v roce 1769 přešel na jeho vnuka Rudolfa Taaffe i dědičný titul a stal se tak 7. Vikomtem z Correnu a Baronem z Ballymote a po bezdětném strýci Františkovi zdědil i panství Ellischau.¹²⁶ *Kromě tohoto, dalo by se říci jen právního nároku, který navíc britský panovník nechtěl uznat, zdědil malý Rudolf české a moravské statky, kde vládla v zastoupení jeho matka Marie Quidobaldina Brigitta*¹²⁷ hraběnka Chotková. Rudolf se narodil v Londýně v roce 1763. Za ženu si vzal hraběnku Marii Josefu Haugwitz, se kterou měli dva syny Františka, Ludvíka Patrika a dceru Klementinu.¹²⁸ Rudolf sloužil v císařské kavalérii. Zasloužil se o modernizaci panství, zejména o výstavbu pivovaru. Skonal v roce 1830 ve Vídni.¹²⁹

Po Rudolfovi zdědil majetek jeho starší syn František, který se stal 8. Vikomtem z Correnu a Baronem z Ballymote. František se narodil v roce 1789.¹³⁰ Působil v rakouské armádě, ve které se zasloužil o celou řadu úspěchů. Dokonce doprovázel císařovnou Marii Louisu Habsburskou-Lotrinskou na cestě z Paříže do Vídně.¹³¹ Za ženu si vzal maďarskou hraběnku Antonii Amadé z Varkony. František zemřel v roce 1849 bez dědiců. Z toho důvodu majetek i titul přešly na jeho mladšího bratra Ludvíka Patrika Taaffe, který se tak stal 9. Vikomtem z Correnu a Baronem z Ballymote.¹³² Z pohledu cestovního ruchu byl Ludvík jedním z nejvýznamějších představitelů rodu Taaffe v Čechách, neboť na jeho

¹²⁴ TAAFFE, K. *Memoirs of the family of Taaffe*. Vienna. 1856. Not published. 366 pages.s. 26.

¹²⁵ RYBÁK, J. *Dějiny města Hor Stříbrných*. Stříbrné Hory: 1898. 54 stran. s. 9.

¹²⁶ WURZBACH, C. von. *Die Grafen Taaffe aus dem Biographischen Lexikon des Kaiserthums Oesterreich* (XLII. Band). Hof- und Staatsdruckerei: Wien. 1880.

¹²⁷ BAROCH, M. *Heraldika a genealogie: ročník 42 – 2008, číslo 1 – 2*. Klub pro českou heraldiku a genealogii: 2008. ISSN 0232-0304. s. 26 – 27.

¹²⁸ TAAFFE, K. *Memoirs of the family of Taaffe*. Vienna. 1856. Not published. 366 pages. s. 26.

¹²⁹ BAROCH, M.: *Heraldika a genealogie: ročník 42 – 2008, číslo 1 – 2*. Klub pro českou heraldiku a genealogii: 2008. ISSN 0232-0304. s. 27.

¹³⁰ WURZBACH, C. von. *Die Grafen Taaffe aus dem Biographischen Lexikon des Kaiserthums Oesterreich* (XLII. Band). Hof- und Staatsdruckerei: Wien. 1880.

¹³¹ TAAFFE, K. *Memoirs of the family of Taaffe*. Vienna. 1856. Not published. 366 pages. s. 26-27.

¹³² HANNAN M. *Taaffe*. Not published. 39 pages. s. 1.

příkaz byla provedena řada romantických úprav a přestaveb na panství Ellischau, kterým se bude podrobněji věnovat návrhová část.

Ludvík se narodil v roce 1791¹³³ v Brně.¹³⁴ „Vystudoval práva, vstoupil do státní správy a stal se komořím a členem tajné rady, presidentem gubernia v Haliči, byl významný znalec práva a kurátor tereziánské akademie a rektorem vídeňské university, svůj rektorský plat věnoval na založení nadace pro chudého juristu.“¹³⁵ Roku 1839 získal od Rakouska potvrzení hraběcího stavu (společně s bratrem Františkem). V roce 1848 se stal ministrem spravedlnosti. Ludvík byl dále nositelem velkokříže Leopoldova řádu a Suverenního řádu sv. Jana Jerusalemského a president nejvyššího soudního dvora.¹³⁶ Za Ludvíka se panství Ellischau rozšířilo o Kolínek¹³⁷ a další panství. Za ženu si vzal v roce 1822 Amélii, dceru prince Charlese z Brezenheimu-Regééz v Maďarsku. S Amélii měli syny Karla a Eduarda a dcery Klementinu, Louisu a Amélii. Skonal v roce 1855.¹³⁸

Nejstarší Ludvíkův syn Karel se stal 10. Vikomtem z Correnu a Baronem z Ballymote.¹³⁹ Karel byl zároveň autorem rodinných pamětí, které sepsal za účelem prokázání starobylosti rodu při příležitosti bratrova nástupu do politické kariéry v Rakousku. Karel, který se nikdy neoženil a neměl žádné potomky, zemřel v roce 1873 na Nalžovském panství¹⁴⁰. Svůj majetek a tituly odkázal mladšímu bratrovi Eduardovi, který se tak stal 11. Vikomtem z Correnu a Baronem z Ballymote.¹⁴¹

Eduard byl zřejmě nejvýznamějším a nejslavnějším představitelem rodu Taaffe v Čechách. Vyrůstal u císařského dvora a byl nejen současníkem, ale po celý život i blízkým přítelem císaře Františka Josefa I. Eduard stejně jako jeho otec vystudoval práva a právě politická

¹³³ HANNAN M. *Taaffe*. Not published. 39 pages. s. 1.

¹³⁴ BAROCH, M. *Heraldika a genealogie: ročník 42 – 2008, číslo 1 – 2*. Klub pro českou heraldiku a genealogii: 2008. ISSN 0232-0304. s. 26 – 27.

¹³⁵ Tamtéž, s. 26 – 27.

¹³⁶ BAROCH, M. *Heraldika a genealogie: ročník 42 – 2008, číslo 1 – 2*. Klub pro českou heraldiku a genealogii: 2008. ISSN 0232-0304. s. 28 – 29.

¹³⁷ RYBÁK, J. *Dějiny města Hor Stříbrných*. Stříbrné Hory: 1898. 54 stran. s. 10.

¹³⁸ WURZBACH, C. von. *Die Grafen Taaffe aus dem Biographischen Lexikon des Kaiserthums Oesterreich* (XLII. Band). Hof- und Staatsdruckerei: Wien. 1880.

¹³⁹ HANNAN M. *Taaffe*. Not published. 39 pages. s. 1.

¹⁴⁰ BAROCH, M. *Heraldika a genealogie: ročník 42 – 2008, číslo 1 – 2*. Klub pro českou heraldiku a genealogii: 2008. ISSN 0232-0304. ISSN 0232-0304. s. 31.

¹⁴¹ HANNAN M. *Taaffe*. Not published. 39 pages. s. 1.

kariéra jej proslavila do dnešních dní, neboť se stal ministerským předsedou předlitavské vlády na celých čtrnáct let do roku 1893.¹⁴² *“Za svou politickou práci ve prospěch císařského domu byl hrabě přijat roku 1878 za člena řádu Zlatého rouna pod pořadovým číslem 1058, kromě toho byl čestným bailli Suverénního řádu sv. Jana Jerusalémského, rytířem Královského pruského řádu černého orla, velkokřížníkem řádu Leopoldova a italského řádu svatého Maritima a Lazara.”*¹⁴³ Pod jeho vedením docházelo i k výraznému rozkvětu Nalžovského panství a oblast prosperovala. Eduard měl za manželku uherskou hraběnkou Irmu Csáky, se kterou měli syna Jindřicha a dcery Marii, Louisu, Helenu a Klementinu. Eduard zemřel v roce 1895 a dědicem po Eduardovi se stal jeho jediný syn Jindřich.¹⁴⁴

Jindřich, 12. (a poslední) Vikomt z Correnu a Baronem z Ballymote se narodil 1872 v Innsbrucku. Taktéž vystudoval práva a taktéž vstoupil do armády.¹⁴⁵ *“Protože v době dovršení zletilosti byl jediným mužským příslušníkem svého rodu, stal se dědicem ohromného majetku skládajícího se ze statků: Nalžovy, Neprochovy, Zavlekov, Čejkovy, Tedražice, Kolinec, Vlčkovice, Ančín v Čechách, v Uhrách statky Vilányi a Fóny a v Rakousích Alt Erlaa a Atzgedorf.”*¹⁴⁶ a roku 1838 přikoupil ještě panství Radice.¹⁴⁷ Roku 1901 se stal čestným občanem obce Stříbrné Hory.¹⁴⁸ Jindřich ze oženil dvakrát, poprvé za Marii Magdalenu Fuchs a podruhé za Aglaë Isescu.¹⁴⁹ S první ženou splodil syna Eduarda Karla. Hrabě Jindřich Taaffe zemřel v roce 1928 ve Fürthu.¹⁵⁰

Eduard Karel se stal posledním mužským potomkem rodu Taaffe. Nezdědil již hraběcí titul, neboť ten byl britským parlamentem rodu odebrán v roce 1919 po skončení první světové

¹⁴² ZÁMEK NALŽOVY. *Historie* [online]. [cit. 2015-10-24]. Dostupné z: <http://zameknalzovy.com/>.

¹⁴³ BAROCH, M. *Heraldika a genealogie: ročník 42 – 2008, číslo 1 – 2*. Klub pro českou heraldiku a genealogii: 2008. ISSN 0232-0304. s. 32 – 33.

¹⁴⁴ WURZBACH, C. von. *Die Grafen Taaffe aus dem Biographischen Lexikon des Kaiserthums Oesterreich* (XLII. Band). Hof- und Staatsdruckerei: Wien. 1880.

¹⁴⁵ BAROCH, M. *Heraldika a genealogie: ročník 42 – 2008, číslo 1 – 2*. Klub pro českou heraldiku a genealogii: 2008. ISSN 0232-0304. s. 33.

¹⁴⁶ Tamtéž, s. 32 – 33.

¹⁴⁷ RYBÁK, J. *Dějiny města Hor Stříbrných*. Stříbrné Hory: 1898. 54 stran. s. 11.

¹⁴⁸ KŘÍŽ, M. *Nalžovské Hory v proměnách času*. Klatovy: Arkáda, 2008. 102 stran. s. 57.

¹⁴⁹ HANNAN M. *Taaffe*. Not published. 39 pages. s.1.

¹⁵⁰ BAROCH, M. *Heraldika a genealogie: ročník 42 – 2008, číslo 1 – 2*. Klub pro českou heraldiku a genealogii: 2008. ISSN 0232-0304. s. 32 – 33.

války, právě kvůli účasti v ní straně Rakouska.¹⁵¹ Ing. Eduard Karel si vzal v roce 1931 Irku Mabel Anne Grace MacLaughlin. Manželství bylo bezdětné.¹⁵² Po neúspěšném hospodaření, z části zapříčiněném pozemkovou reformou, ve které rod přišel o značnou část majetků, se rozhodl zbývající majetek prodat bratrům Müllerovým a ostěhovat se se svojí ženou zpět do Irska.¹⁵³ Eduard Karel se zde věnoval studiu drahých kamenů a stal se z něj objevitel nového druhu minerálu nazvaného po svém objeviteli „Taaffeite“.¹⁵⁴ Zemřel v Dublinu v roce 1967 a s ním vymřela i Ellischau linie rodu Taaffe.¹⁵⁵

¹⁵¹ BAROCH, M. *Heraldika a genealogie: ročník 42 – 2008, číslo 1 – 2*. Klub pro českou heraldiku a genealogii: 2008. ISSN 0232-0304. s. 34.

¹⁵² HANNAN M. *Taaffe*. Not published. 39 pages. s.1.

¹⁵³ BAROCH, M. *Heraldika a genealogie: ročník 42 – 2008, číslo 1 – 2*. Klub pro českou heraldiku a genealogii: 2008. ISSN 0232-0304. s. 34.

¹⁵⁴ GEMDAT.ORG. *Taaffeite (Magnesiotaaffeite)* [online]. [cit. 2015-10-23]. Dostupné z: <http://www.gemdat.org/>.

¹⁵⁵ HANNAN M. *Taaffe*. Not published. 39 pages. p. 2.

6 ANALYTICKO-VÝZKUMNÁ ČÁST

Jak již bylo zmíněno v úvodu, analyticko výzkumná část je zaměřena na zformulování hlavního a vedlejších cílů práce a jednotlivých hypotéz. Dále je zde uvedeno, jaké metody jsou použity k naplnění cílů a k ověření hypotéz.

Co se cílů týče, hlavním cílem práce je připravit projekt historické naučné stezky k realizaci. Tohoto cíle má být naplněno v návrhové části. Prvním vedlejším cílem práce je definovat naučnou stezku, co již bylo učiněno v teoretické části práce. Dalšími vedlejšími cíli je identifikovat faktory úspěšnosti naučné stezky mezi účastníky cestovního ruchu, analyzovat znalost destinace Nalžovských respondenty. Tyto vedlejší cíle jsou předmětem analyticko-výzkumné části práce. Vedlejší cíle zvýšit povědomí o destinaci Nalžovské Hory a zpřístupnit historii rodu Taaffe veřejnosti, jsou předmětem návrhové části této práce.

Pro účely práce je zformulováno několik hypotéz, kterými jsou:

Hypotéza č. 1: Předpoklad, že většina respondentů dotazníkového šetření nenavštívila oblast Nalžovských Hor;

Hypotéza č. 2: Předpoklad, že většina místních respondentů ankety nezná přínos rodu Taaffe pro danou oblast;

Hypotéza č. 3: Předpoklad, že většina respondentů dotazníkového šetření a ankety má zájem o naučné stezky;

Hypotéza č. 4: Předpoklad, že většina oslovených místních zastupitelů má zájem o naučnou stezku „Po stopách rodu Taaffe“ v oblasti;

Hypotéza č. 5: Předpoklad, že většina místních podnikatelů v oblasti cestovního ruchu (tedy provozovatelé či majitelé ubytovacích a restauračních zařízení) na trase plánované naučné stezky mají zájem o realizaci jejího projektu.

K tomu účelu je v další části práce využito několik metod. Níže je uvedeno, kterých metod empirického výzkumu je využito při naplňování jednotlivých hypotéz a některých vedlejších cílů.

Za účelem zjištění znalosti destinace Nalžovských Hor respondenty, jejich zájmu o naučnou stezku a identifikace faktorů úspěšnosti naučné stezky mezi účastníky cestovního ruchu je zvolena metoda empirický výzkum formou dotazníkového šetření mezi

respondenty v České republice (nemusí se však výlučně jednat o respondenty české národnosti). Tato část výzkumu předpokládá, že většina respondentů dotazníkového šetření má zájem o naučné stezky. Dále je předmětem zkoumání, jaké jsou jejich preference ohledně naučných stezek, tedy jaké jsou faktory úspěšnosti naučné stezky. Dotazník je dále zaměřen na zjištění znalosti destinace Nalžovské Hory respondenty a předpokládá, že většina respondentů oblast nenavštívila.

Souvisejícím empirickým výzkumem je anketa mezi místními obyvateli a návštěvníky oblasti, u kterých je též zjišťován jejich zájem o naučnou stezku s předpokladem, že mají o naučné stezky zájem. Další významnou součástí ankety je zjištění, zda a do jaké míry mají místní respondenti a účastníci cestovního ruchu povědomí o přínosu rodu Taaffe pro danou oblast s cílem potvrdit či vyvrátit hypotézu, že většina místních respondentů toto povědomí nemá.

Významnou skupinou osob pro případnou realizaci naučné stezky jsou reprezentanti jednotlivých dotčených obcí. Za tímto účelem jsou vedeny rozhovory s místními zastupiteli obcí Nalžovské Hory, Zavlekov a Tužice a ORP Klatovy zejména s cílem zjistit jejich zájem o naučnou stezku. Související naformulovaná hypotéza zní, že většina oslovených místních zastupitelů v oblasti Nalžovských Hor má o naučnou stezku „Po stopách rodu Taaffe“ zájem. Další skupinou osob, se kterou jsou vedeny rozhovory, jsou místní podnikatelé poskytující ubytovací a restaurační služby podél trasy naučné stezky. Cílem je zjištění jejich zájmu o naučnou stezku s předpokladem, že většina místních podnikatelů v oblasti cestovního ruchu též má o naučnou stezku zájem. Rozhovor se samostatnou strukturou je veden s majitelem zámku Nalžovy, jednatelem společnosti AgAkcent s.r.o. a shrnut je hlavní přínos rozhovorů s dalšími osobami z oblasti Nalžovských Hor.

Předmětem této části práce je dále analyzovat nabídku dané oblasti a poptávku po ní. Zkoumány jsou stávající atraktivita cestovního ruchu i materiálně technická základna oblasti. Za účelem zkoumání poptávky po cestovním ruchu v oblasti, zejména po naučných stezkách, jsou využita dostupná data, analýzy a statistiky z oblasti cestovního ruchu, dále jsou využita data o respondentech z dotazníkového šetření či ankety, ve které o sobě odpovídající osoby uvádějí základní demografické údaje, či data z pozorování na jiných naučných stezkách ve stejné turistické oblasti. Cílem je identifikovat segment (či segmenty) typických návštěvníků naučných stezek a v návrhové části na něj co nejpřesněji marketingově zacílit. Výstupem analyticko-výzkumné části je SWOT analýza.

Jedná se o analýzu, ve které jsou zhodnoceny silné stránky oblasti, její slabé stránky, příležitosti a hrozby.

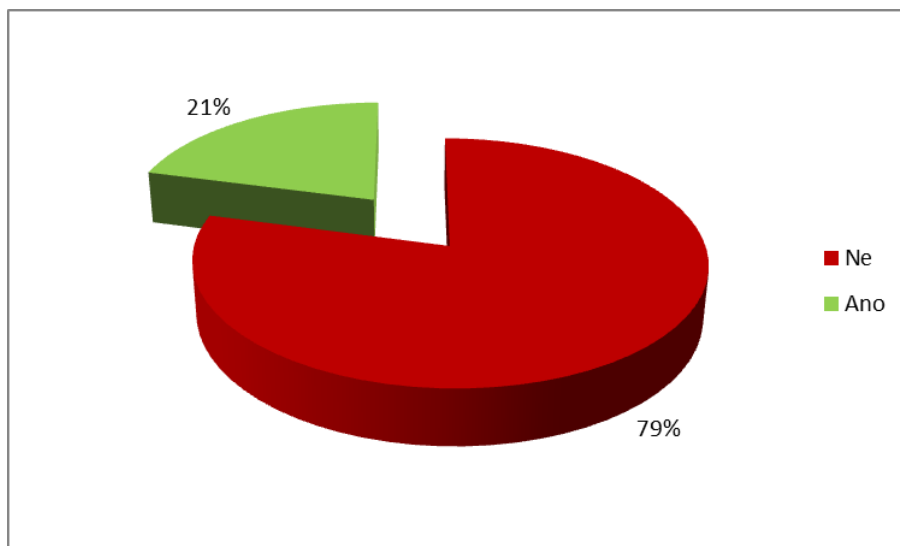
6.1 Dotazníkové šetření

Dotazníkové šetření je první metodou výzkumu využitou touto prací zejména ke zjištění, zda dotazovaní respondenti někdy v minulosti navštívili oblast Nalžovských Hor, zda mají pojem o jejích atraktivitách, zda mají zájem o naučné stezky a cyklistiku, jaké jsou dle jejich názoru faktory úspěšnosti naučné stezky a jaké jsou jejich demografické údaje. Za tímto účelem byl v českém jazyce osloven vzorek respondentů z celé České republiky a zahraničí, kteří na dotazník odpovídali přes internet. V úvodu dotazníku jim byl představen projekt probíhající pod záštitou Univerzity Jana Amose Komenského ve spolupráci s Ministerstvem školství, včetně představení naučné stezky, jejího cíle, délky a trasy. Dotazník čítá dvacet šest dotazů, které jsou podrobněji představeny v níže v textu této podkapitoly. Na dotazník odpovědělo sto třicet devět respondentů. Dotazník byl anonymní. Vzor dotazníku v podobě, v jaké byl rozeslán na respondenty, se nachází v příloze B této práce, vybrané grafy pak v příloze C.

Co se týče demografických údajů o respondentech, na dotazy odpovídalo sto šestnáct respondentů (83%) z České republiky, devatenáct respondentů (13%) ze Slovenska, tři osoby (2%) z Ruska a jedna osoba svůj původ neuvědla. Jedná se o osmdesát tři žen (60%) a padesát šest mužů (40%) s tím, že ve věku devatenáct až třicet pět let jich bylo sedmdesát dva (52%), ve věku třicet šest až padesát let jich bylo šedesát dva (45%), ve věku padesát jedna až šedesát pět let pět osob (4%). Nikdo ve věku pod osmnáct let a nad šedesát šest let na dotazník neodpovídal. Šedesát devět osob z dotazovaných bylo svobodných (50%), padesát dva ženatých či vdaných s dětmi (37%), deset rozvedených (7%), sedm ženatých či vdaných bez dětí (5%) a jedna osoba ovdovělá. Co se týče nevyššího dosaženého vzdělání, na dotazník odpovídalo osmdesát sedm osob s vysokoškolským vzděláním (63%), čtyřicet pět osob se středoškolským vzděláním (32%), čtyři osoby s vyšším odborným vzděláním (3%), dvě vyučené osoby s maturitou (1%) a jedna vyučená osoba. Z výše uvedených respondentů jich sto dvacet pět (90%) nikdy nežilo v Plzeňském kraji.

Otázka číslo jedna zjišťuje, zda respondenti v minulosti navštívili Klatovsko. Na otázku odpovědělo kladně (tj. „Ano, navštívil(a) jsem je několikrát za život“ nebo „Ano, navštívil(a) jsem je několikrát za život“) šedesát osm respondentů, což činí 49%. Zbývajících 51% respondentů na Klatovsku nikdy nebyli s tím, že 37% oblasti sice nenavštívili, ale rádi by; 7% o Klatovsku nikdy neslyšeli a 6% nemá o návštěvu oblasti zájem. Celkem čtrnáct osob z dotazovaných (10%) v minulosti navštívili oblast Nalžovských Hor. Sto dvacet pět osob oblast Nalžovských Hor nikdy nenavštívili, přičemž šedesát osob (43%) by oblast rádo navštívilo a pět osob (4%) nemá o návštěvu oblasti zájem. Co se týče atraktivit na plánované naučné stezce, sto deset respondentů (79%) o nich nikdy neslyšelo (graf č. 1 níže), čtrnáct osob slyšelo o zámku Nalžovy, čtrnáct osob o tvrzi v Zavlekově, deset o atraktivitách na vrchu Prašivice, devět o hrobce, respektive kaple svatého Antonína a pouze tři osoby o atraktivitách na vrchu Vidhošť (graf č. 8 v příloze C této práce). O irském rodu Taaffe slyšelo pouze sedmnáct (12%) ze sto třiceti devíti dotazovaných osob.

Graf 1: Slyšel(a) jste o některé z uvedených atraktivit oblasti Nalžovských hor?

Zdroj: Vlastní zpracování autorky na základě vlastního výzkumu

Další skupina otázek se týká naučných stezek. Na otázku, zda respondenti navštěvují naučné stezky jich sto čtyři odpovědělo kladně (74%). Z těch osob, co naučné stezky nenavštěvují bych jich dvacet sedm (19%) naučnou stezku rádo navštívilo a osm osob (6%) nemá o naučné stezky zájem. Pro devadesát tři osob (67%) je naučná stezka pouze vedlejším cílem cesty. Sto dvacet tři dotazovaných (88%) se zajímá o přírodní naučné

stezky, osmdesát devět (64%) o historické naučné stezky, padesát jedna osob (37%) se zajímá o technické naučné stezky a případně o nějaké další stezky, například geologické, vhodné pro děti či žádné. Plánovaná délka pěší naučné stezky sedm kilometrů je pro sto dvacet šest respondentů (91%) přijatelná.

Jízdu na kole provozuje sto jedenáct respondentů (80%), třináct osob (9%) by rádo a patnáct osob (11%) nemá o jízdu na kole zájem. Sto dva osob (73%) využívá při jízdě na kole cyklostezky či cyklotrasy, sedmnáct osob by rádo (12%) a ostatní nemají zájem. Délka cyklotrasy dvacet čtyři kilometrů je přijatelná pro sto devatenáct osob (86%). Pokud je při trase občerstvení, sto třicet sedm osob (99%) je navštěvuje. Získání slevy motivuje k návštěvě zařízení (např. občerstvení, ubytování, masáže aj.) sto sedm osob (77%). Co se týče sběru dat ohledně naučných stezek, cyklotras, sto dvacet šest osob vyhledává informace na internetu, devadesát dva osob dá na doporučení, padesát šest osob z tištěných map a prospektů, případně se o stezkách či trasách dozví na místě.

Odpovědi na otázku, co se respondentům na naučných stezkách líbí, lze rozřídít do několika skupin, a sice osmdesát pět osob oceňuje nové poznatky, informace, zajímavosti a to, že se jedná o nenásilnou formu učení. Čtyřicet dva osob láká příroda, vyhlídka, možnost pozorování, odpočinku na čerstvém vzduchu a klid. Pro dvacet osob nabízí naučná stezka jasný cíl, plán, smysl vycházky, její zpestření, nové cíle a oceňují její přidanou hodnotu, neboť nejsou tak jednotvárné jako klasické turistické trasy bez informačních tabulí. Pro osmnáct osob je motivací pro návštěvu naučné stezky pohyb, procházka a zdraví. Patnáct osob oceňuje na naučných stezkách jejich interaktivitu, zážitek, zábavu, hru (včetně častých podkladů pro Geocaching), příběh, kouzlo, taj a to, že jsou i pro děti. Deset osob si považuje upravenosti prostředí, jeho čistoty, vybavenosti zařízením (i pro psy), přehledného značení a popisků. Některé osoby si pak naučné stezky či trasy užívají díky společnosti rodiny, přátel a oceňují úsilí vynaložené při tvorbě stezky.

Na cyklostezkách či cyklotrasách jsou preference respondentů podobné s tím, že zde převažuje u padesáti osmi osob to, že cyklostezky či cyklotrasy jsou většinou bez aut, provoz na nich je bezpečný a provázejí jejich uživatele přírodou. Dvacet devět osob oceňuje vhodný a upravený terén a občerstvení na trase. Dvacet dva osob si považuje značení, snadné orientace a rozmanitosti, kterou stezky a trasy přinášejí. Dalšími důvody pro návštěvu je získávání nových informací a poznávání zajímavostí, pohyb, zdraví a společnost.

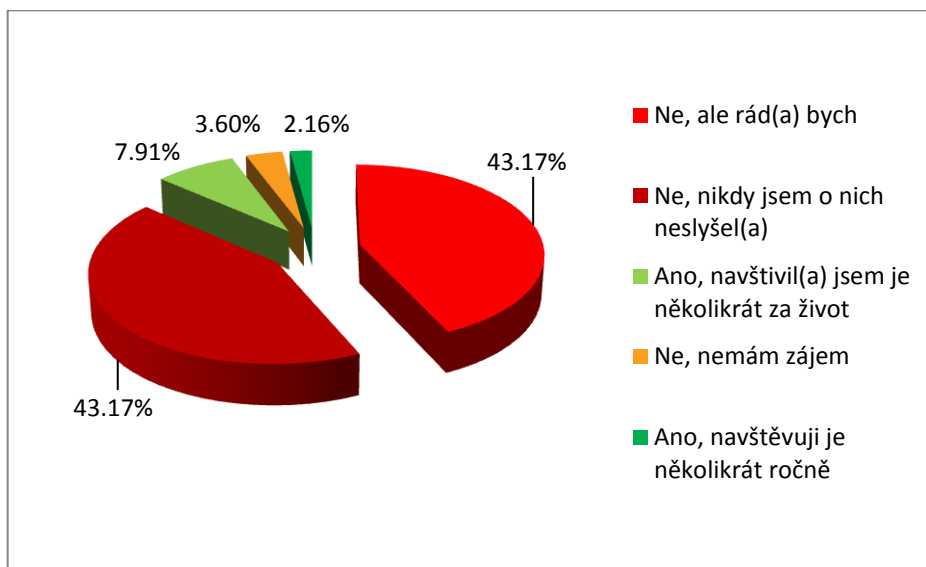
Z opačného úhlu pohledu dvaceti jedna respondentům na stezkách a trasách chybí vybavenost (např. zdravotní stanice, opravy kol, koše včetně možnosti třídění odpadu, lavičky k odpočinku, zastřešená odpočívadla, pítka, parkování, toalety) a její údržba (často bývá vybavení poničené). Dotazovaní dále v devatenácti případech postrádají informace (o trase, obtížnosti, souvisejících tématech), jejich přehlednost, stručnost, kvalitu, to aby texty byly méně vědecké a více poutavé, fotografie či obrázky zobrazující historii v porovnání s dneškem mapy, značení (občas chybí) a marketing. Patnácti respondentům chybí interaktivita, kvízy, hádanky, aplikace pro telefon, včetně on-line map (např. Google vyhledání trasy) a jejich on-line propojení, QR kódy, využitelnost stezek dětmi a prvky pro děti (např. hřiště). Důležitý je vhodně zvolený terén trasy (bez překážek) a její dostupnost. Něktěrymi respondenty pak bylo zmiňované chování ostatních uživatelů stezek či tras a přání, aby stezek bylo více.

Pro nově vznikající naučnou stezku, cyklostezku či cyklotrasu by respondenti doporučili ve třiceti pěti případech důraz na značení a informace, jejich dostatek, ale aby byly podány stručně a přehledně, aby byly vícejazyčné, originální, informační panely obsahovaly hodně obrázků, zajímavostí, aby nebyly nudné, ale zábavné a poutavé (včetně grafiky), obsahovaly pikantní či vtipné poznámky, hádanky, informace typu „věděli jste..“, či informace o možnostech návštěvy dalších míst v okolí. Dalším důležitých doporučení je dle třiceti pěti osob zaměření na trasu (tj. aby na ní byl dostatek zajímavostí, aby byla okružní, bez překážek, vedla pěknou přírodou), náročnost a povrch (tj. vyžadovaná je dostatečná šířka, aby se na cestu vešla jak kola, tak lidé, aby byla dobře dostupná a to i kočárky s tím, že někteří respondenti preferují asfalt, jiní naopak vyžadují, aby byla bez asfaltu), aby byla dobře dostupná. Dvacet jedna osob doporučuje zaměření na ostatní vybavenost (tj. lavičky k odpočinku, zastřešená odpočívadla, koše včetně možnosti třídění odpadu, pítka, parkování, toalety, v dosahu zdravotní stanice a opravy kol či informace o nejbližším zařízení, světelnost i v noci, možnost nabíjení telefonů), na jeho odolnost a údržbu. Osmnáct osob doporučuje zaměření na interaktivitu, kvízy, hádanky, hry, úkoly, aplikace pro telefon, včetně on-line propojení, digitálních map, QR kódů, navrhuje seznamy otázek, na které je třeba najít odpovědi či odhalování tajemství. Osmnáct osob zdůrazňuje důležitost marketingu, včetně marketingu přes internet, zanesení do on-line map, informací dostupných v infocentrech a letáky v okolních pamětihodnostech. Patnáct osob vyžaduje zaměření na děti, potažmo všechny věkové skupiny.

Z těch osob, co naučné stezky a cyklotrasy využívají, jich je navštěvuje osmdesát tři s partnerem, sedmdesát čtyři s rodinou s rodinou a dětmi, dvacet devět osob navštěvují stezku sami, případně se psem. Z dotazovaných by stezku „Po stopách rodu Taaffe“ mělo zájem navštívit sto sedmnáct osob (84%). Pro ty, jež o naučnou stezku nemají zájem, je důvodem například to, že je daleko, nezajímají se o naučné stezky nebo o téma a pár osob by stezku možná navštívilo, ale mají například k rozhodování málo informací.

Předmětem této podkapitoly mělo být naplnění vedlejšího cíle, kterým je zjištění znalosti destinace Nalžovských Hor respondenty, jejich zájmu o naučnou stezku a identifikace faktorů úspěšnosti a potvrzení či vyvrácení hypotézy č. 1 předpokládající, že většina respondentů dotazníkového šetření nenavštívila oblast Nalžovských Hor. Co se týče znalosti destinace Nalžovských Hor respondenty, lze říci, že většina respondentů o oblasti do doby vyplnění dotazníku neměla ponětí o atraktivitách v oblasti Nalžovských Hor (79% dotazovaných). Většina respondentů (51%) Klatovsko ani oblast Nalžovských Hor (90% dotazovaných) nikdy nenavštívila. Většina dotazovaných (84%) má zájem naučnou stezku „Po stopách rodu Taaffe“ navštívit. V textu jsou podrobně rozebrané faktory ovlivňující úspěšnost (ale i neúspěšnost) naučných stezek a cyklotras, které budou zohledněny v návrhové části této práce.

Graf 2: Navštívil(a) jste již v minulosti oblast Nalžovských hor v Plzeňském kraji?

Zdroj: Vlastní zpracování autorky na základě vlastního výzkumu

6.2 Anketa

Další metodou empirického výzkumu je anketa mezi místními obyvateli v oblasti Nalžovských Hor a okolí a mezi rekreaty v oblasti. Cílem ankety bylo zjistit povědomí respondentů o rodu Taaffe a atraktivitách, jež v oblasti zanechali. Dále byla zjišťována návštěvnost těchto atraktivit a zájem o naučnou stezku „Po stopách rodu Taaffe“ v oblasti. Anketa byla účastníkům rozdávána v oblasti Nalžovských Hor v papírové podobě. Cílem této podkapitoly je zejména zjistit, zda byl správný předpoklad, že většina respondentů dotazníkového šetření a ankety má zájem o naučné stezky a předpoklad, že většina místních respondentů ankety nezná přínos rodu Taaffe pro danou oblast. Předmětem bylo dále získat demografické údaje o účastnících, které jsou uvedeny níže.

Ankety se zúčastnilo celkem osmdesát osm respondentů, z toho šedesát pět rezidentů a dvacet tři rekreatů. Následující data jsou pro přehlednost rozdělena na odpovědi rezidentů a odpovědi rekreatů. Z místních na anketu odpovědělo celkem dvacet tři mužů (35%), třicet devět žen (60%) a tři osoby (5%) pohlaví nevedlo. Z toho jeden respondent (2%) byl ve věku pod osmnáct let, osm (12%) ve věku devatenáct až třicet pět let, třicet (46%) ve věku třicet šest až padesát let, devatenáct (29%) ve věku padesát jedna až šedesát pět let, čtyři osoby ve věku šedesát šest a více let a tři osoby (5%) věk nevedli. Jedenáct osob (17%) z dotazovaných místních osob je svobodných, tři osoby (5%) vdaných či ženatých bez dětí, čtyřicet jedna osoba (63%) vdaných či ženatých s dětmi (s některými osobami však již děti nežijí), pět osob (8%) rozvedených, dvě osoby (3%) ovdovělé a tři osoby rodinný status nevedly. Tři dotazované místní osoby (5%) dosáhly nejvyššího vzdělání základoškolského, osmnáct osob (28%) je vyučeno, deset osob (15%) vyučeno s maturitou, dvacet čtyři osob (37%) má nevyšší dosažené vzdělání středoškolské, čtyři osoby (6%) vyšší odborné, dvě osoby (6%) vysokoškolské a čtyři osoby (6%) vzdělání nevedly.

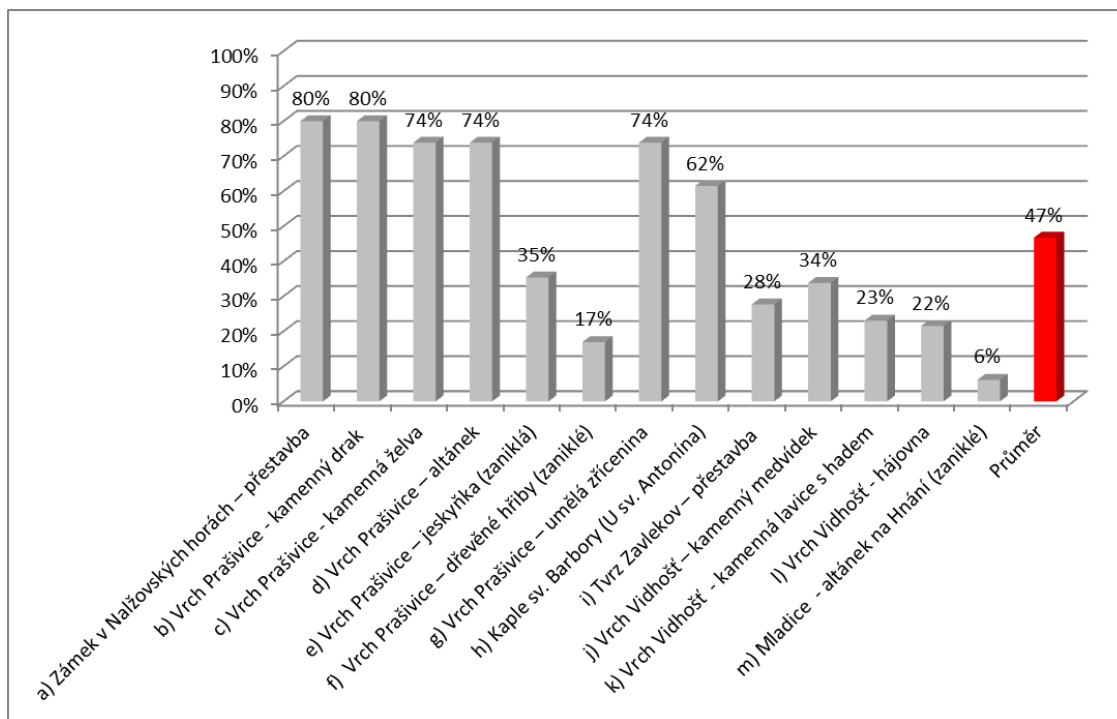
Z rekreatů se jednalo o čtrnáct mužů (61%) a devět žen (39%). Z toho ve věku méně než osmnáct let byla jedna osoba (4%), osm osob (35%) ve věku devatenáct až třicet pět let, deset osob (43%) ve věku třicet šest až padesát, dvě osoby (9%) padesát až šedesát pět let a dvě osoby (9%) ve věku šedesát šest a více let. Z dotazovaných rekreatů je devět osob (39%) svobodných, jedna osoba (4%) vdaná či ženatá bez dětí, deset osob (43%) vdaných či ženatých s dětmi, jedna osoba rozvedená, jedna osoba ovdovělá a jedna

osoba rodinný status neuvedla. Z rekreatů mají nejvyšší dosažené vzdělání základního dvě osoby (9%), dvě osoby (9%) byly vyučeny, dvě osoby (9%) vyučeny s maturitou, dvanáct osob (52%) je středoškolsky vzdělaných, jedna osoba (4%) má vyšší odborné vzdělání a čtyři osoby (17%) mají vysokou školu.

Na dotaz, zda respondenti slyšeli o irském šlechtickém rodu Taaffe odpovědělo šedesát rezidentů (92%) „ano“, 5 rezidentů (8%) „ne“. Z rekreatů o rodu Taaffe slyšelo dvacet respondentů (52%). Co se týče zdroje, ze kterého místní o Taaffe slyšeli, odpovědělo dvacet sedm osob (42%) ze školy, dvacet dva osob (34%) od rodiny, šestnáct osob od přátel, jedenáct osob si sami informace vyhledalo (např. z knih, archivu, muzea) nebo například informace slyšeli od bývalých majitelů panství Müllerových.

Na dotaz o kterých atraktivitách na trase plánované naučné stezky mají respondenti povědomí, že jsou spojovány s rodem Taaffe, odpovědělo kladně padesát dva místních obyvatel (80% ze všech dotazovaných rezidentů), v souvislosti se zámkem v Nalžovských Horách a kamenným drakem na Prašivici, čtyřicet osm (74%) o spojení s umělou zříceninou, kamennou želvou a altánkem na Prašivici, čtyřicet osob (62%) o hrobce pod kostelem u svatého Antonína, dvacet tři osob (35%) o zaniklé jeskyňce na Prašivici, dvacet dva (34%) o kamenném medvědu na Vidhošti, osmnáct (28%) o Zavlekovské tvrzi, patnáct (23%) o kamenné lavici s hlavou hada na Vidhošti, čtrnáct (22%) o hájovně na Vidhošti, jedenáct (17%) o zaniklých dřevěných hříbech na Prašivici a čtyři osoby (6%) o zaniklém altánku na rybníku Hnáni u obce Mladice. Celkově lze říct, že v průměru má povědomí o všech atraktivitách na trase naučné stezky 47% osob ze všech šedesáti pěti dotazovaných místních respondentů, což potvrzuje hypotézu č. 2, kterou je předpoklad, že většina místních respondentů ankety nezná přínos rodu Taaffe pro danou oblast.

Graf 3: Povědomí místních obyvatel o odkazu rodu Taaffe v oblasti

Zdroj: Vlastní zpracování autorky na základě vlastního výzkumu

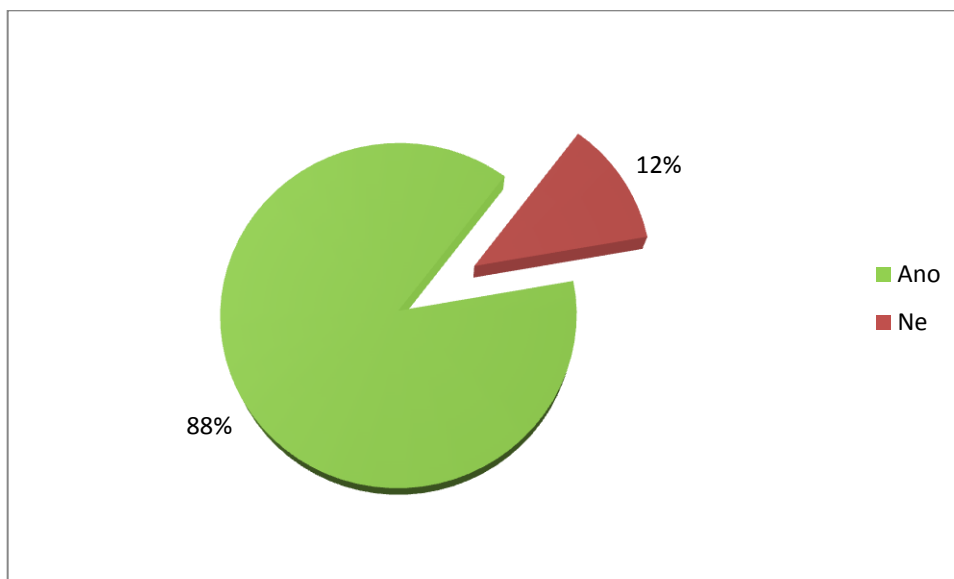
Další skupina dotazů se týká návštěvnosti jednotlivých stávajících atraktivit na zamýšlené trase jak místními obyvateli, tak rekreanty. Atraktivitu na Prašivici navštěvuje několikrát do roka dvacet devět respondentů (45%), třicet čtyři (52%) je navštívilo několikrát za život, dvě osoby je nenavštívily, ale rády by. Co se týče atraktivit na Vidhošti, tak dvacet osob (31%) je navštěvuje několikrát ročně, sedmnáct osob (26%) několikrát za život. Atraktivitu na Vidhošti nenavštívilo dvacet jedna osob (44%) procent, z toho dvacet sedm osob by je rádo navštívilo a jedna osoba o návštěvu nemá zájem. Závlekovskou tvrz navštěvuje čtrnáct dotazovaných (22%) několikrát ročně, třicet jedna (48%) několikrát za život, dvacet osob (31%) ji nikdy nenavštívilo z toho sedmnáct osob by rádo a tři osoby nemají zájem. Atraktivitu u svatého Antonína navštěvuje několikrát do roka dvacet čtyři osob (37%), třicet sedm osob (57%) ji navštívilo několikrát za život, čtyři osoby ji nenavštívili (7%), z toho tři osoby mají o návštěvu zájem a jedna osoba nikoliv.

Zajímavou statistiku vykazuje návštěvnost jednotlivých atraktivit rekreanty. Nejnavštěvovanější atraktivitou v oblasti je kaple U svatého Antonína, kterou navštívilo dvanáct dotazovaných (52%), pak Závlekovská tvrz s deseti dotazovanými (43%),

atraktivitu na Prašivici navštívilo devět dotazovaných (39%), a pouze pět osob (22%) navštívilo atraktivitu na Vidhošti. Lze se domnívat, že takto nízká návštěvnost Vidhošti je zapříčiněna nízkou informovaností, a sice minimálním značením atraktivit v oblasti i jejich obtížným vyhledáním na internetu či v jiných zdrojích. Přesné důvody, proč jsou některé atraktivitu více navštěvované než jiné by však musely být předmětem samostatného zkoumání, které není předmětem této práce.

Obě skupiny se dále vyjadřovaly k dotazu, zda mají o navrhovanou naučnou stezku „Po stopách rodu Taaffe“ zájem. Osmdesát tři osob dotazovaných anketou (94%) na dotaz odpovědělo kladně. Z místních by stezku uvítalo šedesát osob (92%) a pět osob nikoliv (7%). Důvod není uveden, nebo je uvedeno, že dotazovaný nemá zájem, či že si nemyslí, že by se z naučné stezky dozvěděl něco, co už neví (přestože stejná osoba uvedla, že ví o spojitosti rodu Taaffe pouze u osmi ze třinácti dotazovaných atraktivit). Všichni dotazovaní rekreativci v oblasti by naučnou stezku uvítali. V součtu s daty z dotazníkového šetření by naučnou stezku uvítalo dvě stě osob (88%), což znamená nadpoloviční většinu všech dvě stě dvaceti sedmi dotazovaných. Lze tedy prohlásit, že byla potvrzena hypotéza číslo 3 předpokládající, že většina respondentů dotazníkového šetření a ankety má o naučnou stezku zájem.

Graf 4: Zájem o naučnou stezku mezi respondenty dotazníkového šetření a ankety

Zdroj: Vlastní zpracování autorky na základě vlastního výzkumu

Pro vytvoření uceleného obrazu o oblasti jsou níže uvedeny demografické údaje ze statistiky při sčítání lidu v roce 2011 při zaměření se na obce Nalžovské Hory, Zavlekov, Tužice a Hradešice. Některé parametry jsou dále srovnávány s daty za celou Českou republiku za sledované období. V definované oblasti bylo k uvedenému datu celkem dva tisíce šedesát osob, z toho tisíc čtyřicet osm (51%) mužů a tisíc dvanáct (49%) žen. Z uvedeného počtu osob je jich sedmset sedmdesát šest (38%) svobodných (do této skupiny patří i děti), devětset sedmdesát sedm (43%) vdaných či ženatých, sto dvacet devět osob (6%) je rozvedených a sto sedmdesát osm osob (9%) jsou vdovci a vdovy.

Z celkového počtu osob v oblasti je jich tisíc sedmset sedmdesát (86%) ve věku nad patnáct let, z toho patnáct osob (1%) je bez vzdělání, tři sta osmdesát devět osob (22%) má nejvyšší dosažené vzdělání základního, střední vzdělání a vyučení bez maturity má sedmset šedesát dva osob (43%), úplné střední vzdělání s maturitou má tři sta devadesát čtyři osob (22%), nástavbové a vyšší odborné vzdělání má šedesát devět osob (4%) a vysokoškolsky vzdělaných je v oblasti osmdesát tři osob (5%). Jedná se tedy o 31% osob s maturitou a vyšším vzděláním, zatímco podíl lidí s maturitou a výše v České republice činí 43%. Nejnižší vzdělanost v oblasti Nalžovských Hor (23% osob s maturitou a vyšším vzděláním) je obci Tužice, nejvyšší vzdělanost pak v Hradešicích (33%). Na dotazník napříč republikou však odpovědělo 99% osob s maturitou a vyšším vzděláním a na anketu mezi místními odpovědělo 62% osob s maturitou a výše. Ze zjištěných dat lze tedy předpokládat, že lidé se s vyšším vzděláním jsou více ochotni účastnit se empirického výzkumu.

Co se týče věkového rozložení, v oblasti je čtyřista čtyři osob (20%) ve věku pod devatenáct let, pětset dvacet devět osob (26%) ve věku dvacet až třicet devět let, sedmset devatenáct osob (35%) ve věku čtyřicet až šedesát pět let, čtyřista pět osob (20%) ve věku na šedesát pět let. Z celkového počtu osob v oblasti je devět set osm osob (44%) ekonomicky aktivních, zatímco v České republice se jedná o 49% ekonomicky aktivních osob z celkového součtu. Čísla z oblasti Nalžovských Hor nejvýrazněji ovlivňuje obec Tužice, kde je pouze dvacet devět ekonomicky aktivních osob (33%) z osmdesáti osmi obyvatel obce.

Z ekonomicky aktivních osob je v oblasti sto jedna osob (16%) samostatně výdělečně činných a devatenáct osob (2%) jsou zaměstnavatelé. Data za celou Českou republiku udávají 17% osob samostatně výdělečně činných a 4% zaměstnavatelů. Nezaměstnaných

je v oblasti devadesát devět osob (11% z ekonomicky aktivního obyvatelstva), v České republice se jedná o 10%. Z pracujících osob v oblasti Nalžovských hor jich třista dvacet pět (36%) vyjíždí za zaměstnáním z toho dvěste osmdesát šest osob (88%) vyjíždí mimo obec, zatímco v České republice vyjíždí za zaměstnáním do jiné obce pouze 55% obyvatel. Nejvíce za prací vyjíždějí mimo obec obyvatelé Tužic a Nalžovských Hor (92%) a nejméně Hradešic (80%). Z uvedených dat vyplývá, že místní obyvatelé nacházejí v místě minimální pracovní uplatnění a buď dojíždí, nebo se zcela stěhují do jiných obcí.

Co se týče národnostního zastoupení, v oblasti se nachází 73% obyvatel české národnosti zatímco v České republice celkově se jedná pouze o 64% obyvatel české národnosti. V oblasti Nalžovských Hor lze tedy předpokládat vyšší obavy místních obyvatel z jiných národností či osob, které nejsou místní, než jak je tomu ve zbytku republiky.¹⁵⁶

Předmětem této části bylo získání dílčích dat pro potvrzení či vyvrácení hypotézy, že většina respondentů dotazníkového šetření a anekty má zájem o naučné stezky. Většina dotazovaných místních obyvatel a všichni rekreatanti v oblasti Nalžovských Hor mají o naučnou stezku zájem. Předmětem bylo dále potvrzení či vyvrácení hypotézy, že většina místních obyvatel nezná přínos rodu Taaffe pro oblast Nalžovských Hor. Tato hypotéza byla potvrzena. Podkapitola se dále zabývala analýzou dílčích demografických údajů o zájemcích o naučné stezky, které budou zohledněny v části 6.6. Poptávka po cestovním ruchu. Zjištěné údaje byly dále zasazeny do kontextu oficiálních statistických dat o oblasti v porovnání s daty o celé České republice.

6.3 Rozhovory

Součástí výzkumně analytické části práce jsou dále rozhovory, které proběhly s několika skupinami osob. Jednou ze skupin jsou místní zastupitelé obcí dotčených plánovanou naučnou stezkou, další skupinou jsou místní podnikatelé v oblasti stravovacích a ubytovacích služeb na trase naučné stezky. Samostatný rozhovor byl veden s majitelem zámku Nalžovy, s jednatelem společnosti AgAkcent a vedoucí odboru školství, kultury a cestovního ruchu v Klatovech a dalšími osobami.

¹⁵⁶ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚRAD. *Veřejná databáze* [online]. [cit. 2015-12-18]. Dostupné z: <https://vdb.czso.cz>.

První skupina rozhovorů byla vedena se starosty obcí Nalžovské Hory, Zavlekov a Tužice. Se zastupiteli obce Hradešice nebyl rozhovor veden z toho důvodu, že se plánovaná trasa naučné stezky nachází na samém okraji jejich území a vede po něm v délce přibližně šest set metrů. Cílem rozhovorů se zastupiteli obcí je zjistit, zda mají o naučnou stezku zájem, aby došlo k potvrzení či vyvrácení hypotézy č. 4, že o naučnou stezku „Po stopách rodu Taaffe“ zájem mají.

Na dotaz, zda mají zastupitelé k dispozici územní plán obce, odpověděl pouze jeden ze třech starostů obcí kladně, a sice územní plán má zpracovaný pouze obec Nalžovské Hory. Informace o územním plánu Nalžovských Hor související s naučnou stezkou, jsou uvedeny v kapitole 6.5 Nabídka cestovního ruchu. Co se týče vnímání důležitosti cestovního ruchu zastupiteli se odpovědi různí. Starosta obce Nalžovské Hory a Zavlekov vnímají cestovní ruch jako důležitý pro rozvoj území, starosta obce Tužice prohlašuje, že o rozvoj cestovního ruchu v obci nemá obec zájem. Starosta Nalžovských Hor, pan Richard Löbl, k tomu dodává, že *„finanční přínos pro okolí (vyjma konkrétních přímo dotčených podnikatelů) je minimální. V současnosti není dostatečně rozvinuté zázemí pro rozvoj cestovního ruchu.“*¹⁵⁷ Starosta obce Tužice, pan František Maxa, k tématu říká, že *„V Tužicích nejsou pamětihodnosti, ani jiné zajímavosti či koupání přímo v obci, proto je starosta přesvědčen, že Tužice nemají turistům co nabídnout. Starosta uvádí, že ani obec ani občané nemají zájem o rozvoj cestovního ruchu, neboť jim vadí provoz v obci. Mimo to se obávají zlodějů a běženců. Dále je přesvědčen, že ani oblast není pro cestovní ruch vhodná. Nedaleké kempy jsou napůl prázdné, neboť voda je brzy v létě znečištěná. Starosta je přesvědčen, že se více cestuje do ciziny. V oblasti se jedná pouze o sezónní cestovní ruch. Počet obyvatel v obci se snižuje. V době, kdy obec čítala sto dvacet čtyři obyvatel, užívala se v obci prodejna. Nyní je v obci sedmdesát devět obyvatel a prodejnu obec dotuje.“*¹⁵⁸

Dalšími dotazy bylo zkoumáno členství obcí v organizacích pro rozvoj cestovního ruchu. Obec Nalžovské Hory je dle starosty *„členem mikroregionu Slavník (potažmo členem mikroregionu Prácheňsko)“*, obec Zavlekov je členem mikroregionu Plánicko a Tužice

¹⁵⁷ LÖBL, R.: *Rozhovor se zastupitelem místního OÚ. Téma: Naučná stezka „Po stopách rodu Taaffe“.* Nalžovské Hory. 8.7.2015.

¹⁵⁸ MAXA, F.: *Rozhovor se zastupitelem místního OÚ. Téma: Naučná stezka „Po stopách rodu Taaffe“.* Tužice. 10.7.2015.

nejsou členem žádné organizace. Samostatný strategický plán v oblasti rozvoje cestovního ruchu nemá zpracovaný žádná z oslovených obcí. Starosta obce Tužice, pan František Maxa k tomu říká „*Obec žádné kroky za účelem rozvoje cestovního ruchu nepodniká. Dle starosty takové počínání nemá smysl.*“¹⁵⁹ Obec Nalžovské Hory má krásně zpracovanou brožuru Nalžovské Hory v proměnách času. Obec Zavlekov v oblasti rozvoje cestovního ruchu podnikla následující činnosti. Jedná se o „*Tisk propagačních materiálů, např. leták o obci Zavlekov, mapa mikroregionu Plánicko. Obec provozuje autokemp Valcha. Dále zbudovala vlastní muzeum kamenictví. V současnosti není muzeum pravidelně otevřeno veřejnosti. Nyní se tato záležitost řeší na zastupitelstvu.*“¹⁶⁰

Zkušenost se spoluprací s okolními obcemi na rozvojových projektech mají obce Nalžovské Hory a Zavlekov, obec Tužice nikoliv. Přeshraniční spolupráce neprobíhá u žádné z oslovených obcí. Statistiky návštěvnosti má k dispozici pouze obec Zavlekov, která provozuje autokemp Valcha.

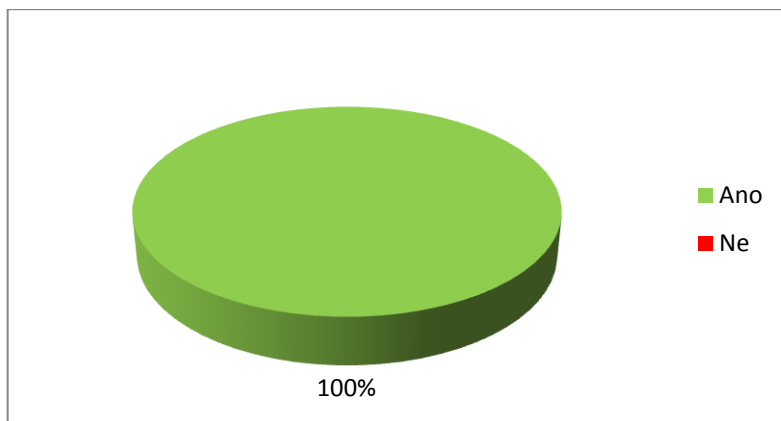
Všechny tři obce chtějí být o projektu naučné stezky „Po stopách rodu Taaffe“ dále informovány a všechny tři obce by zároveň byly ochotny se na realizaci stezky podílet, pokud by na stezku byly finance (např. z dotací) a obec Tužice „*Starosta věří, že kdyby projekt místním obyvatelům neškodil, zastupitelstvo by bylo ochotno odsouhlasit realizaci projektu na území obce. Hlavní podmínkou je, že by se projekt musel obci finančně vrátit.*“ Návrh financování naučné stezky je předmětem kapitoly 7.3 Marketing a financování.

Rozhovory se zastupiteli obcí tedy potvrdily hypotézu č. 4., která předpokládá, že většina oslovených místních zastupitelů má zájem o naučnou stezku „Po stopách rodu Taaffe“ v oblasti. Tento zájem je ovšem podmíněný finanční stránkou věci.

¹⁵⁹ MAXA, F.: *Rozhovor se zastupitelem místního OÚ. Téma: Naučná stezka „Po stopách rodu Taaffe“.* Tužice. 10.7.2015.

¹⁶⁰ PREXL, T.: *Rozhovor se zastupitelem místního OÚ. Téma: Naučná stezka „Po stopách rodu Taaffe“.* Zavlekov. 8.7.2015.

Graf 5: Zájem místních zastupitelů o navrhovanou naučnou stezku

Zdroj: Vlastní zpracování autorky na základě vlastního výzkumu

Další skupina rozhovorů proběhla s místními podnikateli v oblasti ubytovacích a stravovacích služeb podél trasy plánované naučné stezky. Jedná se o pana Maxu, vlastníka restaurace a penzionu U znaku Švihovských, paní Ing. Poskočilovou z Dvoru Krutěnice, pana Junka z restaurace a penzionu U svatého Antonína, pana Jíšu a pana Turka, provozovatele restaurací v Zavlekově s tím, že pan Turek je zároveň provozovatelem kiosku v autokempu Valcha. Samostatný rozhovor byl veden s panem Ing. Houdkem, majitelem zámku Nalžovy v Nalžovských Horách. Výše uvedeným osobám byl představen projekt naučné stezky a byl zjišťován jejich zájem o ni.

Na dotaz, zda by podnikatelé byli ochotni se podílet na realizaci naučné stezky tím, že by jejich provozovny byly místem vyzvednutí průkazu, souhlasili všichni podnikatelé kromě pana Junka, který neví, zda by takovým místem chtěl být a pana Jíšu, který o naučnou stezku nemá zájem. Na dotaz, zda by byli ochotni nějak náštěvníky naučné stezky s příslušným počtem razítek z návštěvy informačních tabulí nějak motivovat k návštěvě svého zařízení, například poskytnutím slev nebo jinými výhodami, odpověděli všichni dotazovaní podnikatelé kladně, kromě pana Junka, který neví, neboť není příznivcem slev a podbízení se zákazníkům a paná Jíši, který o naučnou stezku nemá zájem. Paní Ing. Poskočilová k tomuto bodu dodává, že je třeba promyslet mechanismu, kolik zastavení by museli museli návštěvníci naučné stezky absolvovat, aby se kvalifikovali k získání výhody. Co se týče motivačních výhod k návštěvě, napadla paní Ing. Poskočilovou při rozhovoru například prohlídka stájí či areálu Dvoru Krutěnice zdarma. Naučnou stezku „Po stopách rodu Taaffe“ by většina dotazovaných podnikatelů

v oblasti ubytovacích a stravovacích služeb na trase stezky uvítala, kromě pana Junka, který uvedl, že neví, neboť k rozhodování by potřeboval více informací a kromě pana Jiší, který o naučnou stezku nemá zájem.

Rozhovor se samostatnou strukturou byl veden s panem Ing. Houdkem, majitelem zámku Nalžovy. Na dotaz, co jej vedlo ke koupi zámku odpověděl, že tchán majitele prováděl svého času výzkum příčin zvýšené úmrtnosti na rakovinu v oblasti Blatenské pahorkatiny. Jedná se o oblast s vysokým výskytem radonu. V průběhu výzkumu bylo zjištěno, že voda v oblasti má podobné složení jako voda využívaná k léčbě v Jáchymovských lázních, která má při krátkodobé expozici příznivé účinky na lidské zdraví. Tak se zrodila myšlenka využít výše uvedené blahodárné účinky v praxi.

Co se týče podnikatelského záměru a plánu úprav okolních prostranství, uvedl pan Ing. Houdek, že podnikatelským záměrem je zbudovat v areálu zámku Nalžovy lázeňsko-rehabilitační a léčebné centrum s kapacitou do 150 osob a na přilehlých pozemcích adventure golf Stříbrné hory. Majitel plánuje spolupracovat s místními zdravotníky a odborníky v oblasti rehabilitačních služeb s tím, že ti by svoji klientelu převedli do nového působiště. Zámecký park bude využíván lázeňskými hosty. Hrobku by majitel rád zpřístupnil veřejnosti.

Majitel zámku se potýká s některými překážkami v realizaci. Jedním z úskalí je například to, že lázně přestaly být hrazené pojišťovnamí. V minulosti čelil majitel řadě problémů v komunikaci s bývalým vedením obce. Se stávajícím vedením jsou schopni se dohodnout. Příkladem je situace, kdy majitel na přilehlých pozemcích plánoval zbudovat golfový resort, přičemž obcí plánovaný silniční obchvat města výstavbě golfového hřiště bránil. Majitel obci vyšel vstříc a domluvili se, že vystaví pouze zmenšenou verzi golfu, tzv. adventure golf, který umožní výstavbu obchvatu. Dalším příkladem je dohoda majitele s obcí o odkupu hasičárny za účelem zbudování golfového klubu. Majitel je již asi pět let v přímém kontaktu s památkáři, zpracoval několik studií (poslední čítala asi sto stran plus přílohy). V oblasti stavebnictví jsou již majitel a památkáři ve shodě. Zatím se však stále rozcházejí se v názorech na přilehlý park, který je památkově chráněný. Dokud se majitel nedomluví s památkáři, nelze získat stavební povolení, tudíž ani cokoliv budovat.

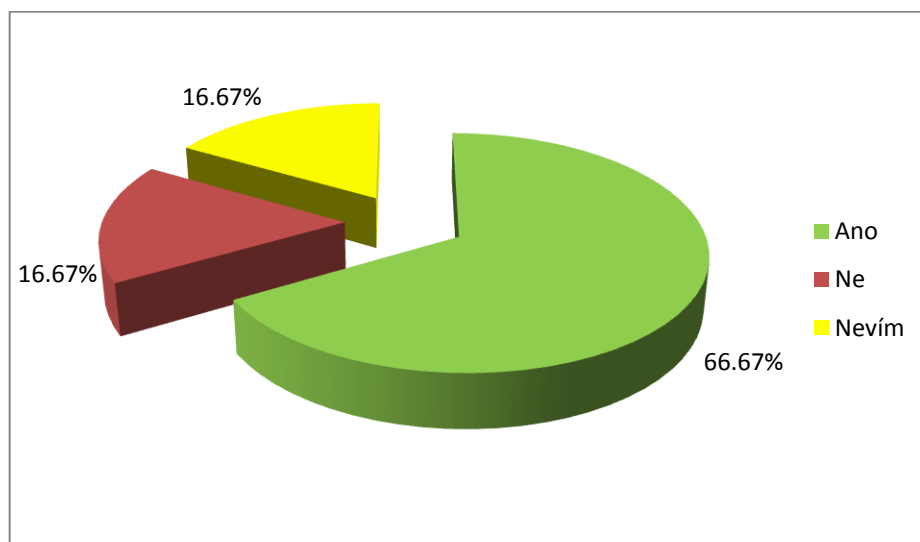
Nedávno dal majitel u kaple sv. Antonína vztyčit kříž v upomínku Eduarda Taaffe, ministerského předsedy, uloženého v hrobce pod kaplí. Zdrojové informace o historii

zámku a rodu Taaffe čerpá pan Ing. Houdek z například z knihy Josefa Rybáka Dějiny Stříbrných hor. Dále od paní Pety Taaffe, jejíž otec byl bratrancem posledního žijícího Taaffe (Eduard Karel Taaffe) v Čechách. A od pana Michaela Hannana, spolupracovníka a přítele paní Pety Taaffe, který se dlouhá léta věnuje pátrání po historii rodu Taaffe.

Majitel zámku má zájem být o projektu dále informován. Co se týče odpovědi na dotaz, zda by měl zájem se na realizaci naučné stezky nějak podílet, odpověděl „Ano, pokud by se podařilo začlenit do činnosti spolku Taaffe, který plánuje majitel založit. Cílem sdružení by bylo zbudovat cyklostezku od sv. Antonína, přes Červený mlýn do Ústalče. Autorkou připravovaný projekt naučné stezky s cyklotrasami by pak mohl vhodně doplnit sdružením plánovanou cyklostezku.“¹⁶¹

Co se týče zájmu místních podnikatelů o naučnou stezku „Po stopách rodu Taaffe, byla potvrzena hypotéza č. 5, předpokládající, že většina místních podnikatelů v oblasti cestovního ruchu (tedy provozovatelé či majitelé ubytovacích a restauračních zařízení) na trase plánované naučné stezky mají zájem o realizaci jejího projektu), neboť 67% dotazovaných odpovědělo na otázku týkající se jejich zájmu o naučnou stezku kladně, jak znázorňuje graf č. 6. níže:

Graf 6: Zájem místních podnikatelů o naučnou stezku

Zdroj: Vlastní zpracování autorky na základě vlastního výzkumu

¹⁶¹ HOUDEK, Z.: *Rozhovor se zastupitelem místního OÚ. Téma: Naučná stezka "Po stopách rodu Taaffe".* Sušice. 9.7.2015.

Další z rozhovorů v rámci výzkumu proběhl s paní Ing. Kunešovou, vedoucí Odboru školství, kultury a cestovního ruchu (OŠKCR) v Klatovech, neboť část stezky po území obce Zavlekov) se nachází na území obce s rozšířenou působností Klatovy. Na otázku, do čí kompetence spadá tvorba, realizace a propagace naučných stezek a cyklostezek/ cyklotras odpověděla, že „*Naučné stezky a cyklostezky vytváří zpravidla obce či spolky. Může být i v kompetenci kraje, pokud by si kraj tvorbu naučné stezky vzal za cíl. Cyklostezky spadají v Klatovech pod Hospodářský odbor.*“ K řešení v praxi, pokud se dotčené území nachází na území více regionů říká „*V případě, že by se jednalo o spojenou iniciativu Klatov a Horažďovic, mohla by řešit jedna z těchto obcí nebo společně, ale je možná i varianta Plzeň.*“ Financovat projekt naučné stezky mohou obce či spolky, dle toho kdo projekt zastřešuje.

Město Klatovy v současnosti připravuje strategii rozvoje cestovního ruchu v regionu. Má k dispozici statistiky návštěvnosti informačního centra v Klatovech. Obec se zabývá přeshraniční spoluprací zejména v oblasti kultury. Ke zkušenostem s realizací naučné stezky paní Ing. Kunešová říká „*Naučnou stezku region určitě realizoval a nejen jednu. Jen náš odbor školství, kultury a cestovního ruchu žádnou nerealizoval, nyní upravuje vycházkový okruh.*“ O naučné stezce „Po stopách rodu Taaffe“, chce být Odbor školství, kultury a cestovního ruchu nadále informován s tím, že by byl ochoten se na realizaci naučné stezky podílet propagací, a sice „*Projekt by byl zařazen do sekce naučných stezek. Jinak za konkrétní region komplexně se musí vyjádřit např. Plzeň, pod které jednotlivé obce spadají nebo jednotlivé regionální organizace a instituce.*“¹⁶²

Rozhovor byl dále veden s panem Hálkem, jednatelem společnosti AgAkcent s.r.o, která je regionálním centrem pro rozvoj venkova. Jedná se společnost s ručením omezeným se sídlem v Klatovech, která poskytuje „*poradenské služby v oblasti získávání dotací se zaměřením na rozvoj venkova, rozvoj cestovního ruchu a podporu vzdělávání*“¹⁶³ pro pohraničí Plzeňského kraje, Domažlice, Tachov, Klatovy. Společnost spolupracuje se sdružením Slavník, jehož členem je například obec Zavlekov. AgAkcent pro toto sdružení poskytuje kromě poradenství v oblasti rozvoje venkova i propagační management včetně vydávání propagačních materiálů. Ze stávajících projektů společnosti, které se dotýkají

¹⁶² KUNEŠOVÁ, A.: *Rozhovor se zastupitelem místního OÚ. Téma: Naučná stezka "Po stopách rodu Taaffe".* Klatovy. 10.7.2015.

¹⁶³ AGAKCENT. *Čím se zabýváme* [online]. [cit. 2016-1-2]. Dostupné z: <http://www.agakcent.cz>.

i oblasti plánované naučné stezky lze jmenovat „*Hrady, zámky a tvrze Plzeňského kraje, jak je neznáte*“ se jedná o publikaci se seznamem objektů (mj. i Nalžovské Hory a Zavlekov), včetně seznamu majitelů objektů, GPS souřadnic objektů a dalších informací. Publikace je určena k volnému prodeji.“ Společnost AgAkcent již v minulosti realizovala síť stezek v kraji. „*Jednalo se například o informační bannery v obcích. Tyto projekty většinou iniciují a hradí dotčené obce.*“ Společnost má zkušenosti i s projekty, které se nacházejí na území více regionů. „*V takových případech je nutné identifikovat právní subjekt, který celý projekt zastřeší (např. sdružení nebo obec).*“ Na otázku, jaké jsou v současnosti možnosti získání dotací na naučné stezky a na cyklostezky, jednatel společnosti odpovídá „*AgAkcent má zkušenosti s minulými dotačními programy. Budoucí dotační projekty v oblasti naučných stezek jsou plánovány, nicméně nebyla zatím zveřejněna konkrétní pravidla dotačních programů (např. v rámci enviromentální podpory, přeshraniční spolupráce). Očekávaný termín zveřejnění těchto programů je rok 2016.*“ Společnost chce být o projektu naučné stezky nadále informována a má zájem se na ní podílet organizačně.

Na doporučení pana Hála se autorka práce setkala s paní Ing. Stříbrnou, která léta působila na Ministerstvu pro místní rozvoj v České republice se zaměřením na venkovský cestovní ruch. Paní Stříbrná pochází ze Zahrádky (součást obce Nalžovské Hory) a o některých zajímavostech v souvislosti s rodem Taaffe se zmínila v části článku, který autorce poskytla a které budou použity v návrhové části práce. Paní Stříbrná v článku prosazuje myšlenku, že „*pro cestovní ruch je .. důležité hledat i v historických událostech něco přitažlivého. Jak se říká „pro všechny“. Vše je totiž o nápadech, o snaze najít něco lidštějšího a prostšího, co přiláká široké obecnstvo, které se bude radovat ze skutečnosti, že i ti s modrou krví měli své slabosti, páchali nezbednosti a báli se maminky a tatínka.*“¹⁶⁴

V návrhové části byly dále využity poznatky a fotografie z návštěvy autorky práce u Pety Taaffe, nejbližší poslední žijící příbuzné rodu Taaffe z Ellischau, která spolu s panem Michaelem Hannanem poskytla laskavé svolení k užití nasdílených dokumentů a obrazových materiálů pro účely této práce. Pan Ing. Houdek kromě poskytnutí některých materiálů laskavě zprostředkoval autorce práce prohlídku zámku Nalžovy a hrobky pod

¹⁶⁴ STŘÍBRNÁ, M: *Rozhovor s bývalou zaměstnankyní Ministerstva pro místní rozvoj, která se významně zasadila o rozvoj venkovské turistiky v České republice. Téma: Naučná stezka „Po stopách rodu Taaffe“.* Praha. 18.8.2015.

kaplí svatého Antonína s možností pořízení fotodokumentace. V neposlední řadě proběhlo množství rozhovorů s panem Stanislavem Bouzkem, bývalým správcem na zámku Nalžovy, pro něhož je historie zámku a rodu Taaffe dlouholetým koníčkem a který též pro účely této poskytl celou řadu užitečných rad a informací.

Předmětem této části práce bylo zejména zjištění zájmu místních podnikatelů a místních zastupitelů o naučnou stezku „Po stopách rodu Taaffe“. Rozhovory potvrdily obě hypotézy, kterými byl předpoklad, že většina oslovených místních zastupitelů má o naučnou stezku zájem; i předpoklad, že většina místních podnikatelů v oblasti cestovního ruchu má o realizaci naučné stezky „Po stopách rodu Taaffe“ zájem.

6.4 Pozorování

Jednou z metod výzkumu využitých touto prací je pozorování. Pozorování proběhlo na čtyřech naučných stezkách v turistickém regionu Šumava. Jednalo se o naučnou stezku Strážců hranice a naučnou stezku Cestou zlatokopů v blízkosti Kašperských Hor, dále naučné stezky Sušice – kolébka sirkařství a Cestou nejkrásnějších vyhlídek. Pozorování proběhlo o víkendech o letních prázdninách a vždy v rozmezí od osmi hodin ráno do osmnácti hodin večer vždy mezi prvním a druhým kilometrem stezky. V uvedeném rozmezí byla sledována návštěvnost stezek a získávány základní demografické údaje o účastnících, kterou jsou dále využity v podkapitole 6.6 Poptávka po cestovním ruchu.

Naučná stezka Strážců hranice se nachází v blízkosti města Kašperské Hory na Šumavě. Její délka je devatenáct a půl kilometru a nachází se na ní šestnáct zastavení. Začíná v Kašperských Horách, dále vede přes Amáline údolí, Řetěnice, Žďánov, hrad Kašperk a končí opět v Kašperských Horách. Zabývá se historií ostrahy hranice v západních a jihozápadních Čechách. Je vyhotovena ve třech jazykových mutacích a sice v češtině, němčině a angličtině.¹⁶⁵ Stezku ve sledovaném období navštívilo celkem devadesát pět osob, z toho bylo padesát šest mužů (59%) a třicet devět žen (41%). Odhadované věkové rozmezí návštěvníků je třicet osm osob (40%) ve věku devatenáct až třicet pět let, třicet dva osob (34%) ve věku třicet šest až padesát let, devatenáct osob (20%) ve věku padesát až šedesát pět, šest osob (6%) ve věku pod osmnáct let a nikdo nad šedesát šest let.

¹⁶⁵ ŠUMAVANET. *Kašperské Hory* [online] [cit. 2016-01-02]. Dostupné z: <http://www.sumavanet.cz/>.

Tabulka 1: Naučná stezka Strážců hranice

Strážci hranice	Věk					Pohlaví	
	pod 18	19 – 35	36 – 50	51 a 65	66 a více	žena	muž
Celkem	6	38	32	19	0	39	56
95	6	38	32	19	0	39	56
100%	6%	40%	34%	20%	0%	41%	59%

Zdroj: Vlastní zpracování autorky na základě vlastního výzkumu

Naučná stezka Cestou zlatokopů je pěší stezka v délce sedm a půl kilometru. Stezka začíná a končí v Kašperských Horách a nabízí v určitém úseku dvě náročnosti stezky. Většina trasy vede Amáliným údolím podél Zlatého potoka. Část trasy z Kašperských Hor podél Zlatého potoka je vhodná i pro návštěvu s kočárky a malými dětmi či staršími osobami. Stezka představuje historii a pozůstatky důlní činnosti v oblasti.¹⁶⁶ Stezka je též vyhotovena ve třech jazycích, tj. v češtině, němčině a angličtině. V anglickém překladu se ovšem nachází celá řada gramatických a jiných chyb. Stezku během pozorování navštívilo celkem sto třicet čtyři osob, z toho sedmdesát čtyři žen (55%) a šedesát mužů (45%) v odhadovaném věkovém rozmezí čtyřicet dva osob (31%) ve věku devatenáct až třicet pět let, třicet čtyři osob (25%) ve věku třicet šest až padesát let, dvacet devět osob (22%) ve věku padesát jedna až šedesát pět let, dvacet čtyři osob (18%) ve věku pod osmnáct let a pět osob (4%) ve věku šedesát šest let a více.

Tabulka 2: Naučná stezka Cestou zlatokopů

Cestou zlatokopů	Věk					Pohlaví	
	pod 18	19 – 35	36 – 50	51 a 65	66 a více	žena	muž
Celkem	24	42	34	29	5	74	60
134	24	42	34	29	5	74	60
100%	18%	31%	25%	22%	4%	55%	45%

Zdroj: Vlastní zpracování autorky na základě vlastního výzkumu

Sušice - kolébka sirkařství je naučná stezka v délce třech kilometrů, jež je součástí Sušické pavučiny, která bude detailněji popsána v podkapitole 6.5 Nabídka cestovního ruchu. Tématem je historie sirkařství. Stezka začíná v Sušici a končí na vyhlídkovém místě na Sušici. Trasa je středně náročná s převýšením dvěšedesát dva metrů a je tudíž vhodná i pro rodiny s dětmi. Trasu za dobu pozorování navštívilo sto čtyřicet šest osob, z toho osmdesát čtyři žen (58%) a šedesát dva mužů (42%). Odhadované věkové rozmezí

¹⁶⁶ KAŠPERSKÉ HORY. *Památky na dolování zlata*. [online] [cit. 2016-01-02]. Dostupné z: <http://www.kasperske-hory.cz/>.

návštěvníků činilo čtyřicet šest osob (32%) ve věku třicet šest až padesát let, čtyřicet čtyři osob (30%) ve věku padesát jedna až šedesát pět let, dvacet osm osob (19%) ve věku devatenáct až třicet pět let, devatenáct osob (13%) ve věku pod osmnáct let a devět osob (6%) ve věku nad šedesát šest let.

Tabulka 3: Naučná stezka Sušice - kolébka sirkařství

Kolébka sirkařství	Věk					Pohlaví	
	pod 18	19 – 35	36 – 50	51 a 65	66 a více	žena	muž
Celkem	19	28	46	44	9	84	62
100%	13%	19%	32%	30%	6%	58%	42%

Zdroj: Vlastní zpracování autorky na základě vlastního výzkumu

Naučná stezka Cestou nejkrásnějších vyhlídek též vznikla v rámci projektu Sušická pavučina. Jedná se o středně náročnou až náročnou stezku, která je dlouhá deset kilometrů a provede její návštěvníky po výhledech z vrcholů okolo Sušice. Naučnou stezku ve sledovaném období navštívilo osmdesát tři osob s tím, že čtyřicet sedm (57%) z nich byli muži a třicet šest (43%) byly ženy. Věkové rozmezí návštěvníků činilo třicet šest osob (43%) ve věku devatenáct až třicet pět let, dvacet tři osob (28%) ve věku třicet šest až padesát let, osmnáct osob (22%) ve věku pod osmnáct let, šest osob (7%) ve věku padesát jedna až šedesát pět let a žádná osoba ve věku nad šedesát šest let.

Tabulka 4: Naučná stezka Cestou nejkrásnějších vyhlídek

Cestou nejkrásnějších vyhlídek	Věk					Pohlaví	
	pod 18	19 – 35	36 – 50	51 a 65	66 a více	žena	muž
Celkem	18	36	23	6	0	36	47
100%	22%	43%	28%	7%	0%	43%	57%

Zdroj: Vlastní zpracování autorky na základě vlastního výzkumu

Všechny čtyři pozorované naučné stezky s různou náročností tak ve sledovaném období navštívilo celkem čtyřista padesát osm osob, z toho bylo dvěset třicet tři (51%) žen a dvěset dvacet pět (49%) mužů. Věkově bylo sto čtyřicet čtyři návštěvníků (31%) ve věku devatenáct až třicet pět let, sto třicet pět (29%) ve věku třicet šest až padesát let, devadesát osm (21%) ve věku padesát jedna až šedesát pět let, šedesát sedm osob (15%) ve věku pod osmnáct let a čtrnáct osob (3%) nad šedesát šest let. Celkově lze říct, že fyzicky náročnější stezky (tj. Strážci hranice a Cestou nejkrásnějších vyhlídek) navštívilo více

mužů. Nejvíce osob nad padesát let navštívilo stezku Sušice – kolébka sirkařství s nejkratší a nejméně náročnou trasou.

Tabulka 5: Přehled pozorování

Pozorování	Věk					Pohlaví	
	pod 18	19 – 35	36 – 50	51 a 65	66 a více	žena	muž
Celkem	67	144	135	98	14	233	225
458							
100%	15%	31%	29%	21%	3%	51%	49%

Zdroj: Vlastní zpracování autorky na základě vlastního výzkumu

6.5 Nabídka cestovního ruchu

Obce Nalžovské Hory, Zavlekov, Tužice a Hradešice se nacházejí na území okresu Klatovy (dále v textu jsou nazývány Klatovsko), na jehož území se nachází správní území třech obcí s rozšířenou působností, kterými jsou Klatovy, Horažďovice a Sušice. Oblast zároveň leží v turistickém regionu Šumava a ve stejnojmenné turistické oblasti.¹⁶⁷ Obec Sušice se pyšní přízviskem „Brána Šumavy“.¹⁶⁸ Obec Klatovy se pro změnu nazývají „branou do Pošumaví“.¹⁶⁹ Obce, jež jsou předmětem práce, leží v předhůří Šumavy, někdy též nazývaném Pošumaví.

Krajina v Pošumaví je mírně zvlněná a směrem k jihu (tedy k pohoří Šumava) převýšení roste. Na Klatovsku se nachází řada cyklostezek, pěších stezek, či hiposteze. V Pošumaví se nachází řada vodních ploch a soustavy rybníků vhodné k vodním sportům či rybaření, ale i řada řek, z nichž například Otava je vodácky sjízdná. Jižní část Klatovska, kterou je část národního parku Šumava, je více zalesněná a nacházejí se zde i vyhledávaná jezera ledovcového původu (tj. jezero Laka, Čertovo či Černé jezero). Vzhledem k morfologii krajiny je oblast vhodná i k zimním sportům, například k běžkaření a na jihu i ke sjezdovému lyžování (např. lyžařský areál Kašperské Hory, Hartmanice, Zadov, Churáňov, Železná ruda).

¹⁶⁷ CZECHTOURISM. *Mapa turistických regionů a oblastí, kontakty* [online]. [cit. 2015-12-13]. Dostupné z: <http://www.czechtourism.cz/>.

¹⁶⁸ SUŠICE. *Úvodní stránka* [online]. [cit. 2015-12-13]. Dostupné z: <http://www.mestosusice.cz/susice/>.

¹⁶⁹ KLATOVY. *Úvodní stránka* [online]. [cit. 2015-12-13]. Dostupné z: <http://www.klatovy.cz/>.

Oblast Nalžovských Hor, ve které se nachází i zamýšlená naučná stezka, je typická mírně zvlněnou krajinou s převýšením kolem 600 metrů nad mořem. Oblast je zemědělsky využívaná, zejména pro chov dobytka. Krajina je malebnou kombinací lesů, luk a polí a je po všech stránkách vhodná pro venkovskou turistiku. Geologicky se oblast nachází na žulovém pásu,¹⁷⁰ v okolí Stříbrných Hor se v minulosti nacházelo stříbro, zlato a olovo¹⁷¹ a poblíž Ústalče se nacházelo i uranové ložisko.¹⁷² Vzhledem k množství pěších, cyklo nebo hipostezek je oblast ideální jak pro pěší turistiku, cykloturistiku či k vyjížděním na koních. V oblasti Nalžovských Hor se nachází například rybník Valcha, Novec, poblíž pak Hnačovský rybník a řada dalších menších vodních ploch vhodných k rozličným relaxačním či sportovním aktivitám, včetně rybaření.

Ze zimních sportů lze v případě příznivého počasí provozovat zejména bruslení, běh na běžkách či denní i noční sjezdování. Za účelem sjedového lyžování (které je vhodné spíše pro děti) lze v případě příznivého počasí využít šest set metrů dlouhou sjezdovku v deset kilometrů vzdáleném ski areálu v Kocourově, kde je uživatelům k dispozici i půjčovna lyžařského či snowboardového vybavení, ski servis, jídelna či penzion a děti zajisté zaujme i dětská ZOO.¹⁷³ Přibližně sedmnáct kilometrů od Nalžovských Hor se pak nachází lyžařský areál Veselice poblíž Velhartic s přibližně pět set metrů dlouhou sjezdovkou.¹⁷⁴

Co se kulturně-historického potenciálu týče, Klatovsko se pyšní celou řadou atraktivit. Mezi architektonické atraktivity města Klatovy patří například Katakomy, Černá věž, barokní lékárna, kamenné hradby, židovská synagoga, jezuitská kolej. Z hradů se v oblasti nachází například hrad Klenová, vodní hrad Švihov, hrad Velhartice, či hrad Rabí. Kromě toho je zde celá řada zámků, krásných sakrálních staveb, skanzen Chanovice, muzeum Františka Křížíka v Plánici, rozhledna Svatobor, Bolfánek či Chanovice a další atraktivity.

Z kulturně historického potenciálů oblasti Nalžovských Hor lze jmenovat zejména umělou zříceninu hradu Ballymote, zříceninu tvrze Zavlekov, obecní muzeum kamenictví

¹⁷⁰ HRDLIČKA, M. *Křížíkův rodný kraj: Monografie Plánického okresu*. Klatovy: 1946. 203 stran. s.5.

¹⁷¹ Tamtéž, s.10.

¹⁷² HOFMAN, P. *Minerály a lokality. Lokality. Plzeňský kraj. Ústaleč* [online]. [cit. 2015-12-25]. Dostupné z: <http://minerals.webgarden.cz/>.

¹⁷³ SKIAREÁL KOCOULOV. *Úvodní strana* [online]. [cit. 2015-12-24]. Dostupné z: <http://www.skikocourov.cz/>.

¹⁷⁴ ASOCIACE LANOVÉ DOPRAVY. *Ski atlas. Lyžařský areál Veselice ve Velharticích* [online]. [cit. 2015-12-24]. Dostupné z: <http://www.aldr.cz/>.

v Zavlekově, bývalý anglický park na vrchu Prašivec (místními nazývaném Prašivice), ve kterém se nacházejí zajímavě upravené kamenné sochy ve tvaru hlavy draka, želvy či žáby. Na nedalekém vrchu Vidhošti se pak nachází například kamenný medvěd, kamenná lavice s hlavou hada, poblíž pak dvůr Krutěnice či dvůr Sedlečko, zámek Nalžovy a kostel svaté Kateřiny v obci Nalžovské Hory. Mezi Nalžovskými Horami a Hradešicemi se nachází krypta rodu Taaffe pod kaplí svatého Antonína. Jak již bylo zmíněno, s oblastí se pojí i mnoho významných osobností, z nichž lze jmenovat například Karla Klostermanna, který o Šumavě a Pošumaví psal romány a ve svých Červácích mládí vzpomíná na léta strávená ve Stříbrných Horách.

Centrem organizovaného cestovního ruchu Klatovska je město Klatovy, ve kterém probíhají akce jak národního, tak mezinárodního charakteru, například Mezinárodní festival komorní hudby, Mezinárodní folklórní festival, výstavy v Galerii Klatovy i Galerie Klenová, Klatovská pouť, Klatovský karafiát, Pivní slavnosti. Pořádány jsou zde nejrůznější koncerty. Město dále pořádá spoustu akcí sportovního charakteru, například Mistrovství v BMX, Author Král Šumavy, Mogul Šumava Rallye. Časté jsou i organizované akce v dobových kostýmech s představením na okolních hradech a jiné organizované aktivity.

Pošumaví se pyšní místním folklórem a zvyky mezi které patří například tazkvané máječky, neboli tradiční oslavy prvního máje, obchůzky v maskách na masopust či na Mikuláše. Na tradici kamenictví v oblasti upozorňuje Muzeum kamenictví v Zavlekově, které však není stále ještě pravidelně otevřeno veřejnosti. Množí se i prezentace regionálních šumavských výrobků z místních farem a od místních výrobců. Ty jsou nabízeny například na farmářských trzích či v místních restauracích. V oblasti se postupně rozvíjí cestovní ruch zaměřený na náboženskou tematiku spojený s náboženskými poutěmi (např. Blažejská, či Nicovská pouť pořádané farností v Plánici), koncerty v kostelích (např. kaple sv. Antonína) či turistikou za židovskou kulturou (např. židovský hřbitov v obci Kolinec, Rabí či židovská synagoga v Sušici).

Místní podnikatelé v oblasti Nalžovských Hor připravují pro veřejnost celou řadu organizovaných aktivit. Jedná se například o pouťovou oslavu sv. Václava na Sedlečku, pouť sv. Antonína u restaurace sv. Antonína a hrobky sv. Barbory, adventní koncert v kapli sv. Antonína, přednáška o historii šlechtice Eduarda Taaffe, rekonstrukce napadení zámku Nalžovy německými vojáky, hasičské či lovecké bály nebo turnaje šipkách v restauraci U Znamu Švihovských, diskotéky na Valše a jiné. Pozadu

v organizovaných atraktivitách nezůstávají ani obce, které pro veřejnost organizují aktivity, ze kterých lze jmenovat například akci pohádkový les na Prašivici, či slavnostní rozsvěcení vánočního stromu v Ústalči. Ze sportovních aktivit jsou v obcích pořádány například fotbalové a hasičské soutěže, i soutěže v pétanque v Zavlekově, střelecké soutěže v Ústalči, či soutěže mysliveckého spolku v Letovech.

Materiálně technická základna na Klatovsku a kvalita poskytovaných služeb jsou bohužel nedostatečné, což identifikoval i strategický dokument rozvoje města Klatov.¹⁷⁵ V oblasti chybí kvalitnější ubytování. Nácházejí se zde převážně ubytovací zařízení nižší třídy, tzn. většinou penziony či tříhvězdičkové hotely, kempy (např. Sluneční mlýn), chaty, chalupy a podobná rekreační zařízení. Zajímavou alternativou je ubytování na statku, farmě či zámku (např. Zámek Hrádek, Holiday Park Mlázovy či zámek Jindřichovice). Nedostatečně zastoupená je ovšem nejvyšší kategorie ubytování, především čtyřhvězdičkové hotely. Co se stravování týče, oblast nabízí rozličné typy stravovacích zařízení. Většina z nich je však taktéž nižší kvality s tím, že jsou cílená na finanční dostupnost. Výjimkou jsou například steakhouse a restaurace Angus Farm v Soběsucích, kteří jsou záveň členy Slow food, statek Česká Lípa v Myslovicích, nebo známá šumavská hospůdka U Štěpána oceněná i Zdenkém Polreichem v televizním pořadu Ano, šéfe.

Materiálně technickou základnu v oblasti Nalžovských Hor v současnosti tvoří hotel s jezdeckým areálem a restaurací Dvůr Krutěnice, penzion a restaurace U Znamu Švihovských, penzion a restaurace U sv. Antonína, restaurace Zdenka Jíši a restaurace vedle pošty v Zavlekově a autokemp Valcha a hromadné ubytovací zařízení vlastněné hasičským sborem v Letovech. V dostupné vzdálenosti od plánované naučné stezky se pak nachází například restaurace a country club U Špičáků v Plichtici, Wellness areál Hnačov s restaurací U Hanousků (kde se též natáčel jeden díl kulinářského pořadu „Ano, šéfe“ se Zdenkem Pollreichem), kemp Hnačov a řada dalších ubytovacích a stravovacích zařízení v blízkosti rybníku Hnačov či nedaleké Plánici. Z ubytovacích zařízení se jedná zejména o chaty a chatové osady. Řada majitelů chat a chalup využívá tyto objekty pro svoje soukromé rekreační účely, část z nich je pronajímá, ovšem jedná se převážně o sezónní rekreanty v období od jara do podzimu. Stejně tak většina stravovacích zařízení

¹⁷⁵ RADA MĚSTA KLATOV VE SPOLUPRÁCI S ODBORY MĚSTSKÉHO ÚŘADU A MĚSTEM ŘÍZENÝMI ORGANIZACEMI. *Strategie rozvoje města Klatovy v letech 2010 – 2015* [online]. Klatovy, 2010 [cit. 2015-04-30]. Dostupné z: <http://www.klatovy.cz/>.

v oblasti se zaměřuje na méně náročné návštěvníky. Kvalitních ubytovacích a stravovacích zařízení je v oblasti nedostatek.

Zajímavým plánovaným projektem v oblasti, který by mohl významně přispět k řešení problému sezónnosti cestovního ruchu v oblasti je zamýšlená rekonstrukce zámku Nalžovy spolu s přilehlými hospodářskými budovami a zámeckým parkem. Majitel zámku, kterým je společnost Lamela Electric, a.s. v čele s panem Ing. Houdkem, je zároveň vlastníkem hrobky u sv. Barbory (pod kaplí sv. Antonína), kde jsou uloženy ostatky některých členů rodu Taaffe z Ellischau.

S majitelem byl v rámci empirického výzkumu veden samostatný rozhovor, který byl podrobně popsán v podkapitole 6.3 Rozhovory. Dle podnikatelského záměru plánuje pan Ing. Houdek přestavbu zámku na lázeňsko-rehabilitační a léčebné centrum¹⁷⁶, včetně zbudování vlastního restauračního zařízení v jedné z bývalých hospodářských budov. Zámek a přilehlé prostory má být zpřístupněn pouze zámeckým hostům. Na rozdíl od toho kaple sv. Antonína a hrobka sv. Barbory prošly nedávno úpravami s cílem jejich zpřístupnění veřejnosti. Před kostelem nechal pan Ing. Houdek „*U příležitosti 120. výročí úmrtí JuDr. Eduarda hraběte Taaffeho*“¹⁷⁷ vztyčit dřevěný kříž na kamenném podstavci připomínajícím slavnou minulost rodu Taaffe, jehož někteří příslušníci, včetně prvního ministerského předsedy, jsou pochováni v hrobce pod kaplí.

Přilehlé pozemky, které sahají až k Červenému Mlýnu, mají být majitelem využity ke zbudování „adventure golfu“.¹⁷⁸ Všechny tyto plánované aktivity by mohly zvýšit ekonomickou úroveň oblasti, neboť by zvýšily zaměstnanost, čímž by snížily počet místních obyvatel, které za prací dojíždějí či se stěhují do měst; pomohly by k rozvoji místní infrastruktury a zkvalitnění poskytovaných služeb, což by zároveň zvýšilo životní úroveň místních obyvatel. Plánovaná naučná stezka by pak vhodně zapadla do plánovaného rozvoje oblasti tím, že by uceleným způsobem představila a pospojovala

¹⁷⁶ ZÁMEK NALŽOVY. *Historie* [online]. [cit. 2015-10-24]. Dostupné z: <http://zameknalzovy.com/>.

¹⁷⁷ Pozn. autorky: Jedná se o část textu na kříži před kostelem sv. Antonína, který nechal zhotovit Ing. Zdeněk Houdek, stávající majitel zámku Nalžovy.

¹⁷⁸ Pozn. autorky: Jedná se o sport se Severní Ameriky, který je spojením golfu a minigolfu. Hraje se na zatravněné ploše, která je však výrazně menší než hřiště na klasický golf a mohou jej provozovat i golfoví amatéři. Více informací lze nalézt např. na ADVENTURE GOLF PLZEŇ. *Co je adventure golf*. [online]. [cit. 2015-12-20]. Dostupné z: <http://www.adventuregolfplzen.cz/>.

místní turistické atraktivity a zároveň by po své trase přivedla účastníky cestovního ruchu do provozoven místních podnikatelů.

Vedle podnikatelů zabývajících se poskytováním ubytovacích a stravovacích služeb se v oblasti Nalžovských Hor nachází několik prodejen řetězce Coop (tj. v Nalžovských Horách, v Zavlekově a v Ústalči), či soukromé prodejny se smíšeným zbožím. V oblasti se nachází řada dalších místních podnikatelů (např. masérské služby, kadeřnictví, zdravotnické služby aj) či řemeslníků (např. stavebnictví apod), kteří by též mohli těžit z přínosů multiplikačního efektu cestovního ruchu v případě jeho rozvoje.

Co se dopravní infrastruktury týče, oblast je v současnosti hůře dostupná a to jak v rámci České republiky, tak ze zahraničí. Do oblasti nevedou žádné významnější dopravní tepny. Klatovskem prochází dvě silnice první třídy, z nichž silnice 22 prochází Nalžovskými Horami. Jedná se o spojnici mezi obcemi Klatovy a Strakonice, respektive mezi Domažlicemi a Českými Budějovicemi. Druhá silnice první třídy číslo 27 prochází též Klatovami s tím, že spojuje Plzeň se Železnou Rudou, potažmo s Německem. Nicméně Klatovskem neprochází žádná dálnice. Nejbližší dálnice je zhruba padesát kilometrů vzdálená plzeňská dálnice D5. Ve směru z Prahy na Strakonice se nachází přibližně devadesát kilometrů vzdálená rychlostní silnice R4.

Okres Klatovy je dostupný i železniční dopravou, přičemž jím vede i jedna železniční trať přímo do Německa. Žádná z tratí však nevede Nalžovskými Horami a přilehlými obcemi, i přestože zbudování železniční tratě zde bylo v minulosti plánováno. Nejbližší železniční stanice se nachází v deset kilometrů vzdáleném Kolinci a propojuje primárně obce Klatovy, Sušice a Horažďovice, nicméně díky rozvinuté síti železničních tras v zemi propojuje zmíněné obce zároveň se zbytkem České republiky. Město Klatovy má vlastní letiště provozované Pošumavským aeroklubem Klatovy. To však není využíváno ke komerčním účelům a nepřispívá tak v současnosti k rozvoji dopravní infrastruktury na Klatovsku.

Co se doprovodné infrastruktury týče, většina se jí nachází v obcích Klatovy, Horažďovice či Sušice, které jsou každá přibližně 20 km vzdálená od oblasti Nalžovských Hor. V těchto obcích se nachází například kino (v Sušici 3D), letní kino, divadlo, kulturní centrum (pořádající rozličné plesy, koncerty a pod.), vlastivědné muzeum v Klatovech (nedávno zde byl nově otevřen pavilon skla ze Šumavy Lötze). Výše zmíněné větší obce nabízí

i množství sportovních zařízení za účelem sportovního vyžití jako například zimní stadion, městské lázně v Klatovech, aquapark v Horaždovicích či Sušici, tenisové kurty, tělocvičny, bikrosová dráha, řada hřišť (na fotbal, volejbal, tenis, atletiku, hřiště pro děti i pro seniory, kurty na squash, skatepark v Sušici), umělá horolezecká stěna, outdoorové centrum Offpark v Sušici (který nabízí například lanový park, paintball, let balonem, jízdu na koloběžkách, rafting na Otavě a jiné aktivity), dále jsou k dispozici segway vozítka v Mlázovech, adventure golf, fotbalgolf a wellness aktivity v Hnačově či na Zámku Hrádku a jiné. Stávající nabídka trávení volného času v případě nepříznivého počasí je však stále nedostatečná.

Co se týče konkurenceschopnosti nabídky Plzeňského kraje ta byla společností KPMG v letech 2010 až 2012 analyzována ze čtyř hledisek, a sice z pohledu přírodních atraktivit, kulturních atraktivit, nákupních možností a sportovních možností. V přírodních atraktivitách se Plzeňský kraj nachází na 3. místě v České republice (9.7%), v návštěvnosti kulturních atraktivit zaujímá 6. místo (4.8%), v nabídce nákupních možností 6. místo (7.4%) a v nabídce sportu zaujímá 10. místo (6.1%) mezi kraji v České republice. Důraz by měl být kladen zejména na rozvoj sítě cyklostezek a doprovodné infrastruktury.¹⁷⁹

Vzhledem k tomu, že práce se týká naučných stezek, je třeba zmapovat i konkurenci, kterými se rozumí stezky a trasy v okolí. Jak již bylo zmíněno, stezkami se rozumí pěší stezky, cyklostezky a cyklotrasy, hipostezky, lyžařské, vozíčkářské či vodní trasy. Může se jednat o naučné i jiné typy stezek a tras. Plzeňský kraj je v současnosti protkaný celou řadou naučných stezek, z nichž na Klatovsku se jich v současnosti nachází celkem dvacet tři. Jako příklad lze jmenovat Klostermannovu stezku z obce Rokyty nad Antýglem do obce Srní, Stezku strážců hranice nebo Cestou zlatokopů u Kašperských Hor.¹⁸⁰ Vedle oficiálních naučných stezek se značením Klubu českých turistů se v oblasti nachází i Sušická pavučina, Klatovský vycházkový okruh, vycházkové trasy okolím Zámku Hrádek, Hnačovský vycházkový okruh či naučná stezka v Kolinci.

Sušická pavučina je zajímavě zpracovaný projekt sítě osmi pěších, cyklistických a hipostezek v délce dvaceti kilometrů po okolí města Sušice. Všechny stezky začínají

¹⁷⁹ PLZEŇSKÝ KRAJ. *Koncepce rozvoje cestovního ruchu Plzeňského kraje pro období 2014 – 2020* [online]. KPMG. Prosinec 2013. 70 stran. [cit. 2015-06-15]. Dostupné z: <http://www.plzensky-kraj.cz/>, s. 18 a 37.

¹⁸⁰ PLZEŇSKÝ KRAJ. *Naučné stezky Klatovsko* [online]. [cit. 2015-12-21]. Dostupné z: <http://www.plzensky-kraj.cz/>.

před informačním centrem v Sušici, kde je možné získat o trasách více informací. Stezky seznamují s městem, jeho historií, krásami a okolím. Jedná se o První městský okruh Sušice město královské, Druhý městský okruh Architektura XX. století, Křížová cesta na Andělíček, Zábavné putování podél Otavy, Hadí stezka na Svatobor, Sušice kolébka sirkařství, Sušické setkání s kalichem a Cestou nejkrásnějších vyhlídek. Projekt byl zpracován za podpory z Evropského fondu pro regionální rozvoj.¹⁸¹ Dle webových stránek by měla přes Sušici dále vést cyklistická stezka Přes Sušici se skřítkem Kolečkem, která byla zpracována jako součást projektu CzechTourism Pohádkové Česko.¹⁸² V reálu však již cedule k této trase neexistují. Některé výše jmenované trasy jsou detailněji popsány v kapitole 6.4 Pozorování.

Dalším zajímavým projektem stezek, které nejsou značeny oficiálním značením Klubu českých turistů, jsou vycházkové trasy od Zámku Hrádku. Jedná se o čtyři trasy značené barevnými šipkami na bílém podkladu, vybavené česko-německými informačními panely. Modrá trasa v délce 4.2 kilometru vede na vrchol Svatoboru přes zastavení Hraběččina cesta, vyhlídka Poustka a Lázně Odolenov. Žlutá trasa v délce 3.9 kilometru vede přes Blud ke Zbynickému kostelu. Zelená trasa v délce 1.9 kilometru vede k Doubků skále se zastavením u Průhonu. A červená trasa v délce 3.3 kilometru vede ke zřícenině tvrze Kašovice se zastavením u lesa Antonky. Projekt byl financován z evropských fondů.¹⁸³

Klatovami vede Klatovský vycházkový okruh, který připravilo pro návštěvníky město za finanční podpory Evropské unie (projekt byl částečně financován z Evropského fondu pro regionální rozvoj). Jedná se o okružní trasu v délce dvanácti kilometrů značenou Klubem českých turistů s devíti zastaveními v českém, německém a anglickém jazyce. Okruh byl slavnostně otevřen v roce 2012 a návštěvníky provede jak městem, tak po okolních návrších s hezkými výhledy na okolí města i na Šumavu.¹⁸⁴

Částečně po území střediskové obce Zavleková vede nově vytvořený Hnačovský vycházkový okruh se sedmi informačními tabulemi. Jedná se o iniciativu obce Hnačovy

¹⁸¹ SUŠICE BRÁNA ŠUMAVY. *Úvodem* [online]. [cit. 2015-12-22]. Dostupné z: <http://www.susicebranasumavy.cz/>.

¹⁸² SUŠICE. *Volný čas. Cyklistika* [online]. [cit. 2015-12-22]. Dostupné z: <http://www.mestosusice.cz/>.

¹⁸³ ZÁMEK HRÁDEK. *Hotel. Tipy na výlety. Vycházkové trasy okolí Hrádku* [online]. [cit. 2015-12-22]. Dostupné z: <http://www.zamekhradek.cz/>.

¹⁸⁴ KLATOVY. *Vycházkový okruh* [online]. [cit. 2015-12-23]. Dostupné z: <http://www.klatovy.cz/>.

a místního hasičského spolku. Okruh v současnosti nemá žádnou publicitu na internetu, není zakreslený v mapách, ani nemá oficiální KČT značení.

Nejbližší naučná stezka se nachází pouhých deset kilometrů od Nalžovských Hor v zámeckém parku Kolineckého zámku, o jehož úpravy se též zasloužil rod Taaffe.¹⁸⁵ Stezka byla zbudována ze zdrojů Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova a jejím autorem je Martin Kříž. Ani tato stezka nemá žádnou publicitu, ani samostatné stránky na internetu.

V oblasti Nalžovských Hor z pěších tras, značených Klubem českých turistů, prochází obcí Zavlekov zelená značka s odbočkou ke zřícenině zavlekovské tvrzi. Značka na sever pokračuje přes Plichtici, podél Hnačovského rybníka do Plánice. Na jih zelená značka vede přes Mladice, autokemp Valchu a vrch Hradec do Ústalče a Krutěnic. Dále pak pokračuje přes řadu dalších obcí do Sušice a na Hartmanice. Obcí Nalžovské Hory prochází žlutá značka, která v jednom směru vede podél rybníku Novec do Plichtice, přes Nicov do Plánice a dále do Klatov. Ve druhém směru vede žlutá značka přes Černíč a Vlkonice (poblíž kterých se nachází již téměř zaniklá zřícenina hradu Džbán) a přes Rabí, kde se nachází největší zříceninu hradu v České republice do Žichovic. Nalžovskými Horami dále prochází modrá značka, která na jedné straně začíná na vrcholu Ostrý u hranic s Německem a vede částí Šumavy dále přes tvrz Čachrov, zámek Nemilkov, hrad a zámek Velhartice, zámek Ujčín, zámek Kolinec, vrch Vidhošť, Ústaleč a Letovy do Nalžovských Hor kolem zámku a dále pokračuje přes vrch Prašivec s odbočkou k umělé zřícenině hradu Ballymote, podél kamenných zvířat do Pačejova.¹⁸⁶ Jak na vrchu Prašivici, tak na Vidhošti místní vytvořili cedule upozorňující na kamenného draka, želvu, hada či mědvěda (obrázek č. 73 a 74 v příloze A této práce).

Z cyklostezek a cyklotras prochází oblastí Nalžovských Hor cyklotrasa číslo 2091 vedoucí do Nalžovských Hor z Velhartic, přes Hory Matky Boží, tvrz Kašovice, Čermnou, po kraji vrchu Vidhošť poblíž Krutěnic, přes Ústaleč a Letovy. Další trasou pro cyklisty, protínající Nalžovské Hory, je cyklotrasa s číslem 2080, která v jednom směru spojuje nedalekou obec Čejkovy se Zborovami, Plánicí a Klatovami ve směru druhém. Ústalčí dále vede

¹⁸⁵ NOVINKY.CZ. *Kolinec se pyšní nově upraveným zámeckým parkem* [online]. 5.7.2012 [cit. 2015-12-23]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/>.

¹⁸⁶ MAPY.CZ. *Turistická* [online]. [cit. 2015-12-23]. Dostupné z: <http://www.mapy.cz/>.

cyklotrasa číslo 305, která vede ze Sušice přes Hrádek, Čejkovy, Krutěnice, přes Ústaleč, Mladice, Buršice, Vlčkovice do Mlázov. Zavlekovem vede cyklotrasa 2082 z Kolince přes Buršice, Zavlekov, Plichtici, Hnačov, Plánici, tvrz Kratice, Němčice a Petrovice do Měčina. Z Hradešic přes Červený Mlýn, Miřenice a Otěšín vede v současnosti trasa 2077. Část trasy 2077 plánuje využít nově vznikající spolek Taaffe (zmíněno v kapitole 6.3 Rozhovory), který chce vytvořit novou cyklostezku od sv. Antonína, přes Červený Mlýn, Miřenice, Otěšín a Sedlečko do Ústaleče. Tužicemi v současnosti nevede žádná pěší ani cyklistická trasa.

Vozičkářské, zimní či vodní trasy oblastí Nalžovských Hor vůbec nevedou. Nejbližší zimní lyžařské trasy pro běžkaře se nacházejí u přibližně třicet kilometrů vzdálených Hartmanic či Kašperských Hor. Nejbližší vodní trasa se nachází na přibližně deset kilometrů vzdálené řece Otavě, na které operuje několik vodáckých společností zapůjčujících vodácké vybavení a poskytující související služby včetně odvozu.

Co se týče územního rozvoje oblasti, již bylo zmíněno v teoretické části této práce, že veřejně dostupný je pouze územní plán obce Nalžovské Hory s tím, že naučná stezka plánovaná touto prací se nachází převážně na území této obce. Jedním z hlavních cílů obce je orientace na trvale udržitelný rozvoj území s cílem chránit kulturní, přírodní a jiné hodnoty a dědictví území s cílem „*vytváření podmínek pro využití přírodně-rekreačního potenciálu území pro cestovní ruch (infrastruktura)*“.¹⁸⁷ Z výstavby infrastruktury využitelné pro cestovní ruch je třeba zmínit zejména plánovanou pěší trasu a cyklotrasu ke sv. Antonínovi, parkoviště pod Prašivicí, cyklotrasu na Tužice a Hnačovský rybník, naučnou stezku Po drahách mezi Těchonicemi a obcí Velenovy¹⁸⁸. Český svaz ochránců přírody základní organizace Strakonice dokonce do oblasti pořádá organizované autobusové zájezdy.¹⁸⁹ Z rozhovoru se starostou obce Nalžovské Hory vyplynulo, že v současnosti již započaly práce na vyčištění a zpřístupnění cesty mezi Nalžovskými Horami a Tužicemi.

¹⁸⁷ VALTR, P.: *Územní plan Nalžovské Hory* [online]. [cit. 2015-12-23]. Plzeň: UrbioProjekt Plzeň. 2013. 68 stran. s. 5. Dostupné z: <http://www.nalzovskehory.cz/>.

¹⁸⁸ Tamtéž (VALTR), s. 7 – 8.

¹⁸⁹ ČESKÝ SVAZ OCHRÁNCŮ PŘÍRODY STRAKONICE. *Obsah. Zájezdy pořádané ČSOP Strakonice. Přehled 1974 - 2015* [online]. [cit. 2015-12-24]. <http://www.csop-strakonice.net/>.

Závěrem lze říct, že stezky a trasy v okolí Nalžovských Hor se vhodně doplňují a tvoří rozvinutý systém turistického značení. Stávající trasy vhodně doplňují nabídku atraktivit cestovního ruchu v oblasti. Z analýzy potenciálu rozvoje cestovního ruchu zpracované společností KPMG vyplývá, že obce Nalžovské Hory, Tužice i Zvětleč spadá do oblasti se zvýšeným potenciálem cestovního ruchu.¹⁹⁰ Lze tedy očekávat jejich další rozvoj v oblasti cestovního ruchu, ke kterému by mohla přispět i touto prací plánovaná naučná stezka, spojující v okolí Nalžovských Hor odkaz, jež v oblasti zanechal šlechtický rod Taaffe.

6.6 Poptávka po cestovním ruchu

Předmětem této podkapitoly je zmapovat Českou republiku, Plzeňský kraj a kde je možné i Klatovsko v číslech, zjistit potenciál pro rozvoj cestovního ruchu v oblasti z hlediska poptávky, popsat současné trendy, dle dostupných informací ze statistik a výzkumu identifikovat segment nebo více segmentů návštěvníků, na který následně zacílí marketingová část práce.

Dle průzkumu agentury Stem Mark zaměřeného na příjezdový cestovní ruch do České republiky v roce 2014 vyplývá, že zemi navštívilo téměř 25.7 milionů zahraničních účastníků cestovního ruchu rozdělených na následující typy, a to na 51% jednodenních návštěvníků, 39% vícedenních zahraničních turistů a 9% tranzitujících. Celkový počet zahraničních turistů oproti roku 2013 vzrostl o 3.8%. Všichni zahraniční účastníci cestovního ruchu utratili za rok 2014 částku 202 miliardy korun, což je vzrůst o 12.2% oproti předchozímu roku.

Ze zahraničních turistů bylo přes 10 milionů osob ubytovaných v hromadných a individuálních ubytovacích zařízeních. Z těchto osob u 27% nebyla předmětem návštěvy Praha, z toho 3% navštívila Plzeňský kraj. Ze všech osob, jež navštívily Prahu, navštívilo 18% i jiná místa než Prahu, z čehož zhruba polovina byla mimo Prahu i ubytována. Nejčastěji navštěvovaná je Praha. Plzeňský kraj se nachází až na páté příčce návštěvnosti.

¹⁹⁰ PLZEŇSKÝ KRAJ. *Koncepce rozvoje cestovního ruchu Plzeňského kraje pro období 2014 – 2020* [online]. KPMG. Prosinec 2013. 70 stran. [cit. 2015-06-15]. Dostupné z: <http://www.plzensky-kraj.cz/>.

Co se týče národnostního složení účastníků příjezdového cestovního ruchu do České republiky, jednodenní návštěvníci jsou nejčastěji z Německa (60%), dále ze Slovenska (15%), Rakouska (14%), Polska (10%) a ostatní (1%). Tyto osoby nejčastěji navštěvují příhraničí, tedy i Klatovsko, neboť mezi těmito návštěvníky je Plzeňský kraj na třetí příčce návštěvnosti. Zahraniční turisté jsou z nejčastěji z Německa (17%), Ruska (10%), Slovenska (8%), Itálie (6%) a dalších zemí převážně Evropské Unie. Podíl turistů z USA činí 4% a ostatní státy mimo Evropskou Unii činí 24%. Meziročně vzrostl počet Italů a poklesl počet Rusů a Britů.

Zajímavé jsou i zjištění ohledně hlavního důvodu návštěvy. U jednodenních zahraničních návštěvníků se nejčastěji jedná o nákupy (79%), dále pro 14% z nich je předmětem trávení volného času (tzn. rekreace, poznávání, výlety, sport), méně častým případem je obchodní cesta (4%) či návštěva příbuzných/ známých (3%). Ve většině případů se jedná o opakované návštěvy bez cestovní kanceláře. Ze zahraničních turistů je pak hlavním důvodem dovolená (66%), obchodní cesta (15%), návštěva příbuzných a známých (12%) a jiné. Z celkového počtu turistů zde 48% bylo poprvé. Většina jich přicestovala sama (73%), s cestovní kanceláří (16%), se zaměstnavatelem 9%, ostatní jinak.

Typickým účastníkem příjezdového cestovního ruchu do České republiky, který navštíví Českou republiku poprvé, je osoba s průměrným věkem 35 let, nejčastěji z Evropy (2/3), Ameriky (16%) či Asie (12%). Délka pobytu účastníka je průměrně 6 dní, převážně v hotelu (90%). Výše uvedená zjištění, příliš nenahrávají oblasti Klatov, co se příjmu zahraničních účastníků cestovního ruchu. Nejčastější zde budou případy jednodenních návštěvníků cestujících za nákupy, nikoliv za atraktivitami cestovního ruchu v oblasti.¹⁹¹

Data za celý rok 2015 nejsou v době publikace práce zveřejněna. Nicméně ze statistik za 1. – 3. čtvrtletí roku 2015 vyplývá, že Českou republiku ze leden až září 2015 navštívilo 21.1 milionů zahraničních návštěvníků, což znamená 8% nárůst oproti přechozímu sledovanému období. Tito návštěvníci utratili v České republice za dobu svého pobytu celkem 153.3 miliardy korun, což meziročně znamená mírný pokles. U jednodenních návštěvníků zůstává podíl jednotlivých národností víceméně shodný s rokem 2014, stejně tak i důvody návštěvy, přičemž 61% osob navštívilo Českou republiku v roce 2015

¹⁹¹ MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ. *Příjezdový cestovní ruch v roce 2014* [online]. 2015. STEM/MARK [cit. 2015-05-10]. 41 stran. Dostupné z: <http://www.mmr.cz/>.

minimálně jednou měsíčně. Plzeňský kraj je i v roce 2015 na třetí příčce návštěvnosti mezi kraji v České republice.

U zahraničních turistů zcela vypadli z řebříčku prvních pěti národností Rusové. První příčky v roce 2015 obsadili turisté z Německa, Slovenska a Itálie se zhruba stejným podílem jako v roce 2014. Na čtvrtém místě se umístili turisté z USA 6% a Francouzi 5%. Z výše uvedených počtů Českou republiku v roce 2015 navštívilo 48% turistů poprvé a 31% ji navštěvuje alespoň jednou ročně. Průměrná délka ubytování zahraničních turistů činí 5.4 noci. Hlavním důvodem návštěvy je především dovolená, obchodní cesta či návštěva příbuzných v poměrech přibližně shodných s přechozím rokem. Plzeňský kraj se i v roce 2015 nachází na páté příčce návštěvnosti zahraničními turisty.¹⁹²

Ze statistik domácího a zahraničního cestovního ruchu českého obyvatelstva (respektive rezidentů v České republice) vyplývá, že tyto osoby za rok 2014 absolvovaly celkem 32.7 milionů cest s přenocováním. Z toho 27 milionů cest bylo po České republice s průměrnou délkou přenocování 3.6 noci. Češi tedy vykonali 83% všech cest za rok 2014 po České republice, což výrazně hovoří ve prospěch domácího cestovního ruchu vůči zahraničnímu. Přičemž domácí cestovní ruch meziročně (oproti roku 2013) stoupl o 6.1%, zatímco zahraniční cestovní ruch nepatrně klesl. Průměrná délka přenocování se meziročně zvýšila o 0.7%. Trend nárůstu zájmu o tuzemsko a jiné bezpečné destinace v Evropě pokračuje i v letech 2015 a dá se očekávat i ve 2016. Kateřina Petříčková z Asociace cestovních kanceláří České republiky říká: „*Poptávka po dovolené v Česku vzrostla vloni v létě o patnáct procent. Vysoký zájem o domácí dovolené předpokládáme i letos.*“¹⁹³

Účastníci domácího cestovního ruchu v roce 2014 průměrně utratili zhruba 300,- Kč na osobu a den a při obchodních cestách utratili průměrně 2 830,- Kč na osobu a den. Obchodní cesty však z celkového domácího cestovního ruchu činily pouze 3.1%. Z porovnání delších cest po České republice v letech 2013 a 2014 vyplývá, že čeští rezidenti nejvíce se cestují do Středočeského kraje. Plzeňský kraj se v obou sledovaných letech umístil stejně jako u příjezdového cestovního ruchu na pátém místě mezi kraji v České republice s tím, že v roce 2014 byl zaznamenán nárůst tuzemských cest

¹⁹² MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ. *Příjezdový cestovní ruch 3. čtvrtletí 2015* [online]. 2015. STEM/MARK [cit. 2015-12-25]. Dostupné z: <http://www.mmr.cz/>.

¹⁹³ HÝR, M. *Dovolené v Evropě mizí*. Praha: Metro, č. 26, 8.2. 2016. 13 stran. s. 4.

do Plzeňského kraje.¹⁹⁴ Ve spotřebě zaujímá Plzeňský kraj čtvrté místo mezi kraji v České republice.

Typického účastníka naučné stezky lze definovat ze souhrnu demografických údajů sesbíraných v průběhu výzkumu následovně. Z dotazníkového šetření, ankety a pozorování vyplývá, že z celkového počtu šestiset osmdesáti dvou osob jich šestset padesát devět projevilo zájem o naučné stezky. Z toho bylo třista padesát dva žen (53%) a třista sedm mužů (47%). Z toho dvěste dvacet devět osob (35%) je v rozmezí třicet šest až padesát let, dvěste dvacet čtyři osob (34%) v rozmezí devatenáct až třicet pět let, sto dvacet osob (18%) v rozmezí padesát jedna až šedesát pět let, šedesát sedm osob (10%) méně než osmnáct let a devatenáct osob (3%) nad šedesát šest let. Z dalších údajů získaných v dotazníkovém šetření a anketě lze říct, že z celkového počtu dvě stě respondentů se zájmem o naučnou stezku jich je devadesát dva (46%) ženatých či vdaných s dětmi, osmdesát (40%) svobodných, čtrnáct (7%) rozvedených, deset (5%) vdaných či ženatých bez dětí a čtyři (2%) ovdovělí. Z stejného počtu jich je osmdesát tři (42%) vysokoškolsky vzdělaných, sedmdesát tři středoškolsky vzdělaných, devatenáct osob (9%) je vyučeno, třináct osob (6%) je vyučeno s maturitou, osm osob (4%) má vyšší odborné vzdělání a čtyři osoby (2%) mají základní vzdělání.

Návštěvníky stezky lze tedy rozdělit do několika skupin. Více ji navštěvují ženy než muži. Majorita návštěvníků je ve středním věku (tj. třicet šest až padesát jedna let) a druhou velkou skupinou jsou mladé osoby ve věku devatenáct až třicet pět let. Méně cestují senioři a děti. Co se týče rodinného stavu, cestují nejvíce ženatí a vdaní s dětmi a druhou významnou skupinou jsou svobodní (tzv. singles). Majorita všech potenciálních návštěvníků má střední vzdělání s maturitou a výše.

V oblasti Nalžovských Hor se jedná převážně o ubytování individuálního charakteru (tzn. není organizováno přes cestovní kancelář). Účastníci se do oblasti přepravují nejčastěji vlastním vozidlem, případně za využití veřejné autobusové dopravy. Častou formou přenocování bývá ubytování českých účastníků v kempech, pronajatých chatách či vlastních zařízeních (chaty, chalupy), případně u příbuzných a známých. Rekreace v oblasti je však převážně sezónního charakteru. Vzhledem k blízkosti s hranic se

¹⁹⁴ MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ. *Výjezdový a domácí cestovní ruch 2014* [online]. 3 strany. [cit. 2015-25-12]. Dostupné z: <http://www.mmr.cz/>.

Spolkovou republikou Německo lze předpokládat určitou poptávku ze strany německých turistů. V těsné blízkosti trasy se dále nachází Červený Mlýn, kde americká umělkyně s českými kořeny Barbara Benish pořádá letní workshopy zejména pro anglicky hovořící klientelu. Lze tedy doporučit tvorbu vícejazyčné naučné stezky, a to v českém, německém a anglickém jazyce.

Trendy v oblasti poptávky po cestovním ruchu se projevují například vyšším počtem individuálních turistů oproti organizovaným cestám, neboť se zvyšuje využití moderních technologií uživateli a nabízí se možnost vyhledávání informací o destinacích, ubytování atd. přes internet či aplikace uzpůsobené pro smartphone. Dnešní turisté preferují víkendové pobyty před dlouhodobými, zaměřují se na intenzivnější poznávání jedné destinace a na zážitky (např. gastronomii).¹⁹⁵ O trendech dnešní doby v oblasti cyklistiky vypovídají statistiky prodejců jízdních kol. Dle Asociace specializovaných prodejců kol ČR – o.s. (ASPK) se zvyšují tržby z prodeje jízdních kol. V současnosti se jedná 0.4 milionu prodaných kol ročně. Celosvětově dochází k výraznému navýšení prodeje pedeklů a elektrokol, využívaných především starší populací.¹⁹⁶

Co se týče využití cyklistiky *"Přínosy cykloturistiky mohou být významné zejména ve venkovských oblastech. Nejvyužívanější pro výpočet přínosů cykloturistiky jsou průzkumy k získání profilu cykloturistů a průměrných denních výdajů. Studie prokazují, že cykloturista už není pouze okrajovým segmentem cestovního ruchu. V posledním dostupném výzkumu o cyklistice odpovědělo 53% respondentů, že v uplynulých 6 měsících jezdili na kole. To dokazuje masovou oblibu rekreační a sportovní cyklistiky v ČR. Začlenění systému cyklotras a cyklostezek do integrovaných dopravních systémů, včetně budování drobné infrastruktury pro cyklisty, může být důležitým impulsem pro podporu cestovního ruchu v ČR."*¹⁹⁷

¹⁹⁵ PLZEŇSKÝ KRAJ. *Koncepce rozvoje cestovního ruchu Plzeňského kraje pro období 2014 – 2020* [online]. KMPG. Prosinec 2013. 70 stran. [cit. 2015-06-15]. Dostupné z: <http://www.plzensky-kraj.cz/>, s. 33.

¹⁹⁶ MINISTERSTVO DOPRAVY. *Národní strategie rozvoje cyklistické dopravy České republiky pro léta 2013 – 2020* [online]. 43 stran. [cit. 2015-06-12]. Dostupné z: <http://www.cyklodoprava.cz/>, s. 17.

¹⁹⁷ MINISTERSTVO DOPRAVY. *Národní strategie rozvoje cyklistické dopravy České republiky pro léta 2013 – 2020* [online]. 43 stran. [cit. 2015-06-12]. Dostupné z <http://www.cyklodoprava.cz/>, s. 16.

6.7 SWOT analýza

SWOT analýza oblasti Nalžovských Hor shrnuje její silné a slabé stránky, možné příležitosti a hrozby, které byly identifikovány v předchozích kapitolách, jejichž předmětem je empirický výzkum formou dotazníkového šetření, ankety, rozhovorů, pozorování a dále analýza nabídky a poptávky v lokalitě Klatovska, potažmo Nalžovských Hor a okolních obcí, po jejichž území autorka zamýšlí vést naučnou stezku “Po stopách rodu Taaffe”. Zjištění z předchozích kapitol a SWOT analýzy jsou následně zohledněna v návrhové části této práce.

Pro hodnocení silných a slabých stránek oblasti jsou nejprve zvoleny hodnocené faktory, které jsou roztržděné na selektivní, lokalizační a realizační předpoklady. Těm je přiřazena důležitost z pohledu významu pro rozvoj cestovního ruchu, a to zejména formou tvorby naučné stezky “Po stopách rodu Taaffe” v oblasti. Parametry důležitosti jsou děleny na nízkou, střední a vysokou důležitost. Dále je hodnocena výkonnost jednotlivých parametrů, kde je možné vybrat si z následující škály: 1 (tj. velmi špatná výkonnost), 2 (tj. špatná), 3 (tj. průměrná), 4 (tj. dobrá), a 5 (tj. velmi dobrá) s tím, že výstupem obou hodnocených parametrů je matice silných a slabých stránek oblasti. Hodnocení je zobrazeno v tabulce č. 6 Silné a slabé stránky oblasti pro tvorbu naučné stezky “Po stopách rodu Taaffe” a pro rozvoj cestovního ruchu. Souhrn se pak nachází v tabulce č. 7 Matice silných a slabých stránek oblasti pro tvorbu naučné stezky “Po stopách rodu Taaffe” a pro rozvoj cestovního ruchu.

Tabulka 6: Silné a slabé stránky oblasti pro tvorbu naučné stezky "Po stopách rodu Taaffe" a pro rozvoj cestovního ruchu

	Hodnocené faktory	Důležitost			Výkonnost				
		nízká	střední	vysoká	1 velmi špatná	2 špatná	3 průměrná	4 dobrá	5 velmi dobrá
Selektivní předpoklady									
1	Zájem respondentů o naučnou stezku "Po stopách rodu Taaffe"			X					X
2	Zájem místního obyvatelstva o naučnou stezku "Po stopách rodu Taaffe"			X				X	
3	Zájem obcí o rozvoj cestovního ruchu			X			X		
4	Zaměření sdružení a organizací pro rozvoj venkova a cestovního ruchu na oblast Nalžovských Hor			X	X				
5	Propagace destinace Nalžovské Hory za účelem rozvoje cestovního ruchu			X		X			
6	Zájem místního zastupitelstva o naučnou stezku "Po stopách rodu Taaffe"			X				X	
7	Zájem místních podnikatelů o naučnou stezku "Po stopách rodu Taaffe"			X				X	
Lokalizační předpoklady									
8	Geografická poloha		X				X		
9	Znalost oblasti Nalžovských Hor respondenty (zejména z České republiky)		X		X				
10	Nabídka přírodních atraktivit	X				X			
11	Předpoklady pro rekreační sporty		X				X		
12	Nabídka pěších tras		X				X		
13	Nabídka cyklistických tras		X				X		
14	Kulturně-historické atraktivity			X				X	
15	Znalost místního obyvatelstva kulturně-historických atraktivit tj. odkazu rodu Taaffe		X				X		
16	Sociální atraktivity	X				X			
17	Organizované atraktivity	X				X			
18	Využití atraktivit pro účely cestovního ruchu			X	X				
Realizační předpoklady									
19	Dopravní dostupnost silniční dopravou			X		X			
20	Dopravní dostupnost železniční dopravou		X		X				
21	Dopravní dostupnost jinou dopravou	X			X				
22	Nabídka ubytovacích zařízení (četnost)			X		X			
23	Klasifikace ubytovacích zařízení			X		X			
24	Nabídka stravovacích zařízení (četnost)			X		X			
25	Druhy stravovacích zařízení			X		X			
26	Doprovodná infrastruktura - obchody		X			X			
27	Doprovodná infrastruktura - sportovní zařízení		X		X				
28	Doprovodná infrastruktura - kulturní zařízení		X		X				
29	Doprovodná infrastruktura - ostatní služby (např. wellness, kadeřnictví apod)		X			X			

Zdroj: vlastní zpracování na základě HORÁKOVÁ, H. *Strategický marketing*. Praha: Grada, 2003. 200 stran. ISBN 80-247-0447-1.

Tabulka 7: Matice silných a slabých stránek

		Výkonnost				
		1 velmi špatná	2 špatná	3 průměrná	4 dobrá	5 velmi dobrá
Důležitost	vysoká	4, 18	5, 19, 22, 23, 24, 25	3	2, 6, 7, 14	1
	střední	9, 20, 27, 28	26, 29	8, 11, 12, 13, 15		
	nízká	21	10, 16, 17, 29			

Zdroj: vlastní zpracování na základě HORÁKOVÁ, H. *Strategický marketing*. Praha: Grada, 2003. 200 stran. ISBN 80-247-0447-1.

Z výše uvedeného přehledu vyplývá, že mezi silné stránky oblasti pro tvorbu naučné stezky “Po stopách rodu Taaffe” a pro rozvoj cestovního ruchu v oblasti s nadprůměrnou důležitostí patří nabídka kulturně historických atraktivit a zájem respondentů o naučnou stezku, která je předmětem této práce (a to jak z oblasti místních obyvatel, místních zastupitelů, místních podnikatelů či celkově oslovených osob v rámci dotazníkového šetření a ankety). Průměrně s vysokou a střední důležitostí je hodnocen zájem obcí o rozvoj cestovního ruchu (ne všechny obce mají o rozvoj cestovního ruchu zájem viz 6.3 Rozhovory), geografická poloha oblasti (tj. na okraji turistické oblasti Šumava poblíž německých hranic), předpoklady pro rekreační sporty (např. turistiku, cyklistiku, vodní sporty či zimní sporty) a nabídka pěších a cyklistických tras v oblasti.

Jako slabé stránky oblasti vychází z analýzy zejména téměř chybějící propagace destinace, minimální využití atraktivit (tj. zejména těch kulturně-historických) pro rozvoj cestovního ruchu v oblasti, chybějící zaměření aktivit sdružení a organizací pro rozvoj venkova a cestovního ruchu na oblast Nalžovských Hor a s tím zřejmě související mizivé povědomí respondentů z České republiky a zahraničí o oblasti. Mezi slabé stránky dále patří horší dopravní dostupnost oblasti zejména silniční dopravou, nedostatečná vybavenost materiálně technickou základnou, zejména ubytovacími a stravovacími zařízeními, mezi kterými se nachází pouze nízký počet kvalitních zařízení. A v neposlední řadě sem spadá nedostatečná doprovodná infrastruktura, nabídka přírodních, sociálních a organizovaných atraktivit.

Součástí analýzy je dále zhodnocení příležitostí a ohrožení, které jsou znázorněny v tabulce č. 8 níže:

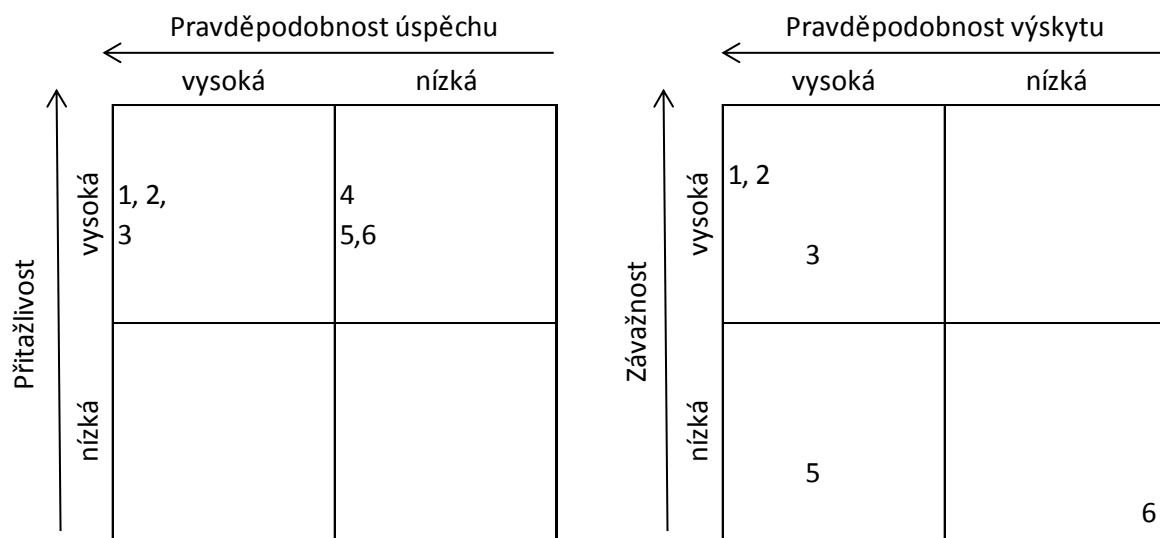
Tabulka 8: Příležitosti a ohrožení

Příležitosti	Hrozby
1. Příjezdový cestovní ruch má vzrůstající tendenci	1. Zrušení plánů na přípravu nového zákona o podpoře a rozvoji cestovního ruchu
2. Domácí cestovní ruch má vzrůstající tendenci	2. V současnosti chybí dotační programy podporující výstavbu nových naučných stezek
3. Ekonomika je na vzestupu a stejně tak spotřeba	3. Oblast se potýká s vysokou sezónností
4. Zvyšující se hrozba terorismu otevírá příležitost pro preferenci bezpečných destinací	4. Konkurence lépe propagovaných destinací
5. Podnikatelský záměr rekonstrukce zámku Nalžovy na lázeňsko-rehabilitační areál	5. Změny kurzu zahraničních měn (tj. EUR, USD).
6. Zlepšení dopravní infrastruktury	6. Příliv utečenců ze zahraničí

Zdroj: vlastní zpracování na základě HORÁKOVÁ, H. *Strategický marketing*. Praha: Grada, 2003. 200 stran. ISBN 80-247-0447-1.

Jednotlivé příležitosti a ohrožení jsou dále zasazeny do matice (tabulka č. 9), která je hodnotí z hlediska pravděpodobnosti úspěchu (u příležitostí) či pravděpodobnosti výskytu (u hrozeb) a z hlediska přitažlivosti (u příležitostí) a závažnosti (u hrozeb) od nízké po vysoké.

Tabulka 9: Matice příležitostí a ohrožení

Zdroj: vlastní zpracování na základě HORÁKOVÁ, H. *Strategický marketing*. Praha: Grada, 2003. 200 stran. ISBN 80-247-0447-1.

Mezi příležitosti lze zařadit fakt, že příjezdový a domácí cestovní ruch jsou na vzestupu, z čehož by oblast mohla v případě rozvoje cestovního ruchu (zejména venkovského) těžit. Ekonomika a spotřeba jsou taktéž na vzestupu a lidé mají prostředky k tomu, aby cestovali. Zvyšující se hrozba terorismu při cestování do velkých měst vyspělých ekonomik nahrává příležitosti pro rozvoj cestovního ruchu v méně navštěvovaných bezpečných destinacích. Příležitostí pro oblast je připravovaný podnikatelský záměr přestavby zámku Nalžovy, který by přinesl oblasti vyšší zaměstnanost, méně lidí by muselo vyjíždět za zaměstnáním mimo obec, či se stěhovat do větších obcí. Projekt by dále přinesl příležitost uplatnění dalších projektů v oblasti cestovního ruchu a v neposlední řadě by snížil sezónnost. Další příležitostí jsou projekty výstavby dopravní infrastruktury v Plzeňském kraji, potažmo na Klatovsku, které by vedly k lepší dopravní dostupnosti oblasti.

Největší hrozbou pro rozvoj cestovního ruchu je absence původně připravovaného zákona o podpoře a rozvoji cestovního ruchu, který měl stanovit organizační strukturu řízení, včetně kompetencí, na což měly být navázány i dotační programy v oblasti cestovního ruchu. Chybí v současnosti dotační programy zaměřené na výstavbu naučných stezek. Další hrozbou je sezónnost, která v současnosti znamená nevyrovnané pracovní příležitosti pro pracovníky v cestovním ruchu a příjmy z něho. Hrozbou je vysoká konkurence jiných lépe propagovaných destinací zaměřených na rozvoj cestovního ruchu. Změny zahraničních kurzů dolaru a eura ovlivní destinaci minimálně, neboť pro většinu typických zahraničních účastníků cestovního ruchu v České republice je země stále relativně levnou destinací. Hrozba přílivu utečenců do oblasti Nalžovských Hor je dle pravděpodobnosti výskytu téměř nulová.

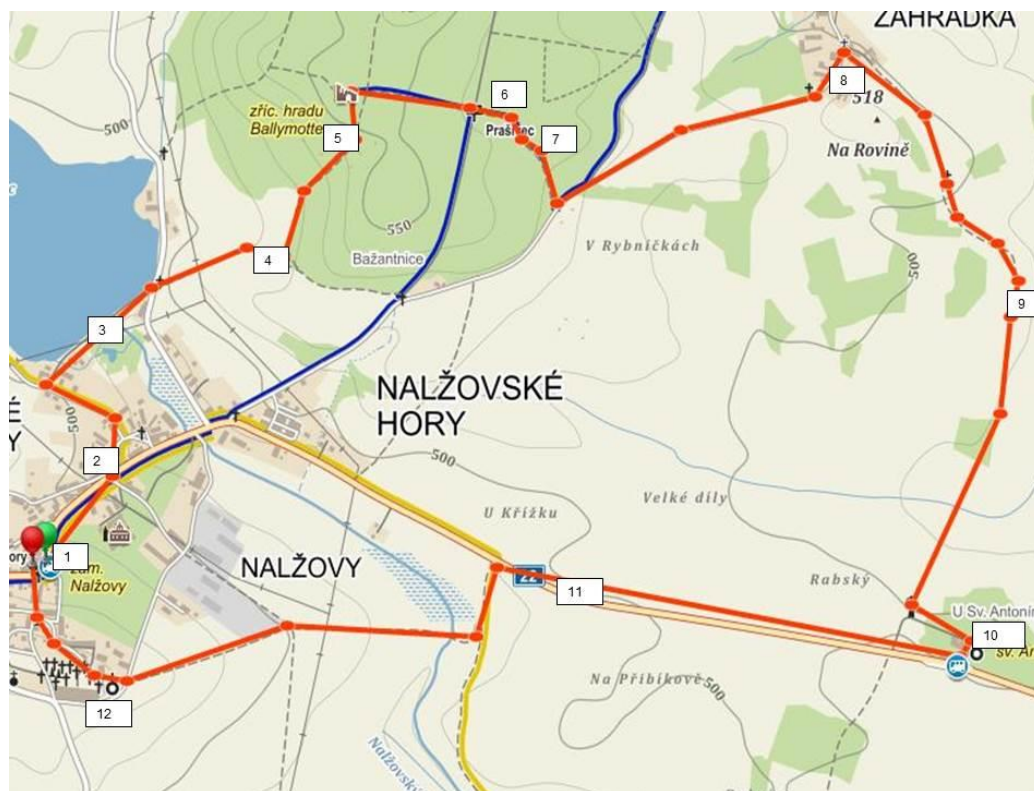
7 NÁVRHOVÁ ČÁST

7.1 Návrh naučné stezky

Tato kapitola tvoří již konkrétní návrh naučné stezky “Po stopách rodu Taaffe” zohledňující zjištění jak z teoretické části této práce (tj. zejména z kapitoly týkající se metodologie tvorby naučných stezek), tak z analyticko-výzkumné části, která poskytla celou řadu užitečných informací pro tvorbu naučné stezky. Další podkapitola se věnuje možnostem jejího financování a propagace.

Výstupem předchozích kapitol je návrh historicky zaměřené naučné stezky nacházející se na území Nalžovských Hor a některých okolních obcí. Jedná se o dva okruhy, a to jeden pěší v délce přibližně sedmi kilometrů a druhý pro cyklisty v délce přibližně dvaceti čtyř kilometrů. Obě trasy začínají na náměstí v centru obce Nalžovské Hory, kde se nachází úvodní zastavení č.1. Pokračují společně nejprve podél silnice 22 po žluté turistické značce s výhledem na zámek Nalžovy, pivovar a další hospodářské budovy bývalého Nalžovského dvora. V místě, kde se žlutá značka stáčí od silnice mezi domy, se nachází zastavení č. 2. Třetí zastavení se nachází na hrázi rybníka Novce, kde se obě trasy od žluté značky odklánějí. Přetínají cyklotrasu číslo 2080 a dále stoupají na vrch Prašivec k okraji lesa, kde se nachází čtvrté zastavení. Páté zastavení je u umělé zříceniny hradu Ballymote. Od hradu vede trasa částečně po modré turistické značce podél dalších atraktivit na Prašivici, kterými jsou kamenný drak, kamenná želva, umělé jezírko (šesté zastavení), žába a glorieta (sedmé zastavení). Odtud pokračují přes Zahrádku (zastavení č 8.), po hraně pole (zastavení č. 9) ke svatému Antonínovi. V tomto úseku v současnosti část cesty zhruba v délce šesti set metrů chybí. Od svatého Antonína, kde se pod kaplí nachází hrobka rodu Taaffe a kde je desáté zastavení, vede trasa nejprve podél silnice 22. U Křížku (zastavení č. 11) uhýbá na žlutou turistickou značku vedoucí k Červenému Mlýnu, od které se po pár desítkách metrů oddělí a zabočí do mírného svahu stoupajícího ke kostelu svaté Kateřiny (zastavení č. 12). Pěší trasa se následně stáčí podél křížové cesty před místní mateřskou a základní školou zpět na náměstí Nalžovských Hor, k čemu částečně využívá cyklistickou trasu číslo 2080.

Obrázek 2: Mapa pěší trasy naučné stezky

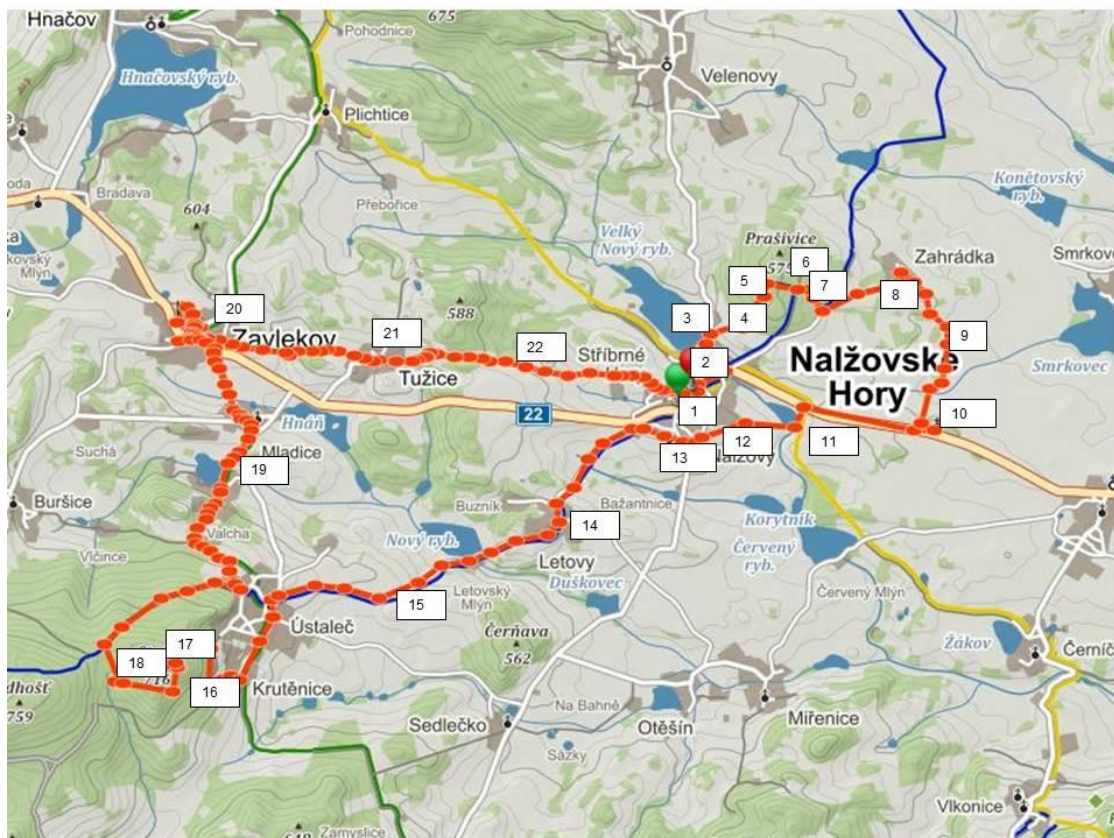

Zdroj: Vlastní zpracování na základě MAPY.CZ. [online]. [cit. 2015-02-02]. Dostupné z: <http://www.mapy.cz/>.

Cyklistická trasa naučné stezky “Po stopách rodu Taaffe” pokračuje dále po jižním okraji Nalžovských Hor s nádhernými výhledy na Svatobor a šumavské panorama (zastavení č. 13). U silnice 22 se stáčí na obec Letovy a kopíruje cyklistickou trasu 2091 souběžnou s modrou turistickou značkou. Prochází obcí (zastavení č. 14) a pokračuje podél Letovského Mlýna u Letovského rybníka na Ústaleč stále doprovázena jak cyklistickou trasou 2091, tak modrou turistickou značkou (zastavení č. 15 na pláních mezi Letovy a Ústalcí). Z Ústalče pokračuje do Krutěnic ke Dvoru Krutěnice (zastavení č. 16), odkud stoupá úbočím vrchu Stráž podél hájenky a pokračuje lesem nejprve ke kamenné lavici s hlavou hada (zastavení č. 17) a poté ke kamennému medvídkovi (zastavení č. 18). Odtud trasa klesá lesem k severnímu cípu Ústalče, odkud se nabízejí krásné výhledy na Tužice a okolí. V Ústalči se napojuje na zelenou turistickou značku, kterou následuje po úbočí vrchu Hradce přes hráz rybníku Valcha do Mladic (zastavení č. 19) a odtud stále po zelené ke zřícenině tvrze v Zavlekově (zastavení č. 20). Z tvrze se trasa vrací k silnici 22, kde se odpojí od zelené turistické značky a pokračuje místní komunikací k východnímu

cípu Zavlekova, odkud pokračuje po nezpevněné cestě vedoucí víceméně paralelně se silnicí 22 do obce Tužice (zastavení č. 21). V Tužicích trasa prochází přes náves k východnímu cípu obce a poté cestou vedoucí částečně lesem a poli souběžně se silnicí 22 do obce Nalžovské Hory s krásnými výhledy na obec i zámek Nalžovy a vrch Prašivec (zastavení č. 22).

Obrázek 3: Mapa cyklistické trasy naučné stezky

Zdroj: Vlastní zpracování na základě MAPY.CZ. [online]. [cit. 2015-02-02]. Dostupné z: <http://www.mapy.cz/>.

Obě trasy vedou střídavě po zpevněném i nezpevněném povrchu. Pěší trasa je spíše nenáročná, vhodná i pro seniory či rodiny s dětmi. Nejnižší bod trasy leží ve výšce čtyřista osmdesát jedna metrů nad mořem a nevyšší ve výšce pětset padesát sedm metrů. Cyklistická naučná stezka má výraznější převýšení, neboť nejvyšší bod trasy leží ve výšce sedmi set metrů nad mořem. Na pěší trase se nachází dvanáct informačních tabulí a na cyklistické celkem dvacet dva (tj. včetně společné části pro obě trasy). Informační panely jsou číslovány od jedné, počínaje úvodním zastavením v centru Nalžovských Hor.

Nicméně obě trasy jsou obousměrné a lze absolvovat pouze její libovolnou část z libovolného výchozího bodu.

Naučná stezka má sloužit jak místním lidem pro rekreační účely, i vzdělávání (např. návštěvu naučné stezky lze zakomponovat do výuky), tak i pro návštěvníky a turisty pocházející z jiných částí České republiky či světa. Z toho důvodu jsou informační panely vyhotoveny ve třech jazykových mutacích a to v českém, německém a anglickém jazyce. Každá jazyková mutace má své opodstatnění. Čeština je samozřejmostí vzhledem k tomu, že se stezka nachází na území České republiky. Podobně i němčina, neboť oblast se nachází při hranicích se Spolkovou republikou Německo a řada návštěvníků Plzeňského kraje pochází z této země. A třetí jazykem je angličtina a to z důvodu, že do oblasti cestují i anglicky hovořící návštěvníci (např. účastníci workshopů Červený Mlýn, či návštěvníci Dvoru Krutěnice aj). Kromě toho angličtina je mateřským jazykem irského rodu Taaffe.

Snahou je, aby naučná stezka návštěvníky především zaujala, pobavila a obohatila je, což byly hlavní požadavky respondentů ve výzkumně analytické části práce. Požadavkem bylo, aby popisky na informačních tabulích byly stručné, psané poutavě, nevědeckým jazykem, se spoustou obrázků, fotografií, s využitím moderních technologií a ideálně s interaktivními prvky tak, aby zaujala jak dospělé čtenáře tak i děti, případně aby odkazovala na jiná zajímavá místa v okolí. Toho se snaží držet informační tabule s tím, že pokud někdo požaduje více informací, lze je jednoduše vyhledat na webu naučné stezky a to jak v psané, tak audio formě.

Informační tabule jsou navrženy ve tvaru pravidelného lichoběžníku se stříškou. Jsou zhotoveny ze dřeva, aby příjemně zapadly do přírodního prostředí, ve kterém se mají nacházet. Text je psán na bílém podkladu a je chráněn skleněnou tabulkou. Více informací k samotnému obsahu informačních tabulí se nachází v kapitole 7.2 Informační tabule. Součástí naučné stezky je pak její další vybavení. Zde autorka doporučuje rozmístit po trase krytá odpočívadla, lavičky, stojany na kola a koše. Plán rozmístění jednotlivých prvků vybavení není součástí této práce. Další doporučení (např. osvětlení stezky v noci, herní prvky pro děti, či pítka pro psy) se autorka rozhodla nevyužít. Poblíž jednotlivých výchozích/ průchozích bodů (tj. stravovacích a ubytovacích zařízení, jak je popsáno v textu níže) se v současnosti nacházejí možnosti parkování vozidel, v provozovnách se nacházejí toalety, možnosti občerstvení pro lidi, případně pro psy. Rozšíření těchto

možností pro účely této naučné stezky v tento okamžik autorka práce neuvažuje. Trasa naučné stezky je značena značením Klubu českých turistů v souladu s jejich metodikou.

Hlavní myšlenkami celé naučné stezky, je kromě zachování odkazu rodu Taaffe a zvýšení povědomí o oblasti Nalžovských Hor, zpřístupnění historie rodu Taaffe (Ellischau větve) i některých místních specifik široké veřejnosti. Naučná stezka by mohla vhodně doplnit a rozšířit stávající nabídku produktů v oblasti cestovního ruchu a zároveň přivést účastníky cestovního ruchu do provozoven místních podnikatelů, zejména v oblasti přímého podílu na cestovním ruchu. Na trase se nachází následující ubytovací a stravovací zařízení, kterými jsou hostinec U Znaků Švihovských, restaurace a penzion U svatého Antonína, Dvůr Krutěnice, autokemp Valcha a dvě restaurace v Zavlekově. Do budoucna by se nabídka cestovního ruchu mohla rozšířit o lázeňsko-rehabilitační areál s restaurací v zámku Nalžovy.

Myšlenka přínosu naučné stezky pro místní podnikatele v oblasti cestovního ruchu spočívá v tom, že návštěva naučné stezky může být pojmutá jako hra či kvíz (pro účely této práce je dále v textu nazýváno pouze "hra"), kdy návštěvníci naučné stezky budou mít možnost si v jednotlivých provozovnách stravovacích zařízení na trase stezky vyzvednout jak pravidla hry, tak hrací kartičku k ní se vztahující. Hra spočívá v prokazatelné návštěvě alespoň pěti zastavení naučné stezky "Po stopách rodu Taaffe".

Na každé informační tabuli je uvedena zajímavá otázka, vztahující se k předchozí tabuli a otázka k následující tabuli. Na příslušných informačních tabulích lze pak najít jednoduchou odpověď. Kartička obsahuje políčka, kam jsou jednotlivé odpovědi zaznamenávány. Jak již bylo uvedeno, naučnou stezku lze absolvovat v libovolném směru, z libovolného výchozího místa, a to buď jako celek nebo pouze její část.

V případě, že účastník cestovního ruchu v oblasti navštíví minimálně pět zastavení a prokáže se v některém ze stravovacích zařízení na trase naučné stezky průkazkou s minimálně pěti správně vyplněnými políčky, získává možnost čerpat některou z výhod v této provozovně. Výhodou se rozumí například sleva z pultových cen či jakékoliv jiné benefity, které bude majitel ochoten účastníkům nabídnout. Nemusí se jednat pouze o materiální výhody, ale třeba zážitky (např. majitelka Dvoru Krutěnice navrhovala prohlídku jezdeckých stájí zdarma). Jednotlivé benefity budou vypsány v pravidlech hry, tak aby se účastník hry mohl předem rozhodnout, na které z výhod cílí. V jednotlivých

provozovných budou k dispozici i propagační materiály, průvodce po stezce a odměny pro děti, které jsou detailněji popsány v kapitole 7.3 Marketing a financování. Smyslem je představení provozovny a jejích služeb účastníkům cestovního ruchu tak, aby po dobré zkušenosti se zařízením měli zájem o jeho opakovanou návštěvu.

System fyzických hracích kartiček bude vyhovovat zejména rodinám s dětmi. Ovšem nemusí vyhovovat každému. Vzhledem k tomu že dnešní době a především mladým lidem vládnu moderní technologie, je zde myšleno i na ně. Pravidla hry i otázky lze najít i na webové stránce naučné stezky. Namísto vyplňování políček na papírové kartičce lze však najít na každém zastavení QR kód, který je třeba účastníkem vyfotografovat chytrým telefonem a prokázat se fotografií alespoň pěti QR kódů z naučné stezky "Po stopách rodu Taaffe" v některé z provozoven na trase.

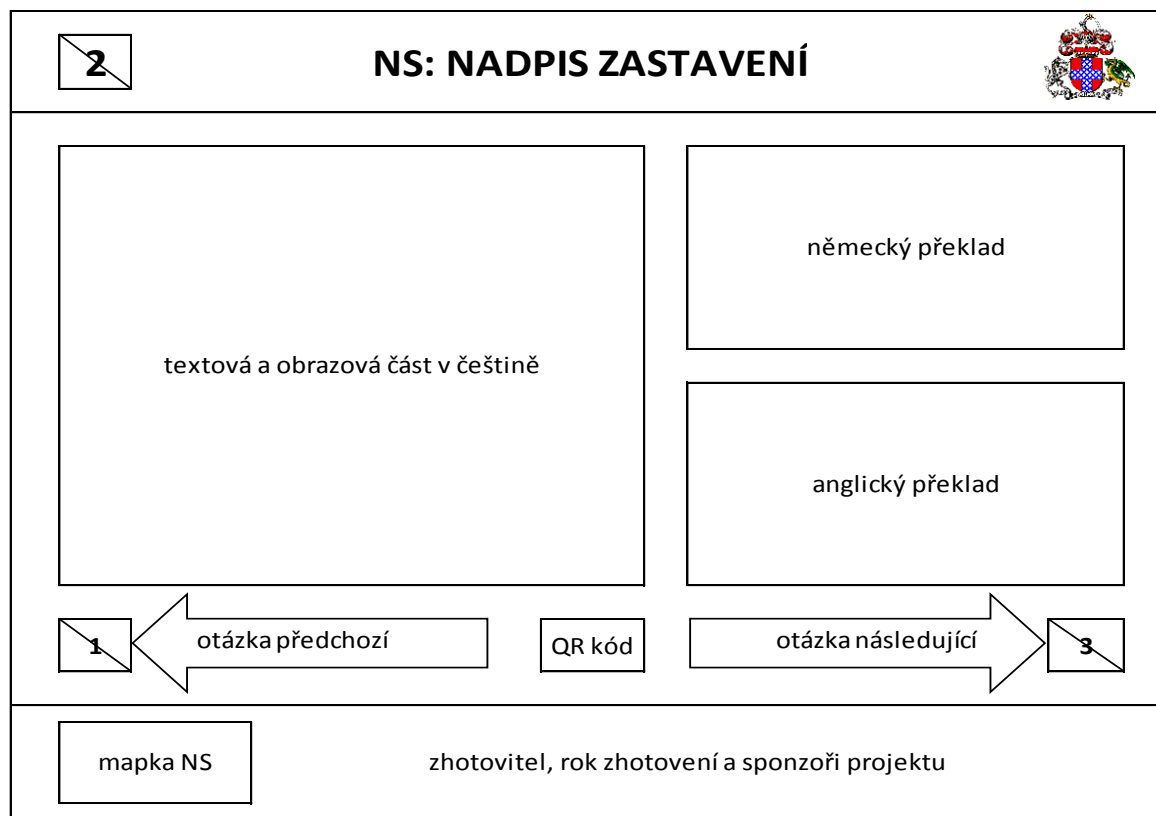
Kromě toho QR kód dotyčného přesměruje na příslušné místo na webové stránce, které se vztahuje k danému informačnímu panelu, kde lze nalézt další podrobnější informace k tématu. Kromě psaných informací lze na webu nalézt i audio průvodce po hlavních zastaveních naučné stezky. Rozumí se tím, že na hlavních zastaveních (nikoliv výplňových) k účastníkům promlouvají hlasy osob, které se k danému místu či tématu vztahují (např. nejbližší žijící příbuzná rodu Taaffe z Ellischau, bývalý komorník na zámku Nalžovy apod). Podrobnější informace o jednotlivých zastaveních se nacházejí v následující kapitole.

7.2 Informační tabule

Informační tabule mají jednotný vzhled. Plocha tabule je rozčleněna do třech nerovnoměrných pásů. V horním užším pásu se vždy v levém rohu nachází číslo zastavení. Uprostřed je výrazným písmem název zastavení. V pravém horním rohu se nachází erb rodu Taaffe vyvedený v barvách rodu. Následuje prostřední pruh, který je hlavní částí panelu, ve kterém se nachází textová a obrazová část. Text je členěn do krátkých přehledných odstavců řazených zleva nejprve v českém jazyce. Pravá část tabule je věnována stručnému překladu v německém jazyce a pod ním v anglickém jazyce. V levé dolní části prostředního pruhu se nachází šipka vlevo s číslem předchozího panelu a otázkou, kterou předchozí panel zodpovídá. Stejně tak v pravé dolní části prostředního pruhu se nachází šipka vpravo s číslem následujícího panelu a otázkou, na kterou lze

nalézt odpověď na následujícím panelu. V levé části spodního pruhu je vždy mapka celé trasy naučné stezky se zvýrazněním, ve kterém bodě mapy se účastník právě nachází. Zbývající část spodního pruhu panelu je věnována zhotoviteli, roku zhotovení a sponzorům projektu. Návrh rozvržení panelu zobrazuje níže uvedené schéma na obrázku č. 4 níže.

Obrázek 4: Schéma informační tabule

Zdroj: vlastní zpracování autorky

Další část této podkapitoly se věnuje obsahové části jednotlivých zastavení.

7.2.1 Zastavení č. 1: Po stopách rodu Taaffe - Úvod

První zastavení naučné stezky se nachází v centru obce Nalžovské Hory naproti přes silnici od hostince U Znaku Švihovských, kde jsou též k dispozici k vyzvednutí materiály k naučné stezce. První zastavení naučné stezky se nachází v centru obce Nalžovské Hory naproti přes silnici od hostince U Znaku Švihovských, kde jsou též k dispozici k vyzvednutí materiály k naučné stezce. Toto zastavení je věnováno stručnému představení rodu Taaffe a obce Nalžovské Hory s následujícím textem a obrázky:

Vítáme Vás na naučné stezce “Po stopách rodu Taaffe”. Tato naučná stezka Vás provede historií oblasti, se kterou je nejvýznaměji spjat irský šlechtický rod Taaffe, jehož někteří představitelé se významně zapsali do českých dějin a zasloužili se svého času o hospodářský růst oblasti. Stezka Vás zavede do míst, kde tento starobylý rod zanechal svůj romantický odkaz pro budoucí generace.

Stezka sestává ze dvou okruhů. Pěší stezka v délce sedmi kilometrů vede obcí Nalžovské Hory a blízkým okolí. Je středně náročná s převýšením dvě stě metrů. Během dvanácti zastavení Vám postupně představí jednotlivé pány Nalžovského panství z rodu Taaffe a zajímavosti či pověsti s nimi spjaté.

Cyklistická naučná stezka má prvních dvanáct zastavení společných s pěší stezkou. Poté pokračuje dále, aby Vám představila krásné výhledy na město i okolí a umožnila Vám objevit další zajímavosti oblasti. Přejeme příjemnou zábavu!

Obec Nalžovské Hory (místními zráceně nazývaná Hory) má bohatou důlní minulost. Dříve sestávala ze dvou samostatných obcí Stříbrných Hor a Nalžov. První písemné zmínky o obci Nalžovy (dříve Nelezovy) jsou z roku 1380 v souvislosti s Janem z Paběnic a jeho ženou Kačkou ze Štěkné. Dalšími majiteli byli Vilém z Růže na Rábí, a posléze Svojše z Velhartic,¹⁹⁸ za jeho panování byla roku 1521 založena hornická osada Stříbrné Hory,¹⁹⁹ jež byla roku 1530 povýšena na město.²⁰⁰ Jak název obce napovídá, v oblasti se těžily vzácné rudy, zejména stříbro. “Což není divu, že se horníci sem hrnuli, že okolní lidé zanechavše polní práce stali se horníky, a podél vrchu se usadili. Tak vznikla osada v starých spisech jmenovaná Silberberg of Ellischau”.²⁰¹

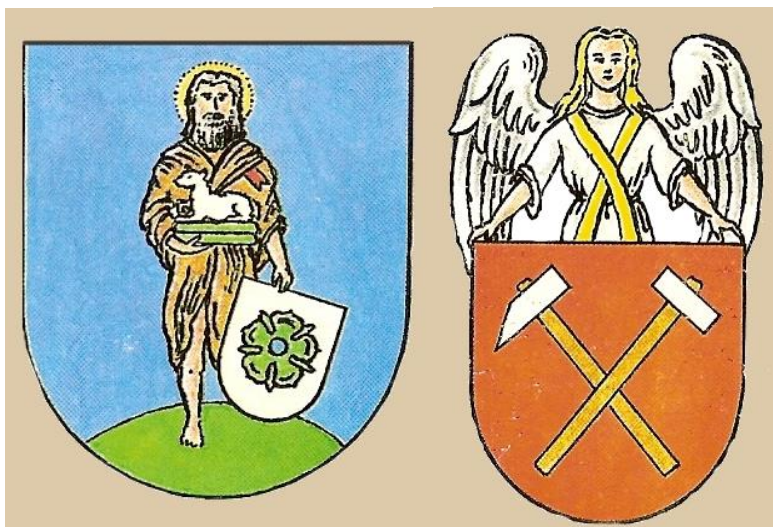
¹⁹⁸ RYBÁK, J. *Dějiny města Hor Stříbrných*. Stříbrné Hory: 1898. 54 stran. s. 7.

¹⁹⁹ KŘÍŽ, M. *Nalžovské Hory v proměnách času*. Klatovy: Arkáda, 2008. 102 stran. s. 7.

²⁰⁰ Tamtéž, s. 6.

²⁰¹ RYBÁK, J. *Dějiny města Hor Stříbrných*. Stříbrné Hory: 1898. 54 stran. s. 11.

Obrázek 5: Původní znak města a nový znakem města, na kterém je červený štít s překříženými hornickým želízkem s mlátkem a okřídleným stříbrným andělem nad štítem.

Zdroj: ZÁMEK NALŽOVY. *Historie* [online]. [cit. 2015-10-24]. Dostupné z: <http://zameknalzovy.com/>.

Obrázek 6: Pohlednice Stříbrné Hory náměstí

Zdroj: ZÁMEK NALŽOVY. *Fotogalerie* [online]. [cit. 2016-02-20]. Dostupné z: <http://zameknalzovy.com/>.

Obrázek 7: Starší foto hostince, před kterým se nachází první zastavení

Zdroj: BOUZEK, S. Soukromý archiv. Nalžovské Hory.

Otázka č. 12: Co objevil Ing. Eduard Taaffe?

Otázka č. 22: Spatřil Michael Hannan ducha pana Taaffe?

Otázka č. 2: Kterou, dnes již zdomácnělou, polní plodinu dovezl do Čech Mikuláš Taaffe?

Podrobnější informace k historii obce zjistíte na webových stránkách www.PoStopachRoduTaaffe.cz. Audio nahrávkou Vás provede starosta obce Richar Löbl.

7.2.2 Zastavení č. 2: Zámek

Na Nalžovském panství se po Svojší z Velhartic vystřídal několik slavných rodů. Dalším z nich byl rod Švihovských, který panství postupně rozšiřoval o další statky. Poslední z tohoto rodu byl Václav, který "zemřel 1720, a jím vymřel staroslavný rod, jehož dávní předkové přišli do Čech s Čechem a Lechem".²⁰² Panství koupili Pöttingové z Horních Rakous, od kterých je v roce 1769 odkoupil pro svého syna Mikuláš Taaffe.²⁰³ Panství vlastnili až do roku 1937, kdy je prodali bratřím Müllerovým.²⁰⁴

²⁰² RYBÁK, J. *Dějiny města Hor Stříbrných. Stříbrné Hory*: 1898. 54 stran. s. 9.

²⁰³ RYBÁK, J. *Dějiny města Hor Stříbrných. Stříbrné Hory*: 1898. 54 stran, s. 9.

²⁰⁴ ZÁMEK NALŽOVY. *Historie* [online]. [cit. 2015-10-24]. Dostupné z: <http://zameknalzozy.com/>.

Rod Taaffe je starobylý irský šlechtický rod, jehož kořeny sahají do Walesu. První dochované zmínky o tomto rodu sahají do 13. století, kdy se zmiňují o Siru Richardu Taaffe, který zemřel v roce 1287. Počátky vynikajících vztahů s Habsburky položil Theobald, 1. Hrabě z Carlingfordu a 2. Vikomt Taaffe z Correnu a Baronem z Ballymote, který pro Karla II, tehdejšího krále Anglie, Skotska a Irska vedl diplomatickou misi k císaři Leopoldovi do Vídně. Jeden z Theobaldových synů, Francis, sloužil věrně v císařských službách, za což získal celou řadu ocenění (např. roku 1699 řád Zlatého rouna) a v roce 1676 získal inkolát pro české země²⁰⁵ (tj. domovské právo, na základě kterého mohl zakoupit svobodné statky v zemi).²⁰⁶

Nicholas (neboli Mikuláš) Taaffe (1677 – 1769), 6. Vikomt Taaffe z Correnu a Baron z Ballymote po svých předcích zdědil kromě titulu i slezské statky Dolní (Německá) Lutyně, Fryštát, Ráj, Petřvald, Miserau a Pierstnau. Nicholas, který měl za manželku Marii Annu von Spindler, se v císařských službách též zasloužil o řadu úspěchů, zejména o vítězství na Turky v roce 1738 u Bělehradu. Perličkou je, že Mikuláš Taaffe je v literatuře vzpomínán, jako první, kdo přivezl z Branibor do Čech brambory.

Obrázek 8: Mikuláš Taaffe.

Zdroj: ZÁMEK NALŽOVY. *Historie* [online]. [cit. 2015-10-24]. Dostupné z: <http://zameknalzovy.com/>.

²⁰⁵ BAROCH, M. *Heraldika a genealogie: ročník 42 – 2008, číslo 1 – 2*. Klub pro českou heraldiku a genealogii: 2008. ISSN 0232-0304. s. 24

²⁰⁶ BUBEN, M. *Encyklopedie heraldiky*. Praha: Libri, 1994. 459 stran. ISBN 80-85983-68-0. s. 188-189.

Předchozí barokní zámek Nalžovy byl původně vystavěn hrabaty z Pöttingů na místě zpustošené staré tvrze a pozdně renesančního zámku.²⁰⁷

Obrázek 9: Obrázek Nalžovských Hor s dominantou zámku, kopie obrazu (kolorovaná kresba) z roku 1836.

Zdroj: ZÁMEK NALŽOVY. *Historie* [online]. [cit. 2015-10-24]. Dostupné z: <http://zameknalzovy.com/>.

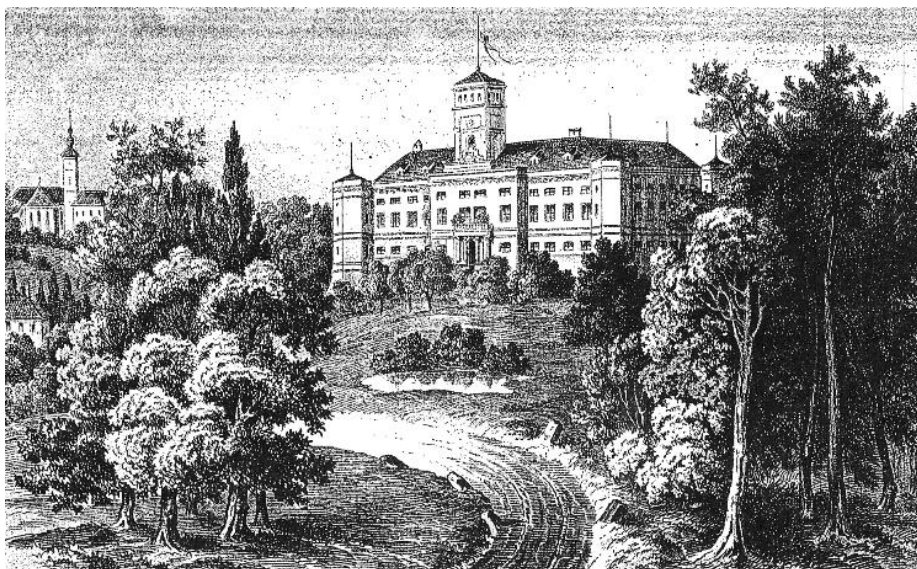
Za majitelů Taaffe (konkrétně za Ludvíka Taaffe) byl zámek přestavěn v pozdně empírovém slohu. Byl přistavěna čtvrtá nárožní vížka, přestavěna hlavní zámecká věž, vystavěn balkon na čtyřech sloupech a zámecký barokní park byl přestavěn na anglický s exotickými dřevinami.²⁰⁸ Architektonické plány za tímto účelem připravoval proslulý vídeňský architekt Heinrich Koch,²⁰⁹ který projektoval i Letohrádek Kinských v Praze.

²⁰⁷ RYŠAVÝ, V. *Památky západních Čech, I – 2011, Studie a zprávy*. Plzeň: Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Plzni, 2011. ISBN 978-80-85035-06-3. 118 stran. s. 53.

²⁰⁸ BAROCH, M. *Heraldika a genealogie: ročník 42 – 2008, číslo 1 – 2*. Klub pro českou heraldiku a genealogii: 2008. ISSN 0232-0304. s. 29.

²⁰⁹ RYŠAVÝ, V. *Památky západních Čech, I – 2011, Studie a zprávy*. Plzeň: Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Plzni, 2011. ISBN 978-80-85035-06-3. 118 stran. s. 60.

Obrázek 10: Kresba zámku Nalžovy

Zdroj: Archiv Stanislava Bouzka

Zámek s věží má půdorys nepravidelného čtyřúhelníku s vnitřním nádvořím a čtyřmi nárožními vížkami ve tvaru rondelů.

Obrázek 11: Dvě dobové fotografie interiéru zámku

Zdroj: BOUZEK, S. Soukromý archiv. Nalžovské Hory.

Otázka č.1: Jaký vzácný kov se dříve těžil v Nalžovských Horách?

Otázka č. 3: Jakému nezvyklému koníčku se věnoval Fratišek Xaver Taaffe?

Podrobnější informace k historii rodu Taaffe před příchodem do Čech zjistíte na webových stránkách www.PoStopachRoduTaaffe.cz. Audio nahrávkou provází stávající majitel zámku pan Ing. Zdeněk Houdek.

7.2.3 Zastavení č. 3: Taaffe a Chotkové

Osud obou synů Nicholase Taaffe byl nešťastně spjat s rodem Chotků. Starší Nicholasův syn John (česky Jan) se v roce 1762 oženil s Marií, dcerou kancléře Rudolfa Chotka, který přesvědčil Nicholase, aby ještě za svého života věnoval Johnovi slezské statky. John v roce 1765 v Görtzi zemřel v císařských službách při doručování zprávy o o svatbě španělské Marie Louisi a Leopolda II. Okamžitě se vynořily spekulace o tom, že byl otráven. Ty však nebyly nikdy potvrzeny. Nicméně vdova nelenila a požádala císařovnu Marii Terezii, aby ji ustanovila správkyní majetků, který měl po skonu jejího manžela

náležet jejím dětem. A bylo jí vyhověno. To vše se událo ještě za života Johnova otce Nicholase, který se staral o Johnovi děti poté, co se vdova Chotková znovu provdala.²¹⁰

Obrázek 12: Rodina Chotků

Zdroj: BOUZEK, S. Soukromý archiv. Nalžovské Hory.

Nicméně než se tak stalo, do hraběnky Chotkové se zamiloval ještě i mladší bratr Johna Francis (František) Xaver, který dokonce usiloval o sňatek s ní. Ten však byl zamítnut samotným papežem. František Xaver se poté oženil s Francescou Marií Klementinou Bellew (více na zastavení č. 19). Po její smrti se uchýlil do Českých Budějovic, kde předtím vystavěl observatoř, aby se zde věnoval svému koníčku hvězdářství.²¹¹

²¹⁰ TAAFFE, K. *Memoirs of the family of Taaffe*. Vienna. 1856. Not published. 366 pages. s. 24 - 25.

²¹¹ TAAFFE, K. *Memoirs of the family of Taaffe*. Vienna. 1856. Not published. 366 pages. s. 26.

Obrázek 13: Rybníky v okolí byly využívány jako plovárny. Dřevěná budka na obrázku byla převlékárna pro plavce.

Zdroj: BOUZEK, S. Soukromý archiv. Nalžovské Hory.

Obrázek 14: Mlýn po rybníkem Novcem

Zdroj: BOUZEK, S. Soukromý archiv. Nalžovské Hory.

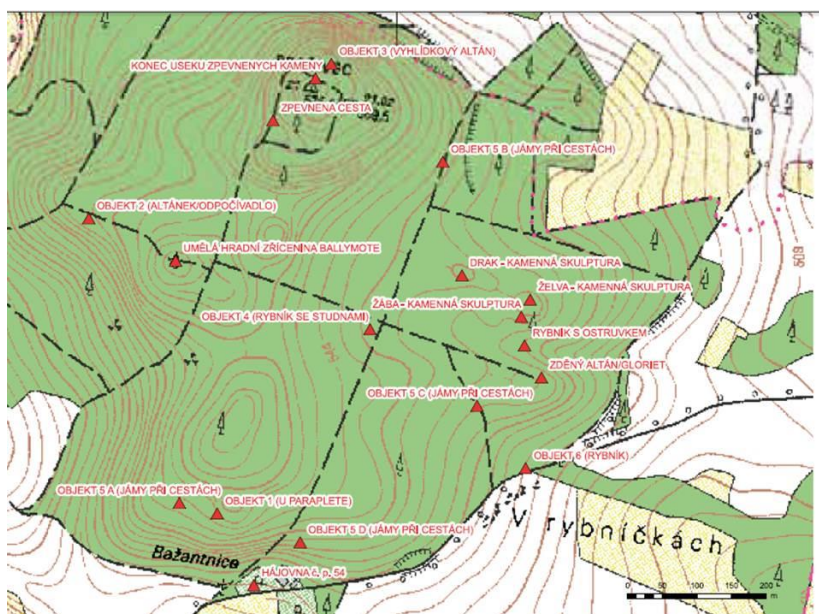
Otázka č. 2: Kterou, dnes již zdomácnělou, polní plodinu dovezl do Čech Mikuláš Taaffe?

Otázka č. 4: Která významná osobnost navštívila Nalžovský pivovar?

7.2.4 Zastavení č. 4: Rudolf a císař pán

Nacházíte se před vstupem do lesoparku Prašivice, který *“Ize označit za unikátní romanticko-historizující krajinný komplex, který nemá v západních Čechách obdoby.”*²¹² Hospodářský les nechal na romantický lesopark upravit syn Rudolfa Ludvík Taaffe., *“.. lesní porosty byly tehdy rozčleněny sítí cest, jejíž základ tvořily dvě na sebe kolmé komunikace umístěné v nově vytvořených průsecích. Tato cestní síť je orientována ke světovým stranám a respektuje starší cestu od Nařovských Hor k Neprochovům.”*²¹³ Od této cesty pak vedly menší pěšinky k řadě zajímavých staveb, které byly v lesoparku citlivě umístěny. Některé z nich byly dochovány do dnešních dnů a Vy je při průchodu naučnou stezkou objevíte.

Obrázek 15: Mapa areálu Prašivice se vyznačenými cestami a stavbami s popisky.

Zdroj: TŮMA, D. *Památky západních Čech, I – 2011, Studie a zprávy*. Plzeň: Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Plzni, 2011. ISBN 978-80-85035-06-3. 118 stran.

Mezi objekty, které byly vyhotoveny především ze dřeva, a proto již zanikly, jsou rozličné altánky, odpočívadla. Počátkem 20. století lesopark postupně pustl a upraven byl znovu až

²¹² TŮMA, D. *Památky západních Čech, I – 2011, Studie a zprávy*. Plzeň: Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Plzni, 2011. ISBN 978-80-85035-06-3. 118 stran. s. 62.

²¹³ Tamtéž, s. 62.

v roce 1936, kdy bylo do areálu lesoparku dokonce zavedeno vstupné 5,- Kč.²¹⁴ „Od roku 1983 je areál lesoparku Prašivice (park, zřícenina hradu, glorieta, hájovna čp. 54, kamenné plastiky draka, želvy a žáby) státem chráněnou kulturní památkou.“²¹⁵

Obrázek 16: Rudolf Taaffe

Zdroj: ZÁMEK NALŽOVY. *Historie* [online]. [cit. 2015-10-24]. Dostupné z: <http://zameknalzovy.com/>.

Franz Xaver daroval panství Nalžovy svému synovci Rudolfovi (1763 – 1830), který po smrti svého děda Nicholase zdědil i titul 7. Vikomt z Correnu a Baron z Ballymote. Rudolf „vystavěl pivovár, jenž poctěn návštěvou císaře Františka I. roku 1812, který velice zařízení pivováru chválil.“²¹⁶

²¹⁴ TŮMA, D. *Památky západních Čech, I – 2011, Studie a zprávy*. Plzeň: Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Plzni, 2011. ISBN 978-80-85035-06-3. 118 stran. s. 63.

²¹⁵ Tamtéž, s. 63.

²¹⁶ RYBÁK, J. *Dějiny města Hor Stříbrných. Stříbrné Hory*: 1898. 54 stran. s. 9.

Obrázek 17: Pivovar v Nalžovech

Bräuerei Ellischau.

Zdroj: BOUZEK, S. Soukromý archiv. Nalžovské Hory.

Otázka č. 3: Jakému nezvyklému koníčku se věnoval Fratišek Xaver Taaffe?

Otázka č. 5: Co bylo předlohou umělé zříceny Ballymote?

Podrobnější informace zjistíte na webových stránkách www.PoStopachRoduTaaffe.cz.

Audio nahrávkou provází stávající majitel pivovaru.

7.2.5 Zastavení č. 5: Umělá zřícenina Ballymote

Ludwig (Ludvík) Taaffe (1791 – 1855), to byla po všech stránkách velmi zajímavá osobnost a pro oblast Nalžovských Hor zcela nejvýznamější. Panství nejprve zdědil jeho brat František, 8. Vikomt z Correnu a Baron z Ballymote (1788 - 1849). Ten se však dědictví vzdal v bratrův prospěch.²¹⁷

²¹⁷ ZÁMEK NALŽOVY. *Historie* [online]. [cit. 2015-10-24]. Dostupné z: <http://zameknalzovy.com/>.

Obrázek 18: František Taaffe

Zdroj: ZÁMEK NALŽOVY. *Historie* [online]. [cit. 2015-10-24]. Dostupné z: <http://zameknalzovy.com/>.

Ludvík byl 9. Vikomtem z Correnu a Baronem z Ballymote, nositelem velkokříže Leopoldova řádu, Suverenního řádu sv. Jana Jerusalémského, doktorem práv a presidentem nejvyššího soudního dvora, ministrem spravednosti, či rektorem vídeňské university a svůj rektorský plat věnoval na založení nadace pro chudého juristu.²¹⁸

Obrázek 19: Ludvík Taaffe

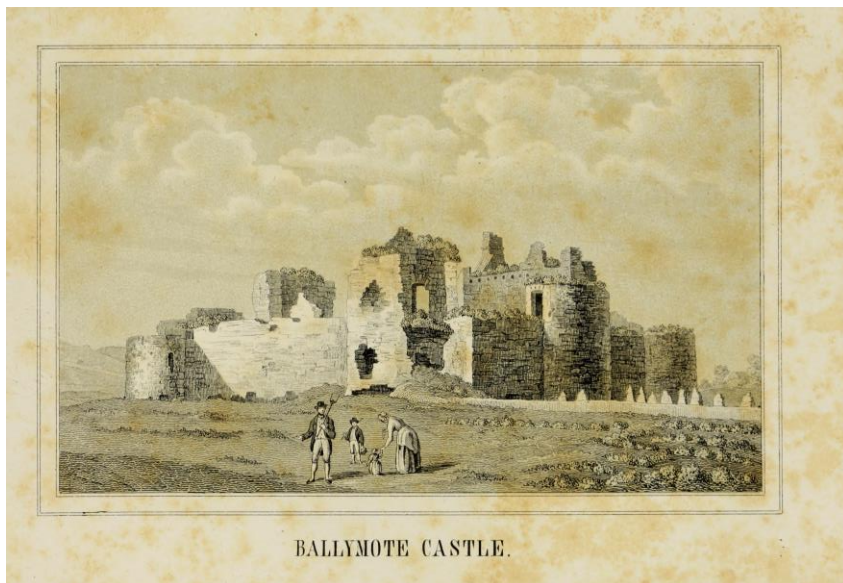

Zdroj: ZÁMEK NALŽOVY. *Historie* [online]. [cit. 2015-10-24]. Dostupné z: <http://zameknalzovy.com/>.

²¹⁸ BAROCH, M. *Heraldika a genealogie: ročník 42 – 2008, číslo 1 – 2*. Klub pro českou heraldiku a genealogii: 2008. ISSN 0232-0304. s. 26 – 27.

Na jeho popud došlo k romantické přeměně některých prvků Nalžovského panství. Nechal například přestavět zámek Nalžovy, nechal některé bludné kameny v okolních lesích upravit do podoby kamenný zvířat, *“les Prašivici zřídil v promenádě a nechal tam vystavěti zříceniny hradu Ballymote.”*²¹⁹ Zajímavostí je, že se jedná o kopii ruiny rodového sídla rodu Taaffe v Irsku v hrabství Sligo.

Obrázek 20: Ballymote v Irsku

Zdroj: TAAFFE, K. *Memoirs of the family of Taaffe*. Vienna. 1856. Not published. 366 pages.

*Romantická zřícenina tvoří doslova kulisu obrácenou směrem k nalžovskému zámku. Situována byla mimo hlavní pohledové osy lesoparku, čímž se posílil moment překvapení u každého, kdo ji zahlédl a jakoby objevil.*²²⁰ Umělá zřícenina pochází zhruba z roku 1842. Jejím ústředním prvkem je bašta (věž), která byla dříve zakončena cimbuřím a stanovou střechou. Věž sloužila jako vyhlídka, na kterou bylo možné vystoupat po dřevěném točitém schodišti. V okolí zříceniny byl v minulosti udržován nízký les, který umožňoval krásný výhled z věže na zámek a Nalžovské Hory.²²¹ A stejně tak viditelná byla zřícenina ze zámku.

²¹⁹ RYBÁK, J. *Dějiny města Hor Stříbrných. Stříbrné Hory*: 1898. 54 stran. s. 10.

²²⁰ TŮMA, D. *Památky západních Čech, I – 2011, Studie a zprávy*. Plzeň: Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Plzni, 2011. ISBN 978-80-85035-06-3. 118 stran. s. 62.

²²¹ Tamtéž, s. 64.

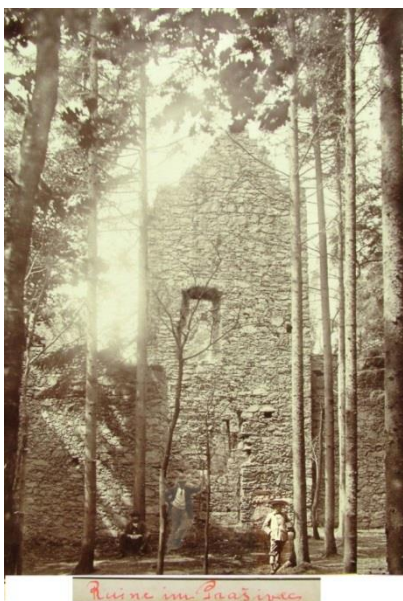
Obrázek 21: Foto zámku Ellischau z Prašivice

Zdroj: BOUZEK, S. Soukromý archiv. Nalžovské Hory.

Podél přístupové cesty k hradní zřícenině byla vysázena čtyřřadá buková alej, která tvoří zajímavý efekt. Tím je kombinace stříbrošedé kůry buků a prosvítajícího kamenného zdiva, která je velmi působivá.²²²

Obrázek 22: Umělá zřícenina

Zdroj: BOUZEK, S. Soukromý archiv. Nalžovské Hory.

²²² TŮMA, D. Památky západních Čech, I – 2011, Studie a zprávy. Plzeň: Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Plzni, 2011. ISBN 978-80-85035-06-3. 118 stran. s. 73.

Podrobnější informace k Ludvíkovi Taaffe a zřícenině Ballymote zjistíte na webových stránkách www.PoStopachRoduTaaffe.cz. Audio nahrávkou provází bývalý komorník na zámku pan Hora.

Otázka č. 4: Která významná osobnost navštívila Nalžovský pivovar?

Otázka č. 6: Jaké hrůzostrašné zvíře zkamenělo na Prašivici?

7.2.6 Zastavení č. 6: Zkamenělá zvířata na Prašivici

Jak se stalo, že drak a další zvířátka na Prašivici zkameněla? Jedná se o výtvarník místního kameníka Jana Kvíčaly, který je nechal na přání Ludvíka Taaffe přitesat do tvaru draka či želvy a posléze byly barevně natřené. Není jasné, zda žába pochází ze stejného období jako druhá dvě zvířata.²²³ A to není všechno! Za želvou bylo navrženo kamení do tvaru jeskyňky. A dále po pěšině bylo vytvořeno umělé jezírko s umělým ostrůvkem, na kterém dříve stával dřevěný čáp.

Obrázek 23: Drak na pohlednici

Zdroj: BOUZEK, S. Soukromý archiv. Nalžovské Hory.

²²³ TŮMA, D. *Památky západních Čech, I – 2011, Studie a zprávy*. Plzeň: Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Plzni, 2011. ISBN 978-80-85035-06-3. 118 stran. s. 67.

Obrázek 24: Později byly podél cest rozmístěny lavičky a pěšiny byly lemovány dřevěnými malovanými hřiby

Zdroj: BOUZEK, S. Soukromý archiv. Nalžovské Hory.

*“Romantická úprava lesoparku citlivě využila členitosti terénu, sníženin s akumulací vody a shluky balvanů k umocnění dramatické, tajuplné atmosféry.”²²⁴ Pro maximalizaci efektu byla důležitá i okolní vegetace. Například pěšinu vedoucí okolo kamenných plastik lemovalo oboustranné stromořadí tvořené douglaskou tisolistá (*Pseudotsuga mezziesii*), kterou na území jihozápadních Čech začali jako první vysazovat Černínové.²²⁵*

²²⁴ TŮMA, D. *Památky západních Čech, I – 2011, Studie a zprávy*. Plzeň: Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Plzni, 2011. ISBN 978-80-85035-06-3. 118 stran. s. 62.

²²⁵ Tamtéž, s. 71 – 72.

Obrázek 25: Drak dřívě vykukující s lesa

Zdroj: BOUZEK, S. Soukromý archiv. Nalžovské Hory.

Zaujal Vás místní kamenný drak? Pak si určitě nenecháte ujít dalšího, obestřeného celou řadou pověstí, který se nachází vzdušnou čarou necelých devět kilometrů odsud v obci Maňovice.

Pověsti o Stříbrných Horách, Nalžovech či Maňovickém drakovi najdete na webových stránkách www.PoStopachRoduTaaffe.cz. Audio nahrávkou provází starosta obce Maňovice.

Otázka č. 5. Co bylo předlohou umělé zříceny Ballymote?

Otázka č. 7: Která dvě zvířata jsou ve znaku rodu Taaffe?

7.2.7 Zastavení č. 7: Gloriet

Gloriet je osmiboká stavba pocházející přibližně z let 1872 – 1874, která dřívě měla stanovou šindelovou (dřevenou) střechu, kterou zakončovala na špici osazená makovice s hrotem. Objektem procházela osa parku ve směru východ – západ a ve stejné ose se dalo glorietem projít. Zadní východ, kterým se dalo pokračovat směrem k Zahrádce však byl zazděn a stejně tak i okenní otvory. Okna byla dřívě opatřena okenicemi a výplněmi s barevnými skly. ²²⁶

²²⁶ TŮMA, D. *Památky západních Čech, I – 2011, Studie a zprávy*. Plzeň: Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Plzni, 2011. ISBN 978-80-85035-06-3. 118 stran. s. 66.

Obrázek 26: Dřívější vzhled gloriety

Zdroj: ZÁMEK NALŽOVY. *Fotogalerie* [online]. [cit. 2016-02-20]. Dostupné z: <http://zameknalzovy.com/>.

Vnitřek gloriety byl vybaven nábytkem z březového dříví podobně jako na obrázku níže.²²⁷

Obrázek 27: Nábytek z březového dříví

Zdroj: BOUZEK, S. Soukromý archiv. Nalžovské Hory.

²²⁷ TŮMA, D. *Památky západních Čech, I – 2011, Studie a zprávy*. Plzeň: Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Plzni, 2011. ISBN 978-80-85035-06-3. 118 stran. s. 66.

Gloriet měl zároveň umělecko řemeslnou a malířskou výzdobu. Dodnes jsou patrné zbytky malby na stropu gloriety, na kterém byl vyobrazen erb rodiny Taaffe, kterým je *“štit červený se stříbrným heraldským křížem modře mřížovaným. Na štítě je posazena hraběcí koruna a klenotem je na turnajské přilbici s červeno-stříbrnou točenicí a červeno-stříbrnými přikrývadly obrněné rameno ocelové barvy se zlatými lemy mávající mečem se zlatou rukojetí. Štítonoši jsou stříbrný kůň se zlatou zbrojí posetý černými mořskými hvězdami a zelený drak se zlatými laloky a červenou zbrojí. Heslo IN HOC SIGNO SPES MEA”*²²⁸ znamená “V tomto znamení je má spása”.

Obrázek 28: Erb rodu Taaffe na rodinném albu

Zdroj: Vlastní fotografie autorky

Význam gloriety se odrážel i v úpravě lesní partie navazující na stavbu. Z ikonografických pramenů je patrné, že svah klesající od gloriety směrem k severovýchodu byl odlesněn a osázen nízkou vegetací s polštářovitým a nebo poléhavým charakterem růstu (keře, polokeře, pravděpodobně i trvalky). V souvislosti s irským původem rodiny Taaffe se lze

²²⁸ BAROCH, M. *Heraldika a genealogie: ročník 42 – 2008, číslo 1 – 2*. Klub pro českou heraldiku a genealogii: 2008. ISSN 0232-0304. s. 29.

domnívat, že úprava svahu pod gloriem měla evokovat krajinu severských ostrovů, pravděpodobně irská vřesoviště.²²⁹

Obrázek 29: Gloriet s vřesovištěm

Zdroj: BOUZEK, S. Soukromý archiv. Nalžovské Hory.

Otázka č. 6: Jaké hrůzostrašné zvíře zkamenělo na Prašivici?

Otázka č. 8: Co jedinečného spojovalo tři hájovny?

7.2.8 Zastavení č. 8: Zahrádka

Zahrádka je malou osadou spadající pod Nalžovské Hory. *“Dle dosud známých poměrů děje se poprvé zmínky o Hrzku z Královci ze Zahradky, jenž prodal svůj díl na Tyřovicích svým bratrům. Byl ve službách biskupa Litomyšlského a uvádí se roku 1398 přidělení biskupských statků.”*²³⁰ Její historie je spojena se vsí Prácheň, která byla roku 1414 přičena Janu a Zbraslavovi ze Zahradky, roku 1417 synovi Volny ze Zahradky, který byl v pozdějších letech rychtářem Horažďovic. V roce 1467 je v Horažďovicích zmiňován Ulrych ze Zahradky, který městu svůj statek Zahradku odkázal.²³¹

²²⁹ TŮMA, D. *Památky západních Čech, I – 2011, Studie a zprávy*. Plzeň: Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Plzni, 2011. ISBN 978-80-85035-06-3. 118 stran. s. 66.

²³⁰ RYBÁK, J. *Dějiny města Hor Stříbrných*. Stříbrné Hory: 1898. 54 stran. s. 38

²³¹ RYBÁK, J. *Dějiny města Hor Stříbrných*. Stříbrné Hory: 1898. 54 stran. s. 38.

Nejstarší Ludvíkův syn Karel (1823 – 1873) se stal 10. Vikomtem z Correnu a Baronem z Ballymote.²³² Karel byl zároveň autorem rodinných pamětí, které sepsal za účelem prokázání starobylosti rodu při příležitosti bratrova nástupu do politické kariéry v Rakousku. Karel, který se nikdy neoženil a neměl žádné potomky, zemřel na Nalžovském panství.²³³ Svůj majetek a tituly odkázal mladšímu bratrovi Eduardovi, který se tak stal 11. Vikomtem z Correnu a Baronem z Ballymote.²³⁴

Obrázek 30: Karel (Charles) Taaffe

Zdroj: ZÁMEK NALŽOVY. *Historie* [online]. [cit. 2015-10-24]. Dostupné z: <http://zameknalzovy.com/>.

Pokud se vydáte po asfaltové silnici zpět k Nalžovským Horám, potkáte cestou po pravé straně na kraji lesa bývalou hájovnu čp. 54. Jedná se o jednu ze tří hájoven, které nechal vystavět otec Karla. Druhá hájovna se nachází pod lesem v Mířenicích a třetí

²³² HANNAN M. *Taaffe*. Not published. 39 pages.s. 1.

²³³ BAROCH, M. *Heraldika a genealogie: ročník 42 – 2008, číslo 1 – 2*. Klub pro českou heraldiku a genalogii: 2008. ISSN 0232-0304. ISSN 0232-0304. s. 31.

²³⁴ HANNAN M. *Taaffe*. Not published. 39 pages. s. 1.

v Krutěnicích. Zajímavostí je, že hájovny byly postaveny tak, aby na sebe navzájem na dálku viděly.²³⁵ Pověst o vzniku mysliven naleznete na zastavení č. 17 na vrchu Stráži.

Obrázek 31: Starší obrázek hájovny na Prašivici

Zdroj: BOUZEK, S. Soukromý archiv. Nalžovské Hory.

S obcí Zahrádka je spojeno několik pověstí. Jedna z nich vypráví o místní kapliče: *“Svatá na zádech: V Hradešicích jednou shořel dům. V kamenném výklenku se jako zázrakem zachovala trochu očazená dřevěná soška svaté Anny. Při opravě domu pomáhal jeden zedník, který si sochu vyprosil. Když mu ji pak dali, vzal ji na záda, přitáhl si milou svatou Annu páskem k tělu a odnesl do Zahrádky, kde našla nový domov v místní kapliče. A protože už tam byl svatý Jan Nepomucký, nebylo těm dvěma aspoň smutno.”*²³⁶

Otázka č. 7: Která dvě zvířata jsou ve znaku rodu Taaffe?

Otázka č. 9: Kdo upustil kámen u Zahrádky?

7.2.9 Zastavení č. 9: Místní pověsti

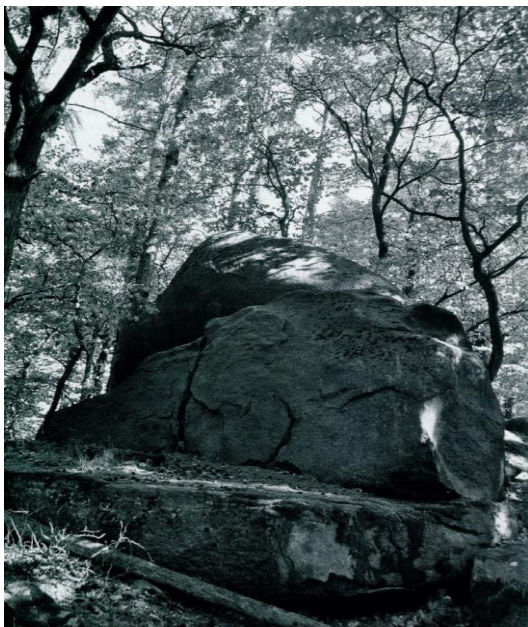
Zdejší kraj se pyšní celou řadou místních pověstí. Některé jsou pohádkové, jiné strašidelné. S pár z nich Vás seznámíme níže:

²³⁵ TŮMA, D. *Památky západních Čech, I – 2011, Studie a zprávy*. Plzeň: Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Plzni, 2011. ISBN 978-80-85035-06-3. 118 stran. s. 65.

²³⁶ FIBICH, O. *Co vyprávěl Slavník*. Zavlekov: AgAkcent, 2012. 96 stran. ISBN 978-80-87018-15-6. s. 19.

“Čertův kámen: Nad Nalžovy nacházejí se Zahrádky. Jednou tudy letěl jeden čert a nesl velký kámen, který hodlal shodit na nicovský kostel. Avšak v Nalžovech té noci zakokrhal jeden kohout předčasně a čert byl nucen upustit kámen u Zahrádky. Pak rozezlen zmizel v pekle.”²³⁷

Obrázek 32: Čertův kámen

Zdroj: FIBICH, O. *Co vyprávěl Slavník*. Zavlekov: AgAkcent, 2012. 96 stran. ISBN 978-80-87018-15-6.

“Tři bezhlavé ženy: Jednou v noci se vracela jedna žena ze Zahrádky. Tu zaslechla za sebou kroky, a tak se otočila. Avšak veliká hrůza jí pojala, neboť za ní šly tři bezhlavé ženy. Dala se na útěk a nezastavila se až ve Lhotce.”²³⁸ Půjdete se projít Zahrádkou v noci?

V okolí Nalžovského panství se dříve nacházela takzvaná draha. Jedná se o starobylé pastviny.²³⁹ Pokud byste z Prašivice od gloriety pokračovali asi tři kilometry severně po modré, dojdete do Těchonic, v blízkosti kterých jedna taková lokalita byla zachována do dnešních dnů. Těchonická draha jsou. cenná jak z historického, tak botanického hlediska:

²³⁷ FIBICH, O. *Co vyprávěl Slavník*. Zavlekov: AgAkcent, 2012. 96 stran. ISBN 978-80-87018-15-6. s. 83.

²³⁸ Tamtéž, s. 83.

²³⁹ ŠANCE PRO DRAHA. *Proč draha zachraňovat?* [online]. [cit. 2015-02-01]. Dostupné z: <http://www.sanceprodraha.cz/>.

“Jedinečná scenérie. Nevšední atmosféra. Rozeseté balvany, pestrá mozaika suchých a podmáčených míst a dnes i stromy a křoviny. To jsou draha.”²⁴⁰

Obrázek 33: Těchonická draha

Zdroj: ŠANCE PRO DRAHA. *Obrázky z drah* [online]. [cit. 2015-02-01]. Dostupné z: <http://www.sanceprodraha.cz/>.

Otázka č. 8: Co jedinečného spojovalo tři hájovny?

Otázka č. 10: Jak končí Eduardovo heslo “Co je možné odložit na zítřek, ..”?

Podrobnější informace k Těchonickým drahám zjistíte na webových stránkách www.PoStopachRoduTaaffe.cz či www.sanceprodraha.cz. Audio nahrávkou provází předseda spolku Vaváky.

7.2.10 Zastavení č. 10: Ministerský předseda

Eduard, 11. Vikomt z Correnu a Baron z Ballymote (1833 – 1895) byl jistě nejslavnějším představitelem rodu Taaffe v Čechách. Vyrůstal u císařského dvora a byl nejen současníkem, ale po celý život i blízkým přítelem císaře Františka Josefa I.²⁴¹

²⁴⁰ ŠANCE PRO DRAHA. *Proč draha zachraňovat?* [online]. [cit. 2015-02-01]. Dostupné z: <http://www.sanceprodraha.cz/>.

²⁴¹ ZÁMEK NALŽOVY. *Historie* [online]. [cit. 2015-10-24]. Dostupné z: <http://zameknalzovy.com/>.

Obrázek 34: Císař František Josef

Zdroj: KAISERIN.ELISABETH.BLOG. *František Josef I.* [online]. [cit. 2015-02-14]. Dostupné z <http://kaiserin-elisabeth.blog.cz/>.

Eduard byl členem řádu Zlatého rouna, Suverénního řádu sv. Jana Jerusálémského, rytířem Královského pruského řádu černého orla, velkokřížníkem řádu Leopoldova a italského řádu svatého Maritima a Lazara.²⁴² Pod jeho vedením docházelo i k výraznému rozkvětu nalžovského panství a oblast prosperovala.

²⁴² BAROCH, M. *Heraldika a genealogie: ročník 42 – 2008, číslo 1 – 2*. Klub pro českou heraldiku a genealogii: 2008. ISSN 0232-0304. s. 32 – 33.

Obrázek 35: Eduard Taaffe

Zdroj: BOUZEK, S. Soukromý archiv. Nalžovské Hory.

Eduard stejně jako jeho otec vystudoval práva. Do dnešních dní jej však proslavila právě jeho politická kariéra, neboť se stal ministerským předsedou předlitavské vlády na celých čtrnáct let do roku 1893 a toto období bylo nejstabilnější za celou dobu trvání monarchie.²⁴³ Přispěl k tomu jistě i fakt, že za jeho vlády *“tvořili spolu s polskými poslanci a německými konzervativci součást stabilní většiny na říšském sněmu, stali se součástí tzv. železného kruhu pravice.”*²⁴⁴ Za vlády Eduarda Taaffe došlo k vydání tzv. Stremayrových jazykových nařízení. Jednalo se svým způsobem o zrovnoprávnění češtiny s němčinou v úředním styku.²⁴⁵ *“Za jeho vlády byla uzákoněna osmihodinová pracovní doba nebo zdravotní a sociální pojištění.”*²⁴⁶ Eduard byl známý svojí

²⁴³ BAROCH, M. *Heraldika a genealogie: ročník 42 – 2008, číslo 1 – 2*. Klub pro českou heraldiku a genealogii: 2008. ISSN 0232-0304. s. 32.

²⁴⁴ Tamtéž, s. 32.

²⁴⁵ VELČOVSKÝ, V. *Nesoužití. Česko-německá jazyková politika 18.-20. století*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2014. 349 stran. ISBN 978-80-7422-298-6. s. 111.

²⁴⁶ ZÁMEK NALŽOVY. *Eduard Taaffe. Přednáška prof. Pokorného* [online]. [cit. 2015-10-24]. Dostupné z: <http://zameknalzovy.com/>.

“drobečkovou politikou”, neboli politikou drobných ústupků.²⁴⁷ A proslavil se rčením: “Co je možné odložit na zítřek, odložme na pozítří”²⁴⁸

Obrázek 36: Eduard za pracovním stolem

Zdroj: BOUZEK, S. Soukromý archiv. Nalžovské Hory.

Eduard je pochován v hrobce pod kaplí svatého Antonína. Traduje se legenda, že se s ním na jeho poslední cestě přišel rozloučit samotný císař pán: “Ve studené zámecké kapli sv. Václava stojí na vysokém katafalku bohatá rakev mezi řadami svící pod stráží lesníků. Je tmavá noc, stráž jest odvolána, na nádvoří před kaplí přijíždí krytý vůz. Jediná z tajemných postav vchází samotna do kaple. Ostatní stojí v uctivém tichu na zámeckém nádvoří. Přítel loučí se s přítelem, císař se svým služebníkem. Po půlnoci odjíždí z babínského nádraží dvorní vlak k Vídni...”²⁴⁹

V hrobce byla kromě Eduarda, pochována řada dalších členů rodiny Taaffe, počínaje prvním majitelem Nalžovského panství z rodu Taaffe, Františkem Taaffe, který “vybudoval při cestě k Hradešicím kapli sv. Barbory – hrobku u svatého Antonína.”²⁵⁰ Za Ludvíka Taaffe “roku 1842 byla kaple u sv. Antonína pěkně zřízena, věžičkou okrášlena, jak dosud

²⁴⁷ ZÁMEK NALŽOVY. *Historie* [online]. [cit. 2015-10-24]. Dostupné z: <http://zameknalzovy.com/>.

²⁴⁸ KŘÍŽ, M. *Nalžovské Hory v proměnách času*. Klatovy: Arkáda, 2008. 102 stran. s. 18.

²⁴⁹ Tamtéž, s. 20.

²⁵⁰ Tamtéž, s. 14.

jest.²⁵¹ Krásné žulové zárubně dveří do hrobky připomínají bohatou kamenickou minulost kraje. Současnost připomíná kamenný podstavec pro kříž, vztyčený v upomínku 120. výročí úmrtí Eduarda Taaffe, který pochází z nedalekého lomu v Tužicích.

Obrázek 37: Starší foto kaple u sv. Antonína

Zdroj: BOUZEK, S. Soukromý archiv. Nalžovské Hory.

Otázka č. 9: Kdo upustil kámen u Zahrádky?

Otázka č. 11: Jak se jmenovala první držitelka Nobelovy ceny za mír?

Podrobnější informace k Eduardu Taaffe zjistíte na webových stránkách www.PoStopachRoduTaaffe.cz. Audio nahrávkou provází bývalý správce Nalžovského zámku pan Stanislav Bouzek.

7.2.11 Zastavení č. 11: Jindřich a vzácná návštěva

Jindřich, 12. (a poslední) Vikomt z Correnu a Baronem z Ballymote se narodil 1872 v Innsbrucku a zemřel v roce 1928 ve Fürthu. Taktéž vystudoval práva a taktéž vstoupil do armády.²⁵² Zdědil po předcích ohromný majetek sestávající z statků: Nalžovy, Neprochovy,

²⁵¹ RYBÁK, J. *Dějiny města Hor Stříbrných*. Stříbrné Hory: 1898. 54 stran. s. 10.

²⁵² BAROCH, M. *Heraldika a genealogie: ročník 42 – 2008, číslo 1 – 2. Klub pro českou heraldiku a genealogii: 2008. ISSN 0232-0304. s. 33.*

Zavlekov, Čejkovy, Tedražice, Kolinec, Vlčkovice a Ujčín v Čechách, k čemu později přikoupil ještě panství Radice. V Uhrách vlastnil statky Vilányi a Fóny a v Rakousích Alt Erlaa a Atzgedorf.²⁵³

Obrázek 38: Malý Eduard Karel, nazývaný Yaxi a jeho otec Jindřich Taaffe

Zdroj: BOUZEK, S. Soukromý archiv. Nalžovské Hory.

Jindřichovi se hospodaření zprvu dobře dařilo. Rod Taaffe byl štědrý a často jsou v dobových kronikách zmiňovány jejich dary na rozličné dobré účely. Jindřich byl jmenován čestným občanem obce Stříbrné Hory, předsedou kuratoria místní košíkářské školy a čestným předsedou místního hasičského sboru.²⁵⁴ Po rozdělení Československa jej však zasáhla pozemková reforma a následná parcelace panství.²⁵⁵

²⁵³ BAROCH, M. *Heraldika a genealogie: ročník 42 – 2008, číslo 1 – 2*. Klub pro českou heraldiku a genealogii: 2008. ISSN 0232-0304. s. 32-33.

²⁵⁴ RYBÁK, J. *Dějiny města Hor Stříbrných*. Stříbrné Hory: 1898. 54 stran. s.1.

²⁵⁵ ZÁMEK NALŽOVY. *Historie* [online]. [cit. 2015-10-24]. Dostupné z: <http://zameknalzovy.com/>.

Obrázek 39: Jindřich Taaffe

ZÁMEK NALŽOVY. *Historie* [online]. [cit. 2015-10-24]. Dostupné z: <http://zameknalzovy.com/>.

Než se tak stalo, panství žilo bohatým společenským životem. Opakovaně zde probíhalo cvičení vojenských pluků. Setkání s důstojníky 23. dělostřeleckého pluku při vojenském cvičení u Stříbrných Hor roku 1911 se zúčastnila velmi významná osobnost, a sice Bertha Suttnerová, rozená hraběnka Kinská,²⁵⁶ která byla první držitelkou Nobelovy ceny za mír a byla zároveň přítelkyní²⁵⁷ a sekretářkou Alfreda Nobela.²⁵⁸

²⁵⁶ JIŘÍČEK, F. *Tužice 1381 – 1981*. Praha: Obec Tužice, 1981. 43 stran. s. 8.

²⁵⁷ ZÁMEK NALŽOVY. *Historie* [online]. [cit. 2015-10-24]. Dostupné z: <http://zameknalzovy.com/>.

²⁵⁸ JIŘÍČEK, F. *Tužice 1381 – 1981*. Praha: Obec Tužice, 1981. 43 stran. s. 8.

Obrázek 40: Bertha Suttnerová

Zdroj: BOUZEK, S. Soukromý archiv. Nažovské Hory.

Jindřich se oženil dvakrát, poprvé za bohatou, avšak neurozenou Marii Magdalenu Fuchs, se kterou splodil syna Eduarda Karla. Po smrti své choti se oženil s dcerou zemského rady v Bukovině Aglaë Isecescu.

Otázka č. 10: Jak končí Eduardovo heslo “Co je možné odložit na zítřek, ..”?

Otázka č. 12: Co objevil Ing. Eduard Karel Taaffe?

7.2.12 Zastavení č. 12: Taaffe a Klostermann

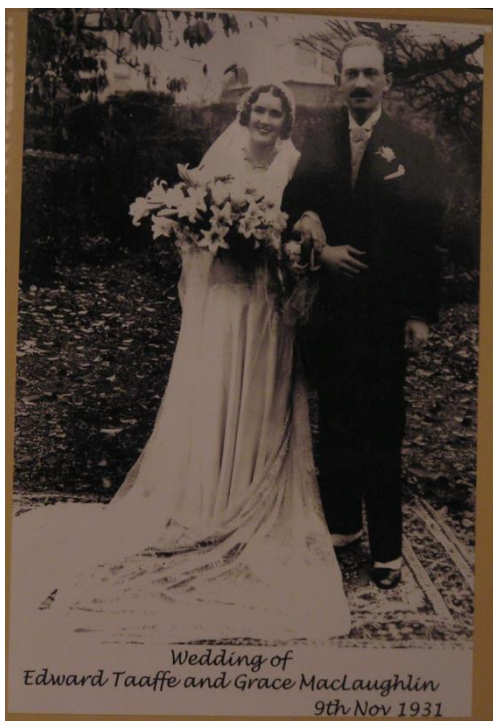
Poslední potomkem rodu Taaffe v Čechách byl Eduard Karel (Edward Charles). Nezdědil již hraběcí titul, neboť ten byl britským parlamentem rodu odebrán v roce 1919 po skončení první světové války, právě kvůli účasti v ní straně Rakouska.²⁵⁹ Ing. Eduard Karel si vzal v roce 1931 Irku Mabel Anne Grace MacLaughlin. Manželství bylo bezdětné.²⁶⁰

²⁵⁹ BAROCH, M. *Heraldika a genealogie: ročník 42 – 2008, číslo 1 – 2*. Klub pro českou heraldiku a genealogii: 2008. ISSN 0232-0304. s. 32 – 33.

²⁶⁰ HANNAN M. *Taaffe*. Not published. 39 pages. s.1.

Po neúspěšném hospodaření prodal zbývající majetek bratrům Müllerovým a ostěhoval se se svojí ženou zpět do Irska.²⁶¹

Obrázek 41: Svatební foto Eduard Karla s Mabel Anne Grace MacLaughlin

Zdroj: BOUZEK, S. Soukromý archiv. Nalžovské Hory.

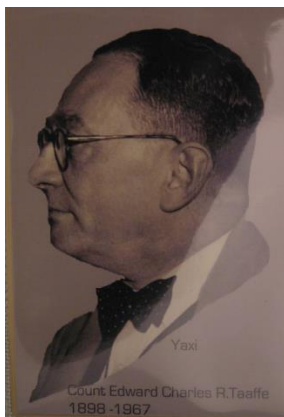
Eduard Karel se zde věnoval studiu drahých kamenů a stal se z něj objevitel nového druhu minerálu, takzvaného „Taaffeite“.²⁶² Zemřel v Dublinu v roce 1967 a s ním vymřela i Ellischau linie rodu Taaffe.²⁶³

²⁶¹ BAROCH, M. *Heraldika a genealogie: ročník 42 – 2008, číslo 1 – 2*. Klub pro českou heraldiku a genealogii: 2008. ISSN 0232-0304. s. 34.

²⁶² GEMDAT.ORG. *Taaffeite (Magnesiotaaffeite)* [online]. [cit. 2015-10-23]. Dostupné z: <http://www.gemdat.org/>.

²⁶³ HANNAN M. *Taaffe*. Not published. 39 pages. p. 2.

Obrázek 42: Eduard Karel

Zdroj: BOUZEK, S. Soukromý archiv. Nalžovské Hory.

Kostel sv. Kateřiny: *“První vyobrazení našeho kostelíka jest z roku 1534. Byla to stavba celá ze dřeva s nízkou věžičkou. Zvonek svolával horníky ku motlibě, než slezli do šachet. Kostel byl ohražen dřevěnou, hlinou omazanou zdí. Místa mezi ohradou a kostelem užívali v pozdějších dobách ku pochovávání mrtvých... Roku 1843 přestaly hroby kolem kostela za hraběte Ludvíka Taaffe a zbytky hradeb padly za oběť úpravě haled.”²⁶⁴ Zhruba v místech místními nazývaných “Haldy” se nyní nachází křížová cesta, která byla zbudovaná již v roce 1882.²⁶⁵*

Obrázek 43: Dřívejší pohled na kostel svaté Kateřiny

Zdroj: BOUZEK, S. Soukromý archiv. Nalžovské Hory.

²⁶⁴ RYBÁK, J. *Dějiny města Hor Stříbrných*. Stříbrné Hory: 1898. 54 stran. s. 63.

²⁶⁵ KŘÍŽ, M. *Nalžovské Hory v proměnách času*. Klatovy: Arkáda, 2008. 102 stran. s. 66.

Vlevo od kostela svaté Kateřiny se nachází bývala škola, kterou v letech 1855 až 1857 navštěvoval Karel Klostermann pod vedením pana učitele Šafránka. Spisovatel vzpomíná na léta strávená ve Stříbrných Horách v Červánkách mého mládí: *“V létě po smrti svého chotě stará paní hraběnka dala postavit u kostela velký kříž a sochy čtyř evangelistů jemu na slávu a památku. Jak kříž, tak i jmenované sochy stály na podstavcích z mohutných žulových kvádrů. Pamatuji se živě, jak tyto kvádry byly dopravovány na návrší kostelní a jak tam byly skládány. Byla s nimi nemalá potíže; vytáhla je, naložena na valníky, spřežení tří až čtyř párů volů.”*²⁶⁶ Na slavného spisovatele upomíná pamětní deska na stěně domu. Starým hrabětem byl myšlen Ludvík Taaffe a jeho chotí Amálie rozená z Bretzenheimu.

Obrázek 44: Karel Klostermann

Zdroj: OBČANSKÉ SDRUŽENÍ KAREL KLOSTERMANN – SPISOVATEL ŠUMAVY. [online]. [cit. 2015-02-21]. Dostupné z: <http://klostermann.wz.cz/>.

Dále pokračuje již jen cyklistická naučná stezka, na které jsou zastavení řídkěji osazena. Pokud zde Vaše putování ve šlépějích rodu Taaffe končí, doufáme, že jste si ji příjemně užili a budete se k nám rádi vracet.

Otázka č. 11: Jak se jmenovala první držitelka Nobelovy ceny za mír?

Otázka č. 13: Jaký nejvyšší šumavský vrchol je dle kroniky viditelný od Nalžovských Hor?

Podrobnější informace k Eduardu Taaffe, Klostermannovi, kostelu sv. Kateřiny včetně pověstí, co se ke kostelu a haldám vážou, zjistíte na webových stránkách

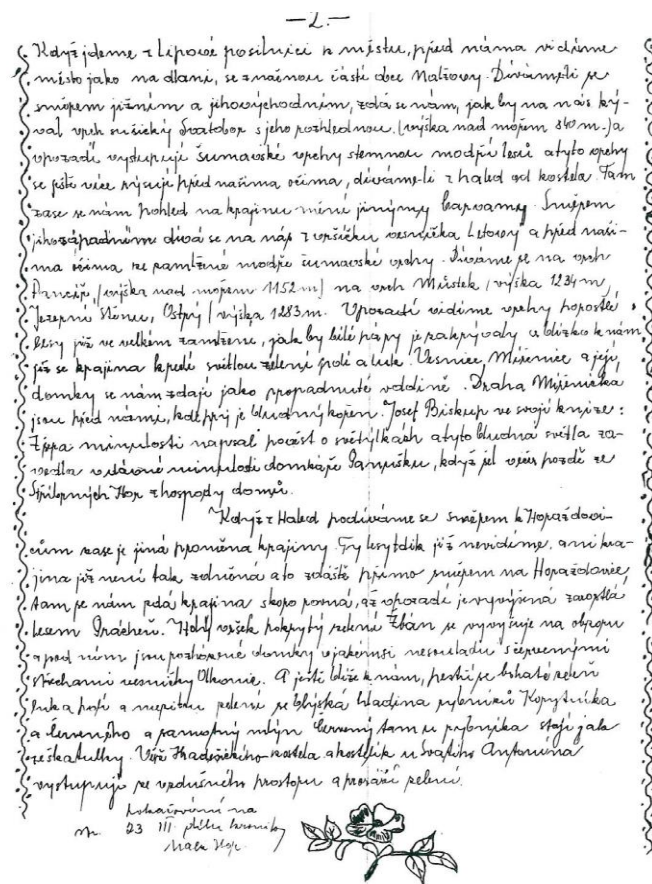
²⁶⁶ KLOSTERMANN, K. *Červánky mého mládí*. Praha : Jos. R. Vilímek, 1926. 384 stran. s. 64.

www.PoStopachRoduTaaffe.cz. Audio nahrávkou provází (v zastoupení) spisovatel Karel Klostermann.

7.2.13 Zastavení č. 13: Vyhlídka na šumavské vrchy

Úryvek z Kroniky města Nařžovské Hory psaný Janem Stupkem: "Díváme-li se směrem jižním a jihovýchodním, zdá se nám, jako by na nás kýval vrch sušický Svatobor s jeho rozhlednou (výška nad mořem 840 m) a v pozadí vystupují šumavské vrchy s temnou modří lesů a tyto vrchy se ještě více rýsují před našima očima, díváme-li se z haled od kostela. Tam zase se nám pohled na krajinu mění jinými barvami."²⁶⁷

Obrázek 45: Úryvek z kroniky

Zdroj: STUPKA, J. *Kronika města Nařžovské Hory, Druhý díl*. Nařžovské Hory: 1955. 279 stran.

²⁶⁷ STUPKA, J. *Kronika města Nařžovské Hory, Druhý díl*. Nařžovské Hory: 1955. 279 stran. s. 2.

Směrem jihozápadním dívá se na nás z vršíčku vesnička Letovy a před našima očima ze zamlžené modře šumavské vrchy. Díváme se na vrch Pancíř (výška nad mořem 1152 m), na vrch Můstek (výška 1234 m), Jezerní Stěnu, Ostrý (výška 1283 m). V pozadí vidíme vrchy porostlé lesy již ve velkém zamlžené, jak by bílé páry je zakrývaly a blízko k nám již krajina kreslí světlou zelení polí a luk.

Vesnice Mířenice a a její domky se nám zdají jako zpropadnuté v dolině. Draha Mířenická jsou před námi, kde prý je bludný kořen...²⁶⁸

Obrázek 46: Mířenická hájovna

Zdroj: BOUZEK, S. Soukromý archiv. Nalžovské Hory.

Obrázek: Stránka dvě z kroniky s výše uvedeným popisem

Zde autorka doporučuje umístit samostatnou mapu panorama šumavských vrchů s popisky.

Až dojedete ke vsi Letovy, nezapomeňte se ohlédnout zpět k Nalžovským Horám a vychutnat si pohled na jejich panorama. Za krásnou novou školou vyčnívá věž kostela sv. Kateřiny, která jakoby se školou byla srostlá a spolu dohromady zdálky vypadají jako honosný zámek trůnící pod vrškem kopce. Jistě pochopíte proč si rod Taaffe a řada další zamilovali tento kraj.

²⁶⁸ STUPKA, J. *Kronika města Nalžovské Hory, Druhý díl*. Nalžovské Hory: 1955. 279 stran. s. 2.

Otázka č. 12: Co objevil Ing. Eduard Karel Taaffe?

Otázka č.14: Co původně znamenal název "Letovy"?

Podrobnější informace zjistíte na webových stránkách www.PoStopachRoduTaaffe.cz. Audio nahrávkou provází (v zastoupení) kronikář Jan Stupka..

7.2.14 Zastavení č. 14: Letovy

"Letovy, Letovy, kde najdu takový, Vesničku jako Vy."²⁶⁹

Název Letovy prošel určitým vývojem. V roce 1373 je literaturou zmiňován jistý Johan de Letow, v roce 1384 Fratrum de Lethow, 1398 Bussco de Letow a konečně v roce 1441 Dobeš z Vilhartic seděním v Letovech.

Do období Dobeše z Vilhartic je zřejmě i datován vznik tvrze. "*Člen vládnoucího šlechtického rodu se v novém území take natrvalo usadil a pro svou potřebu i obranu ostatních zbudoval pevné stavení tvrzové typu s opevněním okolního prostoru, tvrziště. Tvrz sama nemohla ochránit před početným vojskem, ovšem před různými lapky a malými zlodějskými nebo vojenskými tlupami skýtala jisté bezpečí. Taková tvrz vznikla i v Letovech, neboť několik šlechticů se uvádělo s přídomkem "sezením na Letovech, z Letov".*²⁷⁰ Tvrz však nehledejte, nedochovala se. Zůstaly po ní jen "*skrovné zbytky terénních opevňovacích úprav.*"²⁷¹

Zajímavý je i vývoj místního jména obce. Ten se zřejmě odvíjí od jména místního usedlíka, vlastníka dvora, tedy Letův Dvůr. Dvůr, v němčine Hof byl zkomolen na –OV, v pomnožném tvaru –OVY, odtud Letovy. Podobně tedy vznikly například jména obcí Klatovy, Zavlekov, či Hnačov. Další typickou koncovou, která se v oblasti často vyskytuje, jsou -ICE. Jedná se tyto obce získaly svůj název po rodu či lidech soustředěných kolem stařešiny.²⁷² Příkladem na této naučné stezce jsou například Tužice odvozené od ves lidí

²⁶⁹ POKORNÝ, M. *Letovské letopisy*. Klatovy: Arkáda, 2004. 36 stran. s. 3.

²⁷⁰ POKORNÝ, M. *Letovské letopisy*. Klatovy: Arkáda, 2004. 36 stran. s. 6.

²⁷¹ Tamtéž, s. 7.

²⁷² Tamtéž, s. 4.

Touhových,²⁷³ Krutěnice od ves lidí Krutěnových,²⁷⁴ či Hradešice (dříve též Radešice) je ves lidí Hradešových (nebo Radešových).²⁷⁵

Na místní návsi stojí kaplička. *“Barokní letovská kaple pochází z 18. století a patří tak k nejstarším vesnickým kaplím kraje.. Do roku 1925 byla kryta šindelovou střechou..”*²⁷⁶

Byla zasvěcena svatému Janu Nepomuckému a svaté Starostě. Cestou na Ústaleč si pak u Letovského rybníku povšimněte bývalého letovského mlýna.

Obrázek 47: Starší foto kapličky

Zdroj: POKORNÝ, M. *Letovské letopisy*. Klatovy: Arkáda, 2004. 36 stran.

A jak obec souvisí s rodem Taaffe? Do roku 1848 patřila pod Nalžovské panství, kterému toho času vládl Ludvík Taaffe. V roce 1848 však bylo zrušeno poddanství, což byl všeobecně důležitý milník v dějinách, a obec se od nalžovského panství osamostatnila. V současnosti Letovy spadají pod obec Nalžovské Hory.

²⁷³ PROFOUS, A. *Místní jména v Čechách: Jejich vznik, původní význam a změny. Díl IV. S - Ž*. Praha: Československá Akademie Věd, 1957. 864 stran. s. 404.

²⁷⁴ PROFOUS, A. *Místní jména v Čechách: Jejich vznik, původní význam a změny. Díl II. CH - L*. Praha: Československá Akademie Věd, 1949. 705 stran. s. 430.

²⁷⁵ PROFOUS, A. *Místní jména v Čechách: Jejich vznik, původní význam a změny. Díl I. A - H*. Praha: Československá Akademie Věd, 1954. 726 stran. s. 749.

²⁷⁶ POKORNÝ, M. *Letovské letopisy*. Klatovy: Arkáda, 2004. 36 stran. s. 33.

Otázka č. 13: Jaký nejvyšší šumavský vrchol je dle kroniky viditelný od Nalžovských Hor?

Otázka č. 15: S jakou nevyřešenou záhadou je spojován nalžovský zámek?

Podrobnější informace o dřívějším dění, zvycích v obci či pověstech zjistíte na webových stránkách www.PoStopachRoduTaaffe.cz. Audio nahrávkou provází (v zastoupení) místní historik Milan Pokorný.

7.2.15 Zastavení č. 15: Tajemství nalžovského zámku

S osobou Eduarda Taaffe a zámek Nalžovy je spojováno jedno velké, nikdy nevyřešené tajemství. V roce 1889 zemřel za záhadných okolností korunní princ Rudolf spolu s baronkou Marií Alexandrou Vetserovou v loveckém zámečku Mayerling nacházejícím se v Rakousku nedaleko Vídně. Tato událost vešla do dějin jako "kauza Mayerling" a byla o ní napsána celá řada knih a jiných dokumentů, které se pokoušely objasnit, co se tenkrát vlastně stalo.

Obrázek 48: Korunní princ Rudolf

Zdroj: MARKUS, G. *Causa Mayerling: život a smrt Mary Vetserové*. Praha: Naše vojsko, 1994. 196 stran. ISBN 978-80-206-1278-6.

Rudolf (1858 – 1889) byl předurčen stát se budoucím císařem Rakousko-Uherska. Byl ženatý s korunní princeznou Stephanií, dcerou belgického krále Leopolda II. Šťastné manželství to však nebylo. Mladička Marie (1871 – 1889) byla údajně jen jednou z mnoha

jeho milenek.²⁷⁷ Co se tedy v Mayerlingu stalo? Jednalo se o vraždu? Sebevraždu? Šlo o střelnou ránu? Jak a proč Rudolf a Marie zemřeli?

Obrázek 49: Mary Vetserová

Zdroj: MARKUS, G. *Causa Mayerling: život a smrt Mary Vetserové*. Praha: Naše vojsko, 1994. 196 stran. ISBN 978-80-206-1278-6.

Ministerský předseda Eduard Taaffe, důvěrník císaře Františka Josefa I. byl pověřen vyšetřováním oné události. Objasnění by tedy mohly poskytnout spisy, jež k Mayerlingu nashromáždil a které se dle výpovědi hraběnky Zoe Wassilko-Serecki měly údajně nacházet na zámku v Nalžovech. *„hraběnka Zoe Wassilko-Serecki.. tvrdila, že v roce 1919 měla na zámku svého strýce, c. k. ministerského předsedy Eduarda hraběte Taaffeho, Nalžovy v Čechách možnost si „přečíst 20 až 30 stran“ s označením „Přísně tajné“. Z těchto tajných spisů se mimo jiné dozvěděla, že „Vetserová byla v naději, ve třetím či čtvrtém měsíci..“*²⁷⁸

²⁷⁷ MARKUS, G. *Causa Mayerling: život a smrt Mary Vetserové*. Praha: Naše vojsko, 1994. 196 stran. ISBN 978-80-206-1278-6. s. 80.

²⁷⁸ MARKUS, G. *Causa Mayerling: život a smrt Mary Vetserové*. Praha: Naše vojsko, 1994. 196 stran. ISBN 978-80-206-1278-6. s. 59.

Obrázek 50: Zoe Wassilko-Serecki v Nalžovech

Zdroj: BOUZEK, S. Soukromý archiv. Nalžovské Hory.

Dokumenty o smrti korunního prince Rudolfa však nebyly ani zveřejněny, ani nebyly nalezeny v pozůstalosti po hraběti Eduardovi Taaffe. Hraběnka Wassilko-Serecki ve výpovědi dále tvrdila, že byla svědkem toho, jak Eduard Taaffe později ony spisy spálil.²⁷⁹ Je pravděpodobné, že se hraběnka Wassilko-Serecki v uváděné době opravdu nacházela na zámku v Nalžovech. Zda se tak opravdu stalo a Eduard spisy zničil, či například shořely při velkém požáru zámecké knihovny v Nalžovech, nelze spolehlivě prokázat. Stejně tak se už asi nikdy nedozvíme, jaké je rozluštění záhady Mayerlingu.

²⁷⁹ MAYERLING.DE. *Volltext des Wassilko-Protokolls* [online]. [cit. 2015-02-14]. Dostupné z: www.mayerling.de.

Obrázek 51: Zámecká knihovna v Nalžovech

Zdroj: BOUZEK, S. Soukromý archiv. Nalžovské Hory.

Otázka č. 14: Co původně znamenal název “Letovy”?

Otázka č. 16: Jak byla do Čech převezena ušlechtilá plíseň, základ proslulého Nalžovského sýra?

Podrobnější informace zjistíte na webových stránkách www.PoStopachRoduTaaffe.cz. Audio nahrávkou provází historik Martin Kříž.

7.2.16 Zastavení č. 16: Krutěnice

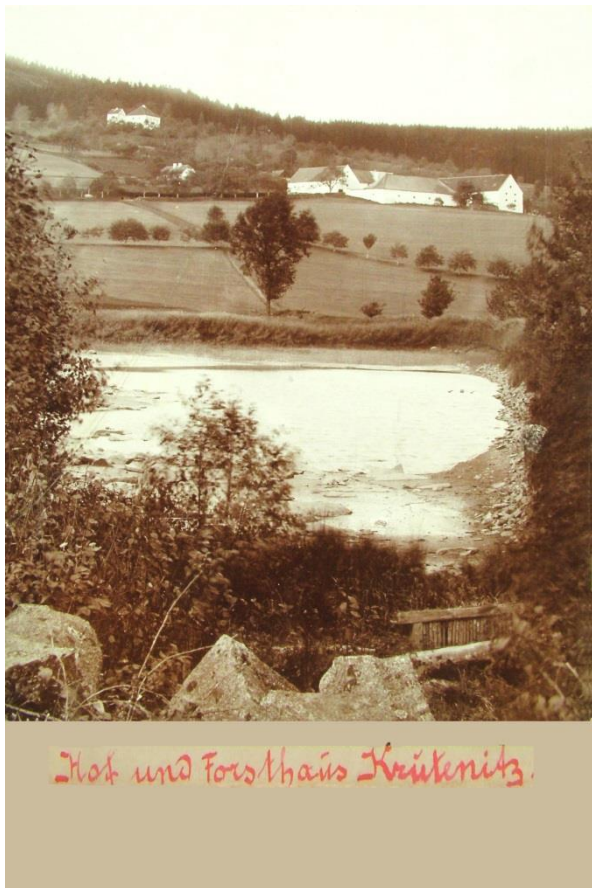
Cestou do Krutěnic jste procházeli obcí Ústaleč (lidově Oustaleč),²⁸⁰ která plynule přechází v obec Krutěnice. Vznik Ústaleče datuje do 8. – 9. století.²⁸¹ *“Krutěnice dvůr byl vystavěn asi v první polovině třináctého století hrabětem Dražkovem .. pro jeho ctitelku baronku von*

²⁸⁰ ŠŮS, M. *Ústaleč 1989*. Hrádek: Jednotné zemědělské družstvo Šumava, 1989. 51 stran. s. 1.

²⁸¹ Tamtéž, s. 1.

*Krautenitz a tento název přijala celá osada jako svůj.*²⁸² První písemná zmínka o Krutěnicích je z roku 1383, kdy byly ve vlastnictví Beneše. Panské sídlo zde postavila zřejmě až Alžběta Sedlecká z Čejkov kolem roku 1650.²⁸³ Od té doby se zde vystřídala celá řada pánů. Krutěnice byly časem připojeny k Nalžovskému panství a byly svého času majetkem rodu Taaffe.

Obrázek 52: Dvůr Krutěnice s hájovnou

Zdroj: BOUZEK, S. Soukromý archiv. Nalžovské Hory.

Rod Taaffe se svého času zasloužil o rozvoj hospodářství a zaměstnanosti v oblasti. Vlastnili například kamenolomy, pivovary, sýrárny, továrny na cihly, lihovar a několik let dokonce i cukrovar. Ten se však neujal kvůli nedostatku cukrové řepy.²⁸⁴ Dokonce se

²⁸² ŠŮS, M. *Ústaleč 1989*. Hrádek: Jednotné zemědělské družstvo Šumava, 1989. 51 stran. s. 11.

²⁸³ Tamtéž, s. 11.

²⁸⁴ STUPKA, J. *Kronika města Stříbrné Hory, 1. díl*. Nalžovské Hory: 1953. 251 stran. s. 191.

vypráví, že umělou zříceninu v lese na Prašivici (zastavení č. 5) nechal hrabě Ludvík Taaffe vybudovat právě proto, aby dal místním obyvatelům možnost si vydělat peníze v horších časech.²⁸⁵ Zřejmě ze stejného důvodu nechal době drahoty a neúrody v roce 1854 rovnat halda u kostela sv. Kateřiny (zastavení č. 12).²⁸⁶

Obrázek 53: Sýrárna v Krutěnicích

Sýrarni in Krutenitz

Zdroj: BOUZEK, S. Soukromý archiv. Nalžovské Hory.

Z podnikatelských aktivit rodu Taaffe zcela jistě stojí za zmínku výroba Nalžovského smetanového sýra, ve své době velmi známého a vyhledávaného. Nalžovský sýr byl hermelínového typu vyráběný z místního kravského mléka a vyznačoval se narůžovělou až načervenu plísní typu *Penicillium nalgiovensis*²⁸⁷, kterou irský rod Taaffe dovezl ze své domoviny. Říká se, že dostat ušlechtilou plíseň do Čech nebyl tak jednoduchý úkol, jak by se mohlo zdát. Po několika neúspěšných pokusech dovést plíseň lodí a vlakem, kdy ta vždy cestou odumřela, se nakonec plíseň podařilo převézt zarostlou v cihlách “vepřovicích” a následně ji rozšířit do stěn a stropu sýrárny v Nalžovech.²⁸⁸ Rodina Müllerů, která vlastnila Nalžovské panství spolu s Dvorem Krutěnice či nedalekým

²⁸⁵ FIBICH, O. *Co vyprávěl Slavník*. Závlekov: AgAkcent, 2012. 96 stran. ISBN 978-80-87018-15-6. s. 55.

²⁸⁶ STUPKA, J. *Kronika města Stříbrné Hory, 1. díl*. Nalžovské Hory: 1953. 251 stran. s. 235.

²⁸⁷ LACTOS COLLECTION. *Zapomenuté sýry* [online]. [cit. 2016-02-07]. Dostupné z: <http://laktoscollection.cz/>.

²⁸⁸ KŘÍŽ, M. *Nalžovské Hory v proměnách času*. Klatovy: Arkáda, 2008. 102 stran. s. 75.

Sedlečkem od roku 1937 do roku 1945²⁸⁹ pokračovala v úspěšné výrobě Nalžovského sýra.²⁹⁰

Obrázek 54: Vnitřek sýrárny v Nalžovech

Zdroj: BOUZEK, S. Soukromý archiv. Nalžovské Hory.

Oblast byla vždycky bohatá na rozličné tradice. V oblibě byla v minulosti především různá procesí. Paní Jaroslava Uhlíková v publikaci 100 let Ústalče na místní oslavy vzpomíná: *“Jsme patrně daleko široko jedinou vsí, která zvyk vítání máje drží. Nevím, zdali by se ještě dala secvičit a uvést staročeská Konopnická! V čele průvodu jel vůz tažený koňmi. Jelo se na louky Hájky, kde probíhal vlastní děj námluv a svatby Konopičky a Konopičáka. Jezdívají jsme v krojích, zpívalo se, všichni se ohromně bavili. Slavnostní bývaly i dožínky, dokonce se při nich pořádaly závody na koních. Mohla bych pokračovat dál. Maškarní průvody s Kolovečským mlýnem, který semlel baby na krásnou mladici, jednou jsme připravili i masopustní cirkus..”*²⁹¹ Některé tradice přetvárají dodnes. Například přijedete-li v období masopustu do obce Tužice (zastavení č. 21) potkáte rej masek obcházející chalupu po chalupě.

Cestou k z zastavení č. 17 si pod lesem povšimněte krutěnické myslivny, o kterém Vám více poví další zastavení.

²⁸⁹ ŠŮS, M. *Ústaleč 1989*. Hrádek: Jednotné zemědělské družstvo Šumava, 1989. 51 stran. s. 28.

²⁹⁰ ZÁMEK NALŽOVY. *Historie* [online]. [cit. 2015-10-24]. Dostupné z: <http://zameknalzovy.com/>.

²⁹¹ POKORNÝ, M. *Sto let Ústalče (1900 – 2000)*. Klatovy: Arkáda, 2003. 60 stran. s. 49.

Otázka č. 15: S jakou nevyřešenou záhadou je spojován Nalžovský zámek?

Otázka č. 17: Které zvíře pronásledovalo nebohého mladíka do myslivny?

Podrobnější informace o Ústalči, Krutěnicích, Müllerových či Nalžovském sýru zjistíte na webových stránkách www.PoStopachRoduTaaffe.cz. Audio nahrávkou provází bývalá majitelka zámku paní Müllerová.

7.2.17 Zastavení č. 17: Kamenná lavice s hlavou hada

Vrch Prašivice nebyl jediným místem, kde rod Taaffe realizoval své romantické sklony. Rádi vyjížděli na lovy i do lesů na vrších Stráž a Vidhošť. Údajně první majitel Nalžovského panství, František Xaver Taaffe, nechal zřídit kamennou lavici se z boku vyčnívající hlavou hada.²⁹² O jeho původu vypráví následující pověst:

“Hadí kámen: Jednou se v lesích na kopci Stráži toulal jeden mladík, prý syn zdejšího myslivce. Unaven sedl si na velký kámen, aby si odpočinul. Tu se pár korků od něj objevila veliká zmije, královna hadů, která tu po staletí strážila horu. Bez rozmyslu na ni vystřelil, avšak minul. Had jej začal pronásledovat přes celý les, až se mladík nakonec zachránil dole v krutěnické myslivně. Na památku té příhody byla při tom kamenném sedátku vytesána hlava hadí.”²⁹³

Obrázek 55: Kamenná hlava hada

Zdroj: Vlastní fotografie autorky

²⁹² ŠŮS, M. *Ústaleč 1989*. Hrádek: Jednotné zemědělské družstvo Šumava, 1989. 51 stran. s. 4.

²⁹³ FIBICH, O. *Co vyprávěl Slavník*. Zavlakov: AgAkcent, 2012. 96 stran. ISBN 978-80-87018-15-6. s. 22.

K myslivně, ve které se mladík ukryl se pak váže další pověst: *“Tři myslivci: Na panství nalžovském žili kdysi tři bratři. Od rána do večera by chodili nejraději po lese. Když se to dozvěděl pan hrabě a zjistil, že rozumí lesu jako málokdo, nechal pro ně postavit tři hájovny. Ty byly umístěny tak šikovně, že novopečení hajní na sebe viděli a mohli si dávat znamení. Tak vznikly hájenky v Krutěnicích, Mířenicích a na Prašivici poblíž Nalžov.”*²⁹⁴ Krutěnické hájenky jste si zajisté cestou povšimli. A věřte, že pověst nelže. V minulosti totiž na sebe všechny tři hájenky na dálku navzájem viděly.

Stříbro nebylo jediným vzácným kovem, které se v oblasti v minulosti těžilo. Dalším z nich bylo zlato. Odkazy na jeho rýžování naleznete i na dalších místech v Pošumaví, například při řece Otavě v okolí Sušice. Hezky zpracované informace k rýžování zlata naleznete v zámecké zahradě Zámku Hrádku u Sušice. Na vrchu Stráži se dle literatury minulosti nacházel i strážný hradec nad rýžovištěm zlata. To však archeologické doklady nepotvrzují.²⁹⁵ Poblíž Stráže se nacházejí stařiny po rýžování zlata a stopy povrchového dolování u již zaniklého slovanského hradiště na vrchu Hradci.²⁹⁶ Vrch budete míjet cestou do Mladic na zastavení číslo 19.

Otázka č. 17: Jak byla do Čech převezena ušlechtilá plíseň, základ proslulého Nalžovského syra?

Otázka č. 19: Z čeho byl vysochán kamenný medvídek?

Podrobnější informace o zlatu v Pošumaví zjistíte na webových stránkách www.PoStopachRoduTaaffe.cz. Audio nahrávkou stávající majitelka Dvoru Krutěnice a Sedlečka paní Ing. Poskočilová.

7.2.18 Zastavení č. 18: Kamenný medvěd

Zřejmě některý člen z rodu Taaffe *“V lese Vidhošti, nedaleko zaniklé vsi stejného jména, rozkázal nakupit kamení do tvaru keltských mohyl.”*²⁹⁷ Písemnosti místních historiků se odkazují na Ludvíka nebo na Františka Xavera.²⁹⁸ František Xaver dal údajně do smrkového lesa na Vidhošti *“obdélník smrků, chtějíc tak odlišit snad prastarý hřbitov*

²⁹⁴ FIBICH, O. *Co vyprávěl Slavník*. Zavlekov: AgAkcent, 2012. 96 stran. ISBN 978-80-87018-15-6. s. 22.

²⁹⁵ ŠŮS, M. *Ústaleč 1989*. Hrádek: Jednotné zemědělské družstvo Šumava, 1989. 51 stran. s. 6.

²⁹⁶ Tamtéž, s. 5..

²⁹⁷ JIŘÍČEK, F. *Tužice 1381 – 1981*. Praha: Obec Tužice, 1981. 43 stran. s. 8.

²⁹⁸ ŠŮS, M. *Ústaleč 1989*. Hrádek: Jednotné zemědělské družstvo Šumava, 1989. 51 stran. s. 4.

a zmizelou veš Vidhošť²⁹⁹, která se dříve na stejnojmenném vrchu nacházela. Dalším z odkazů rodu Taaffe je kamenný medvídek,³⁰⁰ u kterého se právě nacházíte.

Obrázek 56: Kamenný medvídek

Zdroj: Vlastní fotografie autorky

“Kámen, ze kterého je medvídek vysochán, byl však menhirem a svůj charakter si udržel, i když nejspíše o trochu energie přišel. Není tu ale sám. Vedle něj vidíme ležet tři další kameny. Jsou to padlé menhiry, alespoň mají stále onu typickou energii. Při ještě bližším pohledu je znát, že čtyři společníci stáli nejspíše v řadě na jakési plošince z malých kamenů a mohli tvořit megalytickou svatyni či léčivé místo.”³⁰¹

“.. bukové údolíčko je domovem luzné víly. Nikomu neublíží, ale sluší se při vstupu třeba jen v duchu hezky pozdravit a neviditelnou bytost ujistit, že nepřicházíme ve zlém úmyslu.”³⁰²

Ludvík Taaffe přikoupil k Nalžovskému panství i nedaleký Kolinec, či Jindřichovice nebo Podolí.³⁰³ Na vrchu Vidhošť se nachází patník s vytesanými písmeny “H, K, N”, která značí

²⁹⁹ ŠŮS, M. *Ústaleč 1989*. Hrádek: Jednotné zemědělské družstvo Šumava, 1989. 51 stran.s. 4.

³⁰⁰ KOLINEC. *Písemnosti. Pokorný. Kam na první jarní výlet: za tajemstvím Vidhoště, upravil Jan Vích 2008* [online]. [cit. 2016-01-24]. Dostupné z: <http://www.kolinec.eu/>.

³⁰¹ KOZÁK, P. *Tajemná místa Pošumaví*. Beroun: MH, 2004. 159 stran. ISBN 80-86720-23-3. s. 89.

³⁰² KOLINEC. *Písemnosti. Pokorný. Kam na první jarní výlet: za tajemstvím Vidhoště, upravil Jan Vích 2008* [online]. [cit. 2016-01-24]. Dostupné z: <http://www.kolinec.eu/>.

³⁰³ ZÁMEK NALŽOVY. *Historie* [online]. [cit. 2015-10-24]. Dostupné z: <http://zameknalzovy.com/>.

že se v tomto místě sbíhají tři okolní panství, a to Hrádecké (tj. Hrádek u Sušice), Kolinecké a Nalžovské. Mezník se nachází asi sto metrů jihozápadně od skalnatého vrchu Vidhoště, ze kterého dříve býval krásný výhled³⁰⁴.

Obrázek 57: Kresba zámek Kolinec

Zdroj: TAAFFE, K. *Memoirs of the family of Taaffe*. Vienna. 1856. Not published. 366 pages.

Pokud byste pokračovali z rozcestí na Vidhošti po modré na Kolinec, neopomeňte v zámeckém parku nad dnešní školou navštívit místní naučnou stezku, kde naleznete mimo jiné další zajímavé odkazy rodu Taaffe. Pokud budete pokračovat naučnou stezkou dále na Mladice, zastavte se na chvíli na kraji lesa, kde se louka okraje Ústalče dotýká. Zde se Vám otvírá krásný výhled do kraje na ves Tužice, kde se nachází zastavení č. 21.

Otázka č. 16: Které zvíře pronásledovalo nebohého mladíka do myslivny?

Otázka č. 18: Co se nacházelo na ostrůvku uprostřed rybníku Hnáň?

Další místní pověsti si přečtete na webových stránkách www.PoStopachRoduTaaffe.cz. Audio nahrávkou provází starosta Kolince.

³⁰⁴ KOLINEC. *Písemnosti. Pokorný. Kam na první jarní výlet: za tajemstvím Vidhoště, upravil Jan Vích 2008* [online]. [cit. 2016-01-24]. Dostupné z: <http://www.kolinec.eu/>.

7.2.19 Zastavení č 19: Mladice

První písemná zmínka o obci Mladice je v gruntovní knize Nalžovského a Neprachovského panství z roku 1601. Za třicetileté války v letech 1618 – 1648 táhla oblastí švédská vojska, kterými byla obec vypálena a vypleněna. Za Švihovských, roce 1654 patřily Mladice k Nalžovskému panství. Než panství koupil rod Taaffe, vlastnili je předtím ještě Pöttingové.³⁰⁵

„.. František Xaver Taaffe.. aby uctil jméno své ženy Klementiny, dal přejmenovat ves Mladice na Klementice. Tento název se mezi prostým lidem neužil. Nazýval tuto osadu dále Mladicemi, jak se i dnes jmenuje.“³⁰⁶

Obrázek 58: Klementina Bellew, manželka Františka Xavera

Zdroj: ZÁMEK NALŽOVY. *Historie* [online]. [cit. 2015-10-24]. Dostupné z: <http://zameknalzovy.com/>.

Nedaleko od obce Mladice se nachází rybník Valcha s bývalým mlýnem a nad ním vrch Hradec, na kterém v dobách dávno minulých bývalo slavníkovské hradiště, ze kterého dnes zbyly již jen terénní náznaky. *“Pod obcí je rybník Hnáň s pěkným ostrůvkem, na němž měl kdysi hrabě Taaffe dřevěný altánek.“³⁰⁷* Představte si, jaké to asi bylo sednout

³⁰⁵ JIŘÍČEK, F. *Zavlekov a okolí*. Domažlice: Typos, 1992. 30 stran. ISBN 80-900202-5-9. s. 8.

³⁰⁶ Tamtéž, s. 8.

³⁰⁷ Tamtéž, s. 8.

na loďku, doplout doprostřed rybníka a udělat si zde na ostrůvku piknik s okem upřeným na okolní krajinu. Krásný výhled na ostrůvek Hnáň je z obce Tužice (zastavení č. 21).

“Okrasou krajiny je stará lípa, jejíž stáří se odhaduje přes 750 let. Je dutá a do její dutiny se údajně vejde 10 osob. Tato lípa měla být v dávných dobách prodána za pět zlatých, avšak místní občané, zejména ženy, tomu zabránili. Pověst vypráví o tom, že když krajem táhla husitská vojska, že zde u této lípy kovaly kobyly.”³⁰⁸

Obrázek 59: Starší foto Mladic

Zdroj: JIŘÍČEK, F. *Zavlekov a okolí*. Domažlice: Typos, 1992. 30 stran. ISBN 80-900202-5-9.

Otázka č. 18: Z čeho byl vysochán kamenný medvídek?

Otázka č. 20: Jak je lidově nazývána osada Suchá?

Podrobnější informace zjistíte na webových stránkách www.PoStopachRoduTaaffe.cz. Audio nahrávkou provází kronikářka obce Zavlekov.

7.2.20 Zastavení č. 20: Zavlekov

“Obec vznikla z osady podhradní a prvá písemná zpráva je z roku 1334.”³⁰⁹ Název obce prošel dlouhým vývojem od Sawlekov, přes Zawlekowic, Zawlekov či Zamlekov. V roce 1924 zde byl *“poplužní dvůr s rozsáhlou ovocnou školkou a sýrárnou..”³¹⁰* a spadal pod Nalžovské panství, které toho času vlastnil rod Taaffe. Pod Zavlekov spadají Mladice,

³⁰⁸ JIŘÍČEK, F. *Zavlekov a okolí*. Domažlice: Typos, 1992. 30 stran. ISBN 80-900202-5-9. s. 8.

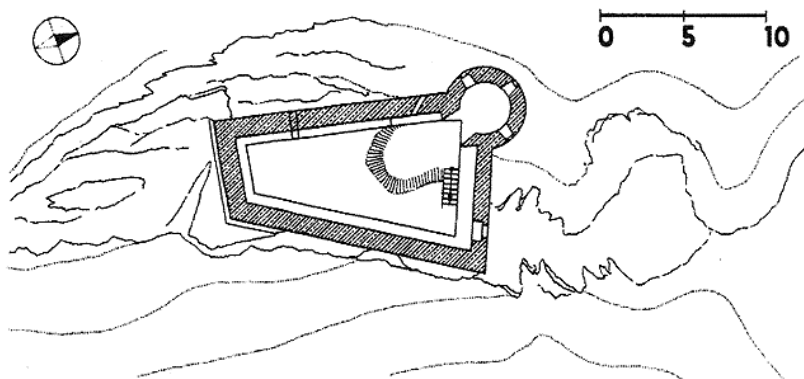
³⁰⁹ Tamtéž, s. 5.

³¹⁰ JIŘÍČEK, F. *Zavlekov a okolí*. Domažlice: Typos, 1992. 30 stran. ISBN 80-900202-5-9. s. 5.

Plichtice, Skránčice či Vlčnovy a patří k němu *“také osada Suchá, lidově nazývaná Cvrnda a hořejší mlýn na potoce Bradavka.”*³¹¹

Nad obcí se nachází zřícenina staré tvrze, kterou zřejmě nechal vystavět někdy v první polovině 14. století Dlouhomil z Velhartic.³¹² *“Z původní tvrze je dodnes patrný lichoběžníkový půdorys s válcovou baštou, která chránila vstup do objektu ze severní strany. Zachovány jsou dále sklepy bez kleneb a gotický portál v úrovni někdejšího prvního patra. Zřetelný je také příkop, jímž byla přerušena úzká skalnatá šíje, po níž se do tvrze ustupovalo. Na zbytcích tvrze byly za hraběte Taffeho, který držel Zavlekov jako součást svého panství, přistavěny v r. 1856 zdi a tvrz byla upravena na romantickou zříceninu.”*³¹³

Obrázek 60: Půdorys Zavlekovské tvrze

Zdroj: BOUZEK, S. Soukromý archiv. Nalžovské Hory.

³¹¹ Tamtéž, s. 6.

³¹² ZAVLEKOV. *Historie* [online]. [cit. 2015-08-15]. Dostupné z: <http://www.zavlekov.ic.cz/>.

³¹³ ZAVLEKOV. *Historie* [online]. [cit. 2015-08-15]. Dostupné z: <http://www.zavlekov.ic.cz/>.

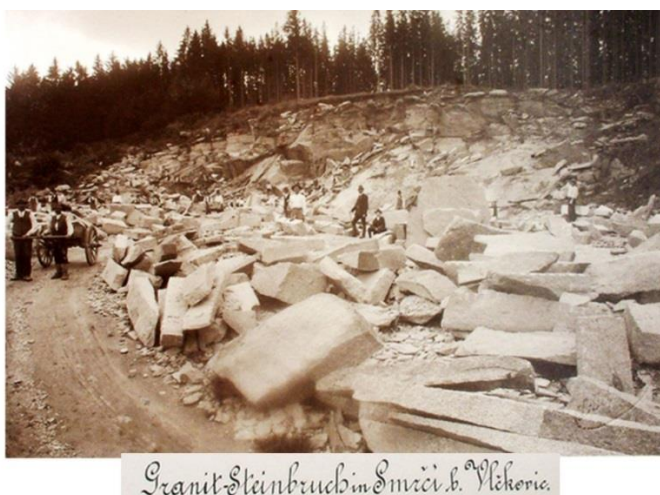
Obrázek 61: Starší foto Zavlekova se zříceninou tvrze

Zdroj: BOUZEK, S. Soukromý archiv. Nalžovské Hory.

Kraj má bohatou kamenickou historii, se kterou vás seznámí místní muzeum kamenictví nacházející se u hlavní silnice v budově novější tvrze, která zanikla a na jejích zbytcích byl vystavěn špýchar. Oblast se nachází na žulovém podloží.³¹⁴ Rod Taaffe vlastnil lom Smrčí u Kolince. Zavlekovský lom byl zatopen. Nejbližší funkční lom je v obci Tužice (zastavení č.21).

Obrázek 62: Starší fotografie lomu ve Smrčí

Zdroj: BOUZEK, S. Soukromý archiv. Nalžovské Hory.

³¹⁴ JIŘÍČEK, F. *Kamenictví v Pošumaví: Zavlekov a okolí*. Zavlekov: AgAcent, 2010. 35 stran. ISBN 978-80-87018-11-8. s. 4.

Zhruba v půli cesty do Tužic se pozorně dívejte vpravo směrem k Šumavě. Za hezkého počasí se Vám v dáli nabídne výhled na věže hradu Kašperk. Kromě pěkných pohledů do krajiny nabízí okolí obce Zavlekov i některé další zajímavosti. Pokud budete pokračovat po zelené na sever, dojdete nejprve k Hnačovskému rybníku kolem kterého vede Hnačovský vycházkový okruh. Půjdete-li po zelené dále, dojdete do Plánice, která je rodištěm slavného českého vynálezce Františka Křižíka. Pustíte-li se v Plichtici po žluté, dovede Vás Nicovskému baroknímu kostelu, který projektoval slavný architekt Kilián Ignác Dientzenhofer. Jak vidíte, ať se vydáte na jakoukoliv stranu, máte stále co objevovat.

Obrázek 63: František Křižík

Zdroj: Vlastní fotografie autorky

Otázka č. 19: Co se nacházelo na ostrůvku uprostřed rybníku Hnáň?

Otázka č. 21: Jaká tradice se v oblasti dochovala?

Podrobnější informace o Zavlekově, kamenictví a místních pověstech zjistíte na webových stránkách www.PoStopachRoduTaaffe.cz. Informace o rodném dome Františka Křižíka naleznete na <http://www.planice.cz/muzeum/>. Audio nahrávkou provází starosta obce Zavlekov.

7.2.21 Zastavení č. 21: Tužice

“Těžko se dnes asi dovíme něco o té první generaci, která tu vymýtila les, vykopala základy pro svá obydlí a začala odělavat pole. Kdo ví, kdy poprvé ve zdejších zdech zaplakalo dítě, které se už narodilo. A přece léta běžela a přece se i tady muselo žít. Z hlubin raného středověku k nám však nedoléhá ani hlásek, ani ozvěna. První záblesk

světla se objevuje až v době Karla IV. Nejstarší oficiálně potvrzená písemná zpráva pochází z roku 1381, kdy se k dědictví Ondřeje Buchty ze Lhoty hlásil u úřadu v Sušici Dlouhomil z Tužic se svým bratrem Ješkem.³¹⁵

Ves poté zažila řadu pánů. Léta patřila pod Nalžovské panství a to ještě dávno předtím, než je vlastnil rod Taaffe. V polovině 18. století bylo změněno původní číslování tužických usedlostí, takže obec čítala dvacet jedna čísel sestávajících převážně ze dvorů a chalup.³¹⁶ Přesto *“Tužice patří k místům, kde se dodnes živě dochovala tradice tzv. “jmen po chalupě”, která v běžném životě často zatlačovala skutečná příjmení, nebo se používala současně s nimi. Usedlosti nesly jméno původního majitele i po změně hospodáře a příjmení původního hospodáře bývalo nadále vztahováno na celou rodinu majitele nového.”*³¹⁷

Zvláštnost této tradice je ještě umocněna užívanými místními hovorovými tvary jmen., takže i po změně číslování byla třeba chalupa č. 19 byla “Křesákojc” (tj. Křesákovice chalupa), č. 21 “Krejčojc” (tj. Krejčovic chalupa), později “U Krejčů”, případně chalupa číslo 24, *“Protože ji postavili na hrázi rybníčka, říká se tam dodnes “U Hrázkejch.”*³¹⁸

Obrázek 64: Kresba obce Tužice

Zdroj: JIŘÍČEK, F. *Tužice 1381 – 1981*. Praha: Obec Tužice, 1981. 43 stran.

³¹⁵ JIŘÍČEK, F. *Tužice 1381 – 1981*. Praha: Obec Tužice, 1981. 43 stran. s. 3.

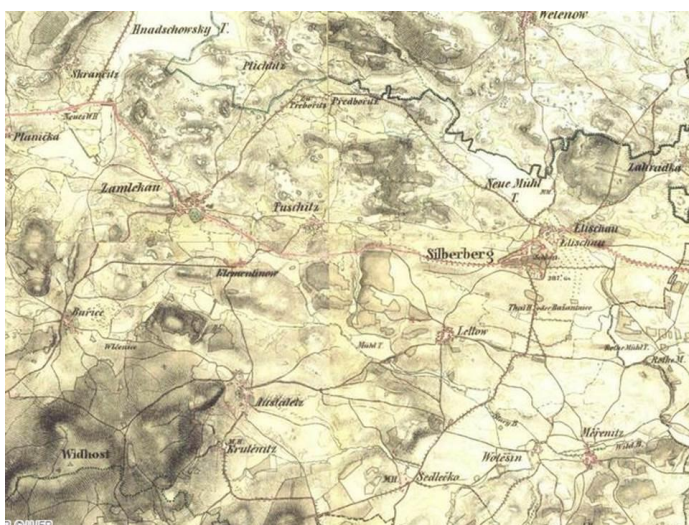
³¹⁶ Tamtéž, s. 21.

³¹⁷ JIŘÍČEK, F. *Tužice 1381 – 1981*. Praha: Obec Tužice, 1981. 43 stran. s. 21.

³¹⁸ Tamtéž, s. 24.

Popojdete-li silnicí k vjezdu do obce, naskytne se Vám překrásný rozhled na rybník Hnáň s ostrůvkem na pozadí vrchu Vidhoště s obcí Ústaleč na jejím úbočí. Silnice linoucí se před Hnání je bývalá císařská cesta.³¹⁹ Podobně jako dnešní silnice, spojovala Klatovy s Horažďovicemi a vedla ještě dál napříč dřívějším Prácheňským krajem. Vystavěná byla v letech 1809 – 1830.³²⁰ Rybák v roce 1898 napsal o Stříbrných Horách: “Císařská silnice jako stříbrná páska táhne se středem města.”³²¹ Dřívejší cesta z Nalžovských Hor na Zavlekov vedla přes Tužice lukami. Stará cesta byla po stavbě císařské silnice “skopána a urovnána”.³²² Přesto se však pozorně dívejte, kudy kráčíte a jistě cestou objevíte stopy po původní cestě.

Obrázek 65: Stará mapa oblasti

Zdroj: MAPY.CZ. Z 19. století [online]. [cit. 2015-02-10]. Dostupné z: <http://www.mapy.cz/>.

Otázka č. 20: Jak je lidově nazývána osada Suchá?

Otázka č. 22: Spatřil Michael Hannan ducha pana Taaffe?

Jak se v minulosti žilo v Tužicích zjistíte na webových stránkách www.PoStopachRoduTaaffe.cz. Audio nahrávkou provází (v zastoupení své vnučky) bývalý místní historik pan František Jiříček.

³¹⁹ JIŘÍČEK, F. *Tužice 1381 – 1981*. Praha: Obec Tužice, 1981. 43 stran. s. 2.

³²⁰ RYBÁK, J. *Dějiny města Hor Stříbrných*. Stříbrné Hory: 1898. 54 stran. s. 24.

³²¹ Tamtéž, s. 29.

³²² Tamtéž, s. 24.

7.2.22 Zastavení č. 22: A jak to bylo dál?

A jak to bylo dál poté, co se poslední Taaffe odstěhoval zpět do Irska? Ing. Eduard Karel Taaffe rozprodal svoje majetky v aukci. Jeden kousek se dostal k jistému amatérskému historikovi, který v té době ještě netušil, jak moc jej osudy rodiny Taaffe pohlítí. Tím historikem byl Michael Hannan žijící v Dublinu v Irsku.

Celé dětství vídával na stěně rodinné jídelny obraz se zasedáním anglického parlamentu. V dospělosti se začal pít po jeho původu a zjistil, že pocházel ze sbírek rodu Taaffe, který měl v anglickém parlamentu dědičné jedno křeslo. To zažehlo objevitelskou jiskru v Michaelovi a ten začal bádát. Postupem času se stal blízkým přítelem Pety Taaffe, nejbližším žijícím potomkem rodu Taaffe z větve Ellischau, která zdělila řadu uměleckých předmětů a cených písemností. Většinu dokumentů věnovala rakouskému Haus-, Hof- and Staatsarchiv ve Vídni. Obrazům rodu Taaffe z větve Ellischau Peta vyčlenila jednu síň ve svém domě v Irsku. Michael a Peta několikrát navštívili Nalžovské Hory a zámek.

Obrázek 66: Foto zleva Peta Taaffe, Veronika Zemanová, Michael Hannan

Zdroj: Vlastní fotografie autorky

Národy z britských ostrovů jsou známy svými historkami o strašidlech a nebyl by to pořádný hrad, kdyby v něm nestrašilo. Michael se domluvil se zámeckým pánem Ing. Zdeňkem Houdkem a strávil na zámku noc v naději, že se mu podaří spatřit ducha některého z Taaffů. Nestalo se tak, ale za to mu nabídl nezapomenutelný pohled na svítání v komnatách, jaké zažívali Taaffové za časů své slávy na Nalžovském panství...

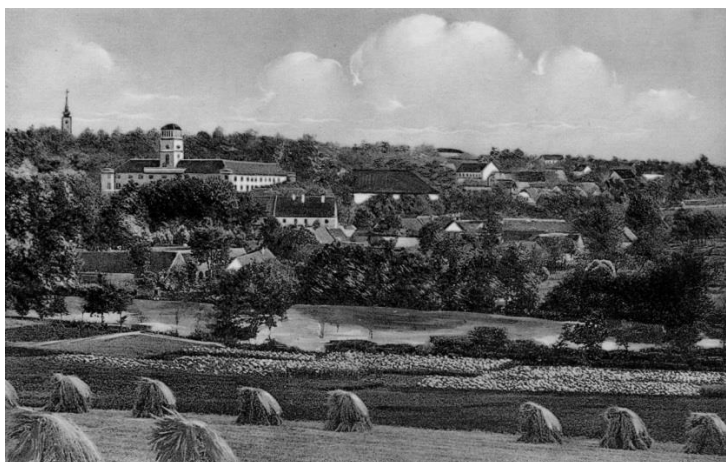
Obrázek 67: Výhled ze zámku Nalžovy

Zdroj: BOUZEK, S. Soukromý archiv. Nalžovské Hory.

Vy se pokochejte krásným pohledem na Nalžovské Hory, které před Vámi leží i se zámekem jako na dlani. Až se budete blížit zpět k Nalžovským Horám, otevře se Vám ještě závěrečný pohled na vrch Prašivici, který jako by zdravil: “Brzy opět na viděnou!”

Obrázek 68: Pohlednice Nalžovských Hor

Zdroj: BOUZEK, S. Soukromý archiv. Nalžovské Hory.

Otázka č. 21: Jaká tradice se v oblasti dochovala?

Otázka č. 1: Jaký vzácný kov se dříve těžil v Nalžovských Horách?

Více informací a fotografií získáte na webových stránkách www.PoStopachRoduTaaffe.cz.

Audio nahrávkou provází autorka stezky Veronika Zemanová.

7.3 Marketing a financování

Z analytické části této práce mimo jiné vyplývá, že oblast Nalžovských Hor má v současnosti nedostatečnou publicitu. Aby oblast měla možnost těžit z přínosů rozvoje cestovního ruchu, je důležité, aby jak oblast tak naučná stezka "Po stopách rodu Taaffe" byly dostatečně propagovány. Samozřejmě propagace není v současnosti jedinou slabou stránkou oblasti, nicméně předmětem této práce není ucelená koncepce rozvoje cestovního ruchu v oblasti, ale pouze návrh naučné stezky a její propagace za účelem doplnění stávající nabídky cestovního ruchu.

Z komerčního pohledu se v případě naučné stezky nejedná o zákazníkem placený produkt, který by jeho sponzorovi nabízel přímou finanční návratnost. Pomáhá však vytvořit ucelenější nabídku cestovního ruchu pro účastníky cestovního ruchu, kteří zvažují návštěvu oblasti Nalžovských Hor. Propagace naučné stezky by tedy měla jít ruku v ruce s propagací celé oblasti jako destinace Nalžovské Hory a geograficky by měla být propojena s propagací Plzeňského kraje, a to jak směrem dovnitř do České republiky, tak do zahraničí, se zaměřením zejména na účastníky cestovního ruchu ze sousedního Německa. Níže navrhovaná propagace by pak měla být zpracována nejenom v českém jazyce, ale i německém a anglickém, stejně jako informační tabule stezky.

Důležité je zde maximalizovat výhody plynoucích z členství v místních organizacích pro rozvoj venkova a cestovního ruchu. A dále je třeba využít synergií s obcemi Klatovy, Sušice a Horažďovice, z nichž první dvě jmenované dlouhodobě usilují o konkurenceschopnost v oblasti rozvoje cestovního ruchu mezi dalšími destinacemi v České republice a zároveň i využívají možností přeshraniční spolupráce. Demograficky by komunikace měla cílit zejména na mladé bezdětné páry, rodiny s dětmi i seniory. S ohledem na tuto skutečnost se pro účely samostatné propagace naučné stezky navrhuje autorka zaměřit z marketingových a komunikačních nástrojů zejména na prezentaci na

internetu, prostorovou propagaci a důležitým doplňkem pak budou rozličné propagační materiály ke stezce vydávané.

Prezentací na internetu se rozumí jak vytvoření a provoz samostatného webového portálu k naučné stezce, tak jeho následná prezentace na jiných webových stránkách. Portál (např. www.PoStopachRoduTaaffe.cz) by přinášel základní informace o stezce (včetně praktických informací o nejbližším zdravotnickém zařízení či opravě kol), rozšiřující informace o jednotlivých zastaveních (včetně audio verze), tak o jejím okolí a jeho atraktivitách. Inzerce naučné stezky by měla probíhat recipročně na webových stránkách okolních obcí, zařízení cestovního ruchu či okolních atraktivit. Prostorovou propagací se v tomto případě rozumí upoutávky na naučnou stezku v jejím okolí zejména formou směrových cedulí. Zároveň je důležité zajistit, aby naučná stezka byla zanesena do map, a to jak fyzických, tak na internetu (např. google maps, mapy.cz atd).

Na naučné stezce mohou probíhat různé akce, například soutěže či vzdělávání. První z akcí, která je jedním z úvodních okamžiků, kdy se o stezce dozvídá veřejnost, je její slavnostní otevření. Takové akce by mohly být propagovány i v místním tisku (např. Klatovském deníku), televizním či rozhlasovém zpravodajství z regionu či na regionálním webu (např. www.sumavanet.cz v sekci Kalendář akcí). Návštěvníkům stezky může být za úplaty nabídnuta i možnost komentované prohlídky stezky s průvodcem ve všech třech použitých jazycích.

V místě je pak vhodné naučnou stezku podpořit formou rozličných propagačních materiálů, které by mohly být k dispozici v místních ubytovacích a stravovacích zařízeních a to nejenom na trase stezky, ale i v širším okolí (včetně informačních center v okolních větších městech). Propagačními materiály se rozumí různé prospekty a letáky týkající se naučné stezky, průvodce po ní či mapky. V místech na trase by byly zároveň k dispozici i hrací kartičky, na jejichž základě by pak účastníci hry mohli čerpat výhody, jak bylo popsáno v kapitole 7.1 Návrh naučné stezky. Vedle propagačních materiálů by pak v těchto výdejních místech mohly být k dispozici materiály, jež by účastníci též mohli získat jako odměnu po prokazatelné návštěvě určitého počtu zastavení naučné stezky i suvenýry a upomínkové předměty z oblasti. Odměnou pro děti by mohly být například omalovánky nebo pexeso s místními motivy, či brožurka s místními pověstmi. Jako suvenýry a upomínkové předměty lze doporučit zejména pohlednice s místními motivy, mohly by se zde prodávat papírové modely zámku Nalžovy či umělé zříceniny Ballymote.

Pro řadu účastníků cestovního ruchu je motivací pro návštěvu místa jeho zařazení v různých hrách. Jako příklad lze uvést geocaching. Jedná se o celosvětově velice oblíbenou hru s využitím moderních technologií. Jejím smyslem je hledání/ lovení tzv. "keší" za pomoci GPS souřadnic. Keše mohou mít různou formu a úroveň obtížnosti. Tou nejzákladnější z nich jsou fyzické krabičky různé velikosti nacházející se v místech souřadnic. Krabičky nejčastěji obsahují bloček k zápisu návštěvy a mnohdy rozličné "poklady" pro děti. Na některých místech trasy naučné stezky se již v současnosti "keše" nacházejí. Pro účely naučné stezky by autorka doporučila vytvořit tzv. "multikeš". Jedná se o systém několika navzájem propojených souřadnic, kdy po rozluštění předchozích koordinátů získává hráč souřadnice poslední "keše" s údaji, kde se "poklad" nachází fyzicky.

Další hru, kterou lze pro účely propagace naučné stezky doporučit je Turistický deník, což je modernější obdoba turistických známek. Jedná se o projekt sběru tzv. Turistických vizitek (neboli Wander Cards). Těmi jsou papírové nálepky s motivem navštívené atraktivity, které hráč lepí do k tomu určeného alba (tj. Turistický deník či Wander book). Nálepky se tématicky dělí do rozličných kategorií. Účastníci hry mají možnost získat odznak znalce státu, regionu či kategorie při navštívení určitého počtu míst v České republice, na Slovensku či v Německu. Oblast Nalžovských Hor je v současnosti Turistickými vizitkami zcela nekrytá a sběr nejbližší Turistické vizitky je možný v muzeu Františka Křižíka v Plánici. Obě výše popsané hry nabízejí bezplatnou možnost rozsáhlé propagace oblasti a naučné stezky, neboť obě hry jsou velice oblíbené a rozšířené mezi veřejností a její účastníci si přes webové portály těchto her sami aktivně vyhledávají turistické cíle v oblasti, do které zamýšlejí zavítat.

Naučné stezky mohou být financovány z rozličných zdrojů. Jedná se o rozpočty jednotlivých institucí a organizací vytvářející nabídku volného času, rozpočty obcí, dotací, či ze zdrojů od soukromých dárců a investorů. Mezi instituce se řadí i neziskové spolky a sdružení, místní akční skupiny či mikroregiony, které společně čerpají na konkrétní účel dotace. Dotace mají možnost čerpat obce.

Dotacemi se nejčastěji rozumí přerozdělování financí z Evropských fondů, nejčastěji se jedná o regionální operační programy na rozvoj venkova. Jako příklad lze uvést dotační program "Podpora rozvoje venkovského cestovního ruchu v Plzeňském kraji pro rok 2016", který se zaměřuje zejména na podporu "budování venkovské a turistické

infrastruktury” a další aktivity “*vedoucí k rozvoji venkovského cestovního ruchu*”. Žadatelé zde mohou být fyzické a právnické osoby.³²³ Další příkladem je dotační program “Podpora rozvoje cykloturistiky a cyklistické dopravy v Plzeňském kraji pro rok 2016”, o který mohou žádat “*města, obce, dobrovolné svazky obcí, sdružení obcí se sídlem na území Plzeňského kraje, .. zájmová sdružení právnických osob.*”³²⁴ s tím, že výše uvedené dotace kryjí až 80% prokazatelně vynaložených nákladů.

V případě úspěšně realizované naučné stezky se nejčastěji jedná o kombinaci více typů zdrojů financování. Důležité však je, aby se jeden ze subjektů ujmul vedení při realizaci stezky a žádosti o příspěvky. V případě naučné stezky “Po stopách rodu Taaffe” autorka doporučuje, aby takovým iniciátorem byla obec Nalžovské Hory, po jejímž území většina naučné stezky vede, případně některé ze sdružení. Bohužel pro většinu sdružení je oblast Nalžovských Hor pouze okrajovou oblastí jejich zájmu. Možností pro realizaci by též bylo, pokud by do budoucna vzniklo zmiňované sdružení Taaffe, a to si realizaci naučné stezky vzalo za své. Ať už v jakémkoliv případě, autorka má o skutečnou realizaci projektu velký zájem a je připravena poskytnout svoji pomoc při vyřizování jakýchkoliv formalit či podnikání jiných kroků s realizací spojených.

³²³ PLZEŇSKÝ KRAJ. *Pravidla pro žadatele a příjemce dotace z dotačního programu „Podpora rozvoje venkovského cestovního ruchu v Plzeňském kraji pro rok 2016“* [online]. [cit. 2016-02-10]. Dostupné z: <http://www.plzensky-kraj.cz/>.

³²⁴ PLZEŇSKÝ KRAJ. *Pravidla pro žadatele a příjemce dotace z dotačního programu „Podpora rozvoje cykloturistiky a cyklistické dopravy v Plzeňském kraji v roce 2016“* [online]. [cit. 2016-02-10]. Dostupné z: <http://www.plzensky-kraj.cz/>.

ZÁVĚR

Oblast Nalžovských Hor je půvabnou destinací s bohatou historií, kterou svého času utvářel i irský šlechtický rod Taaffe. Právě tento rod ponechal v oblasti některé odkazy, které jsou zformovány do návrhu pěší a cyklistické naučné stezky s názvem „Po stopách rodu Taaffe“, jež je předmětem této práce. Naučná stezka provádí v několika zastavení po místech v Nalžovských Horách a okolí, představuje kouzlo oblasti a odhaluje její minulost, kdy pojícím prvkem je právě zmiňovaný rod Taaffe.

Smyslem této práce bylo naplnit hlavní a vedlejší cíle a potvrdit či vyvrátit hypotézy zformulované v úvodu. Hlavním cílem práce bylo připravit projekt historické naučné stezky k realizaci. V návrhové části práce byl vytvořen konkrétní návrh naučné stezky včetně jednotlivých zastavení, marketingu, financování i mechanismu, díky kterému by naučná stezka přiváděla účastníky cestovního ruchu do provozoven místních podnikatelů v oblasti cestovního ruchu. Návrh vychází ze zjištění v teoretické části práce (zejména metodologie pro tvorbu naučných stezek) a zároveň zohledňuje zjištění z analytické výzkumné části (zejména preference respondentů). Jedná se o hrubý návrh, který by v případě realizace bylo třeba rozpracovat mnohem detailněji a prodiskutovat se všemi zainteresovanými subjekty, nicméně pro účely této práce lze říci, že hlavní cíl byl naplněn.

Prvním vedlejším cílem práce bylo definovat naučnou stezku. Tento cíl byl naplněn v teoretické části práce v úvodu kapitoly 3 NAUČNÉ STEZKY.

Druhým vedlejším cílem bylo identifikovat faktory ovlivňující úspěšnost naučné stezky mezi účastníky cestovního ruchu. Tohoto cíle bylo naplněno v analyticko-výzkumné části formou dotazníkového šetření mezi respondenty v České republice (nejenom české národnosti). Respondenti v dotazníku odpovídali na dotazy, co se jim na naučných stezkách líbí, co by uvítali na nově vznikající naučné stezce, či čeho by se naopak doporučili vyvarovat. Zjištění byla pro zjednodušení rozčleněna do několika skupin a byla zohledněna v návrhové části práce.

Třetím vedlejším cílem bylo analyzovat znalost destinace Nalžovských Hor respondenty dotazníkového šetření. Jak již formulace cíle napovídá, tohoto cíle bylo dosaženo formou dotazníkového šetření, ze kterého vyplynulo, že většina respondentů neměla v době

vyplňování dotazníků o atraktivitách v oblasti Nalžovských Hor žádné povědomí (79% dotazovaných) a nikdy ji nenavštívila (90% dotazovaných).

Čtvrtým vedlejším cílem bylo zvýšit povědomí o destinaci Nalžovské Hory. Tento cíl souvisí s předchozím cílem. K jeho naplnění došlo formou dotazníkového šetření, které již samo o sobě zvýšilo povědomí o destinaci mezi respondenty. K dalšímu zvýšení povědomí o destinaci by došlo v případě realizace práce a s ní souvisejících marketingových aktivit.

Pátým a posledním vedlejším cílem práce bylo zpřístupnit historii rodu Taaffe veřejnosti. Kapitola 5 PŘEDSTAVENÍ HISTORIE RODU TAAFFE je stručnou kompilací historie rodu Taaffe od jeho prvních písemně doložených počátků v Irsku přes přehled hlavních představitelů rodové linie Ellischau působících na Nalžovském panství v dnešní České republice. Tím bylo dosaženo i pátého vedlejšího cíle práce, která bude následně přístupná veřejnosti a tudíž jí tak bude umožněno i nadále zpřístupňovat historii rodu Taaffe. K širšímu zpřístupnění historie rodu Taaffe by dále došlo v případě realizace naučné stezky „Po stopách rodu Taaffe“.

Pro účely práce byly zformulovány následujících hypotézy: Hypotéza č. 1: Předpokládá se, že většina respondentů dotazníkového šetření nenavštívila oblast Nalžovské Hory. Tato hypotéza byla potvrzena formou dotazníkového šetření v analyticko-výzkumné části, jehož výstupem bylo, že 90% dotazovaných oblast Nalžovských Hor do doby vyplnění dotazníku nikdy nenavštívila.

Hypotéza č. 2: Předpokládá se, že většina místních respondentů ankety nezná přínos rodu Taaffe pro danou oblast. Většina místních respondentů (92%) již slyšela o irském rodu Taaffe, většina z nich však má pouze částečné povědomí o jejich odkazu v dané oblasti. V průměru na dotaz ohledně povědomí o souvislosti jednotlivých atraktivit v oblasti s rodem Taaffem odpovědělo kladně pouze 47% dotazovaných místních obyvatel, čímž byla hypotéza potvrzena.

Hypotéza č. 3: Předpokládá se, že většina respondentů dotazníkového šetření a ankety má zájem o naučné stezky. Hypotéza byla též potvrzena, neboť o stezku projevilo zájem 84% respondentů dotazníkového šetření a 94% respondentů ankety, což v součtu činí 88% všech dotazovaných.

Hypotéza č. 4: Předpokládá se, že většina oslovených místních zastupitelů má zájem o naučnou stezku „Po stopách rodu Taaffe“ ruchu v oblasti. Tato hypotéza bylo potvrzena formou rozhovorů s místními zastupiteli obcí, na jejichž území by se stezka nacházela. Zájem o naučnou stezku potvrdily všechny tři oslovené obce. Byl však podmíněn financemi a jejich případnou návratností.

Hypotéza č. 5: Předpokládá se, že většina místních podnikatelů v oblasti cestovního ruchu na trase plánované naučné stezky má o její realizaci zájem. Z oslovených místních podnikatelů většina (tj. 67% dotazovaných) projevila o naučnou stezku zájem, čímž byla hypotéza číslo pět potvrzena.

Závěrem lze tedy konstatovat, že prací bylo naplněno všech vytyčených cílů a veškeré hypotézy byly potvrzeny. Hlavním přínosem práce je to, že tvoří solidní základ pro případnou realizaci této naučné stezky, neboť většina dotazovaných by naučnou stezku v oblasti uvítala. Vzhledem k tomu že i starostové i místní podnikatelé v oblasti Nalžovských Hor projevily zájem být o výsledku práce informováni a v případě nalezení (nejlépe externích) finančních zdrojů jsou na ni ochotni se i podílet, autorka věří, že se naučnou stezku podaří i ve skutečném životě zrealizovat.

Z pohledu autorky by naučná stezka byla zajímavou příležitostí pro doplnění stávající nabídky cestovního ruchu v oblasti Nalžovských Hor, u které je v současnosti prostor jak pro její rozšíření, tak zkvalitnění, aby se destinace stala konkurenceschopnou. Rozvoj cestovního ruchu v oblasti za předpokladu jeho udržitelnosti by sebou nesl řadu přínosů, ze kterých by mohli těžit jak účastníci cestovního ruchu, tak i místní obyvatelé. Případná realizace by tak mohla zvýšit atraktivitu destinace pro její návštěvníky, přispět k multiplikačnímu efektu cestovního ruchu a mimo jiné i zachovat odkaz rodu Taaffe pro budoucí generace.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Seznam použitých českých zdrojů

BAROCH, M.: *Heraldika a genealogie: ročník 42 – 2008, číslo 1 – 2*. Klub pro českou heraldiku a genealogii: 2008. ISSN 0232-0304.

BOUZEK, S. Soukromý archiv. Nalžovské Hory.

BUBEN, M. *Encyklopedie heraldiky*. Praha: Libri, 1994. 459 stran. ISBN 80-85983-68-0.

CERMAN I. *Chotkové: Příběh úřednické šlechty*. Praha: Nakladatelství Lidové Noviny, 2008. 576 stran. ISBN 978-80-7106-977-5.

ČEŘOVSKÝ J. a A. ZÁVESKÝ. *Stezky k přírodě*. Praha: SPN. 1989. 240 stran. ISBN 80-04-22378-8.

DRÁBEK K. *Naučné stezky a trasy III: Karlovarský a Plzeňský kraj*. Dokořán, 2008. 248 stran. ISBN 978-80-7363-167-3.

FIBICH, O. *Co vyprávěl Slavník*. Zavlekov: AgAkcent, 2012. 96 stran. ISBN 978-80-87018-15-6.

HAMARNEH I. *Mezinárodní cestovní ruch*. Praha: UJAK, 2014. 128 stran. ISBN 978-80-7452-040-2.

HAMANN, B. *Rudolf, korunní princ a rebel*. Praha: Odeon, 1993. 436 stran. ISBN 80-207-0433-7

HERRE, F. *Císař František Josef I.: Jeho život – jeho doba*. Ikar: Praha, 1998. 432 stran. ISBN 80-7202-336-5.

HESKOVÁ, M. a kol. *Cestovní ruch pro vyšší odborné školy a vysoké školy*. Praha: Fortuna, 2006. 216 stran. ISBN 80-7168-948-3.

HORÁKOVÁ, H. *Strategický marketing*. Praha: Grada, 2003. 200 stran. ISBN 80-247-0447-1.

HRDLIČKA, M. *Křížákův rodný kraj: Monografie Plánického okresu*. Klatovy: 1946. 203 stran.

HÝR, M. *Dovolené v Evropě mizí*. Praha: Metro, č. 26, 8.2. 2016. 13 stran. s. 4.

- JELÍNEK, M., KOZUBKOVÁ, J. a P. KOSTEČKA. *Realizace návštěvnické infrastruktury*. AOPK ČR: Praha, 2009. 16 stran. ISBN: 978-80-87051-64-1.
- JIRÍČEK, F. *Kamenictví v Pošumaví: Zavlekov a okolí*. Zavlekov: AgAcent, 2010. 35 stran. ISBN 978-80-87018-11-8.
- JIRÍČEK, F. *Zavlekov a okolí*. Domažlice: Typos, 1992. 30 stran. ISBN 80-900202-5-9.
- JIRÍČEK, F. *Tužice 1381 – 1981*. Praha: Obec Tužice, 1981. 43 stran.
- KLOSTERMANN, K. *Červánky mého mládí*. Praha : Jos. R. Vilímek, 1926. 384 stran.
- KOBLASA P. a D. KOVÁŘ. *Panská sídla jižních Čech*. České Budějovice: Veduta, 2003. 216 stran. ISBN 80-903040-5-2.
- KOZÁK, P. *Tajemná místa Pošumaví*. Beroun: MH, 2004. 159 stran. ISBN 80-86720-23-3.
- KŘÍŽ, M. *Nalžovské Hory v proměnách času*. Klatovy: Arkáda, 2008. 102 stran.
- POKORNÝ, M. *Letovské letopisy*. Klatovy: Arkáda, 2004. 36 stran.
- POKORNÝ, M. *Sto let Ústalče (1900 – 2000)*. Klatovy: Arkáda, 2003. 60 stran.
- MALÁ, V. *Základy cestovního ruchu*. Praha: VŠE, 2002. 100 stran. ISBN 80-245-0439-1.
- MALÁ, V. *Cestovní ruch (vybrané kapitoly)*. Praha: VŠE, 1999. 83 stran. ISBN 80-7079443-7.
- MARKUS, G. *Causa Mayerling: život a smrt Mary Vetserové*. Praha: Naše vojsko, 1994. 196 stran. ISBN 978-80-206-1278-6.
- MAŠEK P. *Modrá krev: Minulost a přítomnost 445 šlechtických rodů v českých zemích*. Mladá Fronta: Praha, 2003. 336 stran. ISBN 80-204-1049-X.
- NÁRODNÍ PAMÁTKOVÝ ÚSTAV. *Památky západních Čech*. Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Plzni: Plzeň, 2011. 118 stran. ISBN 978-80-85035-06-3.
- PETRŮ, Z. *Základy ekonomiky cestovního ruchu*. Praha: Idea servis, 1999. 107 stran. ISBN 80-85970-29-5.
- PALATKOVÁ, M. a J. ZICHOVÁ. *Ekonomika turismu: Turismus České republiky*. Praha: Grada Publishing, 2014. 264 stran. ISBN 978-80-247-3643-3.

- PROFOUS, A. *Místní jména v Čechách: Jejich vznik, původní význam a změny. Díl I. A - H.* Praha: Československá Akademie Věd, 1954. 726 stran.
- PROFOUS, A. *Místní jména v Čechách: Jejich vznik, původní význam a změny. Díl II. CH - L.* Praha: Československá Akademie Věd, 1949. 705 stran.
- PROFOUS, A. *Místní jména v Čechách: Jejich vznik, původní význam a změny. Díl IV. S - Ž.* Praha: Československá Akademie Věd, 1957. 864 stran.
- REBROVÁ, A. *Zaniklý zámek Ráj v osudech staletí.* Karviná: Oddělení správy zámku a památkové péče, 2002. 119 stran. ISBN 80-238-9542-7.
- RYBÁK, J. *Dějiny města Hor Stříbrných.* Stříbrné Hory: 1898. 54 stran.
- SCHNEIDER, J., FIALOVÁ, J. a I. VYSKOT. *Krajinná rekreologie I.* 1. vyd. Brno: Mendelova zemědělská a lesnická univerzita v Brně, 2008. 140 stran. ISBN 978-80-7375-200-2.
- SCHNEIDER, J., FIALOVÁ, J. a I. VYSKOT. *Krajinná rekreologie II.* 1. vyd. Brno: Mendelova zemědělská a lesnická univerzita v Brně, 2009. 132 p. ISBN 978-80-7375-357-3.
- STUPKA, J. *Kronika města Nalžovské Hory, Druhý díl.* Nalžovské Hory: 1955. 279 stran.
- STUPKA, J. *Kronika města Stříbrné Hory, 1. díl.* Nalžovské Hory: 1953. 251 stran.
- ŠŮS, M. *Ústaleč 1989.* Hrádek: Jednotné zemědělské družstvo Šumava, 1989. 51 stran.
- TITTELBACHOVÁ, Š. *Turismus a veřejná správa.* Praha: Grada Publishing, 2011. 200 stran. ISBN 978-80-247-3842-0.
- ÚLOVEC, J. *Hrady, zámky a tvrze Klatovska.* Praha: Libri, 2004. 275 stran. ISBN 80-7277-240-6.
- VELČOVSKÝ, V. *Nesoužití. Česko-německá jazyková politika 18.-20. století.* Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2014. 349 stran. ISBN 978-80-7422-298-6.
- WOITSCH, J. a K. PAUKNEROVÁ. *Metodika pro prezentaci sídelního a krajinného prostoru a kulturního dědictví prostřednictvím tvorby naučných stezek.* Plzeň: Západočeská univerzita, 2013. 44 stran.

Seznam použitých zahraničních zdrojů

HANNAN M. *Taaffe*. Not published. 39 pages.

TAAFFE, K. *Memoirs of the family of Taaffe*. Vienna. 1856. Not published. 366 pages.

WURZBACH, C. von. *Die Grafen Taaffe aus dem Biographischen Lexikon des Kaiserthums Oesterreich (XLII. Band)*. Hof- und Staatsdruckerei: Wien. 1880.

Seznam použitých internetových zdrojů

ADVENTURE GOLF PLZEŇ. *Co je adventure golf*. [online]. [cit. 2015-12-20]. Dostupné z: <http://www.adventuregolfplzen.cz/>.

AGAKCENT [online]. [cit. 2015-08-24]. Dostupné z: <http://www.agakcent.cz/>.

ASOCIACE LANOVÉ DOPRAVY. *Ski atlas. Lyžařský areál Veselice ve Velharticích* [online]. [cit. 2015-12-24]. Dostupné z: <http://www.aldr.cz/>.

CONSTITUTION SOCIETY. *The Act of Settlement of Ireland* [online]. [cit. 2015-10-17]. Dostupné z: <http://www.constitution.org/>.

CZECHIT – Institute for Strategic Studies on Tourism, o.p.s. *Marketingová koncepce cestovního ruchu 2013-2020*. Praha. 2012. [online]. [cit. 2015-05-05]. 178 stran. Dostupné z: <http://www.czechtourism.com/>.

CZECHTOURISM. *Mapa turistických regionů a oblastí, kontakty* [online]. [cit. 2015-12-13]. Dostupné z: <http://www.czechtourism.cz/>.

CZECHTOURIMS. *Marketingový plán agentury CzechTourism na rok 2015*. [online]. [cit. 2015-08-10]. 54 stran. Dostupné z: <http://www.czechtourism.com/>.

ČESKÝ SVAZ OCHRÁNCŮ PŘÍRODY STRAKONICE. *Zájezdy pořádané ČSOP Strakonice. Přehled 1974 - 2015* [online]. [cit. 2015-12-24]. <http://www.csop-strakonice.net/>.

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚRAD. *Veřejná databáze* [online]. [cit. 2015-12-18]. Dostupné z: <https://vdb.czso.cz>.

FINANCE.CZ. *Rejstřík.finance. Potápěčský klub Erebos* [online]. [cit. 2015-08-08]. Dostupné z: <http://rejstrik.finance.cz/>.

GEMDAT.ORG. Taaffeite [online]. [cit. 2015-10-23]. Dostupné z: <http://www.gemdat.org/>.

HOFMAN, P. *Minerály a lokality. Lokality. Plzeňský kraj. Ústaleč* [online]. [cit. 2015-12-25]. Dostupné z: <http://minerals.webgarden.cz/>.

HRADEŠICE [online]. [cit. 2015-08-15]. Dostupné z: <http://www.hradesice.cz/>.

JELÍNEK, M., KOZUBKOVÁ, J., KOSTEČKA, P. a T. VENCÁLEK. *Realizace návštěvnické infrastruktury*. Praha: Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky, 2009. 16 stran. ISBN 978-80-87051-64-1.

KAISERIN.ELISABETH.BLOG. *František Josef I.* [online]. [cit. 2015-02-14]. Dostupné z <http://kaiserin-elisabeth.blog.cz/>.

KAŠPERSKÉ HORY. *Památky na dolování zlata*. [online] [cit. 2016-01-02]. Dostupné z: <http://www.kasperske-hory.cz/>.

KLATOVY [online]. [cit. 2015-07-20]. Dostupné z <http://www.klatovy.cz/>.

KPMG. *Koncepce rozvoje cestovního ruchu Plzeňského kraje pro období 2014 – 2020* [online]. [cit. 2015-06-15]. Dostupné z: <http://www.plzensky-kraj.cz/>.

LACTOS COLLECTION. *Zapomenuté sýry* [online]. [cit. 2016-02-07]. Dostupné z: <http://laktoscollection.cz/>.

LANDA M. *Značení cyklotras: Závazná metodika značení KČT, díl N* [online]. [cit. 2015-08-20]. Klub českých turistů, 2014. 62 stran.

HOFMAN, P. *Minerály a lokality*. [online]. [cit. 2015-12-25]. Dostupné z: <http://minerals.webgarden.cz/>.

HORAŽĎOVICE. *Organizační struktura. Odbor památkové péče, školství a kultury* [online]. [cit. 2015-07-25]. Dostupné z: <http://www.muhorazdovice.cz/>.

HORAŽĎOVICE. *Strategický plán rozvoje charakteru a image města Horažďovice*. [online]. Město Horažďovice [cit. 2015-06-12]. 4 strany. Dostupné z: <http://www.muhorazdovice.cz/>.

KOLINEC. *Písemnosti. Pokorný. Kam na první jarní výlet: za tajemstvím Vidhoště, upravil Jan Vích 2008* [online]. [cit. 2016-01-24]. Dostupné z: <http://www.kolinec.eu/>.

MAPY.CZ. [online]. [cit. 2015-12-23]. Dostupné z: <http://www.mapy.cz/>.

MAYERLING.DE. *Volltext des Wassilko-Protokolls* [online]. [cit. 2015-02-14]. Dostupné z: www.mayerling.de.

MIKROREGION PRÁCHEŇSKO [online]. [cit. 2015-08-25]. Dostupné z: <http://http://www.prachensko.org/>.

MINISTERSTVO DOPRAVY. *Národní strategie rozvoje cyklistické dopravy České republiky pro léta 2013 – 2020* [online]. 43 stran. [cit. 2015-06-12]. Dostupné z: <http://www.cyklodoprava.cz/>.

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ. *Koncepce státní politiky cestovního ruchu na období 2014 – 2020*. [online]. Září 2012. [cit. 2015-04-24]. 96 stran. Dostupné z: <http://www.mmr.cz/>.

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ. *Příjezdový cestovní ruch 3. čtvrtletí 2015* [online]. 2015. STEM/MARK [cit. 2015-12-25]. Dostupné z: <http://www.mmr.cz/>.

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ. *Příjezdový cestovní ruch v roce 2014* [online]. 2015. STEM/MARK [cit. 2015-05-10]. 41 stran. Dostupné z: <http://www.mmr.cz/>.

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ. *Výjezdový a domácí cestovní ruch 2014* [online]. 3 strany. [cit. 2015-25-12]. Dostupné z: <http://www.mmr.cz/>.

MÍSTNÍ AKČNÍ SKUPINA POŠUMAVÍ. *Studie dalšího rozvoje cestovního ruchu zaměřeného na tvorbu a prodej balíčků a produktů v území MAS Pošumaví* [online]. Místní akční skupina Pošumaví, duben 2012 [cit. 2015-05-01]. Dostupné z: <http://www.posumavi.jz.cz/>.

NALŽOVSKÉ HORY [online]. [cit. 2015-07-18]. Dostupné z: <http://www.nalzovskehory.cz/munh/>.

NALŽOVSKÉ HORY [online]. [cit. 2015-08-15]. Dostupné z: <http://www.sumavanet.cz/nh/>.

NOVINKY.CZ. *Kolinec se pyšní nově upraveným zámeckým parkem* [online]. 5.7.2012 [cit. 2015-12-23]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/>.

OBČANSKÉ SDRUŽENÍ KAREL KLOSTERMANN – SPISOVATEL ŠUMAVY. [online]. [cit. 2015-02-21]. Dostupné z: <http://klostermann.wz.cz/>.

PERNICA M. a P. RYCHTECKÝ. *Učební texty pro značkaře, díl M: Vývoj turistického značení u nás a značení turistických tras ve většině evropských zemí* [online]. Klub českých turistů: 2012. 74 stran. [cit. 2015-09-02]. Dostupné z <http://www.kct.cz/>.

PLÁNICKO z.s.p.o. [online]. [cit. 2015-08-30]. Dostupné z: <http://www.planicko.jz.cz/>.

PLZEŇSKÝ KRAJ. *Koncepce rozvoje cestovního ruchu Plzeňského kraje pro období 2014 – 2020* [online]. KMPG. Prosinec 2013. 70 stran. [cit. 2015-06-15]. Dostupné z: <http://www.plzensky-kraj.cz/>.

PLZEŇSKÝ KRAJ. *Koncepce rozvoje cykloturistiky a cyklodopravy v Plzeňském kraji* [online]. Plzeňský kraj, srpen 2012 [cit. 2015-07-30]. Dostupné z: <http://www.turisturaj.cz/>.

PLZEŇSKÝ KRAJ. *Naučné stezky Klatovsko* [online]. [cit. 2015-12-21]. Dostupné z <http://www.plzensky-kraj.cz/>.

RADA MĚSTA KLATOV VE SPOLUPRÁCI S ODBORY MĚSTSKÉHO ÚŘADU A MĚSTEM ŘÍZENÝMI ORGANIZACEMI. *Strategie rozvoje města Klatovy v letech 2010 – 2015* [online]. Klatovy, 2010 [cit. 2015-04-30]. Dostupné z: <http://www.klatovy.cz/>.

PLZEŇSKÝ KRAJ. *Pravidla pro žadatele a příjemce dotace z dotačního programu „Podpora rozvoje cykloturistiky a cyklistické dopravy v Plzeňském kraji v roce 2016“* [online]. [cit. 2016-02-10]. Dostupné z: <http://www.plzensky-kraj.cz/>.

PLZEŇSKÝ KRAJ. *Pravidla pro žadatele a příjemce dotace z dotačního programu „Podpora rozvoje venkovského cestovního ruchu v Plzeňském kraji pro rok 2016“* [online]. [cit. 2016-02-10]. Dostupné z: <http://www.plzensky-kraj.cz/>.

REGIONÁLNÍ INFORMAČNÍ SERVER. *Zavlekov* [online]. [cit. 2015-09-10]. Dostupné z: <http://www.risy.cz/>.

REGIONÁLNÍ ROZVOJOVÁ AGENTURA ŠUMAVA. *Co přináší cestovní ruch místním lidem*. Dukase. 2007. 6 stran.

REGIONÁLNÍ ROZVOJOVÁ AGENTURA PLZEŇSKÉHO KRAJE o.p.s [online]. [cit. 2015-07-20]. Dostupné z: <http://www.rra-pk.cz/>.

SKIAREÁL KOCOUROV. *Úvodní strana* [online]. [cit. 2015-12-24]. Dostupné z: <http://www.skikocourov.cz/>.

SPOLEK NA OBNOVU VENKOVA [online]. [cit. 2015-08-25]. Dostupné z: <http://www.spov.org/>.

SUŠICE. *Úvodní stránka* [online]. [cit. 2015-12-13]. Dostupné z: <http://www.mestosusice.cz/susice/>.

SUŠICE BRÁNA ŠUMAVY. *Úvodem* [online]. [cit. 2015-12-22]. Dostupné z: <http://www.susicebranasumavy.cz/>

ŠANCE PRO DRAHA. Proč draha zachraňovat? [online]. [cit. 2015-02-01]. Dostupné z: <http://www.sanceprodraha.cz/>.

ŠUMAVANET. *Kašperské Hory* [online] [cit. 2016-01-02]. Dostupné z: <http://www.sumavanet.cz/>.

TRAVEL TRAGE GAZETTE [online]. *Žofínské forum: Zákon o cestovních ruchu nebude, 25,5 milionů turistů v ČR* [cit. 2015-07-02]. Dostupné z: <http://www.ttg.cz/zofinske-forum-zakon-o-cestovnim-ruchu-nebude-255-milionu-turistu-v-cr/>.

TUŽICE [online]. [cit. 2015-08-15]. Dostupné z: <http://www.tuzice.ic.cz/>.

VALTR, P.: *Územní plan Nalžovské Hory* [online]. [cit. 2015-12-23]. Plzeň: UrbioProjekt Plzeň. 2013. 68 stran. s. 5. Dostupné z: <http://www.nalzovskehory.cz/>.

ZÁJMOVÉ SDRUŽENÍ PRÁVNICKÝCH OSOB SLAVNÍK [online]. [cit. 2015-08-25]. Dostupné z: <http://www.slavnik.jz.cz/>.

ZÁMEK HRÁDEK. *Hotel. Tipy na výlety. Vycházkové trasy okolím Hrádku* [online]. [cit. 2015-12-22]. Dostupné z: <http://www.zamekhradec.cz/>.

ZÁMEK NALŽOVY [online]. [cit. 2015-10-24]. Dostupné z: <http://zameknalzovy.com/>.

ZAVLEKOV [online]. [cit. 2015-08-15]. Dostupné z: <http://www.zavlekov.ic.cz/>.

SEZNAM OBRÁZKŮ, GRAFŮ A TABULEK

Seznam obrázků

Obrázek 1: Rod Taaffe, linie Ellischau	34
Obrázek 2: Mapa pěší trasy naučné stezky	88
Obrázek 3: Mapa cyklistické trasy naučné stezky	89
Obrázek 4: Schéma informační tabule	93
Obrázek 5: Původní znak města a nový znakem města, na kterém je červený štít s překříženými hornickým želízkem s mlátkem a okřídleným stříbrných andělem nad štítem.	95
Obrázek 6: Pohlednice Stříbrné Hory náměstí	95
Obrázek 7: Starší foto hostince, před kterým se nachází první zastavení	96
Obrázek 8: Mikuláš Taaffe.	97
Obrázek 9: Obrázek Nalžovských Hor s dominantou zámku, kopie obrazu (kolorovaná kresba) z roku 1836.	98
Obrázek 10: Kresba zámku Nalžovy	99
Obrázek 11: Dvě dobové fotografie interiéru zámku	99
Obrázek 12: Rodina Chotků	101
Obrázek 13: Rybníky v okolí byly využívány jako plovárny. Dřevená budka na obrázku byla převlékárna pro plavce.	102
Obrázek 14: Mlýn po rybníkem Novcem	102
Obrázek 15: Mapa areálu Prašivice se vyznačenými cestami a stavbami s popisky.	103
Obrázek 16: Rudolf Taaffe	104
Obrázek 17: Pivovar v Nalžovech	105
Obrázek 18: František Taaffe	106
Obrázek 19: Ludvík Taaffe	106
Obrázek 20: Ballymote v Irsku	107
Obrázek 21: Foto zámku Ellischau z Prašivice	108
Obrázek 22: Umělá zřícenina	108
Obrázek 23: Drak na pohlednici	109
Obrázek 24: Později byly podél cest rozmístěny lavičky a pěšiny byly lemovány dřevěnými malovanými hřiby	110

Obrázek 25: Drak dříve vykukující s lesa	111
Obrázek 26: Dřívější vzhled gloriety	112
Obrázek 27: Nábytek z březového dříví	112
Obrázek 28: Erb rodu Taaffe na rodinném albu	113
Obrázek 29: Gloriet s vřesovištěm	114
Obrázek 30: Karel (Charles) Taaffe	115
Obrázek 31: Starší obrázek hájovny na Prašivici	116
Obrázek 32: Čertův kámen	117
Obrázek 33: Těchonická draha	118
Obrázek 34: Císař František Josef	119
Obrázek 35: Eduard Taaffe	120
Obrázek 36: Eduard za pracovním stolem	121
Obrázek 37: Starší foto kaple u sv. Antonína	122
Obrázek 38: Malý Eduard Karel, nazývaný Yaxi a jeho otec Jindřich Taaffe	123
Obrázek 39: Jindřich Taaffe	124
Obrázek 40: Bertha Suttnerová	125
Obrázek 41: Svatební foto Eduard Karla s Mabel Anne Grace MacLaughlin	126
Obrázek 42: Eduard Karel	127
Obrázek 43: Dřívější pohled na kostel svaté Kateřiny	127
Obrázek 44: Karel Klostermann	128
Obrázek 45: Úryvek z kroniky	129
Obrázek 46: Mříenická hájovna	130
Obrázek 47: Starší foto kapličky	132
Obrázek 48: Korunní princ Rudolf	133
Obrázek 49: Mary Vetserová	134
Obrázek 50: Zoe Wassilko-Serecki v Nalžovech	135
Obrázek 51: Zámecká knihovna v Nalžovech	136
Obrázek 52: Dvůr Krutěnice s hájovnou	137
Obrázek 53: Sýrárna v Krutěnicích	138
Obrázek 54: Vnitřek sýrárny v Nalžovech	139
Obrázek 55: Kamenná hlava hada	140
Obrázek 56: Kamenný medvídek	142
Obrázek 57: Kresba zámek Kolinec	143

Obrázek 58: Klementina Bellew, manželka Františka Xavera	144
Obrázek 59: Starší foto Mladic	145
Obrázek 60: Půdorys Zavlekovské tvrze	146
Obrázek 61: Starší foto Zavlekova se zříceninou tvrze	147
Obrázek 62: Starší fotografie lomu ve Smrčí	147
Obrázek 63: František Křížík	148
Obrázek 64: Kresba obce Tužice	149
Obrázek 65: Stará mapa oblasti	150
Obrázek 66: Foto zleva Peta Taaffe, Veronika Zemanová, Michael Hannan	151
Obrázek 67: Výhled ze zámku Nalžovy	152
Obrázek 68: Pohlednice Nalžovských Hor	152
Obrázek 69: QR kód	I
Obrázek 70: Bluetooth	I
Obrázek 71: Příklad značení naučné stezky Klubem českých turistů	II
Obrázek 72: Příklad značení cyklistické trasy Klubem českých turistů	II
Obrázek 73: Místní značení na Prašivici	III
Obrázek 74: Místní značení na Vidhošti	III

Seznam grafů

Graf 1: Slyšel(a) jste o některé z uvedených atraktivit oblasti Nalžovských hor?	47
Graf 2: Navštívil(a) jste již v minulosti oblast Nalžovských hor v Plzeňském kraji?	50
Graf 3: Povědomí místních obyvatel o odkazu rodu Taaffe v oblasti	53
Graf 4: Zájem o naučnou stezku mezi respondenty dotazníkového šetření a ankety	54
Graf 5: Zájem místních zastupitelů o navrhovanou naučnou stezku	59
Graf 6: Zájem místních podnikatelů o naučnou stezku	61
Graf 7: Dotazníkové šetření: Navštívil(a) jste již v minulosti Klatovsko?	XVI
Graf 8: Dotazníkové šetření: Slyšel(a) jste o některé z níže uvedených atraktivit oblasti Nalžovských hor?	XVI
Graf 9: Dotazníkové šetření: Slyšel(a) jste o irském šlechtickém rodu Taafe?	XVII
Graf 10: Dotazníkové šetření: Navštěvujete naučné stezky?	XVII
Graf 11: Dotazníkové šetření: Jsou naučné stezky hlavním či vedlejším cílem vaší cesty?	XVIII

Graf 12: Dotazníkové šetření: Jaký typ naučných stezek Vás zajímá?	XVIII
Graf 13: Dotazníkové šetření: Je pro Vás délka pěší naučné stezky 7 km přijatelná?	XIX
Graf 14: Dotazníkové šetření: Jezdíte na kole?	XIX
Graf 15: Dotazníkové šetření: Využíváte k jízdě na kole cyklostezky/ cyklotrasy?	XX
Graf 16: Dotazníkové šetření: Je pro Vás délka cyklostezky/ trasy 24 km přijatelná?	XX
Graf 17: Dotazníkové šetření: S kým navštěvujete naučné stezky/ cyklostezky/ trasy? ..	XXI
Graf 18: Dotazníkové šetření: Pokud je při trase občerstvení, navštěvujete je?.....	XXI
Graf 19: Dotazníkové šetření: Motivuje vás získání slevy k návštěvě zařízení (např. občerstvení, ubytování, masáže apod)?.....	XXII
Graf 20: Dotazníkové šetření: Jak získáváte informace o naučných pěších či cyklo stezkách?.....	XXII
Graf 21: Dotazníkové šetření: Co se vám na naučných pěších stezkách líbí?	XXIII
Graf 22: Dotazníkové šetření: Co se vám na cyklostezkách/ cyklotrasách líbí?	XXIII
Graf 23: Dotazníkové šetření: Co vám na naučných stezkách/ cyklostezkách/ trasách chybí?	XXIV
Graf 24: Dotazníkové šetření: Co byste doporučili pro nově vznikající naučnou stezku/ cyklostezku/ trasu?.....	XXIV
Graf 25: Anketa mezi místními: Slyšel(a) jste o irském šlechtickém rodu Taafe?	XXV
Graf 26: Anketa mezi místními: Z jakého zdroje jste o rodu slyšel(a)?.....	XXV
Graf 27: Anketa mezi místními: Navštívil(a) jste někdy uvedené atraktivity na Prašivici?	XXVI
Graf 28: Anketa mezi místními: Navštívil(a) jste někdy uvedené atraktivity na Vidhošti?	XXVI
Graf 29: Anketa mezi místními: Navštívil(a) jste někdy uvedené atraktivity v Zavlekově?	XXVII
Graf 30: Anketa mezi místními: Navštívil(a) jste někdy uvedené atraktivity u sv. Antonína?	XXVII
Graf 31: Anketa mezi místními: Uvítal(a) byste popsanou naučnou stezku „Po stopách rodu Taaffe“?.....	XXVIII
Graf 32: Anketa mezi rekreaty v oblasti Nalžovských Hor: Slyšel(a) jste o irském šlechtickém rodu Taafe?	XXVIII

Graf 33: Anketa mezi rekreanty v oblasti Nalžovských Hor: Z jakého zdroje jste o rodu slyšel(a)?.....	XXIX
Graf 34: Anketa mezi rekreanty v oblasti Nalžovských Hor: O kterých z uvedených atraktivit víte, že jsou spojovány s některým z hrabat Taaffe?	XXIX
Graf 35: Anketa mezi rekreanty v oblasti Nalžovských Hor: Navštívil(a) jste někdy uvedené atraktivitu na Prašivici?	XXX
Graf 36: Anketa mezi rekreanty v oblasti Nalžovských Hor: Navštívil(a) jste někdy uvedené atraktivitu na Vidhošti?	XXX
Graf 37: Anketa mezi rekreanty v oblasti Nalžovských Hor: Navštívil(a) jste někdy uvedené atraktivitu v Zavlekově?	XXXI
Graf 38: Anketa mezi rekreanty v oblasti Nalžovských Hor: Navštívil(a) jste někdy uvedené atraktivitu u sv. Antonína?	XXXI
Graf 39: Anketa mezi rekreanty v oblasti Nalžovských Hor: Uvítal(a) byste popsanou naučnou stezku „Po stopách rodu Taaffe“?	XXXII

Seznam tabulek

Tabulka 1: Naučná stezka Strážců hranice	65
Tabulka 2: Naučná stezka Cestou zlatokopů.....	65
Tabulka 3: Naučná stezka Sušice - kolébka sirkařství	66
Tabulka 4: Naučná stezka Cestou nejkrásnějších vyhlídek	66
Tabulka 5: Přehled pozorování.....	67
Tabulka 6: Silné a slabé stránky oblasti pro tvorbu naučné stezky “Po stopách rodu Taaffe” a pro rozvoj cestovního ruchu	83
Tabulka 7: Matice silných a slabých stránek.....	84
Tabulka 8: Příležitosti a ohrožení	85
Tabulka 9: Matice příležitostí a ohrožení	85

SEZNAM PŘÍLOH

PŘÍLOHA A – ODKAZOVANÉ OBRÁZKY	I
PŘÍLOHA B – EMPIRICKÝ VÝZKUM POUŽITÉ VZORY.....	IV
PŘÍLOHA C – VYBRANÉ GRAFY	XVI

Příloha A – Odkazované obrázky

Obrázek 69: QR kód

Zdroj: Vlastní fotografie autorky

Obrázek 70: Bluetooth

Zdroj: Vlastní fotografie autorky

Obrázek 71: Příklad značení naučné stezky Klubem českých turistů

Zdroj: Vlastní fotografie autorky

Obrázek 72: Příklad značení cyklistické trasy Klubem českých turistů

Zdroj: Vlastní fotografie autorky

Obrázek 73: Místní značení na Prašivici

Zdroj: Vlastní fotografie autorky

Obrázek 74: Místní značení na Vidhošti

Zdroj: Vlastní fotografie autorky

Příloha B – Empirický výzkum použité vzory

DOTAZNÍK

Naučná stezka “Po stopách rodu Taaffů”

Veronika Zemanová

Vážený pane/ Vážená paní,

Pod záštitou University Jana Amose Komenského ve spolupráci s Ministerstvem školství za účelem rozvoje cestovního ruchu probíhá v současnosti projekt tvorby teoretických naučných stezek v České republice. Jednou z nich je naučná stezka “Po stopách rodu Taaffů”, která je zároveň mojí diplomovou prací. Stezka má za cíl pospojovat místa v okolí Nalžovských Hor v Pošumaví (Plzeňský kraj), na nichž zanechal svůj odkaz irský šlechtický rod Taaffů, jež v oblasti působil v letech 1769 – 1937. Dalším cílem je zpřístupnit jejich historii široké veřejnosti. Jedná se o dvě stezky. Jedna pěší v délce 7km spojuje zámek v Nalžovských horách, vrch Prašivici (umělá zřícenina, kamený drak, kamena želva, altánek) a hrobku U sv. Antonína. Druhou stezkou je cyklotrasa v délce zhruba 24 km vedoucí dále přes vrch Vidhošť (kamenný medvídek, kamená lavice s hadem), tvrz Zavlekov a Tužice (kamenictví).

Dotazník se zaměřuje na výzkum mezi respondenty z České republiky a zahraničí s cílem zjistit, zda a do jaké míry mají povědomí o oblasti Nalžovské Hory a jejich atraktivitách.

Vámi uvedené údaje jsou ANONYMNÍ. Výsledky tohoto dotazníku budou použity pouze v rámci výše zmíněného specifického výzkumu a diplomové práce. Odpovídejte prosím zaškrtnutím příslušného písmene, případně slovně doplňte. U odpovědí, u kterých lze zaškrtnout více variant, je tato možnost uvedena.

Děkuji Vám za čas, který dotazníku věnujete.

1. Navštívili jste již v minulosti Klatovsko?
 - a) Ano, navštěvuji je několikrát ročně
 - b) Ano, navštívil(a) jsem je několikrát za život

- c) Ne, ale rád(a) bych
- d) Ne, nemám zájem
- e) Ne, nikdy jsem o něm neslyšel(a)

2. Navštívili jste již v minulosti oblast Nalžovských Hor v Plzeňském kraji?

- a) Ano, navštěvuji je několikrát ročně
- b) Ano, navštívil(a) jsem je několikrát za život
- c) Ne, ale rád(a) bych
- d) Ne, nemám zájem
- e) Ne, nikdy jsem o nich neslyšel(a)

3. Slyšel(a) jste o některé z níže uvedených atraktivit oblasti Nalžovských Hor? Lze zaškrtnout více možností.

- a) Zámek v Nalžovských Horách b) Tvrz Zavlekov
- c) Vrch Prašivice - kamenný drak, kamenný želva, umělá zřícenina, altánek
- d) Vrch Vidhošť – kamenný medvídek, kamenná lavice s hadem
- f) hrobka U Sv. Antonína e) Ne, nikdy jsem o nich neslyšel(a)

4. Slyšel(a) jste o irském šlechtickém rodu Taafů?

- a) ano b) ne

5. Navštěvujete naučné stezky?

V případě, že jste odpovědě(a) „ne“, přesuňte se prosím přímo k otázce číslo 9.

- a) Ano, navštěvuji je několikrát ročně
- b) Ano, navštívil(a) jsem je několikrát za život
- c) Ne, ale rád(a) bych
- d) Ne, nemám zájem

6. Jsou naučné stezky hlavním či vedlejším cílem vaší cesty
- a) Hlavním cílem b) vedlejším cílem
7. Jaký typ naučných stezek vás zajímá. Lze zaškrtnout více možností.
- a) Přírodní a) historické c) technické
- d) jiné – prosím uveďte
8. Je pro Vás délka pěší naučné stezky 7 km přijatelná?
- a) Ano b) ne
9. Jezdíte na kole?
- V případě, že jste odpovědě(a) „ne“, přesuňte se prosím přímo k otázce číslo 19.
- a) Ano, několikrát ročně b) Ano, několikrát za život
- c) Ne, ale rád(a) bych d) Ne, nemám zájem
10. Využíváte k jízdě na kole cyklostezky/ cyklotrasy?
- a) Ano, vždy b) ano, někdy
- c) ne, ale rád(a) bych d) ne, nemám zájem
11. Je pro Vás délka cyklostezky/ trasy 24 km přijatelná?
- a) Ano b) ne
12. S kým navštěvujete naučné stezky/ cyklostezky/ trasy? Lze zaškrtnout více možností.
- a) Sám b) s partnerem c) s rodinou (a dětmi) d) s přáteli
- e) jiné – prosím uveďte
13. Pokud je při trase občerstvení, navštěvujete je?
- a) Ano, vždy b) ano, občas c) ano, výjimečně d) ne

14. Motivuje vás získání slevy k návštěvě zařízení (např. občerstvení, ubytování, masáže apod)?

- a) Ano, vždy b) ano, občas c) ano, výjimečně d) ne

15. Jak získáváte informace o naučných pěších či cyklo stezkách? Lze zaškrtnout více možností.

- a) Z tištěných map a prospektů b) na internetu c) na doporučení
d) jiné – prosím uveďte

16. Co se vám na naučných pěších stezkách líbí?

.....
.....

17. Co se vám na cyklostezkách/ cyklotrasách líbí?

.....
.....

18. Co vám na naučných stezkách/ cyklostezkách/ trasách chybí?

.....
.....

19. Co byste doporučili pro nově vznikající naučnou stezku/ cyklostezku/ trasu?

.....
.....

20. Měli byste zájem navštívit výše popsanou naučnou stezku/ cyklotrasu „Po stopách rodu Taaffů“?

- a) Ano b) Ne

Pokud ne, prosím uveďte proč.....

Následuje několik údajů o Vás, které umožní základní demografické rozřídění respondentů:

21. Ze které země pocházíte?

- a) Česká republika b) Slovensko c) jiná - prosím uveďte

22. Žijete, nebo žil(a) jste někdy v Plzeňském kraji?

- a) Ano b) Ne

23. Pohlaví

- a) Muž b) žena

24. Věk

- a) Méně než 18 b) 19 – 35 c) 36 – 50 d) 51 a 65 e) 66 a více

25. Rodinný status

- a) Svobodný(á) b) ženatý / vdaná bez dětí c) ženatý/ vdaná s dětmi
d) rozvedený(á) e) ovdovělý(á)

26. Nejvyšší dosažené vzdělání

- a) Základní škola b) vyučen(a) c) vyučen(a) s maturitou
d) středoškolské e) vyšší odborné f) vysokoškolské

Děkuju Vám za vyplnění dotazníku!

Veronika Zemanová, tel. 731 137 430, e-mail veronika.zemanova78@gmail.com

ANKETA

Naučná stezka “Po stopách rodu Taaffe”

Veronika Zemanová

Vážený pane/ Vážená paní,

Pod záštitou University Jana Amose Komenského ve spolupráci s Ministerstvem školství za účelem rozvoje cestovního ruchu probíhá v současnosti projekt tvorby teoretických naučných stezek v České republice. Jednou z nich je naučná stezka “Po stopách rodu Taaffe”, která je zároveň mojí diplomovou prací, a která má za cíl pospojovat místa v okolí Nalžovských Hor, na nichž zanechal svůj odkaz irský rod Taaffe, jež v oblasti působil v letech 1769 – 1937, a zpřístupnit jejich historii. Jedná se o dvě stezky. Jedna pěší v délce 7 km spojuje Nalžovské Hory, vrch Prašivici a hrobku U sv. Antonína. Druhou stezkou je cyklotrasa v délce zhruba 24 km vedoucí dále přes vrch Vidhošť, obce Letovy, Ústaleč, Zavlekov a Tužice.

Anketa se zaměřuje na výzkum mezi místním obyvatelstvem v oblasti s cílem zjistit zda a do jaké míry máte povědomí o odkazu rodu Taaffe v oblasti.

Vámi uvedené údaje jsou ANONYMNÍ. Výsledky této ankety budou použity pouze v rámci výše zmíněného specifického výzkumu a diplomové práce. Odpovídejte prosím zaškrtnutím příslušného písmene, případně slovně doplňte. Upozorňuji, že i “ne” ve Vašich odpovědích je správně. U odpovědí, u kterých lze zaškrtnout více variant, je tato možnost uvedena.

Děkuji Vám za čas, který anketě věnujete.

1. Slyšel(a) jste o irském šlechtickém rodu Taaffe?

a) ano b) ne

2. Pokud jste odpověděl(a) na předchozí otázku ano, prosím o uvedení, z jakého zdroje jste o rodu slyšel? Můžete zaškrtnout i více možností.

Pokud jste odpověděl(a) ne, přesuňte se prosím přímo k otázce 4.

a) škola b) od rodiny c) od přátel d) vyhledal(a) jsem si sám(a) (např. z knih apod)

e) jiné zdroje – prosím upřesněte

3. O kterých z níže uvedených atraktivit víte, že jsou spojovány s některým z hrabat Taaffe. Můžete zaškrtnout více možností.

a) Zámek v Nalžovských horách – přestavba b) Vrch Prašivice - kamenný drak

c) Vrch Prašivice - kamenná želva d) Vrch Prašivice – altánek

e) Vrch Prašivice – jeskyňka (zaniklá) f) Vrch Prašivice – dřevěné hříby (zaniklé)

g) Vrch Prašivice – umělá zřícenina h) Kaple sv. Barbory (U sv. Antonína)

i) Tvrz Zavlekov – přestavba j) Vrch Vidhošť – kamenný medvídek

k) Vrch Vidhošť - kamenná lavice s hadem l) Vrch Vidhošť - hájovna

m) Mladice - altánek na Hnání (zaniklé) l) Jiné – uveďte prosím (ideálně včetně zdroje)

.....
.....

4. Navštívil(a) jste někdy výše uvedené atraktivity na Prašivici?

a) Ano, navštěvuji je několikrát ročně

b) Ano, navštívil(a) jsem je několikrát za život

c) Ne, ale rád(a) bych

d) Ne, nemám zájem

5. Navštívil(a) jste někdy výše uvedené atraktivity na Vidhošti?

a) Ano, navštěvuji je několikrát ročně

- b) Ano, navštívil(a) jsem je několikrát za život
- c) Ne, ale rád(a) bych
- d) Ne, nemám zájem

6. Navštívil(a) jste někdy výše uvedenou atraktivitu v Zavlekově?

- a) Ano, navštěvuji ji několikrát ročně
- b) Ano, navštívil(a) jsem ji několikrát za život
- c) Ne, ale rád(a) bych
- d) Ne, nemám zájem

7. Navštívil(a) jste někdy výše uvedenou atraktivitu u sv. Antonína?

- a) Ano, navštěvuji ji několikrát ročně
- b) Ano, navštívil(a) jsem ji několikrát za život
- c) Ne, ale rád(a) bych
- d) Ne, nemám zájem

8. Uvítal(a) byste výše popsanou naučnou stezku „Po stopách rodu Taaffe“?

- a) Ano
- b) Ne

Pokud ne, prosím uveďte proč

.....

Následuje několik údajů o Vás, které umožní základní demografické roztřídění respondentů:

9. Prosím potvrďte, že jste rezidentem v oblasti Nalžovské Hory či Tužice, Zavlekov, Ústaleč, Letovy, Zahrádky a přilehlé okolí (do 30km). Rezidentem se rozumí osoba s trvalým či přechodným pobytem ve výše vymezeném území, ať už v současnosti či

minulosti. Rekreantem se rozumí osoba nacházející se v době vyplnění dotazníku ve výše vymezené oblasti za účelem rekreace.

a) rezident b) rekreant, přicestoval(a) jsem z

10. Pohlaví

a) muž b) žena

11. Věk

a) méně než 18 b) 19 – 35 c) 36 – 50 d) 51 a 65 e) 66 a více

12. Rodinný status

a) svobodný(á) b) ženatý / vdaná bez dětí c) ženatý/ vdaná s dětmi
d) rozvedený(á) e) ovdovělý(á)

13. Nejvyšší dosažené vzdělání

a) základní škola b) vyučen(a) c) vyučen(a) s maturitou
d) středoškolské e) vyšší odborné f) vysokoškolské

Děkuju Vám za vyplnění ankety!

V současnosti shromažďuju data o rodu Taaffe, místní historii, fotografie, císařské cestě, místní pověsti a podobně. Pokud byste měl(a) jakékoliv informace či materiály, které byste byl(a) ochoten(a) mi nasdílet, případně pokud by Vás projekt zaujal a měl(a) jste zájem o více informací, či byste měl(a) zájem podílet se na jeho případné realizaci, prosím kontaktujte mě na:

Veronika Zemanová, tel. 731 137 430, e-mail veronika.zemanova78@gmail.com

Rozhovor se zastupitelem místního OÚ
Téma: Naučná stezka “Po stopách rodu Taaffů”

Autor: Veronika Zemanová

Místní OÚ:

Jméno a příjmení:

Funkce:

Datum:

1. Jaký je plán územního rozvoje dotčených území (konkrétně pěší, hipo a cyklo stezky)?
2. Jak obec vnímá důležitost cestovního ruchu pro rozvoj území? Vnímají jej jako přínosný či nikoliv? Pokud ne, z jakého důvodu?
3. Je obec členem organizací pro rozvoj cestovního ruchu, např. MAS Pošumaví, mikroregion Plánicko apod? Pokud je obec členem podobné organizace, prosím o kopii strategického dokumentu (zajímají mě konkrétní návrhy rozvoje, abych věděla, jak je případně zapracovat do svého projektu)?
4. Co obci členství ve výše uvedených organizacích přináší? Příp. pokud se obec neúčastní podobných projektů, proč ne?
5. Má obec zpracovanou vlastní strategii rozvoje cestovního ruchu v oblasti? Mohu dostat její kopii?
6. Pokud obec nemá strategický dokument, jaké kroky podniká za účelem podpory a rozvoje cestovního ruchu?
7. Má obec zkušenosti se spoluprací s okolními obcemi na rozvojových projektech?
8. Probíhá zde nějaká přeshraniční spolupráce?
9. Je seznam místních podnikatelů na webu aktuální?
10. Má obec k dispozici statistiky návštěvnosti?
11. Chce být obec o projektu nadále informována?
12. Byla by obec ochotna se podílet na realizaci naučné stezky?
13. Má obec zkušenosti s financováním podobných projektů?

Rozhovor s majitelem zámku Nalžovy

Téma: Naučná stezka “Po stopách rodu Taaffů”

Autor: Veronika Zemanová

Jméno a příjmení: Ing. Zdeněk Houdek

Funkce: Majitel zámku Nalžovy v Nalžovských Horách

Datum:

1. Co majitele vedlo ke koupi zámku?
2. Jaký má majitel se zámkem podnikatelský záměr?
3. Jaké jsou plánované úpravy okolí (zámecký park, sv. Barbora)?
4. Bude zámecký areál zpřístupněn veřejnosti?
5. Jaká je cílová skupina, kterou majitel plánuje svým projektem oslovit?
6. Jakým úskalím majitel zámku spolu s realizací podnikatelského záměru čelí?
7. Jak probíhá spolupráce s městem Nalžovské Hory? Poskytují projektu podporu?
8. Jak probíhá spolupráce s památkáři? Poskytují projektu podporu?
9. Jaký je časový harmonogram realizace?
10. Odkud majitel čerpá zdroje o historii zámku?
11. Chce být majitel zámku o projektu nadále informován?
12. Byl by majitel zámku ochoten se podílet na realizaci naučné stezky?

Rozhovor s místním podnikatelem

Téma: Diplomová práce - naučná stezka "Po stopách rodu Taaffe"

Autor: Veronika Zemanová

Jméno a příjmení:

Funkce:

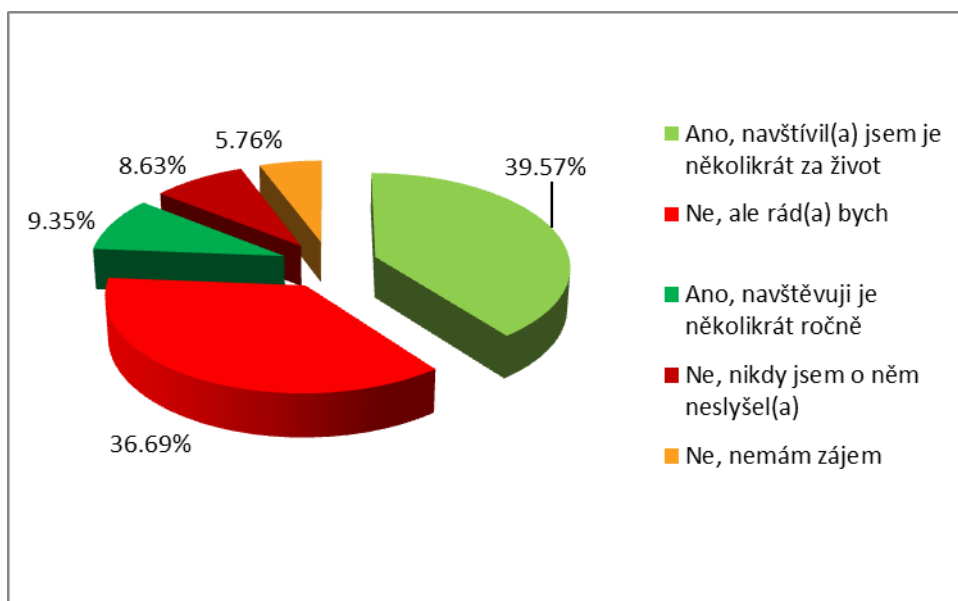
Datum:

Představení projektu

1. Byl by podnikatel ochoten se podílet na realizaci naučné stezky následujícím způsobem:
 - 1.1 Být místem vyzvednutí hrací kartičky?
 - 1.2 Poskytnutí slev či jiných výhod držitelům hrací kartičky s příslušných počtem razítek?
 - 1.3 Jinak. Prosím specifikujte jak.
2. Uvítal by podnikatel naučnou stezku „Po stopách rodu Taaffe“
3. Chce být podnikatel o projektu nadále informován?

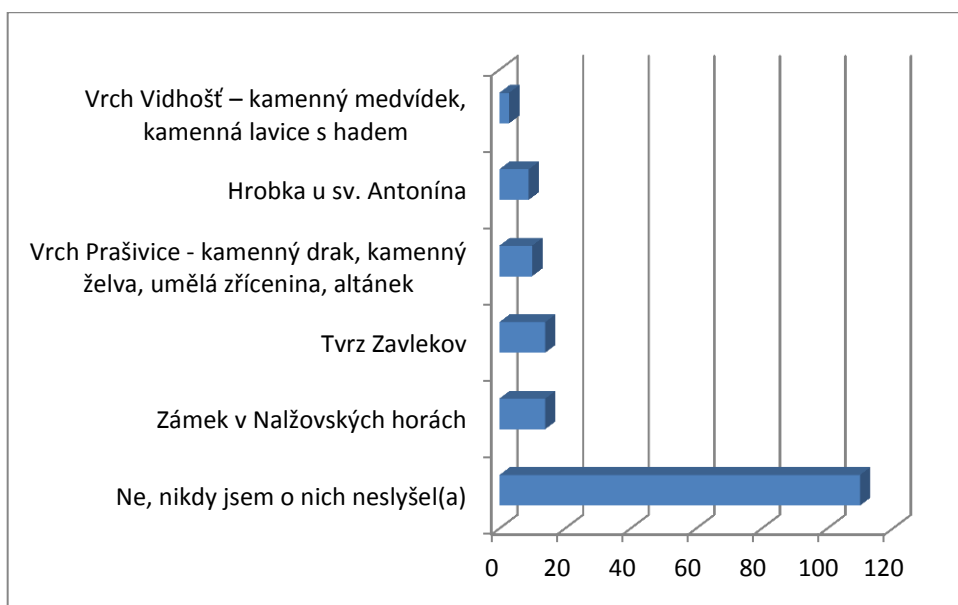
Příloha C – Vybrané grafy

Graf 7: Dotazníkové šetření: Navštívil(a) jste již v minulosti Klatovsko?

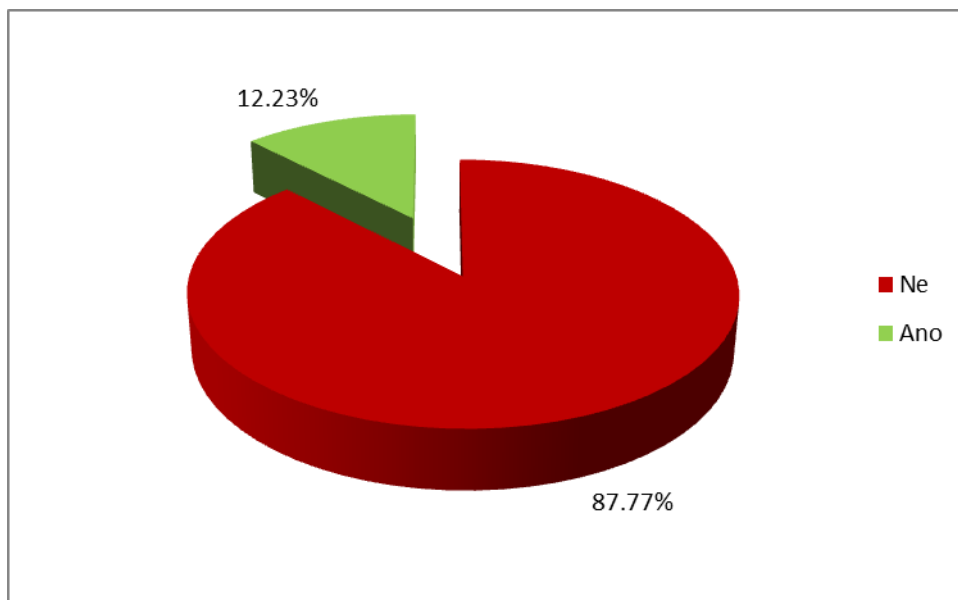
Zdroj: Vlastní zpracování autorky na základě vlastního výzkumu

Graf 8: Dotazníkové šetření: Slyšel(a) jste o některé z níže uvedených atraktivit oblasti Nalžovských hor?

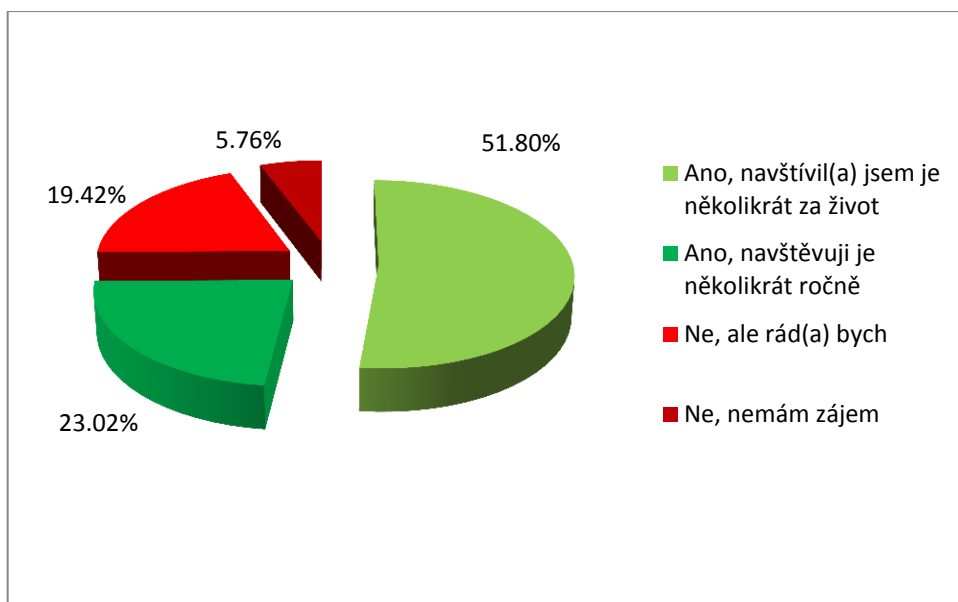
Zdroj: Vlastní zpracování autorky na základě vlastního výzkumu

Graf 9: Dotazníkové šetření: Slyšel(a) jste o irském šlechtickém rodu Taafe?

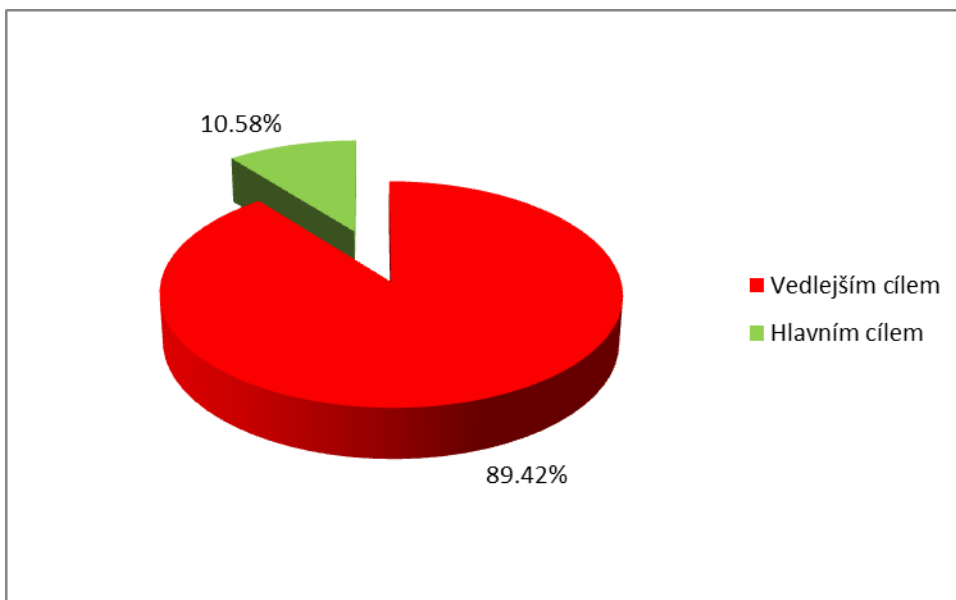
Zdroj: Vlastní zpracování autorky na základě vlastního výzkumu

Graf 10: Dotazníkové šetření: Navštěvujete naučné stezky?

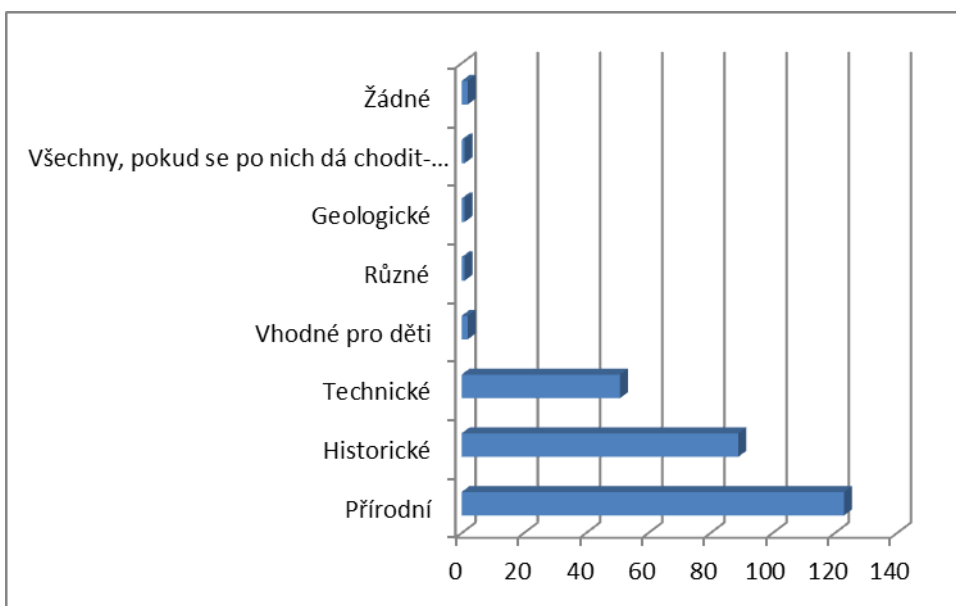
Zdroj: Vlastní zpracování autorky na základě vlastního výzkumu

Graf 11: Dotazníkové šetření: Jsou naučné stezky hlavním či vedlejším cílem vaší cesty?

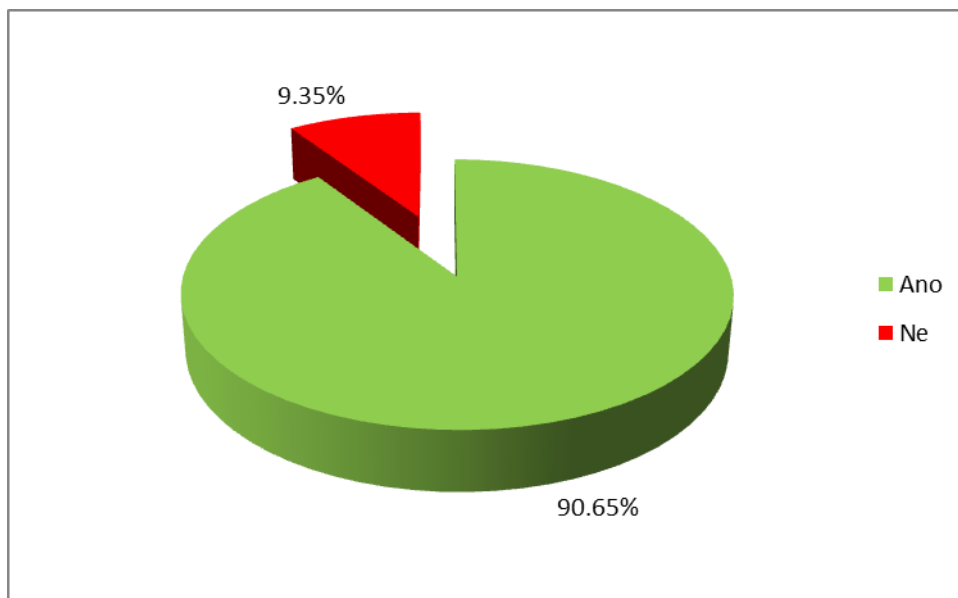
Zdroj: Vlastní zpracování autorky na základě vlastního výzkumu

Graf 12: Dotazníkové šetření: Jaký typ naučných stezek Vás zajímá?

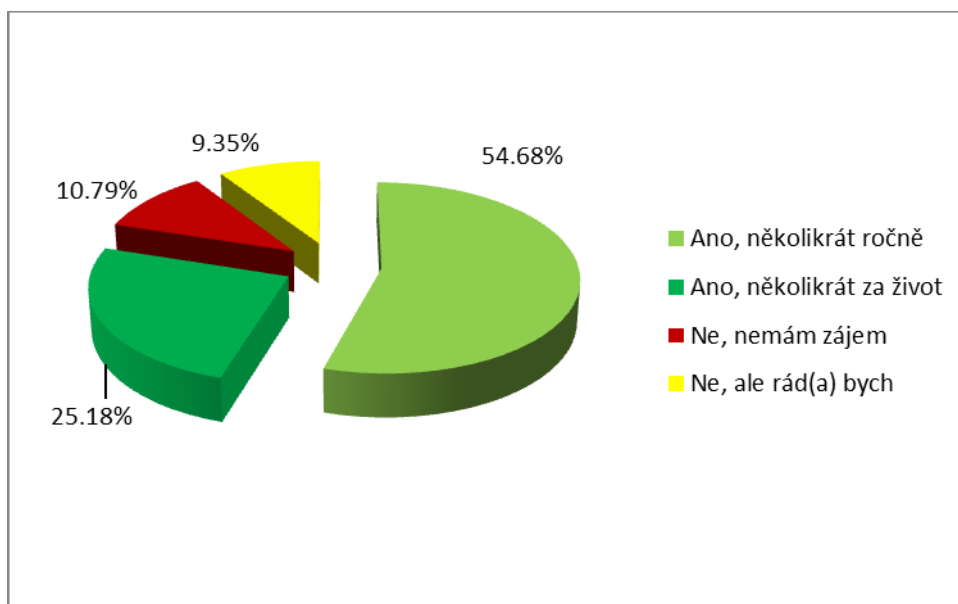
Zdroj: Vlastní zpracování autorky na základě vlastního výzkumu

Graf 13: Dotazníkové šetření: Je pro Vás délka pěší naučné stezky 7 km přijatelná?

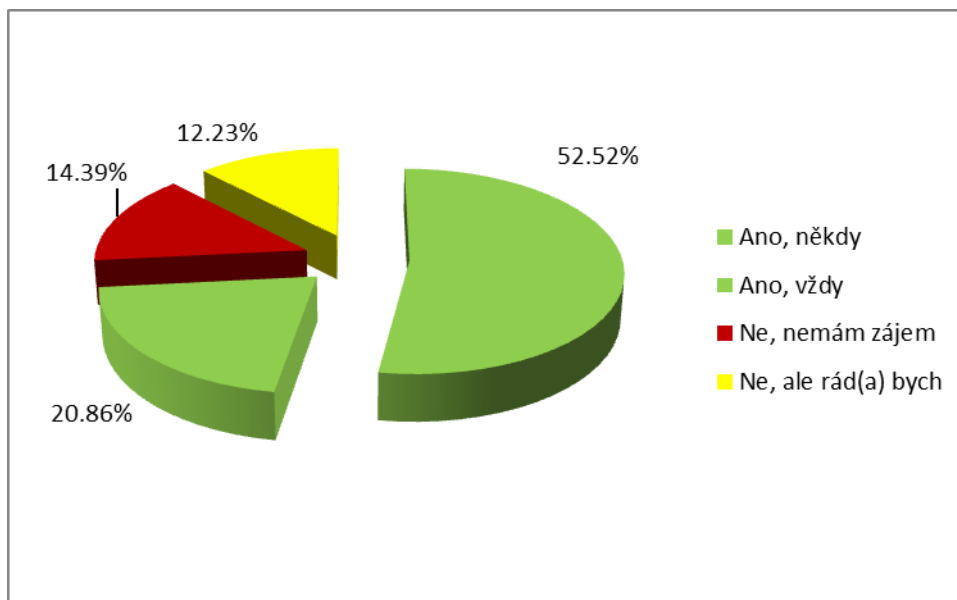
Zdroj: Vlastní zpracování autorky na základě vlastního výzkumu

Graf 14: Dotazníkové šetření: Jezdíte na kole?

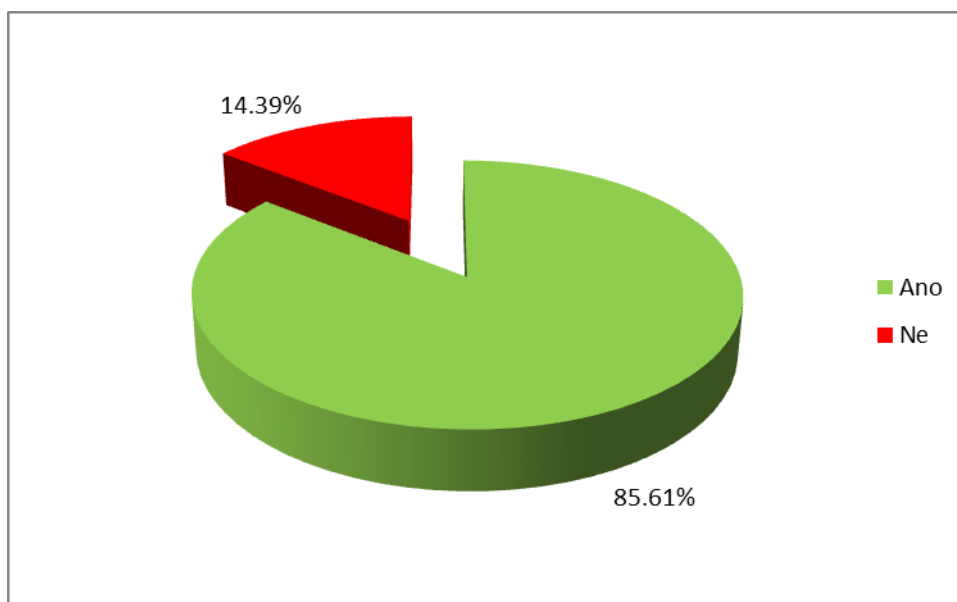
Zdroj: Vlastní zpracování autorky na základě vlastního výzkumu

Graf 15: Dotazníkové šetření: Využíváte k jízdě na kole cyklostezky/ cyklotrasy?

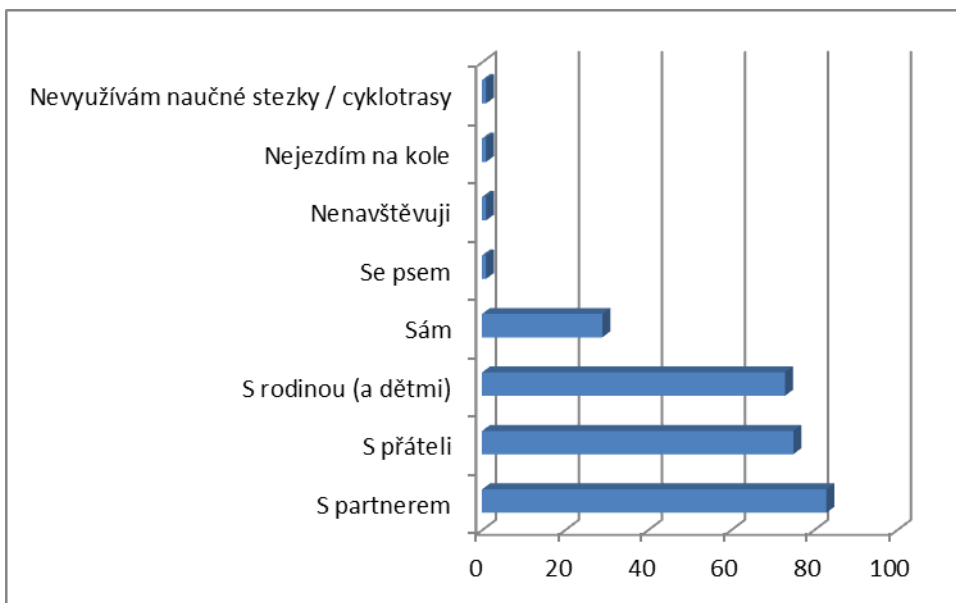

Zdroj: Vlastní zpracování autorky na základě vlastního výzkumu

Graf 16: Dotazníkové šetření: Je pro Vás délka cyklostezky/ trasy 24 km přijatelná?

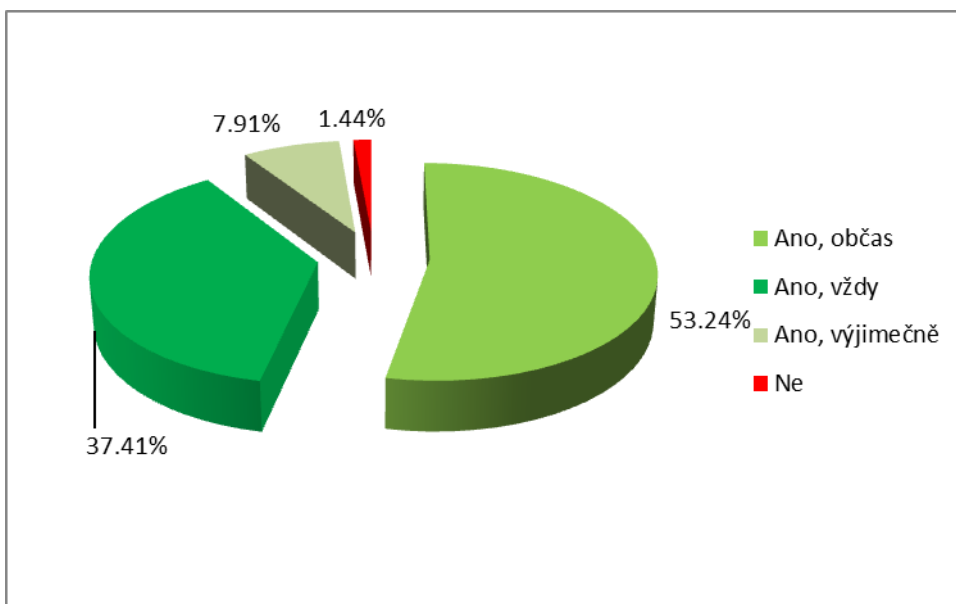

Graf 17: Dotazníkové šetření: S kým navštěvujete naučné stezky/ cyklostezky/ trasy?

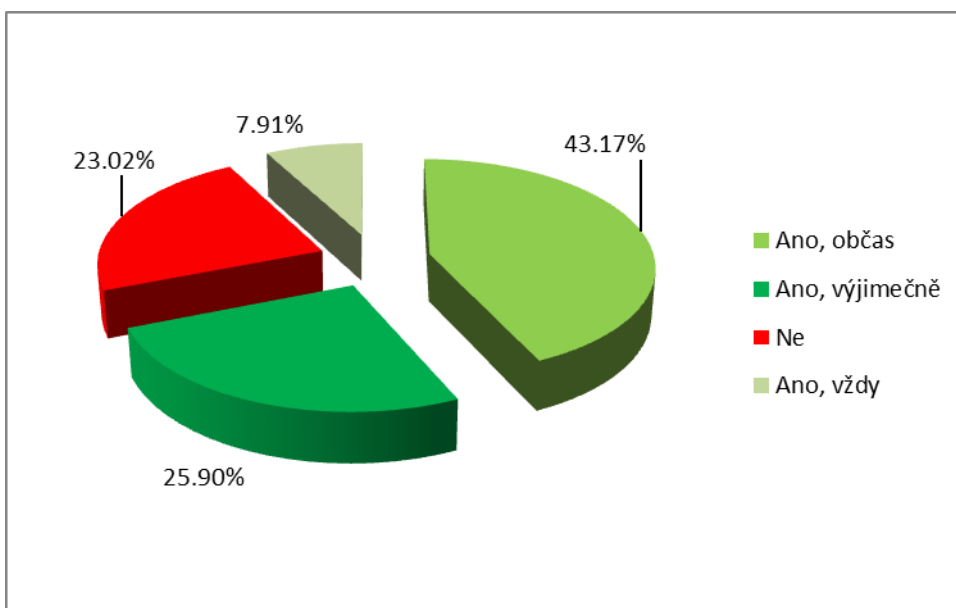
Zdroj: Vlastní zpracování autorky na základě vlastního výzkumu

Graf 18: Dotazníkové šetření: Pokud je při trase občerstvení, navštěvujete je?

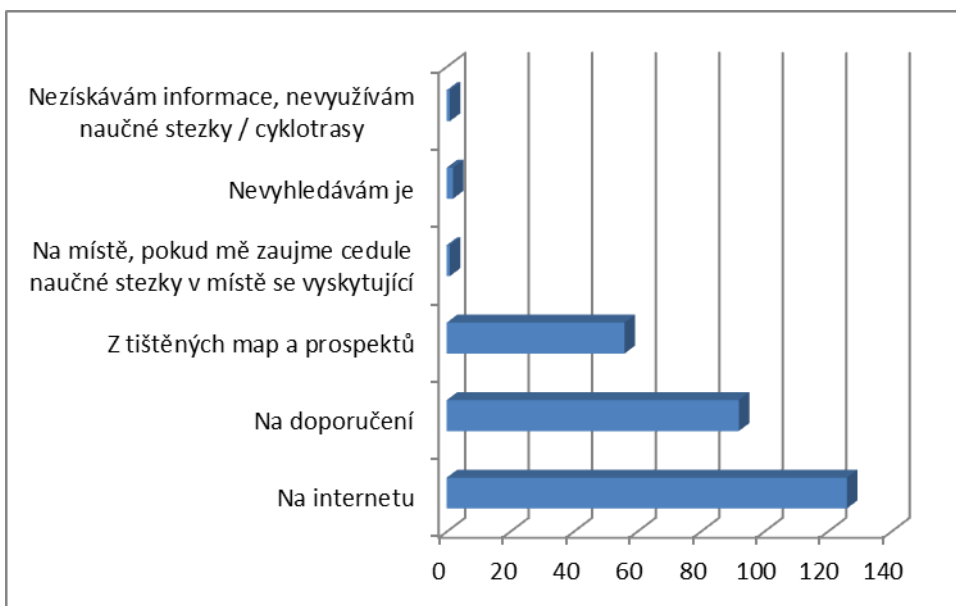
Zdroj: Vlastní zpracování autorky na základě vlastního výzkumu

Graf 19: Dotazníkové šetření: Motivuje vás získání slevy k návštěvě zařízení (např. občerstvení, ubytování, masáže apod)?

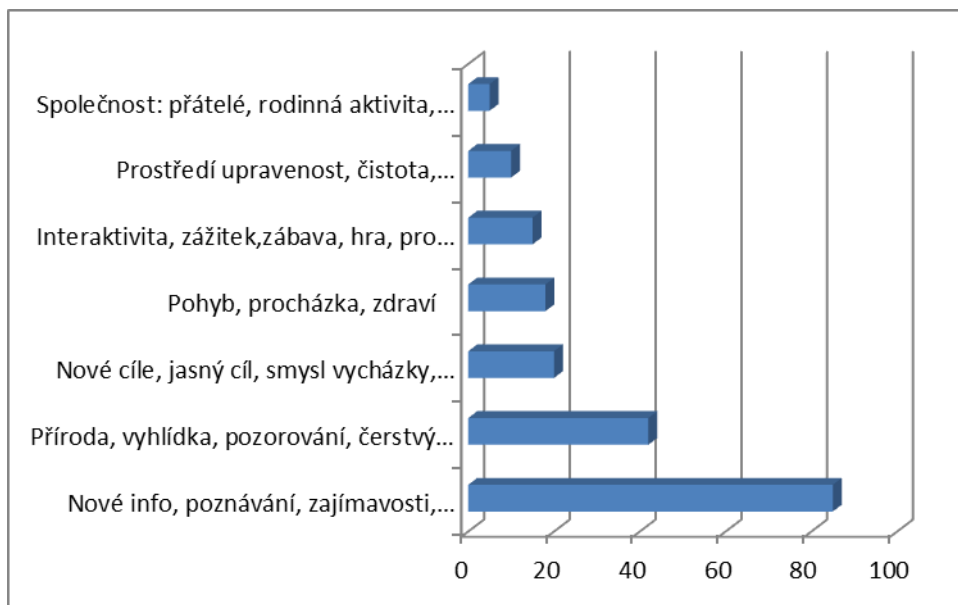
Zdroj: Vlastní zpracování autorky na základě vlastního výzkumu

Graf 20: Dotazníkové šetření: Jak získáváte informace o naučných pěších či cyklo stezkách?

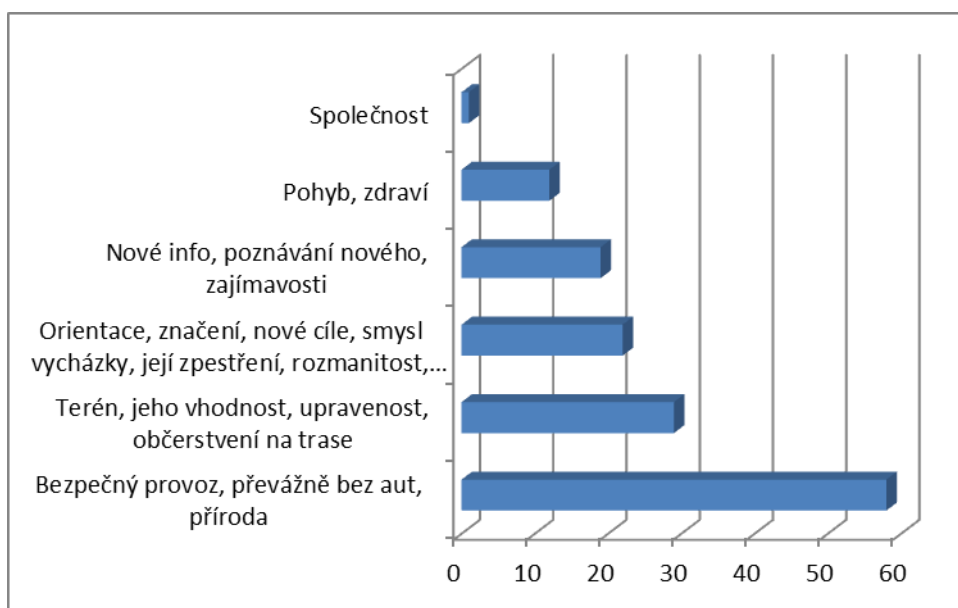
Zdroj: Vlastní zpracování autorky na základě vlastního výzkumu

Graf 21: Dotazníkové šetření: Co se vám na naučných peších stezkách líbí?

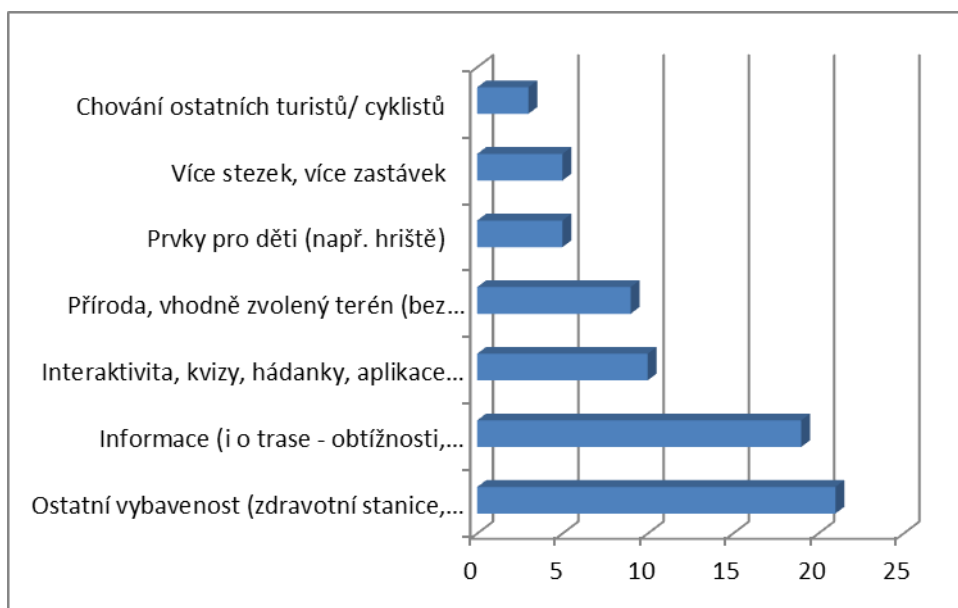
Zdroj: Vlastní zpracování autorky na základě vlastního výzkumu

Graf 22: Dotazníkové šetření: Co se vám na cyklostezkách/ cyklotrasách líbí?

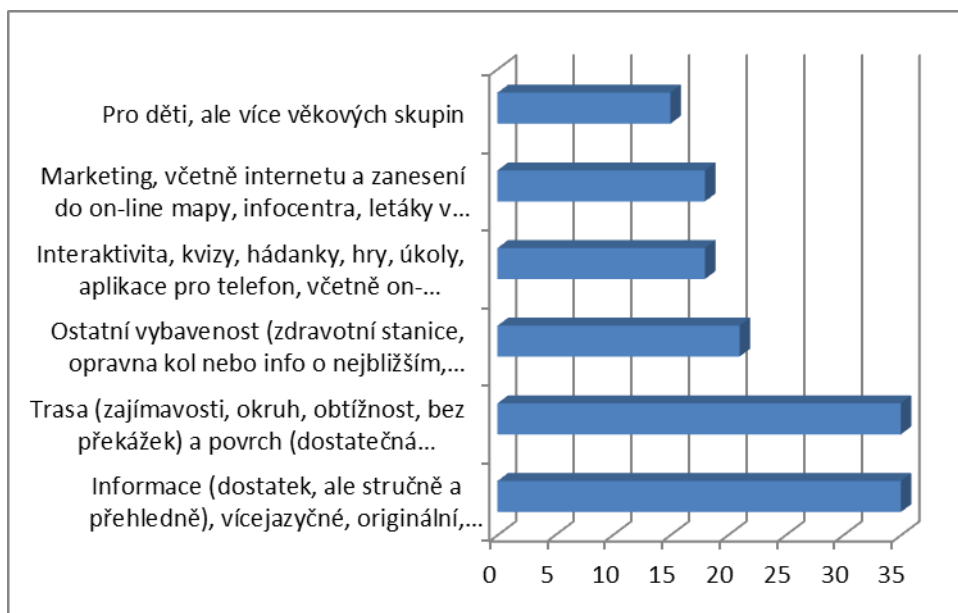
Zdroj: Vlastní zpracování autorky na základě vlastního výzkumu

Graf 23: Dotazníkové šetření: Co vám na naučných stezkách/ cyklostezkách/ trasách chybí?

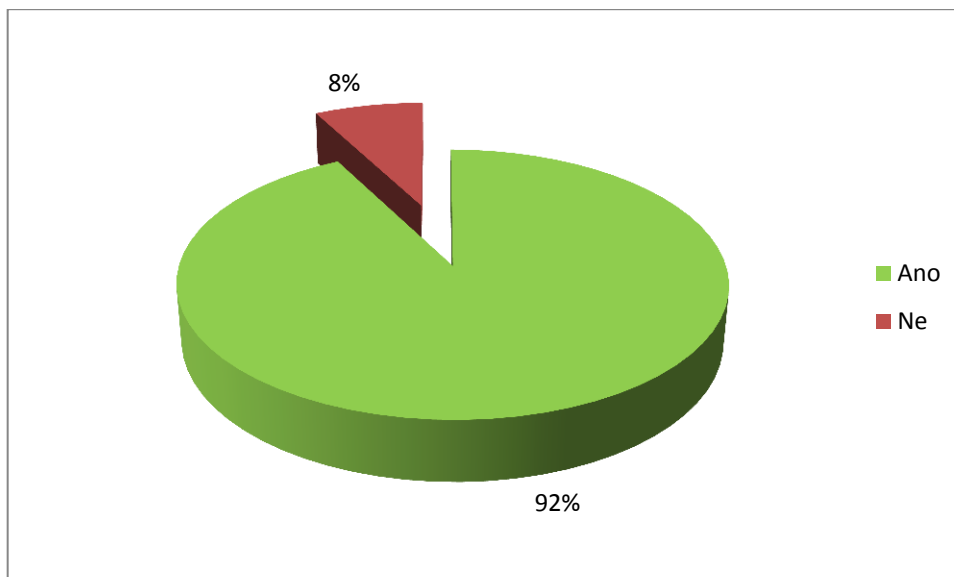
Zdroj: Vlastní zpracování autorky na základě vlastního výzkumu

Graf 24: Dotazníkové šetření: Co byste doporučili pro nově vznikající naučnou stezku/ cyklostezku/ trasu?

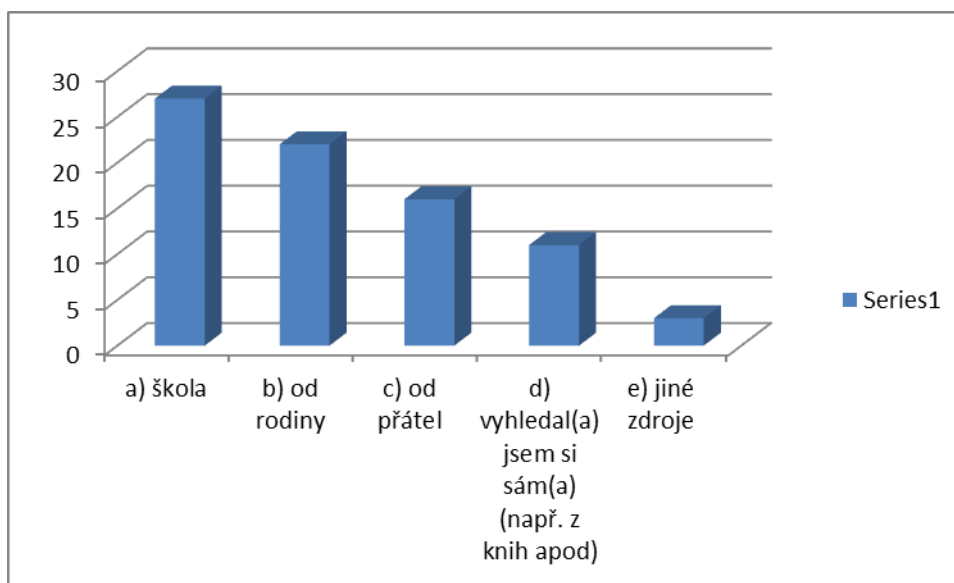
Zdroj: Vlastní zpracování autorky na základě vlastního výzkumu

Graf 25: Anketa mezi místními: Slyšel(a) jste o irském šlechtickém rodu Taafe?

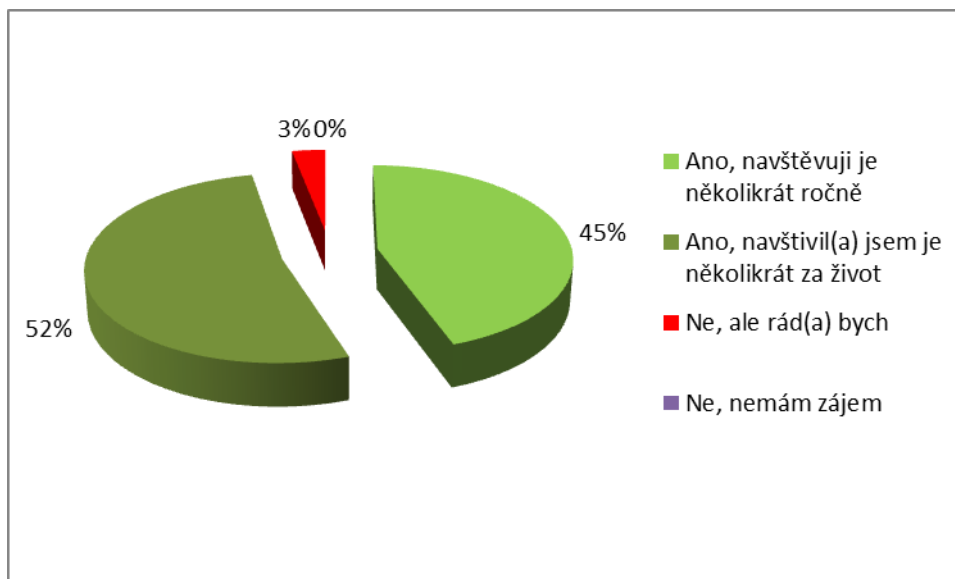
Zdroj: Vlastní zpracování autorky na základě vlastního výzkumu

Graf 26: Anketa mezi místními: Z jakého zdroje jste o rodu slyšel(a)?

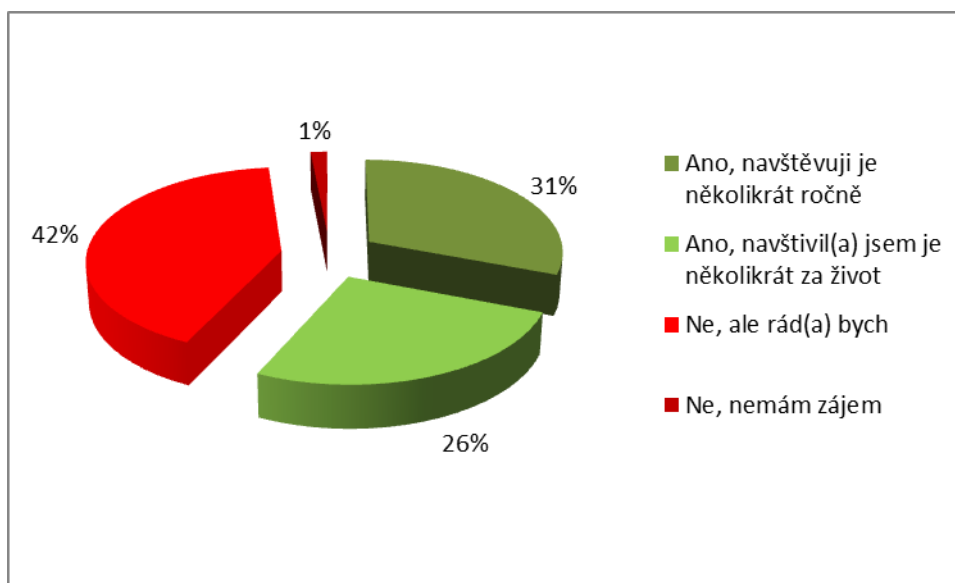
Zdroj: Vlastní zpracování autorky na základě vlastního výzkumu

Graf 27: Anketa mezi místními: Navštívil(a) jste někdy uvedené atraktivity na Prašivici?

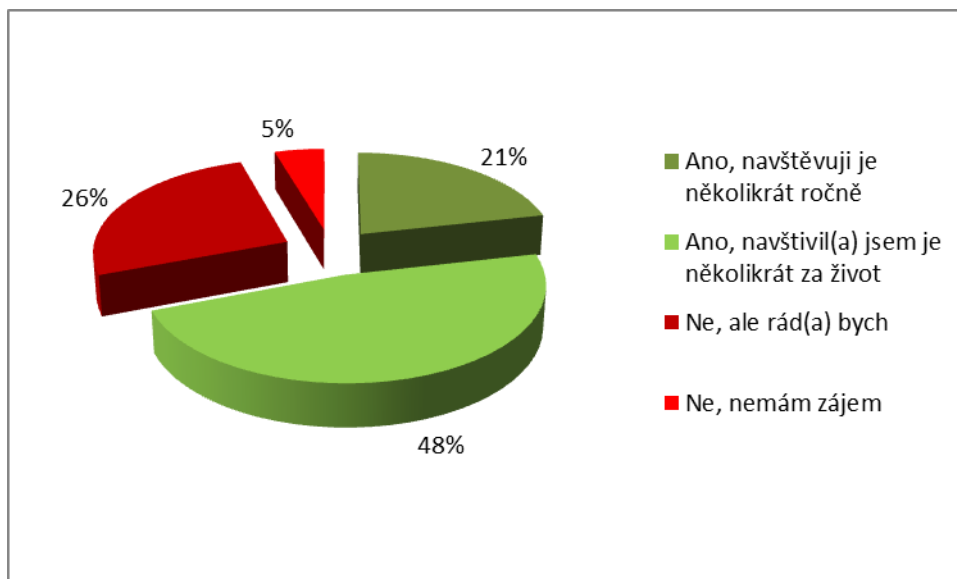
Zdroj: Vlastní zpracování autorky na základě vlastního výzkumu

Graf 28: Anketa mezi místními: Navštívil(a) jste někdy uvedené atraktivity na Vidhošti?

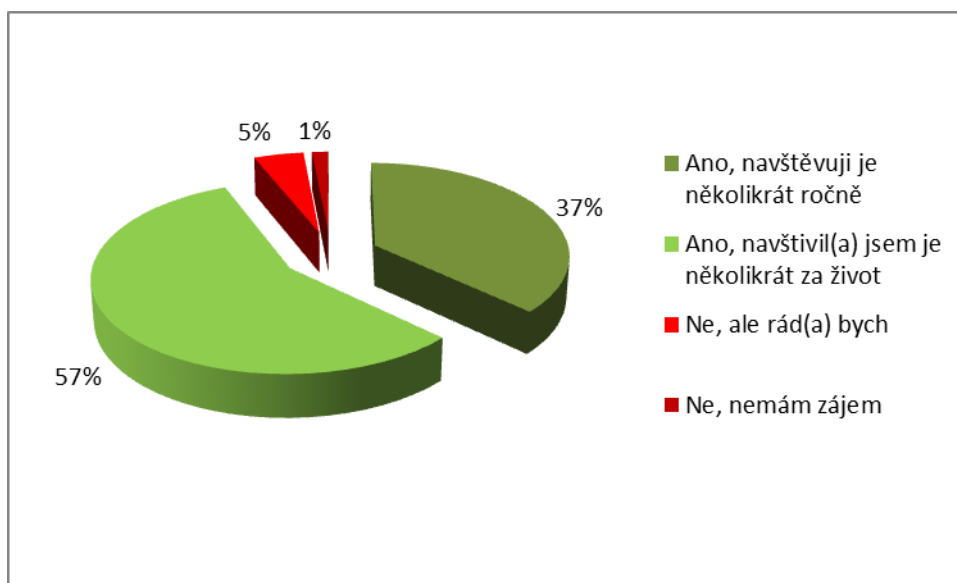
Zdroj: Vlastní zpracování autorky na základě vlastního výzkumu

Graf 29: Anketa mezi místními: Navštívil(a) jste někdy uvedené atraktivity v Zavlekově?

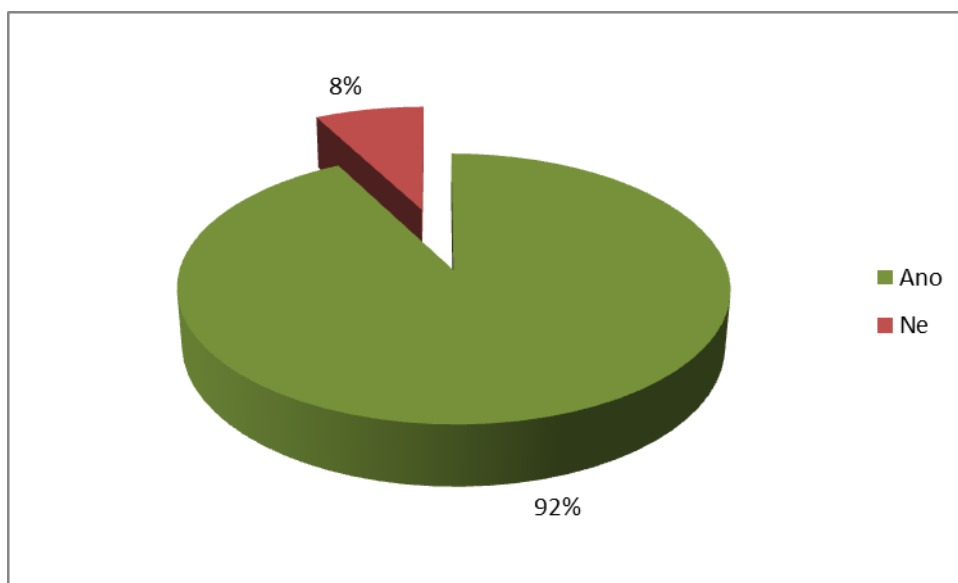
Zdroj: Vlastní zpracování autorky na základě vlastního výzkumu

Graf 30: Anketa mezi místními: Navštívil(a) jste někdy uvedené atraktivity u sv. Antonína?

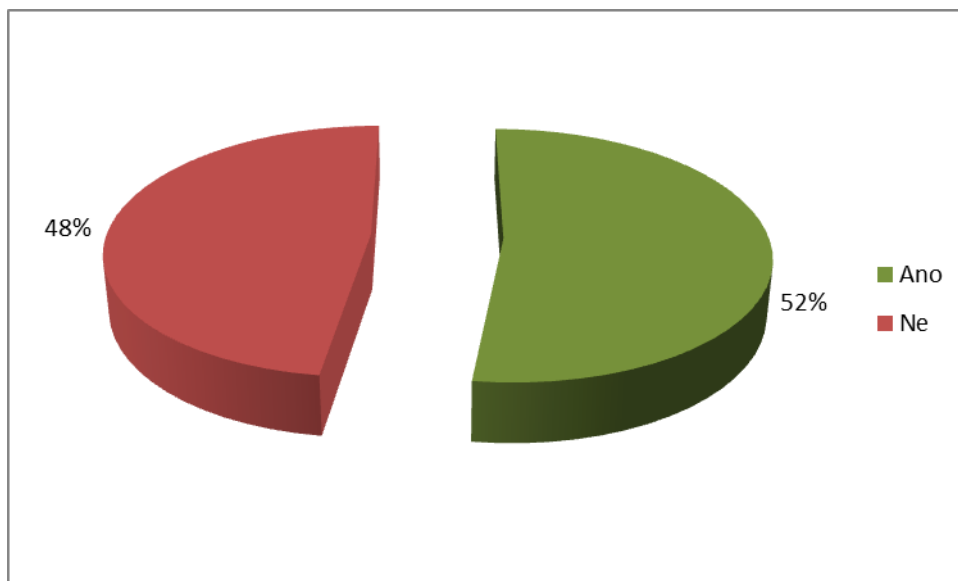
Zdroj: Vlastní zpracování autorky na základě vlastního výzkumu

Graf 31: Anketa mezi místními: Uvítal(a) byste popsanou naučnou stezku „Po stopách rodu Taaffe“?

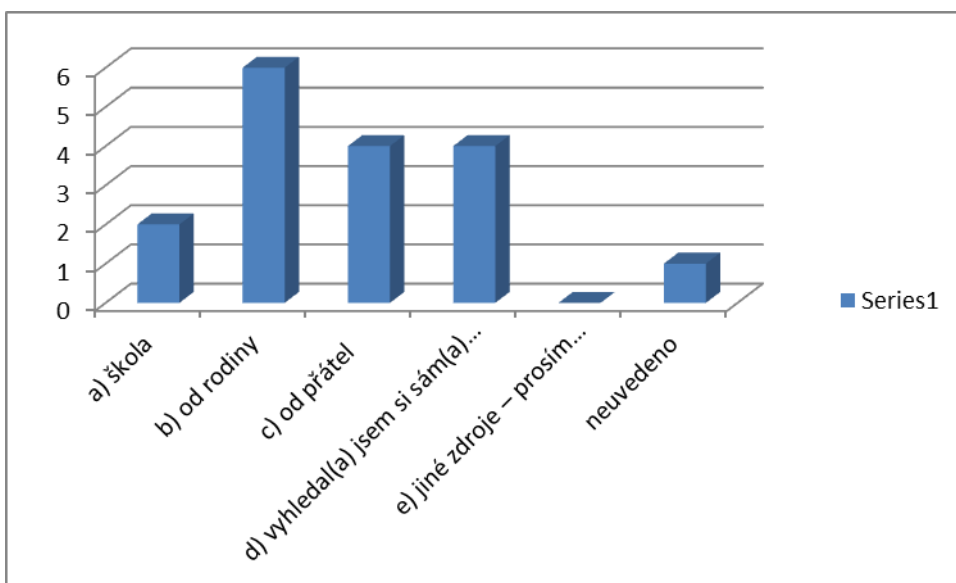
Zdroj: Vlastní zpracování autorky na základě vlastního výzkumu

Graf 32: Anketa mezi rekreanty v oblasti Nalžovkých Hor: Slyšel(a) jste o irském šlechtickém rodu Taaffe?

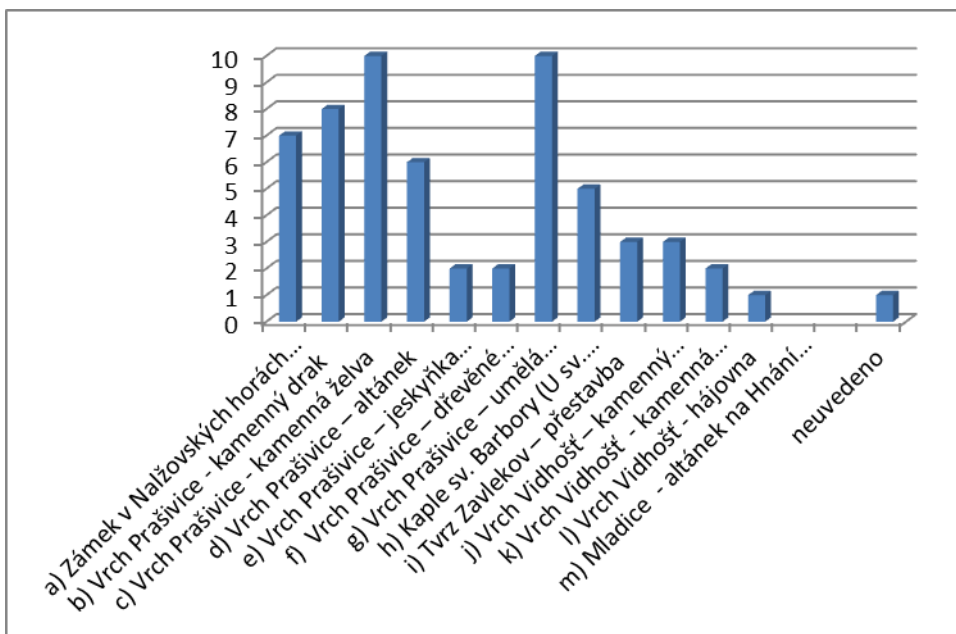
Zdroj: Vlastní zpracování autorky na základě vlastního výzkumu

Graf 33: Anketa mezi rekreanty v oblasti Nalžovských Hor: Z jakého zdroje jste o rodu slyšel(a)?

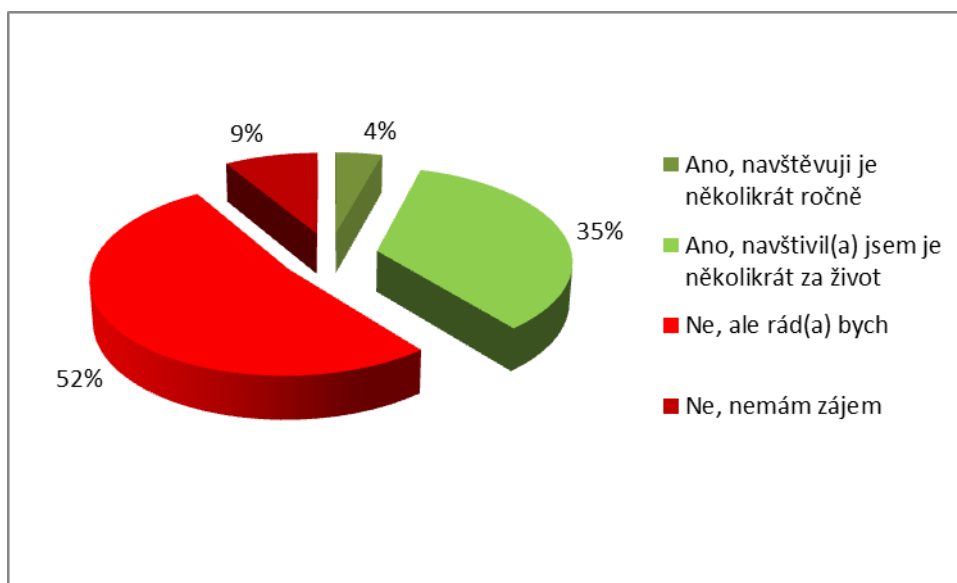
Zdroj: Vlastní zpracování autorky na základě vlastního výzkumu

Graf 34: Anketa mezi rekreanty v oblasti Nalžovských Hor: O kterých z uvedených atraktivit víte, že jsou spojovány s některým z hrabat Taaffe?

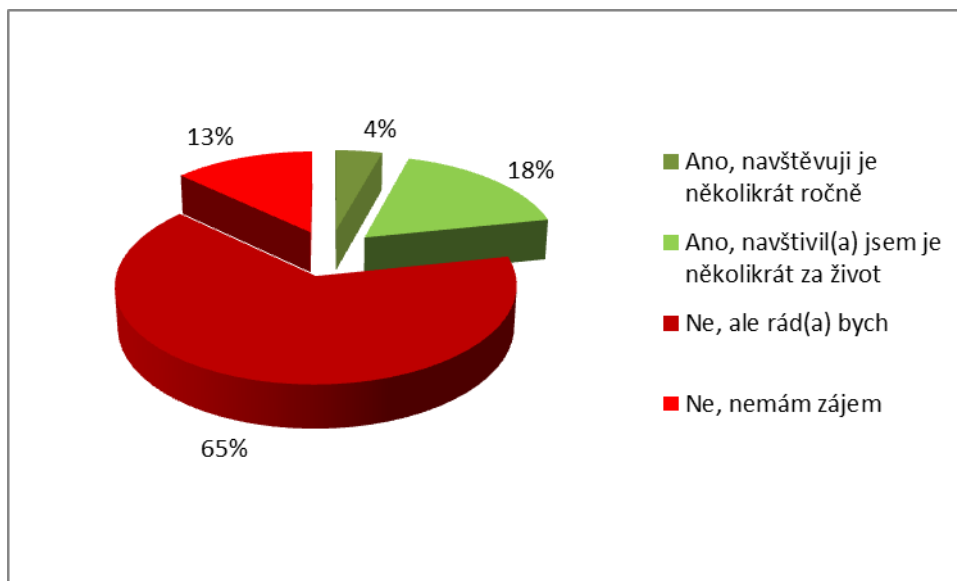
Zdroj: Vlastní zpracování autorky na základě vlastního výzkumu

Graf 35: Anketa mezi rekreanty v oblasti Nalžovských Hor: Navštívil(a) jste někdy uvedené atraktivity na Prašivici?

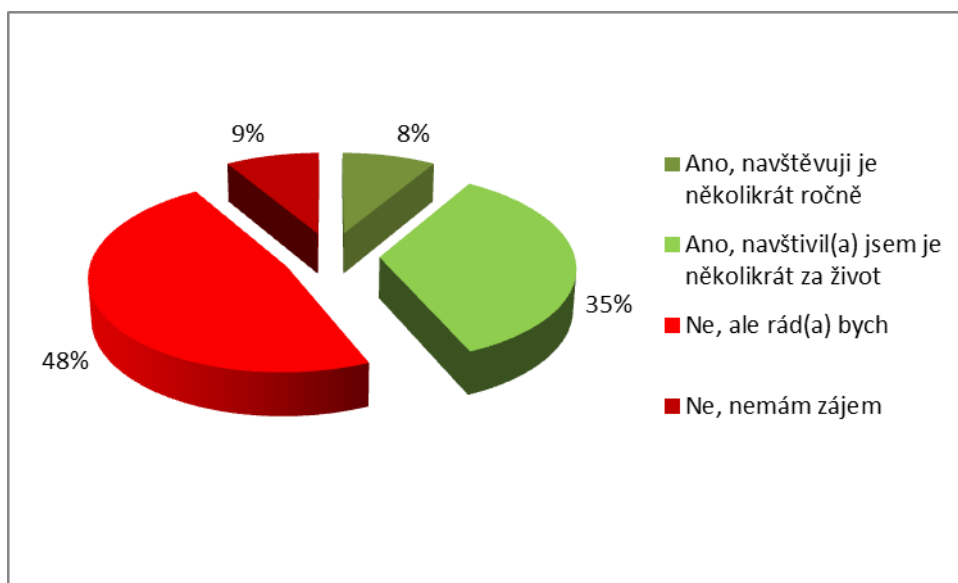
Zdroj: Vlastní zpracování autorky na základě vlastního výzkumu

Graf 36: Anketa mezi rekreanty v oblasti Nalžovských Hor: Navštívil(a) jste někdy uvedené atraktivity na Vidhošti?

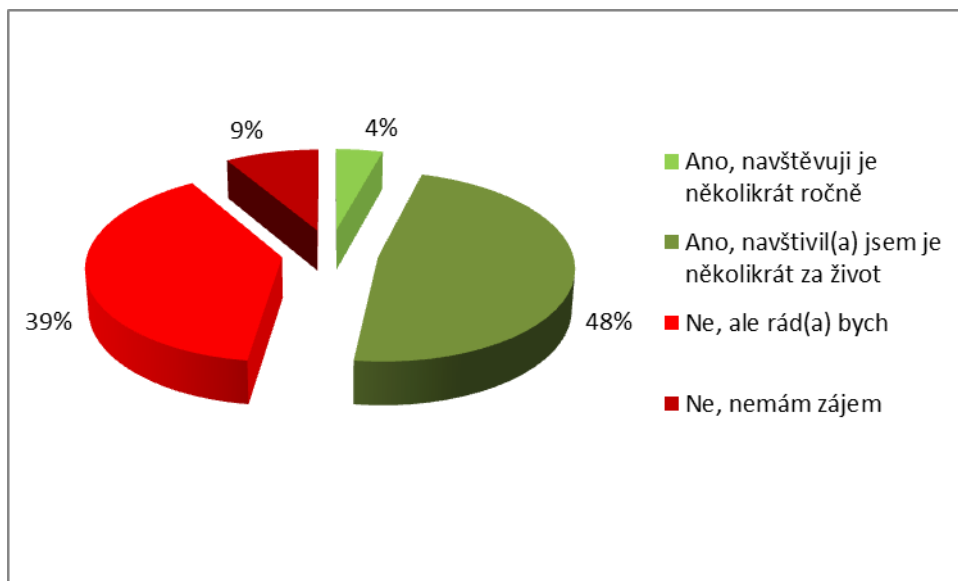
Zdroj: Vlastní zpracování autorky na základě vlastního výzkumu

Graf 37: Anketa mezi rekreanty v oblasti Nalžovských Hor: Navštívil(a) jste někdy uvedené atraktivity v Zavlekově?

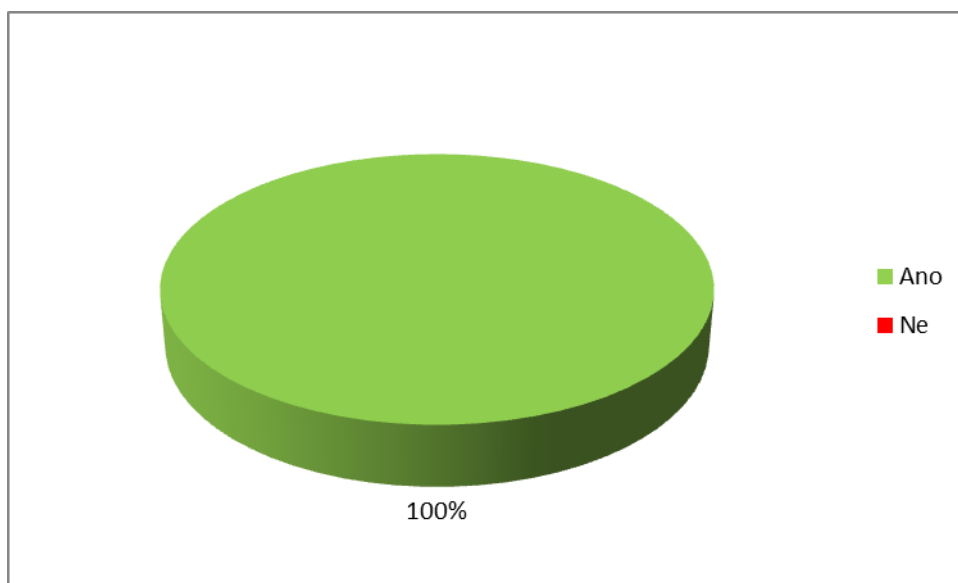
Zdroj: Vlastní zpracování autorky na základě vlastního výzkumu

Graf 38: Anketa mezi rekreanty v oblasti Nalžovských Hor: Navštívil(a) jste někdy uvedené atraktivity u sv. Antonína?

Zdroj: Vlastní zpracování autorky na základě vlastního výzkumu

Graf 39: Anketa mezi rekreaty v oblasti Nalžovských Hor: Uvítal(a) byste popsanou naučnou stezku „Po stopách rodu Taaffe“?

Zdroj: Vlastní zpracování autorky na základě vlastního výzkumu

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Jméno autora: Veronika Zemanová

Obor: Management cestovního ruchu

Forma studia: Magisterské kombinované studium

Název práce: Projekt naučné stezky "Po stopách rodu Taaffe"

Rok: 2016

Počet stran textu: 173

Celkový počet stran příloh: 33

Počet titulů českých použitých zdrojů: 45

Počet titulů zahraničních použitých zdrojů: 3

Počet internetových zdrojů: 62

Vedoucí práce: Ing. Iveta Hamarneh, Ph.D.